Studiegids TUA
Algemene studie-informatie
2018/2019

Theologische Universiteit Apeldoorn

Denken om te dienen

Adresgegevens	Wilhelminapark 4 7316 BT Apeldoorn tel. 055-577 57 00 fax 055-522 63 39 e-mail info@tua.nl website www.tua.nl
Betalingen	collegegeld via machtiging (abonnementen) Apeldoornse Studies en TUA INzicht: IBAN: NL33 INGB 0005 2815 61 BIC: INGBNL2A t.n.v. TUA-uitgaven, Apeldoorn overige betalingen: IBAN: NL81 INGB 0007 3674 58 BIC: INGBNL2A t.n.v. Schoolkas TU, Apeldoorn rekeningnummer bibliotheek: IBAN: NL45 INGB 0000 9257 54 BIC: INGBNL2A t.n.v. Bibliotheek Theologische Universiteit CGK, Apeldoorn
Secretariaat en studieadvies	tel. 055-577 57 09 e-mail jwvanderzande@tua.nl
Administratie	tel. 055-577 57 00 e-mail hbulten@tua.nl
Bibliotheek	tel. 055-577 57 03 e-mail bibliotheek@tua.nl
Openingstijden	op maandag t/m donderdag: 8.30 tot 18.00 uur op vrijdag: 8.30 tot 16.30 uur in juli en augustus (buiten de zomersluiting) alle werkdagen: 8.30 tot 16.30 uur
College- en tentamentijden	De colleges starten op de hele uren, te beginnen om 9.00 uur (op maandagen om 10.00 uur). Tentamens starten om 10.00 uur (op maandagen om 13.30 uur)
Collegeblokken	Blok 1 – 3 september t/m 12 oktober 2018 Blok 2 – 12 november t/m 21 december 2018 Blok 3 – 4 februari t/m 15 maart 2019 Blok 4 – 23 april t/m 7 juni 2019 Aansluitend aan de 6 weken durende collegeblokken vinden de tentamenperiodes plaats
BRIN-code TUA	21QO
ISAT-code Bachelor	56109
ISAT-code Master	60257

Beide opleidingen zijn geaccrediteerd op 30 juni 2014

Druk- en zetfouten voorbehouden.

1. Inhoud

2. Woord vooraf 4
3. Adressen en contactgegevens 5
4. De Theologische Universiteit Apeldoorn 9
5. Praktische en zakelijke regelingen 11
6. Studiemogelijkheden elders 17
7. Jaaragenda 2018/2019 18
8. Verklaring bij de onderdelen van de vakken 21
9. Eindtermen bachelor 23
10. Leerlijnen verplichte BA-vakken 2018/2019 24
11. Collegeverdeling bachelor 26
12. Propedeuse 27
13. Tweede studiejaar 44
14. Derde studiejaar 60
15. Overzicht keuzevakken 76
16. Eindtermen master 106
17. Collegeverdeling master I 108
18. Vierde studiejaar 109
19. Vijfde studiejaar 127
20. Master II 142
21. Majors master II 150
22. Minors master II 179
23. Afkortingen 196
24. Plaatsverwijzing naar de vakken 197

2. Woord vooraf

Deze nieuwe studiegids laat zien hoe veelzijdig, veelomvattend en veeleisend de studie theologie aan de TUA is. Deze drie eigenschappen zijn ook wel nodig voor een studie die mensen opleidt om zowel in als buiten de kerk effectief dienstbaar te zijn. Interessant en zelfs spannend wordt deze gids trouwens pas zodra de colleges gevolgd en de hier genoemde boeken bestudeerd worden. Ik wens elke gebruiker van de studiegids veel succes en vreugde!

De rector, prof. dr. H.J. Selderhuis

3. Adressen en contactgegevens

Curatorium
Voorzitter ds. P.D.J. Buijs, e-mail predikant@cgknunspeet.nl
Assessor ds. C.A. den Hertog, e-mail cadenhertog@filternet.nl
Secretaris drs. G. van Roekel, e-mail g.van.roekel@planet.nl

Raad van toezicht
Voorzitter drs. R.W.J. Soeters, e-mail rwjsoeters@hotmail.com
Secretaris drs. E.J. van Dijk, e-mail e.vandijk@eh.nl

College van bestuur
voorzitter ir. W.J.A. Hanekamp, e-mail wjahanekamp@tua.nl
onderwijs prof. dr. H.J. Selderhuis, e-mail hjselderhuis@tua.nl

Emeritus hoogleraren
- prof. dr. A. Baars, e-mail abaars@tua.nl
- prof. dr. G.C. den Hertog, e-mail gcdenhertog@tua.nl
- prof. dr. T.M. Hofman, e-mail hofmanapd@kliksafe.nl
- prof. dr. J.W. Maris, e-mail jwmaris850@gmail.com
- prof. dr. W. van 't Spijker, e-mail wvantspijker@planet.nl
- prof. dr. W.H. Velema

College van hoogleraren (de hoogleraren vormen tevens de commissie van promoties)
rector prof. dr. H.J. Selderhuis, e-mail hjselderhuis@tua.nl (hoogleraar kerkgeschiedenis en kerkrecht)
conrector prof. dr. M.J. Kater, e-mail mjkater@tua.nl (hoogleraar praktische theologie)
secretaris prof. dr. A. Huijgen, e-mail ahuijgen@tua.nl (hoogleraar systematische theologie)
lid prof. dr. H.G.L. Peels, e-mail hglpeels@tua.nl (hoogleraar Oude Testament)

Bijzonder hoogleraar
- prof. dr. A. de Muynck, e-mail ademuynck@tua.nl (bijzonder hoogleraar vanuit Driestar educatief: Christelijke pedagogiek)

Universitair docenten
- drs. C.T. Boerke, e-mail ctboerke@tua.nl (inleiding kerkgeschiedenis en Nederlandse kerkgeschiedenis)
- drs. B.J. Dikken, e-mail bjdikken@tua.nl (godsdienstwetenschap)
- drs. I.D. Haarsma, e-mail idhaarsma@tua.nl (filosofie en methodologie)
- drs. A. Heystek, e-mail adheystek@tua.nl (psychologie)
- dr. M.C. Mulder, e-mail mcmulder@tua.nl (Nieuwe Testament en judaïca)
- dr. J.J. Oosterhuis-den Otter, e-mail joosterhuis@tua.nl (Grieks en Latijn)
- dr. J.W. van Pelt, e-mail jwvanpelt@tua.nl (poimeniek)
- drs. J. van 't Spijker, e-mail jvantspijker@tua.nl (evangelistiek/missiologie en gemeenteopbouw)
- dr. D.J. Steensma, e-mail djsteensma@tua.nl (ethiek)
- H. de Waard MA, e-mail hdewaard@tua.nl (Hebreeuws en Aramees)

Gastdocenten
- drs. R. Leune, e-mail familieleune@telfort.nl (Duits, leesvaardigheid wetenschappelijke teksten)
- dr. ir. C. Visser, e-mail cors.visser@ziggo.nl (godsdienstsociologie)
- drs. B.M. Vreugdenhil-Tolsma, e-mail berber@vreugdenhil-oa.nl (praktijkgericht onderzoek)

Studie-ondersteuning
- N. Duijzer-Algra, e-mail nynke@dixit.info (logopedist)
- H. Wijma MLD, e-mail h.wijma@viaa.nl (persoonlijke en praktische vorming)
- J.W. van der Zande-de Roo, e-mail jwvanderzande@tua.nl (persoonlijke en praktische vorming)

Wetenschappelijk medewerkers
- drs. P.D. Baarda, e-mail pdbaarda@tua.nl (praktische theologie)

Geassocieerd onderzoeker

- dr. A. Versluis, e-mail aversluis@tua.nl (Oude Testament)

Promovendi

- T.E. Boele-Noort MA, e-mail tboele@tua.nl (Kerkrecht)
- J. van den Os MA, e-mail avandenos@tua.nl (Nieuwe Testament)
- M. Hamm MA, hamm3201@uni-trier.de (Kerkgeschiedenis)

Studieadviseur

Informatie over de studie, de studiefinanciering, studie in het buitenland e.d. kan verkregen worden bij de studieadviseur, J.W. van der Zande-de Roo (jwvanderzande@tua.nl), tel. 055-577 57 09.

Financiële administratie

De financiële administratie wordt verzorgd door het Landelijk Kerkelijk Bureau te Veenendaal (Ghandistraat 2), Postbus 334, 3900 AH Veenendaal, tel. 0318-58 23 50, e-mail lkb@cgk.nl. Financieel manager J.G. van den Berg, e-mail jgvandenberg@tua.nl.

Secretariaat en administratie

Tel. 055-577 57 00, e-mail secretariaat@tua.nl en administratie@tua.nl (universiteitssecretaris J.W. van der Zande-de Roo, jwvanderzande@tua.nl, medewerkers J.E. Bulten, hbulten@tua.nl (administratief medewerker), J.M. Vierbergen-Hakvoort, jmvierbergen@tua.nl (PR- en communicatiemedewerker), J.B. Brunsveld, jbbrunsveld@tua.nl).

Beheerder/Pedel

Tel. 055-577 57 05, e-mail info@tua.nl (M. Rozema, mrozema@tua.nl).

Beleidsmedewerker onderwijs

Tel. 055-577 57 00, e-mail beleid@tua.nl (drs. J.C. van Vliet-Annot, jcvanvliet@tua.nl).

Bibliotheek

Wilhelminapark 4, 7316 BT Apeldoorn, tel. 055-577 57 03, e-mail bibliotheek@tua.nl (bibliothecaris N. van der Mijden-Groenendijk, medewerker K.J. de Jong).

Bibliotheekcommissie

Prof. dr. H.J. Selderhuis (voorz.), J. van Limbeek, H. de Waard MA, N. van der Mijden-Groenendijk (nvandermijden@tua.nl).

Pretor van de studenten

A. Veuger, e-mail pretor@tua.nl.

Examencommissie

Prof. dr. M.J. Kater (voorz.), drs. C.T. Boerke(secr.), dr. H. Geertsema, drs. A. Heystek, J.W. van der Zande-de Roo (examencommissie@tua.nl).

Opleidingscommissie

Prof. dr. A. Huijgen (voorz.), W.P. de Hek, M.K. Klooster, C. Molenaar, M.G. Overbeeke, H. de Waard MA, drs. J.C. van Vliet-Annot, J.W. van der Zande-de Roo.

Technische commissie

H.J. Niemeijer en M. Rozema.

PR-commissie

Tel. 055-577 57 00, e-mail jmvierbergen@tua.nl. Medewerkers: J.E. Bulten, prof. dr. M.J. Kater, J.M. Vierbergen-Hakvoort, J.W. van der Zande-de Roo.

Webbeheer
Beheer website www.tua.nl en social media door J.M. Vierbergen-Hakvoort (jmvierbergen@tua.nl).

Elektronische leeromgeving
Beheer ELO tua.onderwijsonline.nl door drs. J.C. van Vliet-Annot (jcvanvliet@tua.nl) en J.E. Bulten.

Universiteitsraad:
Voor de geleding 'onderwijs en onderzoek' drs. J. van 't Spijker (voorz.), prof. dr. H.G.L. Peels en dr. M.C. Mulder (reservelid); voor de geleding 'ondersteunend personeel' H. Bulten en M. Rozema (reservelid) en voor de geleding 'studenten' D. de Bruijne, H. Krooneman, dr. ir. M.H. Nagel (reservelid) en B.H.P. Mussche (secretaris).

Klachtenloket:
Studenten kunnen een klacht, geschil of een kwestie schriftelijk indienen bij het klachtenloket: klachtenloket@tua.nl. De beleidsmedewerker beheert dit e-mailadres en is er voor verantwoordelijk dat een kwestie bij de bevoegde commissie terecht komt. Zie ook het klachtenreglement op de website.

Geschillencommissie
Prof. dr. ir. H. Jochemsen (voorz.), drs. C.T. Boerke en R.B.J. van der Linden (student).
Een geschil bestaat uit een verschil van mening tussen een persoon en een bevoegde instantie binnen de universiteit. Een geschil kan bijvoorbeeld gaan over de hoogte van het te betalen (instellings)collegegeld of de vergoeding van onkosten. Deze geschillen worden door de faculteit voorgelegd aan de geschillencommissie. De geschillencommissie adviseert het college van bestuur inzake het geschil. E-mail klachtenloket@tua.nl.

College van beroep voor de examens
Mr. F. Welsing (voorzitter), drs. J.C. van Vliet-Annot (secretaris), drs. J. van 't Spijker (onderwijzend personeel) en A.S. van Bart (student). Plaatsvervangende leden: mr. dr. W.J. Brands (voorzitter), dr. M.C. Mulder (onderwijzend personeel) en R. Koelewijn (student).
Klachten die te maken hebben met beslissingen over tentamens en examens, toekenning van studiepunten en toelating tot examens kunnen via het e-mailadres klachtenloket@tua.nl aan het college worden voorgelegd.

College van beroep voor het hoger onderwijs
Lange Voorhout 9, 2514 EA Den Haag, www.cbho.nl. Zaken waarvoor je hier terecht kunt zijn o.a.: vermindering of vrijstelling van collegegeld of examengeld, financiële ondersteuning uit afstudeerfondsen, in- en uitschrijving, vrijstelling op grond van andere diploma's, overtreding van huis- en orderegels van de instelling.

Commissie wetenschappelijke integriteit
Prof. dr. H.G.L. Peels (vertegenwoordiger TUA), prof. dr. H.J. Selderhuis (vertrouwenspersoon).

Commissie seksueel misbruik
Mr. H. de Hek (voorz.), mr. N. Jansen-van Prooijen (ambt. secr.), Verwooldsebeek 64, 8033 DC Zwolle, tel. 038-453 31 08, mr. M. Verhage-van Kooten, drs. N.G. Nuninga-Douma.

Vertrouwenspersoon
Drs. M.H.A. Blokland-Verschoor, tel 06-13 90 43 66, e-mail mhabloklandverschoor@gmail.com. De klachtenregeling seksuele intimidatie is te vinden op de website (in het document 'Rechtsbescherming').

Beroepscommissie inzake seksueel misbruik in kerkelijke relaties
P/a Dienstenbureau CGK, Postbus 334, 3900 AH Veenendaal, tel. 0318-58 23 50.

Meldpunt vertrouwensinspecteurs
Betrokkenen aan de universiteit kunnen bij het meldpunt van de Inspectie van het Onderwijs terecht met klachtmeldingen over o.a. seksuele intimidatie, fysiek geweld en psychisch geweld, zoals grove pesterijen. Het meldpunt is telefonisch te bereiken tijdens kantooruren, tel. 0900-11 31 11.

Redactie TUA INzicht
H. Bom en H.H. de Mots (hoofdredactie), D. de Bruijne, A. Evers-van Kruistum, E.J. van Zeumeren, J.M. Vierbergen-Hakvoort (eindredactie), prof. dr. M.J. Kater en J.W. van der Zande-de Roo (adviseurs). E-mail inzicht@tua.nl.

Redactie TUA Connect
J.E. Bulten, prof. dr. M.J. Kater, J.M. Vierbergen-Hakvoort (eindredactie), T.N. de With-Hoekman, J.W. van der Zande-de Roo, J. Visscher (adviseur). E-mail connect@tua.nl.

Studentenvereniging PFSAR
PFSAR (Per Fidem Studiumque Ad Rostra) is de studentenvereniging van de TUA, die bijdraagt tot theologische vorming en ontwikkeling van de studenten en de onderlinge gemeenschap wil bevorderen. Tijdens de collegeweken komen de leden op donderdagmiddag en/of -avond bij elkaar voor vergaderingen of ontspannende activiteiten.
A.D. de Jong (praeses); A.A. van Deelen (abactis), Wilhelminapark 4, 7316 BT Apeldoorn, e-mail senaat@pfsar.nl; E.D. Schut (quaestor); R.M. Schreur (assessor).

Zending Evangelisatie en Hulpverlening (ZEH)
ZEH is een dispuut van de studentenvereniging PFSAR dat ongeveer vijf avonden per jaar organiseert. Het dispuut stelt zich ten doel om studenten aan de TUA te informeren over en actief te betrekken bij aspecten van zending, evangelisatie en hulpverlening, om op deze wijze hun theologische vorming en hun geestelijke ontwikkeling specifiek op dit gebied te stimuleren. Dit gebeurt door Bijbelstudies, gespreksavonden, lezingen en andere activiteiten. Iedereen die ingeschreven staat als student aan de TUA kan lid worden van ZEH. Avonden mogen door iedereen worden bezocht.
Secretariaat: p/a Wilhelminapark 4, 7316 BT Apeldoorn, e-mail zeh.tua@gmail.com.

Boekenvereniging 'De KreNT'
Boekenvereniging De KreNT verschaft haar leden boeken tegen een zo laag mogelijke prijs en zonder enig winstoogmerk. Leden kunnen zij zijn, die aan de Theologische Universiteit naar de bepalingen in haar reglement doceren, als student zijn ingeschreven of die op andere wijze aan deze instelling verbonden zijn. Buitenlandse/anderstalige boeken worden met korting aangeboden en enkele keren per jaar is er een verkoopweek, waarin na intekening ook tweedehands boeken verloot worden.
Voorzitter is W.P. de Hek.
Inkoopcoördinator voor nieuwe boeken is A. van der Werf, e-mail dekrent@gmail.com.
Inkoopcoördinator voor tweedehands boeken is B.H.P. Mussche.
Aanbiedingen van tweedehandsboeken kunnen worden doorgegeven op het volgende e-mailadres: tweedehands.dekrent@gmail.com.

Studiekring Oude Testament Apeldoorn-Kampen
Twee keer per jaar komt de studiekring Oude Testament uit de Christelijke Gereformeerde Kerken, de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt en de Nederlands Gereformeerde Kerken bijeen om enkele onderwerpen op het terrein van het Oude Testament te bespreken. Secretaris is drs. D.S. Dreschler, e-mail secretariaat.sotak@gmail.com.

Nieuwtestamentisch werkgezelschap
Het nieuwtestamentisch werkgezelschap komt twee dagen per jaar bijeen, in mei en in november. Participanten, vooral uit de Christelijke Gereformeerde Kerken, alsook uit de Nederlands Gereformeerde Kerken en de Protestantse Kerk Nederland, bespreken enkele onderwerpen en publicaties op het terrein van het Nieuwe Testament. Secretaris is drs. R. van de Kamp, e-mail rmvandekamp@versatel.nl.

Ex Oriente Lux
In Apeldoorn functioneert een afdeling van het landelijk Vooraziatisch-Egyptisch genootschap Ex Oriente Lux. Dit genootschap houdt zich bezig met de geschiedenis, de cultuur en de archeologie van het Oude Nabije Oosten van de Bijbel. Viermaal per jaar wordt er een bijeenkomst gehouden. Secretaris is H.J. Ymker, p/a Wilhelminapark 4, 7316 BT Apeldoorn, e-mail hjymker@student.tua.nl. Prof. dr. H.G.L. Peels is voorzitter.

Omschrijving van functie en taken van de hierboven genoemde commissies e.d. kunt u vinden in de afzonderlijke reglementen op de ELO (https://tua.onderwijsonline.nl/).

4. De Theologische Universiteit Apeldoorn

In 1894 werd de Theologische School van de Christelijke Gereformeerde Kerken (CGK) in ’s-Gravenhage geopend als opleiding van predikanten in de CGK. Na de vestiging in Apeldoorn in 1919 heeft de opleiding een gestage ontwikkeling en uitbreiding gekend.
Sinds 1968 ontvangt de universiteit een rijksbijdrage in de kosten en kunnen studenten in aanmerking komen voor studiefinanciering van rijkswege. Bij Koninklijk Besluit werd de universiteit door het Rijk aangewezen als bijzondere theologische universiteit, die overeenkomstig de Nederlandse Wet op het Wetenschappelijk Onderwijs doctoraten en getuigschriften kan verlenen, welke gelijkgesteld zijn met die van rijksuniversiteiten.
De Theologische School - sinds 1962 Theologische Hogeschool en vanaf 1989 Theologische Universiteit - is in 1968 ook opengesteld voor studenten die geen predikant (willen) worden in de CGK maar die wel een wetenschappelijke theologische opleiding willen volgen en daarvoor over de vereiste testimonia beschikken. Van iedere student wordt instemming gevraagd met de gereformeerde belijdenisgeschriften. Voor hen die hieraan niet kunnen voldoen, bestaat onder restricties de mogelijkheid van inschrijving.

Visie en Missie

Dankbaar voor Gods zegen over onze universiteit als theologische opleiding van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland, willen wij ons inzetten voor de ontwikkeling van de gereformeerde theologiebeoefening. Ons hartelijk verlangen is bruikbaar te zijn voor de voortgang van het Evangelie van Jezus Christus en daarbij ook van betekenis te zijn voor de samenleving. Wij leiden mensen op tot het ambt van predikant of tot een andere dienst in Gods Kerk en Koninkrijk en verrichten wetenschappelijk theologisch onderzoek. Daarnaast verlenen wij diensten aan en verzorgen opleidingen voor kerken en christelijke organisaties.
In dit alles hopen wij de ontwikkeling van de Christelijke Gereformeerde Kerken en de eenheid van de Kerk van Christus te bevorderen.

Eigen karakter
Het eigen karakter van de TUA is met steekwoorden kernachtig weergegeven in onderstaande tabel.

Hoger doel	**Gewaagd doel**	**Kernkwaliteiten**	**Kernwaarden**
Waarvoor bestaat de TUA?	Waarheen gaat de TUA?	Waarin blinkt de TUA uit?	Waarvoor staat de TUA?
academische vorming van theologen, met name predikanten denktank voor gereformeerde visie op cultuur en samenleving	breed gereformeerd theologisch instituut met internationale verbindingen en uitstraling	Bijbelonderzoek en kennis van de Reformatie en haar geschiedenis met concentratie op studie van de bronteksten een context waarin wetenschap en persoonlijke gelovige betrokkenheid samengaan	wetenschappelijke kwaliteit dienst aan kerk en samenleving confessionele grondslag én oecumenische openheid

Denktank
Naast het opleiden van predikanten en theologen wil de TUA ook een bijdrage leveren aan het door-denken van sociaal-culturele kwesties die spelen in de samenleving van vandaag, vraagstukken in en buiten de kerk, en een bijdrage leveren aan de bevordering van de theologische wetenschap in het algemeen. Als het gaat over de maatschappelijke relevantie van de theologie is het vooral van belang dat de theologie zich bij haar leest houdt. De theologie heeft ook vandaag alleen een boodschap als ze verstaanbaar en indringend van God en zijn Woord weet te spreken in deze tijd! Vanuit deze basishouding streeft de TUA ernaar mee te doen in de debatten die in wetenschap en samenleving worden gevoerd.

Netwerk gereformeerde theologie
De TUA is ervan doordrongen dat het beoefenen van gereformeerde theologie in een complexe maatschappij als de onze een zaak is die vraagt om een open samenwerking tussen theologen en andere wetenschappers. Samen met andere instellingen van gereformeerde signatuur willen wij ons inzetten voor een vitale gereformeerde theologie die ook vandaag nog relevant en waardevol is.

Bestudering van de bronteksten
Een belangrijk kenmerk van onze opleiding is de gerichtheid op de brontekst. De TUA leert de studenten zelfstandig de bronnen te bestuderen, te interpreteren en te toetsen op relevantie. Daarbij functioneert de Bijbel als de belangrijkste, gezaghebbende bron. De omgang met de Bijbel heeft een geschiedenis van verstaan en toe-eigening – in kerk en theologie – voortgebracht die een eigen stem en betekenis heeft. Gezien haar eigen traditie en expertise krijgen aan de TUA met name Reformatie en Nadere Reformatie in onderwijs en onderzoek verhoudingsgewijs veel aandacht.

Wetenschappelijke kwaliteit
Onder de kwalificatie 'wetenschappelijk' verstaan wij de instelling en werkwijze van een onderzoeker die via een kritische benadering van de materie, met inachtneming van alle beschikbare data (inclusief brontalen/teksten) en in discussie met eerdere of andersoortige resultaten van onderzoek, op zelfstandige manier een evenwichtige en vernieuwende visie op een helder gedefinieerd vraagstuk poogt te ontwikkelen. Bij het serieus nemen en zo onbevangen en eerlijk mogelijk benaderen van teksten en andere data zijn wij ons bewust dat ons vertrekpunt het geloof in de God van de Bijbel is, de Vader van Jezus Christus, die ons door zijn Geest verlicht. Dat juist dit vertrekpunt ons dringt om de werkelijkheid kritisch-wetenschappelijk te onderzoeken, is een overtuiging waarvan de kracht en validiteit in de praktijk moet blijken en die steeds zakelijk beargumenteerd dient te worden.

Dienst aan kerk en samenleving
Aan de TUA wordt in onderwijs en onderzoek niet alleen gevraagd wat de tekst eens betekende, maar evenzeer wat de tekst nu betekent. De vertaalslag naar het heden vindt plaats in een breed georiënteerde doordenking van de Bijbelse boodschap voor de thema's en problemen van onze tijd. Daarbij worden ook actuele samenlevingsvragen als verantwoorde omgang met het milieu en een rechtvaardige verdeling van de middelen van deze aarde in het oog gehouden.

Enkele belangrijke data

1892 voortbestaan van de Christelijke Gereformeerde kerken in Nederland
1894 opening Theologische School te 's-Gravenhage, door ds. J. Wisse Czn en ds. F.P.L.C. van Lingen
1919 vestiging van de Theologische School te Apeldoorn
1968 naamswijziging in Theologische Hogeschool; openstelling van de opleiding voor niet-admissiale studenten en studenten uit andere kerken
1975 officiële overheidsaanwijzing als instelling voor hoger onderwijs; verkrijging promotierecht
1989 naamswijziging in Theologische Universiteit
1992 eerste promotie
2002 realisering gezamenlijk onderzoeksprogramma met de Theologische Universiteit Kampen (TUK); invoering BaMa-structuur
2004 toekenning 100% subsidie door de overheid; aankoop tweede gebouw, Alexanderlaan 1
2010 afschaffing vooropleiding; klassieke talen Grieks en Latijn opgenomen in curriculum

5. Praktische en zakelijke regelingen

Collegegeld

Het college van bestuur stelt jaarlijks het bedrag vast voor het collegegeld. De normen die het Ministerie voor Onderwijs Cultuur en Wetenschappen hanteert, worden daarbij gevolgd. Dit betekent dat studenten die nog geen bachelor- of masterdiploma hebben het door het ministerie vastgestelde collegegeld (voor 2018/2019 € 2.060,-) verschuldigd zijn. Vanaf studiejaar 2018/2019 betalen eerstejaarsstudenten aan hbo en universiteit slechts de helft van het collegegeld (€ 1.030,-). Het instellingscollegegeld voor studenten die reeds een bachelor- en/of masterdiploma hebben behaald en studenten met een buitenlandse nationaliteit, bedraagt voor 2018/2019 € 5.425,-. Ten behoeve van betaling van het collegegeld wordt jaarlijks aan alle studenten een machtigingsformulier toegezonden. Het machtigingsformulier dient tevens als bewijs van inschrijving. Indien nodig kan een bewijs betaald collegegeld worden opgevraagd bij de administratie.
Wanneer de studie wordt beëindigd of afgerond vóór juni, dan zal een twaalfde deel van het verschuldigde collegegeld (voor het betreffende collegejaar) per resterende hele maand worden gerestitueerd. Bij bovenstaande wordt aangetekend dat alleen tentamens en examens kunnen worden afgelegd als het collegegeld is betaald of het machtigingsformulier is ingeleverd.

Collegekaarten

Aan het begin van de studie aan de TUA ontvangt iedere student eenmalig een collegekaart. Bij verlies wordt een duplicaat verstrekt tegen betaling van € 5,00. Na beëindiging van de studie of bij het verlaten van de universiteit dient de kaart ingeleverd te worden.
Het is belangrijk deze kaart steeds bij de hand te hebben:
- De collegekaart fungeert tevens als bibliotheekpas.
- De collegekaart dient als identiteitsbewijs bij de deelname aan schriftelijke tentamens.
- Naar de collegekaart en eventueel een bewijs van inschrijving kan gevraagd worden bij bezoek aan andere universiteiten/bibliotheken.
- In sommige gevallen kan op vertoon van de collegekaart en bewijs van betaald collegegeld korting verkregen worden op toegangsbewijzen voor evenementen op bijvoorbeeld cultureel of sportief gebied.

Kopiëren, telefoneren, koffie, internetten e.d.

- Van het *kopieerapparaat* dat beneden in de hal staat, kan vrij gebruikgemaakt worden. De kosten bedragen 5 eurocent per kopie. Kopieerpassen kunnen gekocht worden bij de beheerder. Voor het pasje moet € 2,50 betaald worden. Gemaakte kopieën worden achteraf gefactureerd. Scannen, o.a. naar uw eigen e-mailadres, is kosteloos. Tevens kunnen bestanden worden opgeslagen en/of afgedrukt via USB-stick.
- Voor koffie, thee e.d. is in de ontmoetingsruimte een automaat aanwezig. De kosten zijn 40 eurocent per kop. Voor soep en koek dient 50 eurocent betaald te worden.
- Van de *computers* in de computerruimte en de studiezaal kan vrij gebruikgemaakt worden. Op de pc opgeslagen bestanden worden verwijderd. Eventueel is een werkdeel op de harde schijf aan te vragen bij de beheerder, waarbij via inlogcode en wachtwoord toegang kan worden verkregen.
- Printerafdrukken dienen vermeld te worden op de bij de printer neergelegde lijst. De kosten zijn afhankelijk van gebruik en staan vermeld op de lijst. Deze kosten worden in principe eens per halfjaar in rekening gebracht. Gebruik van internet is gratis, de WiFi-code is bij de beheerder te verkrijgen.
- Men mag gebruikmaken van het *orgel* of de *piano*, mits dit gemeld/gevraagd wordt bij de beheerder. Zijn er colleges in een van de zalen in het B-gebouw, dan kan er geen gebruik worden gemaakt van deze faciliteit.
- Het gebruik van beamers en audiovisuele apparatuur is kosteloos, mits dit in overleg met de beheerder gebeurt.

Apparaatgebruik tijdens colleges

Laptops, tablets en smartphones zijn goede en nuttige instrumenten om tijdens colleges aantekeningen te maken, materialen uit te wisselen en ter plekke informatie op te zoeken. Meldingen van e-mail, WhatsApp e.d. zorgen echter wel voor afleiding. Het schakelen tussen het college en andere dingen zorgt voor verminderde leerprestaties. Daarom adviseren we je om e-mailprogramma's tijdens college uit te schakelen en bij tablets en telefoons de vliegtuigstand (flight mode) of de functie 'niet storen' te gebruiken.

Presentie

Studenten zijn verplicht alle colleges van de te volgen vakken bij te wonen. Indien een student minder dan 75% van de colleges heeft gevolgd, kan hij[1] in principe niet deelnemen aan het tentamen en dient hij het volledige vak (dus ook reeds gevolgde colleges en gemaakte opdrachten) in het volgende cursusjaar opnieuw te volgen (zie OER artikel 17 sub 2). Indien een student niet aanwezig kan zijn bij een college, meldt hij zich op die dag af bij het secretariaat én bij de betreffende docent. Wanneer men door omstandigheden regelmatig verhinderd is, verdient het aanbeveling de studiebegeleider en/of mentor op de hoogte te stellen.

Studieboeken

Voor de studie aan de TUA is voor alle vakken literatuur nodig. In de studiegids wordt aangegeven welke boeken tentamenstof zijn en daarmee verplicht om te bestuderen en welke facultatief, dus aanbevolen.

Studenten zijn zelf verantwoordelijk voor het verkrijgen van alle literatuur. De minimale kosten voor de aanschaf van studieboeken worden geschat op € 350,- per jaar.
Bestellen van boeken kan via Boekenvereniging De KreNT (zie www.tua.nl).

Dictaten ten behoeve van de colleges worden op OnderwijsOnline gezet. Het is aan de student zelf of hij voor eigen rekening een exemplaar afdrukt. Overige literatuur en kopiën van schriftelijke opdrachten en scripties zijn voor rekening van de student.

De bibliotheek schaft de literatuur aan die in de studiegids vermeld is. Van tentamenboeken zijn dat zo veel mogelijk twee exemplaren. Uitzondering hierop zijn boeken voor keuzevakken en voor vakken in de master II-fase. Deze titels worden alleen in overleg met de docent in tweevoud aangeschaft. Daarnaast zijn sommige titels te kostbaar om er twee exemplaren van aan te schaffen. De tentamenboeken zijn te vinden in de kast onder de trap in de bibliotheek en zijn niet uitleenbaar. Het gebruik van het boek moet gemeld worden via de lijst die op de balie van de bibliotheek ligt.

Tentamens

Schriftelijke (her)tentamens kunnen alleen afgelegd worden op de aangegeven data. Tenzij anders aangegeven maak je afspraken voor *mondelinge tentamens* rechtstreeks met de docent. Ook voor mondelinge tentamens geldt dat er maximaal één herkansingsmogelijkheid per studiejaar gegeven wordt. Het is aan te raden om zoveel mogelijk *eerst alle tentamens, papers e.d.* van een heel studiejaar *af te ronden,* voordat tentamens van een volgend studiejaar afgelegd worden. Zie de OER voor nadere bepalingen voor toelating tot bepaalde vakken en toetsen.
Tentamens van de master kunnen niet worden gedaan wanneer nog niet aan alle vereisten van de bachelor is voldaan. De exacte voorwaarden voor de *overgang van de bachelor naar de master* zijn te vinden in het OER (artikel 4).

Schriftelijke tentamens zijn op:
- Maandag aanvang 13.30 uur.
- Dinsdag t/m vrijdag aanvang 10.00 uur.

De datum en duur van het tentamen staat aangegeven bij het betreffende vak in de studiegids.
Wanneer je niet meedoet met een tentamen van je studiejaar of juist wel met een tentamen van een ander studiejaar, dien je dat uiterlijk 3 weken voor de tentamendatum bij de administratie te melden. Ook wanneer je vrijstelling hebt voor het volgen van (enkele) colleges, dien je je aan te melden voor het tentamen. Indien je op het laatste moment verhinderd bent door ziekte of andere (persoonlijke) omstandigheden, dien je dit door te geven aan de administratie.
De tentamenzaal gaat een kwartier voor aanvang van het tentamen open en de deur wordt exact op aanvangstijd gesloten. Daarna kan niemand meer naar binnen.
Bij binnenkomst controleert de surveillant de presentie aan de hand van de collegekaarten. Tassen en telefoons (uitgezet) worden vóór in de tentamenzaal gelegd. De surveillant begint met gebed en eventueel Schriftlezing of zal een student vragen dit te doen.
Het eerste halfuur en het laatste kwartier mag niemand de zaal verlaten (ook niet voor toiletbezoek).
Studenten die door overmacht te laat komen, melden zich bij de universiteitssecretaris (en bij diens afwezigheid bij de administratie) met opgaaf van redenen en worden tot maximaal 30 minuten na aanvangstijd toegelaten tot de tentamenzaal. Zodra de surveillant aangeeft dat de tijd om is, legt

[1] *Overal waar 'hij' of 'zijn' vermeld staat in deze gids, leze men 'hij/zij' of 'zijn/haar'.*

iedereen zijn pen neer en worden álle papieren (dus opgaven, kladpapier, uitwerking en evaluatieformulier) ingeleverd.

Hertentamens
Voor hertentamens gelden dezelfde bepalingen als voor tentamens. Het is niet toegestaan een hertentamen te doen indien het tentamen reeds met een voldoende (5,5 of hoger) is beoordeeld, dan na toestemming van de examencommissie.

Bibliotheek

Openingstijden:

maandag	8.30 – 18.00 uur
dinsdag	8.30 – 18.00 uur
woensdag	8.30 – 18.00 uur
donderdag	8.30 – 18.00 uur
vrijdag	8.30 – 16.30 uur

In juli en augustus is de bibliotheek buiten de vakantieperiode alle dagen geopend tot 16.30 uur.

Bibliotheekpas
De collegekaart is tegelijk bibliotheekpas. TUA-studenten die in deeltijd studeren kunnen een gewone lenerspas aanvragen. Bij verlies of beschadiging kan tegen betaling van €5,00 een nieuwe pas worden verstrekt. Studenten kunnen max. 35 items lenen. Zie verder het uitleenreglement op de website: https://www.tua.nl/nl/bibliotheek/lenen

Collectie
De collectie van de bibliotheek is te raadplegen via de catalogus in de bibliotheek of via http://vubis.tua.nl/webopac/vubis.csp. De bibliotheek van de TUA is een open, toegankelijke bibliotheek, d.w.z. dat ieder zelf de boeken kan zoeken, pakken en inzien. Om te voorkomen dat boeken niet terug te vinden zijn, vragen we ieders medewerking: zet boeken op de lenerpas of op de juiste plaats weer terug. Ook na het kopiëren.

Tentamenboeken
De bibliotheek schaft tentamenboeken in tweevoud aan. Uitzondering hierop is de literatuur voor de Master II-fase en de keuzevakken. Tentamenboeken zijn niet uitleenbaar en zijn in de tentamenkast onder de trap te vinden. Niet-uitleenbare boeken kunnen in de bibliotheek geraadpleegd of bestudeerd worden, **maar moeten wel bij de balie genoteerd worden**. Dit voorkomt dat er naar boeken gezocht wordt.

Omgang met boeken
We gaan ervan uit dat er zorgvuldig met de geleende boeken wordt omgegaan. Toch geven we een aantal aandachtspunten:
- neem geen eten en drinken mee in de studiezaal en de bibliotheekruimten.
- maak geen strepen of aantekeningen in een boek. Dit maakt het boek niet leesbaar voor volgende gebruikers.
- plak niet zelf losliggende bladzijden of kapotte ruggen, maar meld dit bij de medewerkers van de bibliotheek. Zij hebben speciale middelen hiervoor.
- wees zorgvuldig met het boek bij het kopiëren. Druk het boek niet te stevig aan. Een heel boek kopiëren is verboden.

Zie voor verdere informatie https://www.tua.nl/nl/bibliotheek.

Ochtendwijding

Iedere week hopen we met elkaar op de dinsdagmorgen een samenkomst van gebed, Bijbellezing en lofprijzing te houden, de zogenaamde 'ochtendwijding'.

a) De ochtendwijding staat standaard ingeroosterd op dinsdag om 11.00 uur. Een moment om als universiteitsgemeenschap, met alle aanwezige studenten, docenten en (voorzover mogelijk) ondersteunend personeel, samen te zijn.

b) De leiding bij de ochtendwijding is in handen van één persoon (docent of student, hiervoor ingeroosterd), die hierbij anderen kan inschakelen. Bij het inroosteren van de studenten wordt elk jaar gestart bij de studenten uit het E-jaar, daarna D-jaar en tenslotte eventueel het C-jaar.

c) Ten aanzien van de inhoud: voor de teksten/onderwerpen wordt per blok een leesrooster uit één Bijbelboek aangeboden als richtlijn. Het leesrooster vermeldt een hoofdstuk, waaruit een tekst(gedeelte) gekozen kan worden. Wil iemand hiervan afwijken, laat hij dan uit hetzelfde Bijbelboek een ander hoofdstuk kiezen (uiteraard niet een tekst die al op het rooster staat). Natuurlijk is er wel ruimte om als er een bijzondere aanleiding is, hiervan af te wijken. In principe lezen we in het 1e blok uit Leviticus, in het 2e blok uit Hosea, in het 3e blok uit Markus en in het 4e blok uit 1 Petrus.

d) De nadere invulling van de ochtendwijding is geheel vrij, waarbij variatie wordt aangemoedigd. Naast schriftlezing/meditatie/gebed (met voorbede/dankzegging) is er ruimte voor een inbreng van andere aard: muziek/passend gedicht/theologische tekst/audiovisuele bijdrage/een stiltemoment/gezamenlijk bidden Onze Vader of lezen van een tekst/bijdrage door een andere student, etc.

Integratiecolleges/themadagen/studiereis

Aan het einde van het tweede collegeblok worden integratiecolleges georganiseerd. Vanuit de verschillende vakgebieden wordt dan nagedacht over één gemeenschappelijk thema. De integratiecolleges zijn verplicht voor alle bachelor- en masterstudenten (A- t/m F-jaar). Meer informatie wordt gegeven bij de uitwerking van de vakken.
Jaarlijks worden in het vierde collegeblok de themadagen of een studiereis georganiseerd. Deze themadagen of studiereis zijn/is verplicht voor de bachelor- en masterstudenten (A- t/m F-jaar). Meer informatie wordt in de studiegids gegeven bij de uitwerking van de vakken.

Gastcolleges

Er kunnen ook gastcolleges gegeven worden. Wensen voor onderwerpen of voor een bepaalde spreker kunnen via de jaarvertegenwoordiger aan het college van hoogleraren voorgelegd worden.

Kritiekcolleges

De master-kritiekcolleges zijn verplichte preekcolleges voor admissiale studenten van het B- t/m F-jaar. De colleges zijn overigens toegankelijk en aan te bevelen voor alle studenten. Preekvoorstellen worden geleverd door admissiale masterstudenten. Kritiek wordt geleverd door de admissiale en als zij willen ook niet-admissiale studenten. Voor het bijwonen van deze colleges worden wel studie-uren toegekend met het oog op het keuzevak 'bricolage'. Meer informatie wordt in de studiegids gegeven bij de uitwerking van de vakken.

Logopedie

Voor de studenten van het D- en E-jaar die predikant willen worden, staat in het curriculum logopedie ingeroosterd. De logopedist screent studenten van het C-jaar en degenen die dit cursusjaar vanuit een opleiding elders in de master zijn ingestroomd, voor zover zij aangeven predikant te willen worden. Studenten die geen predikant wensen te worden, maar wel logopedie wensen te ontvangen kunnen over de voorwaarden contact opnemen met de logopedist.

Cursus leesvaardigheid wetenschappelijke teksten, m.n. in het Duits

In het derde collegeblok wordt een extracurriculaire cursus leesvaardigheid Duits aangeboden onder de naam 'Duits (leesvaardigheid wetenschappelijke teksten Engels, **Duits** en Frans)'. De colleges worden verzorgd door drs. R. Leune (docent Duits aan de Jacobus Fruytier scholengemeenschap te Apeldoorn) en gegeven op dinsdagmiddag.
De kosten van de lessen worden betaald door de TUA op voorwaarde dat de volledige cursus wordt afgerond. Bij vroegtijdige beëindiging kan een bijdrage in de kosten gevraagd worden.

Elektronische leeromgeving

De TUA kent een elektronische leeromgeving (in deze gids kortweg aangeduid als ELO), namelijk OnderwijsOnline, te vinden via tua.onderwijsonline.nl. Hier kan worden ingelogd voor het lezen en delen

van documenten, het overleggen met groepsgenoten, het inschrijven voor (keuze)vakken en tentamens, het inzien van roosters, cijfers en studiepunten enz. Naast alle informatie over de vakken, zijn onder andere de volgende documenten te vinden op OnderwijsOnline:

Beknopt en goed citeren (BGC)
BSA-regeling
Excellentiereglement
Inhoud curriculum per cohort
Rechtsbeschermingsregelingen
Roosters
Studentenstatuut (inclusief Onderwijs- en Examenreglement (OER))
Scriptiereglement
Stagereglementen
Etcetera

Zie voor deze en andere documenten 'Algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op de ELO.

Excellentiereglement

Visie op excellentie
De TUA ziet het als haar missie om naast het opleiden van predikanten en theologen ook haar kennis te verbreden en te delen. Zij doet dat door middel van het doordenken van sociaal-culturele kwesties die spelen in de samenleving van vandaag, van vraagstukken in en buiten de kerk. Daarnaast wil de TUA een bijdrage leveren aan de bevordering van de theologische wetenschap in het algemeen.
Vanuit die missie heeft de TUA de ambitie studenten optimaal te begeleiden tijdens de studie.
De studentenpopulatie is gering, waardoor het mogelijk is om maatwerk te leveren aan studenten die een extra uitdaging aan kunnen. Voor deze excellente studenten worden individuele begeleidingstrajecten op maat aangeboden. In dit document is beschreven hoe deze trajecten bepaald worden.
Excellente studenten:
- hebben op hun eindcijferlijst van het vwo gemiddeld een 8,0 of hoger behaald, of
- staan gemiddeld een 7,5, berekend over alle behaalde cijfers (niet gewogen) van de huidige opleiding (bachelor óf master), en
- hebben voldaan aan alle vereisten van de studiefase waarin ze zich bevinden[2].

Deze studenten worden uitgenodigd om zich meer te verdiepen in een bepaald deel van de theologie en/of hun kennis, inzicht en academische vaardigheden te verbreden buiten het veld van de theologie.

Excellentietraject
Excellente studenten krijgen de mogelijkheid binnen de nominale studietijd een minor te doen van (minimaal) 15 EC bovenop de standaard 180 EC van hun Bachelor en/of Master.
Deze minor is door de student geheel vrij in te vullen met studieonderdelen[3] (in overleg met de studieadviseur en met toestemming van het coho), kan zowel intern als extern gedaan worden en dient aan de volgende eisen te voldoen:
- bevat samenhang
- alle studieonderdelen op minimaal leerlijnniveau 2 (masterstudenten minimaal niveau 3)
- sluit aan bij minimaal 2 leerlijnonderdelen
- sluit aan bij minimaal 1 eindterm van de opleiding
- studieonderdelen hoeven niet per se theologisch van aard te zijn, maar dienen wel een link te hebben met (een deel van de) theologie. Bijvoorbeeld; rechten, geschiedenis, psychologie, pedagogiek, onderwijs, journalistiek, communicatie, klassieke talen, filosofie, methodologie.

Voorbeelden van excellente studieonderdelen - onderscheiden in verdiepend en verbredend - zijn:

Verdiepend
- onderzoekstage volgen (bijv. artikel schrijven ter publicatie in wetenschappelijk tijdschrift, project op verzoek van werkveld)[4]

[2] Over studenten die een tweede studie volgen, minimaal 15% extra doen of een baan naast hun studie hebben (minimaal 0,4 fte), zal individueel geoordeeld worden.
[3] Studieonderdelen zijn vakken of opdrachten van een geaccrediteerde universitaire opleiding waar de student EC's voor kan verkrijgen.
[4] In het werkveld liggen mogelijk vragen die door studenten middels excellentietrajecten (onderzoekstage of scriptie) beantwoord kunnen worden. Jaarlijks zal een oproep om dergelijke vragen te melden, gedaan worden in *De Wekker* en bij instellingen zoals Centrum voor Israëlstudies, ForumC, Lindeboominstituut en diverse deputaten.

- onderzoek in het kader van student-assistentschap
- extra verdiepende opdrachten maken bij standaard (keuze)vakken
- masterminor in de bachelor
- masterkeuzevakken in bachelor

Verbredend
- vakken volgen aan andere universiteit
- anderstalige vakken volgen
- PEP-cursus en/of goedgekeurde AKZ+-cursus bijwonen (en verslag van maken)
- studieonderdelen aan een buitenlandse universiteit
- extra talenstudie, bijv. Aramees, vroegchristelijk Grieks, Akkadisch, Ugaritisch

Organisatie en sturing
De verantwoordelijkheid voor het excellentietraject ligt bij de student zelf. Via een formulier kan de student toestemming vragen aan de examencommissie. Het aanmeldformulier dient ingevuld te worden door de examencommissie van de instelling(en) (ook de TUA) waar de student studieonderdelen zal volgen in het kader van het excellentietraject. Het aanvraagformulier dat door de student zelf wordt ingevuld, levert de student in (gelijktijdig met de ingevulde aanmeldformulieren) bij de examencommissie van de TUA.
De examencommissie bepaalt vooraf (in geval van vakken volgen aan andere instelling(en)) het niveau van de studieonderdelen aan de hand van de niveaus van de leerlijnen van de TUA. De studieadviseur geeft advies aan de examencommissie. De examencommissie beslist of de student het voorgestelde traject mag volgen in het kader van excellentie.
Het college van docenten zal jaarlijks door de studieadviseur geïnformeerd worden over de excellentietrajecten en studenten die mogelijk in aanmerking komen voor een dergelijk traject (aan de hand van de gemiddelde cijfers en studievoortgang van de studenten). Het college van docenten zal gestimuleerd worden studenten te attenderen op excellentiemogelijkheden en eventuele hulp bij het onderzoek van de docent.
Het gevolgde excellentietraject zal vermeld worden op het diploma(supplement) van de student.

Begeleiding
De begeleiding van excellente studenten vergt van de hoogleraren en docenten extra vakkennis en professionaliteit. Aan de TUA kunnen alleen gepromoveerde docenten die minimaal een BKO hebben behaald verantwoordelijkheid dragen voor de begeleiding van excellente studenten. De hoogleraar van het vakgebied dat het meest aansluit bij het excellentietraject van een student, is verantwoordelijk voor de begeleiding van de betreffende student.
Binnen de vakgroepen zal regelmatig gesproken worden over het aanbod en niveau van studieonderdelen in het kader van het excellentietraject.

Formulieren
De benodigde formulieren zijn te verkrijgen bij de studieadviseur:
- Aanvraagformulier voor het aanvragen van toestemming bij de examencommissie ten behoeve van het volgen studieonderdelen bij een andere instelling.
- Aanmeldingsformulier om studieonderdelen in het kader van een excellentietraject te kunnen doen.

Het werkveld kan ook betrokken worden door het aantrekken van externe beoordelaars. Deze beoordelaars dienen academisch geschoolde professionals te zijn op verwant vakgebied.

6. Studiemogelijkheden elders

Volgen van colleges elders

Studenten kunnen in de vorm van een tweede inschrijving doorgaans zonder extra kosten colleges volgen bij een andere universiteit of faculteit. In overleg met de studieadviseur kan in voorkomende gevallen bij de examencommissie compensatie worden aangevraagd voor elders behaalde studieonderdelen. De student is overigens zelf verantwoordelijk voor het laten registreren van de behaalde studieresultaten door de administratie van de TUA.
Voor studenten die na een (aantal jaren) studie aan de TUA, aan een andere universiteit hun studie theologie willen vervolgen, kan het verstandig zijn daar in een vroeg stadium rekening mee te houden. Bij de studieadviseur kan gevraagd worden naar instroomeisen voor onder andere de opleiding aan de Protestantse Theologische Universiteit (PThU) van de PKN en het Hersteld-Hervormd Seminarie aan de VU (HHS).

Opleiding godsdienstleraar, eerstegraads

Degenen die een opleiding leraar eerstegraads godsdienstonderwijs willen volgen, kunnen daartoe instromen aan de CHE. Een (toekomstig) master theologie geeft ongeveer 35 EC vrijstelling op de deeltijdopleiding van 90 EC. Aan de TUA kan daarnaast voor de eerstegraads godsdienstlerarenopleiding 25 EC vrijstelling gevraagd worden voor keuzevakken en minor in de master. Meer informatie hierover is te verkrijgen bij de studieadviseur.
Zie ook voor meer informatie p. 144 van de studiegids

Studiereis naar Israël

In het kader van de master II-studie kan een studiereis naar Israël gemaakt worden met als doel:
- kennismaking met het land en verschillende stromingen in jodendom en christendom in Israël alsmede met Messiasbelijdende Joden;
- kennismaking met de praktijk van de joods-christelijke ontmoeting;
- bestudering van één thema dat relevant is in deze ontmoeting.

Zie voor meer informatie de minor Judaïca/Kerk en Israël op p. 182v.

7. Jaaragenda 2018/2019

Datum	Tijd	Activiteit
23 juli t/m 10 augustus		Gebouw universiteit gesloten
19 t/m 24 augustus		Sommeruniversität te Münster over 'Friedrich Schleiermacher, der reformierte Theologe'
22 augustus	09.00	Vergadering college van bestuur
23 en 24 augustus		Introductiedagen nieuwe studenten
23 t/m 28 augustus	10.00-12.00	Blokcursus Grieks A-jaar
27 t/m 31 augustus		Novitiaat PFSAR
29 augustus	14.00	Vergadering examencommissie
30 augustus		BEST (onderzoeksgroep) conferentie
31 augustus	13.00	Vergadering college van hoogleraren
		Master II-examens admissialen, evt. gesprek met studenten die preekconsent of beroepbaarstelling aanvragen
College- en tentamenperiode 1 (3 september t/m 8 november)		
3 september		Eerste collegedag volgens rooster
	09.00	Vergadering curatorium, beroepbaarstelling
	15.00	Opening academisch jaar, rede door prof. dr. M.J. Kater, 'Heden, indien u Zijn stem hoort. Een bijdrage aan een homiletische theologie'
	19.30	Buluitreiking
4 september		Vergadering curatorium
5 september	09.30-12.00	Gastcollege prof. dr. F. Kruger (Potchefstroom), 'Gesindheid' in Brief aan de Hebreeën
	13.00-15.30	Gastcollege prof. dr. F. Kruger (Potchefstroom), 'anamesis-rekognisie' in de eredienst
6 september	13.30	Vergadering college van bestuur
13 september	13.00	Vergadering universiteitsraad
14 september	13.00	Vergadering opleidingscommissie
20 september	13.30	Vergadering college van bestuur
25 september	19.45	Ex Oriënte Lux
26 september	18.00	Vergadering raad van toezicht
27 september	20.00 uur	Lezing PFSAR
2 oktober	11.30	Vergadering college van bestuur
3 oktober	13.00	Vergadering curatorium
8 oktober	09.00	Vergadering college van hoogleraren
9 oktober	15.00*	Master I-kritiekcollege Daan van Vliet
		Master I-kritiekcollege Jasper de Kok
12 oktober		Symposium Kerk & arbeidsrecht
	13.00	Vergadering opleidingscommissie
16 oktober	09.00	Vergadering college van bestuur
29 oktober	10.00	Presentatie(s) masterscripties o.l.v. prof. dr. H.J. Selderhuis
30 oktober	09.00	Vergadering college van bestuur
1 november	13.00	Vergadering universiteitsraad
5 november	09.30	Vergadering college van docenten
	12.30	Gezamenlijke lunch
	13.15	Overleg vakgroepen
7 november	12.30	Sluiting gebouw i.v.m. Dankdag
9 november	9.00-14.00	Opstart Hebreeuws A-jaar
9 t/m 12 november		PFSAR-weekend
College- en tentamenperiode 2 (12 november t/m 30 januari)		
12 november	18.00	Vergadering raad van toezicht
12-16 november		Promovendiweek (graduate School)
13 november	09.00	Vergadering college van bestuur
	13.30	Vergadering college van hoogleraren
		Vooraf evt. gesprek met studenten die beroepbaarstelling aanvragen
15 november	20.00	Lezing PFSAR
20 november	15.00	Promotie drs. A. van Harten-Tip
	19.45	Ex Oriënte Lux
21 november	09.00	Vergadering examencommissie
	09.00	Vergadering curatorium, beroepbaarstelling
		Master II-examens admissialen
	19.30	Buluitreiking

23 november	13.30-21.00	TUA-themadag over 'Vergeving'
27 november	14.00	Vergadering college van bestuur
28 november		Retraite personeel
29 november	13.00	Vergadering opleidingscommissie
	16.00*	Master II-kritiekcollege Albert Veuger
		Master II-kritiekcollege Willem Jan van Gent
6 december	13.00	Vergadering universiteitsraad
7 december	13.00-15.30	Eerste bijeenkomst admissialen
10 december	14.00	Presentatie(s) bachelorscripties o.l.v. Tineke Boele-Noort en Arjan van den Os
11 december	14.00	Vergadering college van bestuur
12 en 13 december		Diesviering PFSAR
19 december	13.00	Vergadering curatorium
24 december t/m 2 januari		Gebouw universiteit gesloten
7 januari	09.00	Vergadering college van hoogleraren
		Evt. gesprek met studenten die preekconsent of beroepbaarstelling aanvragen
8 januari	09.00	Vergadering college van bestuur
9 januari	09.00	Vergadering examencommissie
14 januari	18.00	Vergadering raad van toezicht
22 januari	09.00	Vergadering college van bestuur
24 januari	13.00	Vergadering universiteitsraad
30 januari	09.00	Vergadering curatorium, beroepbaarstelling
		Master II-examens admissialen
	19.30	Buluitreiking

College- en tentamenperiode 3 (31 januari t/m 15 april)

31 januari en 1 februari		Integratiecolleges
5 februari	14.00	Vergadering college van bestuur
11 februari	14.00	Presentatie(s) bachelorscripties o.l.v. Tineke Boele-Noort en Arjan van den Os
12 februari	13.30	Vergadering college van hoogleraren
15 februari	13.00	Vergadering opleidingscommissie
19 februari	14.00	Vergadering college van bestuur
	16.00 *	Master II-kritiekcollege Spencer Buth
		Master II-kritiekcollege Remco de Jong
21 februari	20.00	Lezing PFSAR
12 maart	14.00	Vergadering college van bestuur
13 maart	12.30	Sluiting gebouw i.v.m. Biddag
15 maart	13.00	Vergadering opleidingscommissie
18 maart	09.30-14.00	Vergadering college van docenten
	12.30	Gezamenlijke lunch
	13.15	Overleg vakgroepen
	18.00	Vergadering raad van toezicht
20 maart	13.00	Vergadering curatorium
26 maart	14.00	Vergadering college van bestuur
27 maart	14.00	Vergadering examencommissie
1 april	11.00	Vergadering college van hoogleraren
4 april	13.00	Vergadering universiteitsraad
6 april		Ambassadeursdag
8 april	09.00	Vergadering college van bestuur
	10.00	Presentatie(s) masterscripties o.l.v. prof. dr. M.J. Kater

College- en tentamenperiode 4 (16 april t/m 5 juli)

16 t/m 18 april		Themadagen
15 april	18.00	Vergadering raad van toezicht
19 t/m 22 april		Gebouw universiteit gesloten
23 april	09.00	Vergadering college van bestuur
24 april	14.00	Presentatie(s) bachelorscripties o.l.v. Tineke Boele-Noort en Arjan van den Os
	16.00 *	Master I-kritiekcollege Sjors Bulten
		Master I-kritiekcollege William de Hek
		Master I-kritiekcollege Errit Sjoerd van der Heide
	20.00	Lezing PFSAR

2 mei	15.15	Vergadering opleidingscommissie
6 mei	09.00	Vergadering college van bestuur
10 mei	13.00-15.30	Tweede bijeenkomst admissialen
13 mei	09.00	Vergadering college van hoogleraren
		Evt. gesprek met studenten die preekconsent of beroepbaarstelling aanvragen
22 mei	09.00	Vergadering college van bestuur
	09.00	Vergadering curatorium, beroepbaarstelling
		Master II-examens admissialen
	19.30	Buluitreiking
28 mei	11.30	Afsluitingsmaaltijd colleges
30 en 31 mei		Gebouw universiteit gesloten
3 juni	14.00	Vergadering college van bestuur
	18.00	Vergadering raad van toezicht
4 t/m 6 juni		Retraite masterstudenten
6 juni	13.00	Vergadering universiteitsraad
10 juni		Gebouw universiteit gesloten
14 juni	13.00	Vergadering opleidingscommissie
17 juni	09.00	Vergadering college van bestuur
18 juni	14.00	Vergadering examencommissie
20 t/m 26 juni		Vergadering curatorium, admissie-examens
24 juni	09.00	Vergadering college van hoogleraren
2 juli	09.00	Vergadering college van bestuur
20 augustus	09.00	Vergadering college van bestuur
22 en 23 augustus		Introductiedagen nieuwe studenten
22 t/m 27 augustus	10.00-12.00	Blokcursus Grieks A-jaar
22 t/m 30 augustus		Novitiaat PFSAR
30 augustus	09.00	Vergadering college van hoogleraren
		Master II-examens admissialen, evt. gesprek met studenten die preekconsent of beroepbaarstelling aanvragen
2 september		Eerste collegedag volgens rooster
	09.00	Vergadering curatorium, beroepbaarstelling
	19.30	Buluitreiking
9 september	18.00	Vergadering raad van bestuur
11 september		Jubileumviering 125 jaar TUA (tevens alumnidag)
	15.00	Opening academisch jaar
11 november	18.00	Vergadering raad van bestuur

***** Of zoveel eerder of later als de colleges van de keuzevakken zijn afgelopen.

N.B.:

- Tijdens de vergaderingen van het college van hoogleraren kan het master II-examen door niet-admissiale studenten worden afgelegd.
- Admissiale studenten kunnen het master II-examen afleggen en beroepbaarstelling aanvragen op de dagen waarop in de jaaragenda vermeld staat 'beroepbaarstelling'.
- Buluitreiking bachelor-, masterbullen en beroepbaarstelling op de aangegeven data.

8. Verklaring bij de onderdelen van de vakken

Docent	Degene die het vak doceert en het tentamen of examen afneemt.
Omvang	*1 EC* (European Credit) vertegenwoordigt 28 studiebelastingsuren. Eén studiejaar omvat 60 EC. Wanneer we spreken over het studiepuntensysteem, gebruiken we de term ECTS (European Credit Transfer System).
Vakcode	Deze code correspondeert met de code in de ELO en is vooral voor administratie en docenten van belang.
Periode	Een studiejaar is verdeeld in vier blokken van 10 of 11 weken met elk een college- en tentamenperiode. De bachelorfase beslaat drie studiejaren, dus zes semesters (*Ba-1 t/m Ba-6*). De masterfase beslaat eveneens drie studiejaren en dus zes semesters (*Ma-1 t/m Ma-6*).
Colleges	In elk semester wordt gedurende 2 keer 6 weken college gegeven volgens het collegerooster. De *opgegeven college-uren per week* gelden voor het desbetreffende collegeblok. De colleges zijn verplicht. Men wordt geacht minimaal 75% van de college-uren aanwezig te zijn.
Toetsvorm	Wijze waarop het vak wordt afgerond: schriftelijk- of mondeling tentamens, papers, verslagen e.d. Zie voor regelgeving rondom afname tentamens p. 12 (Tentamens).
Tentamenduur	*Maximale tijdsduur* waarbinnen het tentamen moet worden gemaakt/gehouden.
Tentamendata	Tentamendatum en herkansingsmogelijkheid van het betreffende tentamen. Tentamens starten op maandag altijd om 13.30 uur en op dinsdag t/m vrijdag om 10.00 uur.
Inleverdata	Deadlines voor inleveren van opdrachten.
Instapeis	Bij een aantal vakken zijn instapeisen opgesteld. Een instapeis bij een vak kan een vereiste zijn waaraan de student moet voldoen alvorens de colleges van het vak te kunnen volgen. Dat kunnen een of meerdere vakken of toetsen zijn die met een voldoende moeten zijn afgerond.
Leerdoelen	Omschrijving van kennis, vaardigheden en attitude die een student na afronding van het vak zich eigen gemaakt moet hebben.
Eindtermen	Aanduiding van de relatie tussen het vak en de eindtermen. De nummers verwijzen naar de eindtermen op p. 23 (bachelor) resp. 106v. (master).
Leerlijnen	De leerlijnen zijn een concretisering van de typering van de opleiding. Het wetenschappelijk karakter komt tot uitdrukking in de leerlijnen 'encyclopedische theologie' (de opbouw van de vakken) en 'academische vaardigheden' (vaardigheden: onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren (conceptueel denken), schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken). De gerichtheid op de praktijk en persoonlijke vorming van studenten is te zien in de attitude-leerlijn 'student in relatie…' a. tot God (geestelijke instelling); b. tot zichzelf en de naaste (psycho-sociale attitude); c. tot de (toekomstige) werkomgeving (praktische vaardigheden). Zie ook p. 24v.
Werkvormen	*Hoorcollege.* College waarin de docent een gedeelte van de thematiek op zijn vakgebied aan de orde stelt. Indien mogelijk wordt de stof via interactie tussen docent en studenten door middel van vragen, antwoorden en discussie behandeld. *Werkcollege.* College waarin studenten gezamenlijk of in groepjes een tekst lezen of aan opdrachten werken. *Instructiecollege.* College waarin integraal thuisgemaakte opdrachten worden besproken en nieuwe opdrachten worden toegelicht. *Gastcollege.* College verzorgd door een gastdocent. *Collegevoorbereiding.* Lezen en bestuderen van literatuur en/of opdracht(en)

maken ter voorbereiding op het komende college.
Zelfstudie. Lezen en bestuderen van literatuur en/of maken van opdracht(en) ter voorbereiding op de toets.
Scriptie. A-jaar-essay, bachelorproef, exegesescriptie, masterscriptie.
Leesverslag. Samenvatting van en reflectie over gelezen literatuur.
Paper/werkstuk/Essay. Korte, thematische opdracht.
Reflectieverslag. Reflectie op de opgegeven stof en/of het eigen handelen.
Presentatie. Oefening in spreekvaardigheid.
Stage. Opdoen van praktijkervaring in het werkveld.
Testimonium. Afronding van een vak door middel van het volgen van colleges en/of het inleveren van een schriftelijke opdracht die niet becijferd wordt.

Studielast

Vertaling van het aantal *EC naar studie-uren*, verdeeld in het aantal studie-uren die besteed kunnen worden aan de diverse onderdelen van het vak.

Toetseisen

De categorie 'Toetseisen' bevat de verplichte literatuur voor het tentamen of de *omschrijving en eisen* m.b.t. het te vervaardigen leesverslag, paper e.d.

Achter de publicaties tref je tussen haken de volgende afkortingen aan:
p. (pagina's) – het aantal pagina's dat uit genoemde publicatie bestudeerd dient te worden.
cat. (categorie) – de categorie geeft de moeilijkheidsgraad van de publicatie aan. Er zijn vier gradaties:

- categorie 1 - **moeilijke stof** → 3 pagina's per uur (lezen, analyseren en memoriseren van de stof). De stof kan bijvoorbeeld een hoge informatie-dichtheid bevatten, een moeilijke redenatie betreffen en/of erg gedetailleerd zijn.
- categorie 2 - **gemiddelde stof** → 5 pagina's per uur (lezen, analyseren en memoriseren van de stof). De stof bevat bijvoorbeeld een minder hoge informatiedichtheid.
- categorie 3 - **eenvoudige stof** → 7 pagina's per uur (lezen, analyseren en memoriseren van de stof). De stof bevat bijvoorbeeld een lage informatie-dichtheid of de pagina's bevatten weinig tekst (minder dan 350 woorden per pagina).
- **leesstof** → 15 à 20 pagina's per uur. Bij deze stof gaat het om een algemeen overzicht. Detailvragen mogen niet gesteld worden op het tentamen.

Aanbevolen literatuur

Literatuur naast de verplichte literatuur, *ter oriëntatie op de stof.*

Bijzonderheden

Dat wat speciaal aandacht vraagt in vergelijking met andere vakken.

Keuzevakken

Keuzevakken kunnen gezien worden als 'vrije ruimte', die naar eigen inzicht kan worden ingevuld. Met name in het vierde en vijfde studiejaar staan veel keuzevakken gepland. Daarvoor kun je kiezen uit de keuzevakken die jaarlijks worden aangeboden, maar je mag ook een of meerdere keuzevakken invullen met vakken bij een andere (niet) theologische opleiding of een minor van bijv. 10 EC uit de master II. Eis is wel dat voldaan wordt aan het niveau, de omvang en dat het liefst ook enige relatie heeft met theologie. Bij twijfel of voor advies kun je contact opnemen met de studieadviseur.

9. Eindtermen Bachelor

Einddoel **De afgestudeerde…**	**Eindterm** **De afgestudeerde…**
1. is in staat tot zelfstandig bronnenonderzoek.	1. beheerst de talen van de Bijbel en het oudchristelijk Latijn in die mate dat hij in staat is tot zelfstandig bronnenonderzoek. 2. kan gebruikmaken van hulpmiddelen als internet en databases. 3. heeft inzicht in het proces van de exegese.
2. gaat zelfstandig om met relevante theologische literatuur en begrippen.	4. is in staat relevante theologische wetenschappelijke literatuur te verzamelen en weer te geven. 5. kan op de verschillende theologische terreinen de belangrijkste theologisch-wetenschappelijke begrippen, theorieën, modellen, methoden en paradigma's herkennen.
3. heeft initiële kennis van en inzicht in de Bijbelse, ecclesiologische, systematische en praktische vakken.	6. heeft elementaire kennis van de Bijbel, de kerk- en theologiegeschiedenis, de christelijke geloofsleer en ethiek, en de praktisch theologische vragen, en geeft blijk van inzicht in de problemen die zich op deze terreinen voordoen. 7. heeft kennis van het missionaire en diaconale aspect van het gemeente-zijn.
4. kan de theologie plaatsen ten opzichte van andere wetenschappen.	8. is in staat om met het oog op theologische vragen de mogelijkheden van de inbreng van niet-theologische wetenschappen in hoofdlijnen te overzien. 9. heeft basale kennis van en inzicht in andere religieuze stromingen dan het christendom
5. weet zijn theologische kennis en vaardigheden in te zetten voor kerk en samenleving.	10. kan voor de theologie relevante kennis en vaardigheden integreren in een gereformeerde levensovertuiging en deze overtuiging expliciteren in wetenschappelijke discussies. 11. heeft basale kennis van en inzicht in de Bijbelse fundering, de theologische doordenking en de praktische contextuele uitvoering van de missionaire en diaconale taak van de gemeente en kan deze kennis communiceren. 12. heeft kennis van en inzicht in organisatievormen, werkvormen, processen en veranderingen in de gemeente en kan daarmee een bijdrage leveren aan de opbouw van de gemeente. 13. heeft elementaire vaardigheid verworven in het schrijven en presenteren van een meditatie, Bijbelstudie of preekvoorstel. 14. bezit de basisvaardigheden om preken te analyseren en bekritiseren.
6. kan een schriftelijk werkstuk wetenschappelijk acceptabel presenteren voor een publiek van specialisten.	15. kan argumentaties in teksten op de verschillende deelgebieden van de theologie analyseren en evalueren. 16. kan op correcte wijze een theologische vraagstelling beoordelen en dit oordeel beargumenteren. 17. bezit de vaardigheid om een specifieke thematiek op het terrein van een van de theologische hoofddisciplines via een zelfstandige bronnenbestudering en een goed gestructureerde schriftelijke rapportage wetenschappelijk te presenteren.
7. heeft zich een geestelijke instelling en psycho-sociale attitude verworven om doelgericht te kunnen werken (in kerk en samenleving).	18. beschikt over voldoende zelfkennis en heeft inzicht in persoonlijkheidsontwikkeling. 19. beschikt over empatisch vermogen in de omgang met de medemens. 20. is goed in staat tot het voeren van een gesprek en het inhoudelijk structureren daarvan. 21. is attent op en beschikt over vaardigheid in het omgaan met conflicten. 22. is in staat tot reflectie op de eigen houding en opvattingen en kan op grond daarvan zijn handelen bijstellen.
8. heeft een geestelijke instelling die getuigt van de liefde tot de Here God, zijn Woord, zijn dienst en zijn gemeente.	23. is zich bewust van zijn missionaire roeping. 24. heeft zich verdiept in de taak en de plaats van het geloof in zijn persoonlijk leven.

10. Leerlijnen verplichte BA-vakken 2018-2019

De leerlijn *encyclopedische theologie* (kennis) bestaat uit: Bijbelse vakken (BT), Kerkhistorische vakken (HT), Systematische vakken (ST) en Praktische vakken (PT). Het curriculum is zodanig vormgegeven dat de theologische disciplines allen aan bod komen. Er is sprake van een zekere opbouw: het gewicht verschuift geleidelijk van BT naar HT naar ST naar PT. De bachelor begint met vooral BT (waaronder de brontalen van de Bijbel), vervolgens komt daar HT bij. Gaandeweg de bachelor worden de ST en PT daaraan toegevoegd. In de master komen alle disciplines aan bod, met het hoofdaccent op ST en PT en kiezen de studenten één afstudeerdiscipline. Deze leerlijn sluit aan bij Ba-einddoelen 3 en 4.

De leerlijn *academische vaardigheden* (vaardigheden) bevat de vaardigheden: Onderzoeken, Kritisch analyseren en synthetiseren (conceptueel denken), Schrijven, Mondeling presenteren, Discussiëren en argumenteren, Samenwerken. Deze leerlijn sluit aan bij Ba-einddoelen 1, 2 en 6.

De derde leerlijn gaat over de *student in relatie…* (attitude) tot God (Geestelijke instelling), tot zichzelf en de naaste (Psycho-sociale attitude), tot de (toekomstige) werkomgeving (Praktische vaardigheden). Deze leerlijn sluit aan bij Ba-einddoelen 5, 7 en 8.

De leerlijnen 'academische vaardigheden' en 'student in relatie…' zijn per onderdeel uitgesplitst in 3 niveaus, zie onderstaande tabel. Over het algemeen geldt niveau 1 voor het A-jaar, niveau 2 voor het B-/ C-jaar en niveau 3 voor de master.

Academische vaardigheden		
Onderzoeken	1	Kan doelgericht informatie en publicaties zoeken, de zoekstrategie zonodig aanpassen, en de aanpak en resultaten systematisch vastleggen. Kan onder begeleiding een nauwkeurige en onderzoekbare probleemstelling formuleren en een daarbij passend eenvoudig onderzoek opzetten, uitvoeren en verslaan.
	2	Kan kritisch en beredeneerd selecteren welke informatie en publicaties bruikbaar zijn gegeven het doel en deze selectie beschrijven en verantwoorden. Kan door anderen uitgevoerde onderzoeken en overzichten van onderzoeken over een bepaald onderwerp kritisch lezen en bediscussiëren. Kan het onderscheid tussen diverse vormen van fundamenteel en praktijkgericht onderzoek adequaat hanteren.
	3	Kan beoordelen en beslissen wanneer voldoende informatie en publicaties beschikbaar zijn gegeven het doel, en de resultaten evalueren (waaronder ook de beperkingen aangeven) in relatie tot de randvoorwaarden zoals tijd, budget en toegankelijkheid van bronnen. Kan publicaties op hoog wetenschappelijk niveau over een theologisch onderwerp kritisch lezen, incl. de relaties tussen theorie, onderzoek, empirie en praktijk. Kan zelfstandig een relevante probleemstelling ontwikkelen en een daarbij passend onderzoek opzetten, uitvoeren en verslaan.
Kritisch analyseren en synthetiseren	1	Kan in een tekst/informatie onderdelen herkennen en aan elkaar relateren, onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken en tussen feiten en meningen, inconsistenties en cirkelredeneringen opmerken, getrokken conclusies beoordelen, en overeenkomsten en verschillen met andere teksten aangeven. Kan meerdere ingrediënten samenvatten en combineren in een eenvoudig ontwerp (bijv. van een analyse, standpunt, model of plan) of schets (bijv. van een situatie of advies).
	2	Kan de gelaagdheid van informatie onderkennen (niveaus van abstractie, argumentatie, e.d.), en signaleren waar sprake is van eenzijdigheid, ongenuanceerdheid, vooringenomenheid, verhullend taalgebruik, ongefundeerde beweringen en overgeneralisatie. Kan tegenwerpingen maken en zelf (andere) verbanden leggen en conclusies trekken. Kan uiteenlopende ingrediënten integreren in een redelijk complex en omvangrijk ontwerp en dat ontwerp theoretisch verantwoorden. Kan slecht gedefinieerde problemen structureren. Kan een ontwerp optimaliseren binnen gegeven randvoorwaarden.
	3	Kan aangeven wat een tekst/informatie bijdraagt aan de kennisontwikkeling op het betreffende gebied, wat de beperkingen ervan zijn, en welke aspecten of problemen onopgelost blijven. Kan een aantal, evt. tegenstrijdige, ingrediënten integreren bij de ontwikkeling van een eigen ontwerp, het ontwerpproces en het resultaat theoretisch verantwoorden, de reikwijdte van het resultaat aangeven, en anticiperen op receptie en gebruik van het resultaat door anderen.

Schrijven	1	Kan met behulp van gestructureerde aanwijzingen voor medestudenten en docenten over een niet te moeilijk onderwerp een samenvattende of rapporterende tekst schrijven die voldoet aan de basiseisen van opbouw, alineagebruik, zinsbouw, woordkeus, interpunctie, spelling, en bronvermeldingen.
	2	Kan met weinig aanwijzingen rapporterende teksten schrijven op niveau 1. Kan met beperkte aanwijzingen een analyse van een probleem en een recensie schrijven begrijpelijk voor een geïnteresseerde theoloog, inhoudelijk consistent en evenwichtig, en in een vloeiende stijl.
	3	Kan met weinig aanwijzingen een zelf te ontwikkelen en te documenteren betoog schrijven over een pittig onderwerp, gericht op een specifiek publiek, uitmondend in heldere conclusies.
Mondeling presenteren	1	Kan ondersteund door trefwoorden en/of illustraties goed verstaanbaar een eigen verhaal presenteren met een duidelijke opbouw en binnen de beschikbare tijd.
	2	Kan ondersteund door trefwoorden en/of illustraties en met adequate lichaamstaal en voldoende oogcontact en in een rustig tempo een duidelijke boodschap of centraal thema presenteren.
	3	Kan ondersteund door diverse media presenteren, het publiek boeien en er inhoudelijk bij betrekken, en met het publiek interacteren.
Discussiëren en argumenteren	1	Kan op basis van bewustwording van en inzicht in diverse vormen en aspecten van argumenteren en fases in een debat als individu argumenteren en een debat analyseren.
	2	Kan argumenteren inzetten als middel om te leren, passende standpunten naar voren brengen en standpunten van anderen begrijpen en waarderen, kennis delen en bijdragen aan discussies en aan het argumentatieproces in een groep.
	3	Kan bij een debat de context waarin het debat plaatsvindt betrekken (maatschappelijk, wetenschappelijk, e.d.) en de rol aangeven die deze context speelt.
Samenwerken	1	Kan bij een eenvoudige taakinhoud bijdragen aan het formuleren van gemeenschappelijke doelen, verdelen van taken, en integreren van resultaten, via face-to-facecontact bijdragen aan zorgvuldige informatie, overleg, argumentatie en besluitvorming, bijdragen aan een veilig sociaal klimaat, en medeverantwoordelijkheid dragen voor het product. Kan samenwerken met personen met verschillende achtergronden en referentiekaders.
	2	Kan bij minder eenvoudige taakinhoud deelnemen aan meer complexe vormen van samenwerken, ook met externen buiten de groep, waarbij hogere eisen worden gesteld aan de communicatie door inzet van meer media en andere vormen van communicatie zoals groepsdiscussie via e-mail. Kan risico's signaleren en hanteren.
	3	Kan binnen de groep sociale problemen (helpen) oplossen, de groep naar buiten toe vertegenwoordigen, en samenwerken met een externe partij (bijv. opdrachtgever). Kan aankoersen op een in de context optimaal resultaat.
Student in relatie…		
Geestelijke instelling	1	Is vervuld van liefde voor God en Zijn Woord en kan zijn eigen spiritualiteit ontwikkelen.
	2	Is vervuld van liefde voor God en Zijn Woord, kan zijn eigen spiritualiteit ontwikkelen, weet zich dienaar en is zich bewust van zijn voorbeeldpositie.
	3	Is vervuld van liefde voor God en Zijn Woord, kan zijn eigen spiritualiteit ontwikkelen, weet zich dienaar en is zich bewust van zijn voorbeeldpositie, durft geestelijk gezag te dragen en te accepteren en kan op verbindende wijze reflecteren op spiritualiteit van anderen.
Psycho-sociale attitude	1	Durft authentiek te zijn en kan reflecteren op eigen handelen en zijn.
	2	Durft authentiek en onafhankelijk te zijn, kan reflecteren op eigen handelen en zijn, is pastoraal bewogen, kan eigen grenzen bewaken, is standvastig en flexibel, kan samenwerken vanuit een coöperatieve grondhouding.
	3	Durft authentiek en onafhankelijk te zijn, kan reflecteren op eigen handelen en zijn, is zelfstandig en pastoraal bewogen, kan eigen grenzen bewaken, is standvastig en flexibel, kan samenwerken vanuit een coöperatieve grondhouding, kan omgaan met kritiek en eigen kwetsbaarheid, durft verantwoordelijkheid te nemen en kan (stressbestendig) omgaan met crisissituaties en werkdruk.
Praktische vaardigheden	1	Kan prioriteiten stellen, plannen en gestructureerd werken.
	2	Kan prioriteiten stellen, plannen en gestructureerd werken, beheerst communicatieve vaardigheden en kan spreken in het openbaar.
	3	Kan prioriteiten stellen, plannen en gestructureerd werken, beheerst communicatieve vaardigheden en kan spreken in het openbaar, heeft pedagogische vaardigheden, kan omgaan met conflicten en kan leidinggeven.

11. Collegeverdeling Bachelor

Vakken	Ba-1		Ba-2		Ba-3		Ba-4		Ba-5		Ba-6	
	Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4	Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4	Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Integratiecolleges		X				X				X		
Themadagen				X				X				X
Persoonlijke en praktische vorming	1	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75
Logopedie											X	X
Bachelorproef											X	X
Dogmatiek								2		2		
Ethiek							2		2			
Evangelistiek/Missiologie			2		2							
Exegese OT								3				3
Exegese NT							3				3	
Filosofie	2	2										
Godsdienstwetenschap		2										
Grieks	6	2	6	2	4		4					
Hebreeuws		6	4	4	4	2		2	2			
Homiletiek											3	3
Inleiding exegese				4								
Inleiding kerkgeschiedenis		2										
Inleiding theologie	2											
Judaïca/Kerk en Israël											4	
Kerkgeschiedenis					2	4			2			
Keuzevak					2			2	2	2		
Latijn										4	2	4
Methodologie		0,5								0,5	0,5	
Nederlandse Kerkgeschiedenis							4					
Nieuwe Testament								4	4			
Ontwikkelingspsychologie			2									
Oriëntatie OT/NT	4											
Oude Testament						4				4		
Poimeniek						2						
A-jaar-essay			X	X								
Aantal colleges per week	*15*	*15^{25}*	*14^{75}*	*10^{75}*	*14^{75}*	*12^{75}*	*13^{75}*	*13^{75}*	*10^{75}*	*15^{25}*	*13^{25}*	*10^{75}*

De cijfers in de gearceerde gedeelten duiden op het aantal college-uren per week.

X = colleges gedurende een aantal dagen per collegeblok, volgens een apart rooster, of individuele begeleiding

12. Schema propedeuse – cohort 2018

European Credit Transfer System

VAK	*Bachelor 1e semester*		*Bachelor 2e semester*		*Cursusjaar EC*
	Blok 1	*Blok 2*	*Blok 3*	*Blok 4*	
Integratiecolleges	-	-	X-	-	*X*
Themadagen	-	-	-	X	*X*
Persoonlijke en praktische vorming	X	X	X	X	*X*
Evangelistiek/Missiologie 1	-	-	2,5	-	*2,5*
Filosofie 1, 2	2,5	2,5	-	-	*5*
Godsdienstwetenschap	-	2,5	-	-	*2,5*
Keuzevak Grieks 1, 2, 3, 4	5*	2,5*	5*	2,5*	*15*
Hebreeuws 1, 2, 3	-	5	2,5	5	*12,5*
Inleiding exegese OT/NT	-	-	-	5	*5*
Inleiding kerkgeschiedenis	-	2,5	-	-	*2,5*
Inleiding theologie	2,5	-	-	-	*2,5*
Methodologie 1/ A-jaar-essay	-	X	2,5	2,5	*5*
Ontwikkelingspsychologie	-	-	2,5	-	*2,5*
Oriëntatie OT/NT	5	-	-	-	*5*
TOTAAL	*15*	*15*	*15*	*15*	*60*

* Dit vak is verplicht voor hen die in hun vooropleiding geen Grieks hebben gehad.

** Zie voor een overzicht van de aangeboden keuzevakken pagina 76v aan het einde van de bachelor.

Voor vakken aangeduid met een X staan wel colleges/contacturen gepland, maar worden (nog) geen studiepunten uitgekeerd.

Persoonlijke en praktische vorming

Docent	J.W. van der Zande-de Roo	*Vakcode*	BaC-PPV
Toetsvorm	Testimonium, persoonlijk gesprek en portfolio, waarin opgenomen de opdrachten en reflectieverslagen	*Omvang*	2,5 EC aan einde bachelor 1 EC aan einde master 1,5 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	A-jaar / blok 1 t/m 4
Tentamendata	De student ontvangt een uitnodiging voor de gesprekken via de ELO	*Colleges*	4 college-uren per collegeblok volgens apart rooster
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met docent	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen

Het verwerven en ontwikkelen van basale persoonlijke inzichten en vaardigheden, met als doel de effectiviteit te ontwikkelen van het persoonlijk handelen van de student.
De student verwerft:
- kennis van en praktijkervaring met studievaardigheden en timemanagement;
- inzicht in beroepsmogelijkheden en daarbij behorende competenties;
- kennis van en kunnen omgaan met (eigen) leerstijlen;
- vaardigheden in het reflecteren op het eerste (persoon) en tweede (handelen) niveau;
- basale vaardigheden voor het opzetten van een persoonlijk ontwikkelingsplan.

Eindtermen

18, 22 t/m 24

Leerlijnen

Schrijven, discussiëren en argumenteren, geestelijke instelling, psycho-sociale attitude

Studielast

Werkcolleges 12 uur
Gesprekken met mentor-hoogleraar (1) en persoonlijk begeleider (2) 2,5 uur
Papers ter voorbereiding van de gesprekken en reflectieverslagen t.b.v. portfolio 2,5 uur

Toetseisen

- Voorbereiding van en actieve participatie tijdens de colleges en de gesprekken.
- Reflectieverslagen van de gesprekken met de persoonlijk begeleider.
- Reflectiepaper over Kapic, Kelly M., *A little book for new theologians: why and how to study theology* (Downers Grove: IVP Academic, 2012), ter voorbereiding op het mentorgesprek.

Aanbevolen literatuur

Studievaardigheden
- Boulay, Doreen du, *Succesvol studeren voor dummies* (Amsterdam: Pearson Addison Wesley, 2010).
- Essen, T. van & H.C. Schouwenburg, *Overwin je faalangst met de R.E.T.-methode* (Tielt: Lannoo, 2008[2]).
- Jensen, S., *Dag vriend! Intiem kapitaal in tijden van Facebook, GeenStijl en WikiLeaks* (Rotterdam: Lemniscaat cop. 2012).
- Pilot, A., *Studeer effectief* (Groningen: Noordhoff, 2012[2]).
- Ploeg, T. van der, *Mind mappen. Slimmer informatie verwerken en onthouden* (Zaltbommel: Thema, 2013).
- Pol, M., *Nog slimmer! Wegwijzer door efficiënt en effectief studeren* (Amsterdam: University Press, 2010[4]).
- Tigchelaar, Mark, *Lezen, weten en niet vergeten* (Houten-Antwerpen: Uitgeverij Unieboek Het Spectrum, 2015).

Persoonlijke ontwikkeling
- Covey, S.R. e.a., *Prioriteiten. Effectieve keuzes in leven en werk* (Amsterdam/ Antwerpen: Business Contact, 2002[5]).
- Grit, R. e.a., *Competentiemanagement. Persoonlijk ontwikkelplan* (Groningen/ Houten: Wolters-Noordhoff, 2004[2]).

Leerstijlen
- Hendriksen, J., *Cirkelen rond Kolb. Begeleiden van leerprocessen* (Barneveld: Boom/ Nelissen, 2011[5]).
- http://www.thesis.nl/kolb.
- http://www.leren.nl/artikelen/2003/leerstijlen.html.

Beroepsmogelijkheden
- Hoek, Jan e.a. (eds.), *Praktijkgericht. Handboek voor de hbo-theoloog* (Zoetermeer: Uitgeverij Boekencentrum, 2010).

Reflecteren
- Groen, M., *Reflecteren: de basis. Op weg naar bewust en bekwaam handelen* (Groningen/Houten: Wolters-Noordhoff, 2006).
- Nijgh, Lida, *Leren reflecteren* (Barneveld: Boom/Nelissen, 2009).

Bijzonderheden Voor meer informatie over dit onderdeel in de studie zie men OnderwijsOnline, paragraaf 2.5 onder Algemene Informatie 2018/2019.

Filosofie (1 en 2)

Docent	Drs. I.D. Haarsma	*Vakcode*	BaA-F1,2
Toetsvorm	Twee schriftelijke tentamens	*Omvang*	2x 2,5 EC
Tentamenduur	2x 2 uur	*Periode*	A-jaar / blok 1 en 2
Tentamendata	23 oktober, herkansing 11 januari (filosofie 1) 18 januari, herkansing 22 maart (filosofie 2)	*Colleges*	Gedurende 2 collegeblokken 2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen
De student:
- kan de hoofdlijnen van de geschiedenis van de westerse filosofie beschrijven;
- kan enkele, ook voor de theologie relevante, centrale filosofische begrippen, denkkaders, probleemstellingen en zienswijzen omschrijven en interpreteren;
- heeft basiskennis van enkele christelijke denkers.

Eindtermen 5, 8, 10

Leerlijnen Kritisch analyseren en synthetiseren

Studielast
Instructie- en hoorcolleges 18 uur
Collegevoorbereiding 62 uur
Zelfstudie 60 uur

Toetseisen
De toetsing bestaat uit twee delen:

1. Deeltoets 1 (blok 1)
◦ Brink, G. van den, *Oriëntatie in de Filosofie* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2000 of later), hfdst. 2 t/m 9, behalve 90-100; 146-161; 330-340. [243 p. cat. 2 en 37 p. leesstof → 49 uur]
◦ Collegestof. [→ 9 uur]

2. Deeltoets 2 (blok 2)
◦ Brink, G. van den, *Oriëntatie in de Filosofie* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2000 of later), 90-100, 146-161, 330-340. [37 p. cat. 2 → 7 uur]
◦ Hengstmengel, Bas, *Denken met het hart* (Amsterdam: Buijten & Schipperheijn, 2015), hfdst. 2, 4, 7 t/m 9, 12, 13 en 15. [181 p. cat. 2 en 125 p. leesstof → 48 uur]
◦ Collegestof [→ 9 uur]

Het eindresultaat voor Filosofie is het gemiddelde van Filosofie 1 en Filosofie 2.

Aanbevolen literatuur
- Woudenberg, R. van, *Gelovend denken. Inleiding tot een christelijke filosofie* (Amsterdam: Buijten & Schipperheijn Motief, 2004).

Grieks 1 (keuzevak)

**Dit vak is verplicht voor hen die in hun vooropleiding geen Grieks hebben gehad.*

Docent	Dr. J.J. Oosterhuis-den Otter	*Vakcode*	BaA-G1
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen, ± 4 schriftelijke overhoringen	*Omvang*	5 EC
Tentamenduur	3 uur	*Periode*	A-jaar / blok 1
Tentamendata	30 oktober, herkansing 10 januari	*Colleges*	3 x 2 college-uren per week (+ 8 uur in de introductieperiode)
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen De student maakt zich de grammatica en het vocabulaire van les 1 t/m 15 van Mouseion eigen en is aan het eind van de periode in staat de betekenis te geven van losse Griekse woorden (kennis), grammaticale vormen te herkennen en te analyseren (inzicht), en een eenvoudige Griekse tekst met behulp van een woordenlijst te vertalen (toepassing).

Eindtermen 1

Leerlijnen Praktische vaardigheden

Studielast Hoorcolleges, werkcolleges, instructiecolleges 33 uur (4 x 1,5 uur in de introductieperiode + 6 x 4,5 uur in de collegeperiode)
Collegevoorbereiding 44 uur
Zelfstudie 63 uur

Toetseisen
- Tentamen: Mouseion t/m les 15 en collegestof.
- ± vier schriftelijke overhoringen.

Verplicht aanschaffen
- Mekking, T. & H. van Oranje, *Mouseion. Cursus Grieks voor beginners* (Amsterdam: VU University Press, 2008 of later).
- Nuchelmans, J. e.a., *Kleine Griekse Grammatica* (Pauli Brandii Bibliotheca Graeco-Latina, 18e herziene druk of later).

Inleiding theologie

Docent	Prof. dr. A. Huijgen / drs. N.C. Smits	*Vakcode*	BaA-IT
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	A-jaar / blok 1
Tentamendata	18 oktober, herkansing 17 januari	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen De student:
- heeft kennis van verschillende visies op theologie als wetenschap en de encyclopedische implicaties daarvan;
- heeft een basale kennis van de verschillende theologische disciplines en in de belangrijkste theologische thema's;
- kan op een basaal niveau beredeneerde keuzes maken inzake de eigen theologische voorkeuren.

Oorsprong en inhoud van de verschillende theologische disciplines worden uiteengezet. Teksten van belangrijke theologen worden gelezen.

Eindtermen 4 t/m 6, 8, 10

Leerlijnen Kritisch analyseren en synthetiseren

Studielast Hoorcolleges 9 uur
Zelfstudie 61 uur

Toetseisen
- Brink, G. van den, *Een publieke zaak. Theologie tussen geloof en wetenschap* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2004), 13-221; 260-281. [229 p. cat. 3 → 33 uur]
- Ford, David F., *Theology. A Very Short Introduction*, 2nd ed. (Oxford: UP, 2013), 3-176. [173 p. cat. 3 → 25 uur]
- Collegestof [→ 3 uur]

Aanbevolen literatuur

- Adriaanse, H.J. e.a., *Het verschijnsel theologie*. *Over de wetenschappelijke status van de theologie* (Meppel: Boom, 1987).
- Adriaanse, H.J. (ed.), *Tweestromenland. Over wijsgerige en belijdende theologie* (Leuven: Peeters, 2001).
- Barth, Karl, *Einführung in die evangelische Theologie* (Zürich, 1985[3]) (= *Wat is evangelische theologie? De zwanenzang van Karl Barth* (Kampen: Kok, 1999)).
- Ebeling, G., *Studium der Theologie*. *Eine enzyklopädische Orientierung* (Tübingen: Mohr, 1975).
- Kuitert, H.M., *Filosofie van de theologie* (Leiden: Martinus Nijhoff, 1988).
- Kuyper, A., *Encyclopaedie der Heilige Godgeleerdheid* (Amsterdam: J.A. Wormser, 1908[2]) (3 delen).
- Pannenberg, W., *Wissenschaftstheorie und Theologie* (Frankfurt a.M.: Suhrkamp, 1973).

Oriëntatie OT/NT

Docent	Dr. M.C. Mulder en prof. dr. H.G.L. Peels	*Vakcode*	BaA-OOTNT
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen en leesverslag	*Omvang*	5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	A-jaar / blok 1
Tentamendata	8 november, herkansing 22 januari	*Colleges*	4 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Uiterlijk 1 week voor het tentamen	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen

De student:
- verwerft initiële kennis van de leefwereld van de Bijbel, van zowel de oudtestamentische als de nieuwtestamentische periode;
- kan basale gegevens inzake instellingen en gewoonten in de tijd van de Bijbel (zoals leefomstandigheden, cultus en feesten, rechtspraak en leger en maatschappelijke verhoudingen) reproduceren;
- is in staat om Bijbelse gegevens te plaatsen in de eigen oud-oosterse c.q. Joods-Hellenistische context;
- leert het belang van de archeologie en de geografie voor de uitleg van de Bijbel kennen;
- kent de middelen voor het verkrijgen van nadere informatie op genoemde terreinen en weet deze te hanteren.

Eindtermen

2, 4, 5, 6, 8, 10

Leerlijnen

Kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, discussiëren en argumenteren, praktische vaardigheden

Studielast

Hoor-/werkcolleges over 'de wereld van het OT': 9 uur
Hoor-/werkcolleges over 'de wereld van het NT': 9 uur
Zelfstudie: tentamen, bestaande uit twee componenten:
a. schriftelijk werkstuk (leesverslag, uiterlijk 1 week voor het tentamen in te leveren; inleveren van het werkstuk is voorwaarde voor deelname aan het tentamen) waarin tevens het verslag van een bijgewoonde lezing van Ex Oriente Lux: 29 uur
b. schriftelijk tentamen: 93 uur

Toetseisen

Schriftelijk werkstuk
Een paper met korte samenvatting van de hierna genoemde literatuur. Per onderdeel voeg je een beknopte eigen evaluatie/indruk toe. Verhouding samenvatting – eigen evaluatie: 80% - 20%. Het paper telt max. 7.000 wrd. In dit paper neem je ook je verslag van een EOL-lezing (4 uur) op.

- Laughlin, J.C.H., 'Archeology', in: Katharine D. Sakenfeld, *The New Interpreter's Dictionary of the Bible.* Vol. 1 (Nashville: Abingdon, 2006), 232-246. [15 p. cat. 1 → 5 uur]
- Matthews, V.H., *Studying the Ancient Israelites. A Guide to Sources and Methods* (Grand Rapids: Baker Academia, 2007), 59-90. [31 p. cat. 1/2 → 9 uur]
- Naar eigen keuze enkele artikelen (samen ongeveer 25 pagina's) op het terrein van de bijbelse oudheidkunde, uit Herion, Gary A. e.a. *The Anchor Bible Dictionary* (New

York: Doubleday, 1992) of uit de reeks *Dictionary of the Old Testament* (4 delen) (Leicester: IVP, 2002-2012) dan wel uit Green, Joel B. & L.M. McDonald (eds.), *The World of the New Testament. Cultural, Social and Historical Contexts* (Grand Rapids: Baker, 2013), voor zover nog niet in de tentamenstof opgenomen. [25 p. cat. 1 → 11 uur]

Literatuurtentamen

Deel OT:
- Borowski, O., *Daily Life in Biblical Times* (Atlanta: SBL, 2003). [120 p. cat. 2 → 24 uur]
- Negenman, J.H. & B. van Elderen, 'Geografie van de bijbelse landen', in: A.S. van der Woude e.a. (eds.), *Bijbels Handboek 1: De wereld van de Bijbel* (Kampen: Kok, 1981), 11-75; ter raadpleging: een bijbelse atlas. [leesstof → 4 uur]
- Roubos, K., 'Bijbelse instellingen', in: *Bijbels Handboek I* (Kampen: Kok, 1981 of latere druk), 471-520. [50 p. cat. 1 → 17 uur]
- Collegedictaat (incl. kennis kaart Palestina). [→ 5 uur]

Deel NT:
- Aalders, G.D.J. Hwzn, 'De Hellenistische wereld', in: *Bijbels Handboek IIb* (Kampen: Kok, 1983 of latere druk), 90-116. [25 p. cat. 2 → 5 uur]
- Claussen, C. & J. Frey (eds.), *Jesus und die Archäologie Galiläas. Biblisch Theologische Studien 87* (Neukirchen-Vluyn: Neukirchener, 2008), 7-38. [31 p. cat. 2 → 6 uur]
- DeSilva, D.A., *An Introduction to the New Testament. Context, Methods & Ministry Formation* (Downers Grove: InterVarsity, 2004), 111-144. [35 p. cat. 2 → 7 uur]
- Green, Joel B. & L.M. McDonald (eds.), *The World of the New Testament. Cultural, Social and Historical Contexts* (Grand Rapids: Baker, 2013), hfdst. 1, 2, 6, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 18. [95 p. cat. 2 → 19 uur]
- Collegestof (incl. artikelen). [→ 6 uur]

Aanbevolen literatuur
- Achtemeier, P.J. e.a. (eds.), *Introducing the New Testament. Its Literature and Theology* (Grand Rapids: Eerdmans, 2001), 1-51.
- Dever, W.G., *What Did the Biblical Writers Know and When Did They Know It? What Archeology Can Tell Us about the Reality of Ancient Israel* (Grand Rapids: Eerdmans, 2001).
- Hoffmeier, J.K., *De archeologie van de Bijbel* (Amsterdam: Ark Media, 2009).
- King, Ph.J. & Lawrence E. Stager, *Life in Biblical Israel* (Library of Ancient Israel; Louisville: Westminster John Knox Press, 2001).
- Kollmann, B., *Einführung in die Neutestamentliche Zeitgeschichte* (Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 2006).
- Malina, B.J., *The New Testament World. Insights from Cultural Anthropology* (Louisville: John Knox Press, 2001).
- Pilch, J.J., *A Cultural Handbook to the Bible* (Grand Rapids: Eerdmans, 2012).
- Vaux, R. de, *Hoe het oude Israël leefde. De instellingen van het Oude Testament* (Roermond: Romen, 1973).

Bijzonderheden Dit vak wordt verdeeld tussen de docent OT (6 blokuren) en de docent NT (6 blokuren). Het tentamen wordt door beiden beoordeeld. Het eindcijfer voor het tentamen Oriëntatie OT/NT bestaat uit het gemiddelde tussen het behaalde cijfer voor het deel OT en dat voor het deel NT. Voor elk van de beide onderdelen dient een voldoende gehaald te worden (5,5 en hoger), anders is herkansing nodig.

Godsdienstwetenschap

Docent	Drs. B.J. Dikken	*Vakcode*	BaA-Go
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	A-jaar / blok 2
Tentamendata	24 januari, herkansing 4 april	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met docent	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen

- Verwerving van algemene kennis en begrip van de grote niet-christelijke godsdiensten, te weten: 'Indigenous Religions' (primaire religieuze systemen of stamreligies in Afrika, Azië en Amerika), jodendom (als complementair op het vak Judaïca), islam, hindoeïsme en boeddhisme.
- Dit omvat een kort historisch overzicht, de heilige boeken, de godsdienstige praktijken van alledag, de verschillende stromingen en actuele verschijningsvormen in de huidige tijd.
- Persoonlijke kennismaking met de religieuze belevingswereld van een aanhanger van een van deze godsdiensten.

Eindtermen 2, 8, 9, 20

Leerlijnen Onderzoeken (bronnen worden aangereikt), kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, samenwerken

Studielast
Hoorcolleges 6,5 uur
Werkcolleges 2,5 uur
Collegevoorbereiding 6 uur
Verslag van praktische opdracht 4 uur
Zelfstudie 51 uur

Toetseisen

- Beaver, Robert P., *The World's Religions. A Lion Handbook* (Oxford: Lion Publishing, 1994[2]), 170-196 ('Hinduism'), 197-206 ('The Sikh Faith'), 222-244 ('Buddhism'). [60 p. cat. 2/3 → 10 uur]
- Borg, M. ter e.a., *Handboek religie in Nederland: perspectief, overzicht, debat* (Zoetermeer: Meinema, 2008), hfdst. 8: 'Hindoeïsme' (253-264), hfdst. 9: 'Boeddhisme' (265-281). [26 p. cat. 3 → 4 uur]
- Esposito, J.L. e.a., *World Religions Today* (Oxford: Oxford University Press, 2017[6]), hfdst. 2: 'Indigenous Religions' (35-65), hfdst. 3: 'Judaism' (67-123), hfdst. 5: 'Islam' (183-259). [167 p. cat. 2/3 → 28 uur]
- Waardenburg, J. e.a., *Islam, Norm, Ideaal en Werkelijkheid* (Weesp: Het Wereldvenster, 1984[1]), hfdst. 2: 'Mohammed' (46-63), hfdst. 3 'Koran' (64-89), hfdst. 16: 'Het recht – recente ontwikkelingen' (292-310). [61 p. cat. 3 → 9 uur]

Aanbevolen literatuur

- Bowker, J. e.a., *The Cambridge Illustrated History of Religions* (Cambridge: Cambridge University Press, 2002).
- Eliade, M. e.a., *The Encyclopedia of Religion* (New York: Macmillan, 1987).
- Lange, N. de e.a., *Modern Judaism: An Oxford Guide* (Oxford: Oxford University Press, 2005).

Grieks 2 (keuzevak)

**Dit vak is verplicht voor hen die in hun vooropleiding geen Grieks hebben gehad.*

Docent	Dr. J.J. Oosterhuis-den Otter	*Vakcode*	BaA-G2
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen, eventueel schriftelijke overhoringen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	3 uur	*Periode*	A-jaar / blok 2
Tentamendata	14 januari, herkansing 28 maart	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Colleges Grieks 1 gevolgd

Leerdoelen De student maakt zich de grammatica, het vocabulaire en de stamtijden van les 16 t/m 19 van Mouseion eigen en is aan het eind van de periode in staat de betekenis te geven van losse Griekse woorden (kennis), grammaticale vormen te herkennen en te analyseren (inzicht), syntactische regels uit te leggen (kennis), syntactische verschijnselen te herkennen en te analyseren (inzicht), en een eenvoudige Griekse tekst met behulp van een woordenlijst te vertalen (toepassing).

Eindtermen 1

Leerlijnen Praktische vaardigheden

Studielast
Hoorcolleges, werkcolleges, instructiecolleges 9 uur
Collegevoorbereiding 24 uur
Zelfstudie 37 uur

Toetseisen
- Tentamen: Mouseion: les 16 t/m 19 en collegestof.
- Eventueel schriftelijke overhoringen.

Verplicht aanschaffen
- Mekking, T. & Oranje, H. van, *Mouseion. Cursus Grieks voor beginners* (Amsterdam: VU University Press, 2008 of later).
- Nuchelmans, J. e.a., *Kleine Griekse Grammatica* (Pauli Brandii Bibliotheca Graeco-Latina, 18e herziene druk of later).

Hebreeuws 1

Docent	H. de Waard MA	*Vakcode*	BaA-He1
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	A-jaar / blok 2
Tentamendata	8 januari, herkansing 19 maart	*Colleges*	6 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen

De student:
- heeft basale kennis van de schrift- en klankleer van het Bijbels Hebreeuws;
- heeft basale kennis van de vormleer van het Bijbels Hebreeuws, betreffende het naamwoord (incl. suffixpronomina), het lidwoord, voorzetsels (incl. suffixpronomina), het persoonlijk voornaamwoord, het aanwijzend voornaamwoord en het sterke werkwoord (grondstam);
- heeft (zeer) basale kennis van de syntaxis van het Bijbels Hebreeuws, voornamelijk betreffende de bijvoeglijke bepaling, de status constructus-verbinding, de trappen van vergelijking en de vorming van verbale en non-verbale zinnen;
- heeft zeer basale kennis van de vocabulaire van het Bijbels Hebreeuws (partikels en naamwoorden);
- kan het Hebreeuwse kwadraatschrift lezen, voorlezen, schrijven en transcriberen (incl. Masoretische vocalisatie);
- kan woordsoorten herkennen en benoemen;
- kan verbogen/vervoegde vormen herkennen en determineren;
- kan eenvoudige Hebreeuwse zinnen analyseren en in het Nederlands vertalen.

Eindtermen 1

Leerlijnen Praktische vaardigheden

Studielast

Hoor-, werk- en instructiecolleges 30 uur
Collegevoorbereiding 54 uur (18 x 3 uur)
Zelfstudie 56 uur

Toetseisen
- Baasten, M.F.J. & W.Th. van Peursen, *Leerboek van het Bijbels Hebreeuws, gebaseerd op J.P. Lettinga's Hulpboek bij de grammatica van het Bijbels Hebreeuws* (Leiden: Brill, 2012), les 1 t/m 20, 22 t/m 25 en 30.
- Lettinga, J.P., *Grammatica van het Bijbels Hebreeuws,* twaalfde, herziene editie door M.F.J. Baasten en W.Th. van Peursen (Leiden: Brill, 2012).
- Woordenlijst Hebreeuws-Nederlands, sectie 1-5 en 7.

Bijzonderheden De eerste colleges worden in de laatste tentamenweek van blok 1 gegeven.

Inleiding kerkgeschiedenis

Docent	Drs. C.Th. Boerke	*Vakcode*	BaA-IK
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	A-jaar / blok 2
Tentamendata	29 januari, herkansing 9 april	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen Een kennismaking met de belangrijkste personen, thema's en gebeurtenissen uit de kerk- en theologiegeschiedenis. In de hoor- en werkcolleges wordt een overzicht gegeven van de kerkgeschiedenis van 0-2000.

	De student heeft na afronding van het vak kennis van de belangrijkste momenten uit de kerkgeschiedenis, inzicht in welke theologische onderwerpen de eeuwen door een belangrijke rol hebben gespeeld, en een breed overzicht over de geschiedenis van de kerk in het algemeen en die van West-Europa in het bijzonder.
Eindtermen	6, 8, 15, 16, 17
Leerlijnen	Kritisch analyseren en synthetiseren, discussiëren en argumenteren
Studielast	Hoor- en werkcolleges waarin een overzicht gegeven wordt van de kerkgeschiedenis van 0-2000. Hoorcolleges 6 uur Werkcolleges 3 uur Voorbereiding collegeopdracht 3 uur Zelfstudie 58 uur
Toetseisen	◦ McGrath, A.E., *Historical Theology: An Introduction to the History of Christian Thought* (Oxford: Wiley-Blackwell, 2013[2]). [280 p. cat. 2 → 54 uur]. ◦ Collegestof. [→ 4 uur]
Aanbevolen literatuur	- MacCulloch, D., *De geschiedenis van het Christendom* (Houten: Spectrum, 2009). - Praamsma, L., *De Kerk van alle tijden. Verkenningen in het landschap van de kerkgeschiedenis* (Franeker: Wever, 1979-1981).

Methodologie 1

Docent	Drs. I.D. Haarsma	*Vakcode*	BaA-SO
Toetsvorm	A-jaar-essay	*Omvang*	De EC's zijn opgenomen in de EC's van het A-jaar-essay
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	A-jaar / blok 2 en 3
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	1 college-uur per week
Inleverdata opdracht(en)	Zie informatie bij A-jaar-essay	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen	De student: - heeft basiskennis en -vaardigheden voor het vinden van relevante informatie, het beoordelen van de kwaliteit van informatie en het adequaat vermelden van de bronnen; - heeft basiskennis en -vaardigheden voor het wetenschappelijk rapporteren en presenteren van onderzoeksresultaten; - kan een onderzoeksplan en werkplan opstellen voor het A-jaar-essay.
Eindtermen	2, 4, 17
Leerlijnen	Praktische vaardigheden
Studielast	Colleges 6 uur (inclusief 2 uur bibliotheekpracticum) Collegevoorbereiding 8 uur
Toetseisen	◦ Oost, H., *Een onderzoek rapporteren* (Baarn: HBUitgevers, 2002 of later). [→ 3 uur] ◦ Oost, H., *Een onderzoek presenteren* (Baarn: HBUitgevers, 2004 of later). [→ 3 uur] ◦ *Beknopt en goed citeren*. [→ 1 uur] ◦ Collegestof. [→ 1 uur]
Aanbevolen literatuur	- Niezink, L., *Kritisch zoeken, denken en evalueren* (Groningen: Noordhof Uitgevers, 2017). - Oost, H., *Een onderzoek voorbereiden* (Baarn: HBUitgevers, 2002 of later). - Scriptiereglement (zie onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline).
Bijzonderheden	Gekoppeld aan A-jaar-essay.

A-jaar-essay

Docent	College van hoogleraren	*Vakcode*	BaA-SO
Toetsvorm	Schriftelijke opdracht	*Omvang*	5 EC (2 x 2,5 EC)
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	A-jaar / blok 3 en 4
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	Methodologie 1
Inleverdata	3 mei, 14 juni of 22 augustus inleveren	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen

De student:
- is in staat relevante theologische wetenschappelijke literatuur te verzamelen;
- kan zijn bevindingen weergeven in een goed gestructureerde schriftelijke rapportage;
- kan daarbij gebruikmaken van hulpmiddelen als internet en databases.

Eindtermen

1, 2, 4, 17

Leerlijnen

Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, praktische vaardigheden (nulmeting)

Studielast

Schriftelijk werkstuk 126 uur
Methodologie 14 uur

Opdrachteisen

- Het werkstuk moet een omvang hebben van 10 à 15 pagina's (5.000 à 7.000 wrd.), inclusief voetnoten, exclusief literatuurlijst en bijlagen (volgens BGC).
- De student levert - na een aanvankelijke bestudering van de stof - een opzet in bij de hoogleraar/docent op wiens vakgebied het onderwerp betrekking heeft. In overleg tussen docent en student wordt een vervolgtraject afgesproken.
  Na goedkeuring van de hoogleraar/docent kan de opdracht worden afgerond, en in drievoud geprint ingeleverd worden bij het secretariaat. De opdracht dient gelijkertijd in pdf-formaat ingeleverd te worden via OnderwijsOnline bij de universiteitssecretaris.

Aanbevolen literatuur

- Creme, Ph. & M.R. Lea, *Writing at university. A guide for students* (Buckingham etc.: Open University Press, 1998).
- Delft, D. van e.a., *Studeren. Van het ordenen van informatie tot het schrijven van een leesbare scriptie* (Amsterdam: Balans, 2002).
- Lamers, H.A.J.M., *Hoe schrijf ik een wetenschappelijke tekst? Een handleiding om scripties, onderzoeksverslagen, dissertaties en literatuurrapporten te schrijven* (Bussum: Coutinho, 1993[6]).
- Oosterbaan, W., *Het schrijven van een leesbare scriptie* (Rotterdam: NRC Handelsblad, 2000).
- Het scriptiereglement (Onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline).
- Beknopt en Goed Citeren (BGC) (Onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline).

Schrijfvaardigheid
- Daniëls, Wim, *Verbeter uw tekst. Voor wie geen professioneel tekstschrijver is maar toch geregeld teksten moet schrijven en corrigeren* (Den Haag: SDU uitgevers, 1997[3]).
- Hermans, Mariët, *De kleine schrijfgids. Adviezen voor een goede zinsopbouw, woordkeuze en spelling* (Bussum: Coutinho, 2016[7]).
- *Het Groene Boekje. Woordenlijst Nederlandse taal* (Utrecht: Van Dale Uitgevers, 2015).
- Pak, Dick, *Vlekkeloos Nederlands voor iedereen* (Den Haag, Pak uitgeverij, 2015, 4e gewijzigde druk).
- Renkema, Jan, *Schrijfwijzer* (Amsterdam: Boom, 2012[5]).
- *Spellingwijzer Onze Taal* (Houten: Prisma, 2015).
- www.beterspellen.nl (dagelijks kort oefenen met taal, spelling en stijl via een vrij account).

Bijzonderheden Tijdpad:

- *Week 35*
  Het coho bepaalt welke twee hoogleraren de A-jaar-essays begeleiden.
- *Week 46*
  Het coho stelt onderwerpen en onderzoeksvragen vast voor het A-jaar-essay en wijst die toe aan de student. De student oriënteert zich op het onderwerp, waarna er een bijeenkomst met de begeleider wordt gepland.
- *November/februari/maart:*
  Colleges methodologie en consultatie door drs. Haarsma.
- *Week 1:*
  De student formuleert een onderzoeksplan met literatuurlijst en legt die voor aan de begeleider.
- *Week 6/7:*
  Bespreking van het ingeleverde plan voor het A-jaar-essay en de daarbij behorende literatuurlijst met de begeleider, in groepsverband. Een week voorafgaand aan de bijeenkomst uploaden de studenten hun werk op de ELO, zodat medestudenten end e begeleider er kennis van kunnen nemen.
- *Week 13/14:*
  Tussentijdse bespreking van een eerste concept van het A-jaar-essay.
- Bespreking van het ingeleverde plan voor het A-jaar-essay en de daarbij behorende literatuurlijst met de begeleider, in groepsverband. Een week voorafgaand aan de bijeenkomst uploaden de studenten hun werk op de ELO, zodat medestudenten end e begeleider er kennis van kunnen nemen.
- *Week 16/17 of 22/23 (laatste kans week 33/34):*
  Inleveren eindversie A-jaar-essay bij de begeleider met het oog op verkrijgen van toestemming voor inleveren bij het coho.
  De definitieve versie dient in drievoud ingeleverd te worden, ten minste zeven werkdagen voorafgaand aan de eerstkomende vergadering van het coho waarin de opdracht wordt besproken.
  Tegelijkertijd dient een pdf van de opdracht ingeleverd te worden via Onderwijs-Online bij de universiteitssecretaris. In de vergadering van het coho wordt het werkstuk integraal besproken en het cijfer in onderling overleg vastgesteld aan de hand van het beoordelingsformulier.
  Het ingevulde beoordelingsformulier (inclusief cijfer en feedback) ontvangt de student van zijn begeleider.

Evangelistiek/Missiologie 1

Inleiding: Bijbelse fundering en geschiedenis van zending & evangelisatie

Docent	Drs. J. van 't Spijker	*Vakcode*	BaA-EM1
Toetsvorm	Bijdrage aan werkcolleges en schriftelijk tentamen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	A-jaar / blok 3
Tentamendata	11 april, herkansing 27 juni	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen

- Het leren benoemen, beschrijven, onderscheiden, samenvatten, interpreteren, waarderen en evalueren van de hoofdlijnen van de Bijbelse fundering in relatie tot een eerste verkennende theologische doordenking van zending en evangelisatie.
- Het leren kennen en beschrijven van de hoofdlijn van de geschiedenis van de zending en de evangelisatie.

Eindtermen 7, 9, 11, 15, 23, 24

Leerlijnen Kritisch analyseren en synthetiseren, discussiëren en argumenteren, geestelijke instelling

Studielast Colleges 9 uur (2 colleges zijn gevuld met het oefenen van het lezen en interpreteren van praktijkgericht onderzoek, docent is dan prof. dr. M.J. Kater)
Collegevoorbereiding 6 uur
Zelfstudie 55 uur

Toetseisen
- Collegestof. [→ 2 uur]
- Sunquist, Scott W., *Understanding Christian Mission. Participation in Suffering and Glory* (Grand Rapids: Baker Academic, 2013), 177-411. [234 p. cat. 3 → 32 uur]
- Terry, John Mark & Robert L. Gallagher, *Encountering the History of Missions. From the Early Church to Today* (Grand Rapids: Baker Academic, 2017), 1-22, 130-149 en 243-362. [150 p. cat. 3 → 21 uur]

Aanbevolen literatuur
- Bavinck, J.H., *Inleiding in de Zendingswetenschap* (Kampen: Kok, 1954).
- Doleweerd, J.H. van e.a., *Gij zult mijn getuigen zijn. Zending in bijbels perspectief* (Houten: Den Hertog, 2006).
- Goheen, M.W., *Introducing Christian Mission Today. Scripture, History and Issues* (Downers Grove: IVP, 2014).
- Köstenberger, Andreas J. & Peter T. O'Brien, *Salvation to the Ends of the Earth. A biblical theology of mission* (Downers Grove: IVP 2001).
- Moreau, A.S. e.a., *Introducing World Missions. A Biblical, Historical and Practical Survey* (Grand Rapids: Baker Academic, 2004).
- Ott, C. e.a., *Encountering Theology of Mission. Biblical Foundations, Historical Developments and Contemporary Issues* (Grand Rapids: Baker Academic, 2010).
- Versteeg, J.P. e.a., *Gij die eertijds verre waart... Een overzicht van de geschiedenis en taken van de zending* (Utrecht: De Banier, 1978).
- Versteeg, J.P., 'Opdracht in viervoud', in: W.J. Bouw (ed), *Evangelisatie. Wat verstaan we er onder?* (Kampen: Kok, 1981).
- Verkuyl, J., *Inleiding in de nieuwere zendingswetenschap* (Kampen: Kok, 1975).
- Verkuyl, J., *Inleiding in de evangelistiek* (Kampen: Kok, 1978).
- Verkuyl, J., *Zijn alle godsdiensten gelijk?* (Kampen: kok, 1984 of later).

Grieks 3 (keuzevak)

**Dit vak is verplicht voor hen die in hun vooropleiding geen Grieks hebben gehad.*

Docent	Dr. J.J. Oosterhuis-den Otter	*Vakcode*	BaA-G3
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen, ± 3 schriftelijke overhoringen	*Omvang*	5 EC
Tentamenduur	3 uur	*Periode*	A-jaar / blok 3
Tentamendata	5 april, herkansing 6 juni	*Colleges*	3 x 2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Colleges Grieks 2 gevolgd

Leerdoelen
De student maakt zich de grammatica, het vocabulaire en de stamtijden van les 20 t/m 29 van Mouseion eigen en is aan het eind van de periode in staat de betekenis te geven van losse Griekse woorden (kennis), grammaticale vormen te herkennen en te analyseren (inzicht), syntactische regels uit te leggen (kennis), syntactische verschijnselen te herkennen en te analyseren (inzicht), en een ongeziene Griekse tekst met behulp van een woordenlijst te vertalen (toepassing).

Eindtermen
1

Leerlijnen
Praktische vaardigheden

Studielast
Hoorcolleges, werkcolleges en instructiecolleges 27 uur
Collegevoorbereiding 36 uur
Zelfstudie 77 uur

Toetseisen
- Tentamen: Mouseion 20 t/m les 29 en collegestof.
- Drie schriftelijke overhoringen.

Verplicht aanschaffen
- Mekking, T. & H. van Oranje, *Mouseion. Cursus Grieks voor beginners* (Amsterdam: VU University Press, 2008 of later).
- Nuchelmans, J. e.a., *Kleine Griekse Grammatica* (Pauli Brandii Bibliotheca Graeco-Latina, 18e herziene druk of later).

Hebreeuws 2

Docent	H. de Waard MA	*Vakcode*	BaA-He2
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	A-jaar / blok 3
Tentamendata	26 maart, herkansing 11 juni	*Colleges*	4 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Colleges Hebreeuws 1

Leerdoelen

De student:
- onderhoudt de bij Hebreeuws 1 verworven kennis en vaardigheden;
- heeft basale kennis van de vormleer van het Bijbels Hebreeuws, betreffende het sterke werkwoord (afgeleide stammen, werkwoorden met suffixen, werkwoorden met gutturalen);
- breidt zijn kennis van de vocabulaire van het Bijbels Hebreeuws uit (werkwoorden);
- kan vervoegde vormen van het sterke werkwoord (incl. suffixen) herkennen en determineren.

Eindtermen

1

Leerlijnen

Praktische vaardigheden

Studielast

Hoor-, werk- en instructiecolleges 18 uur
Collegevoorbereiding 33 uur (11 x 3 uur)
Zelfstudie 19 uur

Toetseisen

- Baasten, M.F.J. & W.Th. van Peursen, *Leerboek van het Bijbels Hebreeuws, gebaseerd op J.P. Lettinga's Hulpboek bij de grammatica van het Bijbels Hebreeuws* (Leiden: Brill, 2012), les 1 t/m 30 en 32 t/m 35, én Woordenlijst 3: Lijst van frequente werkwoorden (de eerste 50 werkwoorden).
- Lettinga, J.P., *Grammatica van het Bijbels Hebreeuws,* twaalfde, herziene editie door M.F.J. Baasten en W.Th. van Peursen (Leiden: Brill, 2012).
- Woordenlijst Hebreeuws-Nederlands, sectie 1-5 en 7.

Integratiecolleges en themadagen

Docent	Hoogleraren en (gast)docenten	*Vakcode*	Ba-IT
Tentamenvorm	Testimonium	*Omvang*	2,5 EC aan einde C-jaar
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	A-jaar / blok 3 resp. 4
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	2 + 3 (college)dagen
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Data*	31 januari en 1 februari (integratiecolleges) 16 t/m 18 april (themadagen)

Leerdoelen

Verwerving en verdieping van inzicht in een specifiek theologisch thema, met het oog op de samenhang van de theologische disciplines. Verwerven van vaardigheid in het beoordelen van een theologische vraagstelling en zijn overtuiging beargumenteren in een wetenschappelijke discussie.

Eindtermen

10, 13, 16, 21, 23

Leerlijnen

Discussiëren en argumenteren, geestelijke instelling

Studielast

Hoorcolleges door hoogleraren en (gast)docenten.
Plenaire discussie of bespreking in groepen aan de hand van stellingen of vragen.
Eigen bijdragen door studenten.
Bijbelstudie.
- integratiecolleges 10 uur
- themadagen 18 uur
- collegevoorbereiding 2 uur

Aanbevolen literatuur

Zie het programma met literatuurtips dat voorafgaand aan de colleges wordt uitgereikt.

Bijzonderheden

- Integratiecolleges worden gehouden in het gebouw van de TUA. Hoogleraren en docenten belichten het centrale thema vanuit hun eigen vakgebied.
- Themadagen worden doorgaans elders in Nederland of een van de naburige landen gehouden. Gastsprekers worden uitgenodigd een lezing te geven over het centrale thema en ook worden in dat kader excursies georganiseerd. Eens in de 5 à 6 jaar wordt in plaats van de themadagen een reis naar Israël gepland.
- Het bijwonen van de integratiecolleges en themadagen is verplicht.
- Indien de student door omstandigheden niet aanwezig kan zijn, dient hij zelf te zorgen voor vervanging met een omvang van 1 EC (28 uur). Als vervanging kan gedacht worden aan bezoek aan een (theologisch of verwant onderwerp) symposium, een keuzevak e.d. Goedkeuring van de vervangende stof dient gevraagd te worden aan de examencommissie met overlegging van een bewijs. Dat kan in het geval het een symposium o.i.d. betreft door middel van een verslag, voor een keuzevak volstaat een kopie van het tentamenbriefje. Er kan geen financiële bijdrage gevraagd worden aan de TUA in de kosten van een symposium e.d. als dit bezocht wordt ter vervanging van themadagen of integratiecolleges. Integratiecolleges en/of themadagen kunnen in totaal maximaal 3x gedurende de bachelor op deze wijze vervangen worden.

Ontwikkelingspsychologie

Docent	Drs. A. Heystek	*Vakcode*	BaA-OP
Toetsvorm	Werkstuk	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	A-jaar / blok 3
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Laatste dag blok 3: 20 april, herkansing uiterlijk 6 juli	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen

De student beschikt over voldoende zelfkennis en empatisch vermogen in de omgang met de medemens en is in staat de inbreng van de ontwikkelingspsychologie in praktisch-theologische vragen in hoofdlijn te overzien. De student heeft kennis van en inzicht in:

- de theorie van de ontwikkelingspsychologie, in het bijzonder over nature en nurture;
- de hoofdthema's in de ontwikkeling van het jonge kind met een accent op de gehechtheidstheorie;
- de ontwikkeling van het oudere kind met een accent op rolneming;
- de ontwikkeling van de adolescent met biologische achtergronden, de identiteits-ontwikkeling van Erikson en Marcia;
- een fasetheorie over de levensloop van de volwassen en oudere mens.

Eindtermen

6, 18, 19, 22

Leerlijnen

Schrijven, psycho-sociale attitude

Studielast

Hoorcolleges 9 uur
Zelfstudie 36 uur
Werkstuk 25 uur

Toetseisen

- Actieve participatie in hoorcolleges.
- Zelfstudie (maken werkstuk).
- Lezen boek ontwikkelingspsychologie: Slot, Wim & Marcel van Aken (eds.), *Psychologie van de adolescentie. Basisboek* (Amersfoort: ThiemeMeulenhoff, 2013), 1-249. [250 p. cat. 3 → 36 uur]

Aanbevolen literatuur

- Mönks, F.J. & A.M.P. Knoers, *Ontwikkelingspyschologie. Inleiding tot de verschillende deelgebieden* (Assen: Van Gorcum, 2009[13]).

A-jaar-essay

Docent	College van hoogleraren	*Vakcode*	BaA-SO
Toetsvorm	Schriftelijke opdracht	*Omvang*	5 EC (2 x 2,5 EC)
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	A-jaar / blok 3 en 4
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	Methodologie 1
Inleverdata	3 mei, 14 juni of 22 augustusinleveren	*Instapeis*	N.v.t.

Zie voor informatie over dit vak pagina 36.

Grieks 4 (keuzevak)

**Dit vak is verplicht voor hen die in hun vooropleiding geen Grieks hebben gehad.*

Docent	Dr. J.J. Oosterhuis-den Otter	*Vakcode*	BaA-G4
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen, eventueel schriftelijke overhoringen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	3 uur	*Periode*	A-jaar / blok 4
Tentamendata	13 juni, herkansing 23 augustus	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Colleges Grieks 3 gevolgd

Leerdoelen De student maakt zich de grammatica, het vocabulaire en de stamtijden van les 30 t/m 36 van Mouseion eigen en is aan het eind van de periode in staat de betekenis te geven van losse Griekse woorden (kennis), grammaticale vormen te herkennen en te analyseren (inzicht), syntactische regels uit te leggen (kennis), syntactische verschijnselen te herkennen en te analyseren (inzicht), en een ongeziene Griekse tekst te vertalen (toepassing).

Eindtermen 1

Leerlijnen Praktische vaardigheden

Studielast Hoorcolleges, werkcolleges en instructiecolleges 9 uur
Collegevoorbereiding 24 uur
Zelfstudie 37 uur

Toetseisen
- Tentamen: Mouseion: les 30 t/m 36 en collegestof.
- Eventueel schriftelijke overhoringen.

Verplicht aanpassen
- Mekking, T. & H. van Oranje, *Mouseion. Cursus Grieks voor beginners* (Amsterdam: VU University Press, 2008 of later).
- Nuchelmans, J. e.a., *Kleine Griekse Grammatica* (Pauli Brandii Bibliotheca Graeco-Latina, 18e herziene druk of later).

Hebreeuws 3

Docent	H. de Waard MA	*Vakcode*	BaA-He3
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen en schriftelijk werkstuk	*Omvang*	5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	A-jaar / blok 4
Tentamendata	20 juni, herkansing 29 augustus	*Colleges*	4 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Laatste dag van tentamenperiode blok 4	*Instapeis*	Tentamen Hebreeuws 1 met goed gevolg afgelegd

Leerdoelen De student:
- onderhoudt de bij Hebreeuws 1-2 verworven kennis en vaardigheden;
- heeft basale kennis van de vormleer van het Bijbels Hebreeuws, betreffende de zwakke werkwoorden, de segolaatvormen en het telwoord;
- breidt zijn kennis van de vocabulaire van het Bijbels Hebreeuws uit (partikels, naamwoorden, werkwoorden);

- kan vervoegde vormen van het zwakke werkwoord (incl. suffixen) herkennen en determineren;
- kan met behulp van verklarende aantekeningen eenvoudige Hebreeuwse teksten analyseren en in het Nederlands vertalen.

Eindtermen 1, 2

Leerlijnen Praktische vaardigheden

Studielast Hoor-, werk- en instructiecolleges 18 uur
Collegevoorbereiding 33 uur (11 x 3 uur)
Zelfstudie 79 uur
Schriftelijk werkstuk 10 uur

Toetseisen *Schriftelijk werkstuk:*
Een taalkundige analyse en vertaling van een gedeelte uit de Hebreeuwse Bijbel (ong. 10 verzen; door de docent op te geven).

Tentamen:
- Baasten, M.F.J. & W.Th. van Peursen, *Leerboek van het Bijbels Hebreeuws, gebaseerd op J.P. Lettinga's Hulpboek bij de grammatica van het Bijbels Hebreeuws* (Leiden: Brill, 2012), incl. Woordenlijst 3: Lijst van frequente werkwoorden (de eerste 120 werkwoorden).
- Lettinga, J.P., *Grammatica van het Bijbels Hebreeuws,* twaalfde, herziene editie door M.F.J. Baasten en W.Th. van Peursen (Leiden: Brill, 2012).
- Woordenlijst Hebreeuws-Nederlands, sectie 1-10.

Inleiding Exegese OT/NT

Docent	Dr. M.C. Mulder en prof. dr. H.G.L. Peels	*Vakcode*	BaA-IE
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen (OT + NT)	*Omvang*	5 EC
Tentamenduur	2,5 uur	*Periode*	A-jaar / blok 4
Tentamendata	2 juli, herkansing 27 augustus	*Colleges*	4 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Colleges Hebreeuws 1 en 2 en Grieks 1 en 2

Leerdoelen Ter voorbereiding op de colleges exegese in het B-jaar:
- maakt de student zich de belangrijkste methodische stappen in de exegese eigen;
- leert hij de hulpmiddelen voor de exegese kennen en gebruiken;
- verwerft hij elementaire kennis over de tekstgeschiedenis van OT en NT;
- maakt hij kennis met de belangrijkste literaire nieuwtestamentische genres en leert hij daarbij de relevante exegetische vragen te stellen;
- is hij in staat problemen van tekstkritische aard te herkennen en op te lossen;
- oefent hij zich in het omgaan met tekstkritische vragen.

Eindtermen 2, 3, 5, 15, 17

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, discussiëren en argumenteren, mondeling presenteren, praktische vaardigheden

Studielast Hoorcolleges 9 uur
Werkcolleges 9 uur (waaronder mondelinge presentatie analyse tekstkritiek)
Collegevoorbereiding en voorwerk mondelinge presentatie 18 uur
Zelfstudie 104 uur

Toetseisen
- Dictaat Inleiding Exegese OT. [→ 30 uur]
- Collegestof Inleiding Exegese NT, incl. paper 'Sigla'. [→ 3 uur]
- Bock, D.L. & B.M. Fanning (eds.), *Interpreting the New Testament Text. Introduction to the Art and Science of Exegesis* (Wheaton, Ill: Crossway, 2006), hfdst. 1, 2, 5-12. [188 p. cat. 2 → 36 uur]
- Fischer, A.A., *Der Text des Alten Testaments. Neubearbeitung der Einführung in die Biblia Hebraica von Ernst Würthwein* (Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 2009). [240 p. cat. 3/leesstof → 31 uur]
- Inleiding op *Novum Testamentum Graece* (Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 2012[28]). [30 p. relevant, op college besproken, leesstof → 4 uur].

Aanbevolen literatuur

- Brink, G. van den, *Van Koinè tot Canon. De overlevering van het Griekse Nieuwe Testament* (Zoetermeer: Boekencentrum, 1995).
- Lange, A. & E. Tov (eds.), *Textual History of the Bible. Volume 1A and 1B* (Leiden/Boston: Brill, 2016 and 2017).
- Metzger, B.M., *The Text of the New Testament. Its Transmission, Corruption and Restoration* (New York: Oxford University Press, 1992).
- Tov, E., *Textual Criticism of the Hebrew Bible*. *Revised and Expanded Edition*. (Minneapolis: Fortress, 2012[3]).
- Themanummer 'De Bronteksten van de Bijbel', *Met Andere Woorden* 16/3-4 (2016).

Bijzonderheden

Aanschaffen:

- *Biblia Hebraica Stuttgartensia* (Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1977 of later).
- *Novum Testamentum Graece* (Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 2012[28]).

Dit vak bestaat uit een deel OT (6 blokuren; door prof. dr. H.G.L. Peels) en een deel NT (6 blokuren; door dr. M.C. Mulder). Het eindcijfer van het tentamen is het gemiddelde van het OT-deel en het NT-deel. Een onderdeel moet worden herkanst als men daarvoor lager dan een 5,5 haalt.

13. Schema tweede studiejaar – cohort 2017

European Credit Transfer System

VAK	*Bachelor 3e semester*		*Bachelor 4e semester*		*Cursusjaar EC*
	Blok 1	*Blok 2*	*Blok 3*	*Blok 4*	
Integratiecolleges	-	-	X	-	*X*
Themadagen	-	-	-	X	*X*
Persoonlijke en praktische vorming	X	X	X	X	*X*
Master I/II kritiekcollege	X	X	X	X	*X*
Dogmatiek 1	-	-	-	2,5	*2,5*
Ethiek 1	-	-	2,5	-	*2,5*
Evangelistiek/Missiologie 2	2,5	-	-	-	*2,5*
Exegese Oude Testament 1	-	-	-	2,5	*2,5*
Exegese Nieuwe Testament 1	-	-	2,5	-	*2,5*
Grieks 5, 6	5	-	5	-	*10*
Hebreeuws 4, 5, 6	2,5	2,5	-	2,5	*7,5*
Kerkgeschiedenis 1, 2	2,5	5	-	-	*7,5*
Nederlandse kerkgeschiedenis	-	-	5	-	*5*
Nieuwe Testament 1	-	-	-	5	*5*
Oude Testament 1	-	5	-	-	*5*
Poimeniek 1	-	2,5	-	-	*2,5*
Keuzevak *	2,5	-	-	2,5	*5*
TOTAAL	*15*	*15*	*15*	*15*	*60*

* Zie voor een overzicht van de aangeboden keuzevakken pagina 76v aan het einde van de bachelor.

Voor vakken aangeduid met een X staan wel colleges/contacturen gepland, maar worden (nog) geen studiepunten uitgekeerd.

Persoonlijke en praktische vorming

Docent	H. Wijma MLD en J.W. van der Zande-de Roo	*Vakcode*	BaC-PPV
Toetsvorm	Testimonium, persoonlijk gesprek en portfolio, waarin opgenomen de opdrachten en reflectieverslagen	*Omvang*	2,5 EC aan einde bachelor 1 EC aan einde master 1,5 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	B-jaar / blok 1 t/m 4
Tentamendata	De student ontvangt een uitnodiging voor de gesprekken via de ELO	*Colleges*	4 college-uren per collegeblok volgens apart rooster
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met docent	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen

Het verwerven en ontwikkelen van basale persoonlijke en praktische vaardigheden en inzichten, met als doel de effectiviteit te ontwikkelen van het persoonlijk handelen van de student.
De student verwerft in dat kader:
- kennis van de betekenis van manifesteren van zichzelf en het verbinden met de ander;
- basale kennis van communicatievaardigheden;
- kennis van en het om kunnen gaan met (eigen) kernkwaliteiten;
- enige kennis van transactionele analyse en weet dit op basale wijze praktisch toe te passen;
- kennis van de betekenis van het invloed hebben en macht uitoefenen;
- vaardigheid in het opstellen van een persoonlijk ontwikkelingsplan.

Eindtermen

18 t/m 20, 22 t/m 24

Leerlijnen

Schrijven, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, psycho-sociale attitude, praktische vaardigheden

Studielast

Werkcolleges 12 uur
Gesprekken met mentor-hoogleraar (1) en persoonlijk begeleider (2) 2,5 uur
Papers ter voorbereiding van de gesprekken en reflectieverslagen t.b.v. portfolio 2,5 uur

Toetseisen

- Voorbereiding van en actieve participatie tijdens de colleges en de gesprekken.
- Verslag van drie bijgewoonde pastorale gesprekken.
- Reflectieverslagen van de gesprekken met de persoonlijk begeleider.
- Persoonlijk ontwikkelingsplan.

Aanbevolen literatuur

Persoonlijke ontwikkeling
- Adriaansen, M. en J. Caris, *Elementaire sociale vaardigheden* (Houten: Bohn Stafleu van Loghum, 2011[3]).
- Dieterich, M., *Ontspannen leven. Omgaan met stress en spanningen* (Zoetermeer: Boekencentrum, 1998).
- Horst, Willem van der, *Met beide benen op de grond. God ontdekken in je levensverhaal* (Amsterdam: Buijten & Schipperheijn Motief, 2014).
- Seiwert, L.J. e.a., *Het ABC van de persoonlijkheid. Uzelf en anderen beter begrijpen met het DISC persoonlijkheidsprofiel* (Remchingen: Persolog, 2012[8]).

Studievaardigheden
- Vloeberghs, Isabelle, *Focus op faalangst. Faalangst begrijpen en aanpakken* (Brussel: University Press Antwerp, 2015[2]).
- Tigchelaar, Mark, *Lezen, weten en niet vergeten* (Houten: Uitgeverij Unieboek | Het Spectum, 2015).

Communicatie
- Schulz von Thun, F., *Hoe bedoelt u? Een psychologische analyse van de menselijke communicatie* (Groningen: Wolters-Noordhoff, 2003[2]).
- Smit, J.H., *Tot de kern komen. De kunst van het pastorale gesprek* (Kampen: Kok, 2007[2]).

Kernkwaliteiten
- Ofman, D., *Hé ik daar…?! Ontdek en ontwikkel je persoonlijke kernkwaliteiten met het*

kernkwadrant (Utrecht: Servire, 2007).
- Evelein, F & F. Korthagen, *Werken vanuit je kern. Professionele ontwikkeling vanuit kwaliteiten, flow en inspiratie* (Amsterdam: Uitgeverij Boom Nelissen, 2013[2]).

Transactionele analyse
- Roosjen, G., 'Leven of Overleven'; M. van der Does, 'Strooks', in: M. Kouwenhoven (ed.), *Transactionele Analyse in Nederland* (Ermelo: Algemeen Nederlands Instituut voor Transactionele Analyse, 1991).
- Thunnissen, Moniek & Anne de Graaf (eds.), *Leerboek Transactionele Analyse* (Utrecht: De Tijdstroom, 2013).

Invloed en macht
- Kessler, V. e.a., *Macht in de gemeente. Over machtsfiguren en machtsmisbruik in de kerk* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2002).
- Mulder, M., *De logica van Macht* (Schiedam: Scriptum, 2004).
- [http://lifehacking.nl/persoonlijke-ontwikkeling/gratis-boek-downloaden-de-logica-van-de-macht-pdf/]

Bijzonderheden Zie voor meer literatuur ook onder de betreffende kopjes bij Persoonlijke en praktische vorming A-jaar.

Voor meer informatie over dit onderdeel in de studie zie men OnderwijsOnline, paragraaf 2.5 onder Algemene Informatie 2018/2019.

Evangelistiek/Missiologie 2

Urban Mission in Nederland

Docent	Drs. J. van 't Spijker	*Vakcode*	BaB-EM2
Toetsvorm	Bijdrage aan werkcollege, vergelijkend leesverslag	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	B-jaar / blok 1
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Laatste dag tentamenperiode blok 1	*Instapeis*	Evangelistiek/Missiologie 1

Leerdoelen
- Het benoemen, beschrijven, onderscheiden van de Bijbelse en thelogische grondlijnen van Urban Mission.
- Het samenvatten en theologisch-praktisch duiden van de ontwikkeling en geschiedenis van urbanisatie, toegespitst op Nederland.
- Het reflecteren op mogelijkheden, kansen en problemen van missionaire aanwezigheid in een stadssituatie.

Eindtermen 1, 2, 6, 7, 9, 11, 15, 23, 24

Leerlijnen Kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, discussiëren en argumenteren, geestelijke instelling, psycho-sociale attitude

Studielast
Colleges 9 uur
Collegevoorbereiding 11 uur
Zelfstudie 50 uur

Toetseisen Toetsing vindt plaats door middel van een door de student te schrijven vergelijkend leesverslag (in de vorm van een kerkbladartikel van max. 2.500 wrd.) waaruit zelfstandige, kritische en analyserende verwerking, met daarin beargumenteerde beoordeling, blijkt van de collegestof en de inhoud van de volgende literatuur:
- Hart, Joep de, *Zwevende gelovigen. Oude religie en nieuwe spiritualiteit* (Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau, 2013 – als pdf te downloaden via de website van het SCP), 11-98. [87 p. cat. 3 → 9 uur]
- Paas, Stefan, *Jezus als Heer in een plat land. Op zoek naar een Nederlands evangelie* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2001), 7-200. [193 p. cat. 3 → 20 uur]
- Paas, Stefan, *Vreemdelingen en priesters. Christelijke missie in een postchristelijke omgeving* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2015), 17-243. [226 p. cat. 3 → 21 uur]

Aanbevolen literatuur
- Keller, Tim, *Centrum Kerk. Het evangelie midden in je stad* (speciale Nederlandse editie onder redactie van Stefan Paas) (Franeker: Van Wijnen, 2014).
- Noort, G. e.a., *Als een kerk opnieuw begint. Handboek voor missionaire gemeen-*

schapsvorming (Zoetermeer: Boekencentrum, 2008).
- Paas, S., *De werkers van het laatste uur. De inwijding van nieuwkomers in het christelijk geloof en in de christelijke gemeente* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2003).

Grieks 5

Docent	Dr. J.J. Oosterhuis-den Otter	*Vakcode*	BaB-G5
Toetsvorm	Tentamen	*Omvang*	5 EC
Tentamenduur	2,5 uur	*Periode*	B-jaar / blok 1
Tentamendata	5 november, herkansing 14 januari	*Colleges*	2 x 2 college-uren per week
Inleverdta opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Colleges Grieks 4 gevolgd of eindexamen Grieks middelbare school met een voldoende afgelegd

Leerdoelen

De student consolideert en verdiept zijn kennis van de Griekse syntaxis en is in staat onderdelen hiervan uit te leggen (kennis) en aan te wijzen in de teksten (inzicht). Ook verwerft hij kennis van de specifieke grammaticale verschijnselen in het NT en is in staat deze uit te leggen (kennis) en aan te wijzen in de teksten (inzicht). Verder maakt de student kennis met de teksten van Lucas en Johannes en is hij aan het eind van de periode in staat de Griekse zinnen in deze teksten op morfologisch en syntactisch niveau te analyseren en in correct Nederlands weer te geven (kennis/inzicht). Daarnaast kan hij aangeven hoe verschillende Bijbelvertalingen met de Griekse grondtekst zijn omgegaan (toepassing).

Eindtermen

1

Leerlijnen

Praktische vaardigheden, kritisch analyseren en synthetiseren

Studielast

Hoorcolleges, instructiecolleges 18 uur
Collegevoorbereiding 48 uur
Zelfstudie 74 uur

Toetseisen

- Actieve participatie tijdens colleges.
- Tentamen:
  - Syntaxis van het NT zoals beschreven in de grammaticasyllabus.
  - Handelingen 1 en 16, Johannes 15 en Openbaring 1:1-11.

Aanbevolen literatuur

- Bauer, W., *Griechisch-deutches Wörterbuch zu den Schriften des Neuen Testaments und der frühchristlichen Literatur* (Berlin e.a.: de Gruyter, 1988[6]).
- Blass, F. e.a., *Grammatik des neutestamentlichen Griechisch* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1984[16] of later).
- Louw, J.P. & E.A. Nida, *Greek-English Lexicon of the New Testament Based on Semantic Domains* (New York: United Bible Societies, 1988 of later).
- Murre, J.A., *Lexicon Nieuwe Testament* (Vught: Skandalon, 2016[3]).
- Nestle, E. & K. Aland, *Novum Testamentum Graece* (Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 2012[28]) (verplicht aan te schaffen).
- Rijksbaron, A. e.a., *Beknopte Syntaxis van het klassiek Grieks* (Lunteren: Hermaion, 2000).
- Zerwick, M. & M. Grosvenor, *A grammatical analyses of the Greek New Testament* (Roma: Editrice Pontificio Instituto Biblico, 1996[5] of later).
- Computerprogramma *BibleWorks 9.0*.

Hebreeuws 4

Docent	H. de Waard MA	*Vakcode*	BaB-He4
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen en schriftelijk werkstuk	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	B-jaar / blok 1
Tentamendata	19 oktober, herkansing 8 januari	*Colleges*	4 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Laatste dag van tentamenperiode blok 1	*Instapeis*	Tentamen Hebreeuws 2 met goed gevolg afgelegd, colleges Hebreeuws 3 gevolgd

Leerdoelen

De student:
- onderhoudt de bij Hebreeuws 1-3 verworven kennis en vaardigheden;
- heeft basale kennis van alle onderdelen van de syntaxis van het Bijbels Hebreeuws;
- breidt zijn kennis van de vocabulaire van het Bijbels Hebreeuws uit (naamwoorden, werkwoorden);
- kan eenvoudige Hebreeuwse teksten analysen en in het Nederlands vertalen.

Eindtermen

1, 2

Leerlijnen

Kritisch analyseren en synthetiseren, praktische vaardigheden

Studielast

Hoor-, werk- en instructiecolleges 18 uur
Collegevoorbereiding 22 uur (11 x 2 uur)
Zelfstudie 10 uur
Schriftelijk werkstuk 20 uur

Toetseisen

Schriftelijk werkstuk:
Een geannoteerde vertaling van enkele gedeelten uit de Hebreeuwse Bijbel (totaal ong. 30 verzen; door de docent op te geven).

Tentamen:
- Hand-out syntaxis Bijbels Hebreeuws.
- Baasten, M.F.J. & W.Th. van Peursen, *Leerboek van het Bijbels Hebreeuws, gebaseerd op J.P. Lettinga's Hulpboek bij de grammatica van het Bijbels Hebreeuws* (Leiden: Brill, 2012), incl. Woordenlijst 3: Lijst van frequente werkwoorden (de eerste 140 werkwoorden).
- Lettinga, J.P., *Grammatica van het Bijbels Hebreeuws,* twaalfde, herziene editie door M.F.J. Baasten en W.Th. van Peursen (Leiden: Brill, 2012).
- Woordenlijst Hebreeuws-Nederlands, sectie 1-11.
- Enkele gedeelten uit de Hebreeuwse Bijbel, door de docent op te geven (totaal ong. 50 verzen).

Te gebruiken

Editie Hebreeuwse Bijbel:
- *Biblia Hebraica Stuttgartensia* (BHS) (Stuttgart, 1977 of later).
- Of: *Biblica Hebraica Quinta* (BHQ) (Stuttgart, 2004 en later).

Grammatica's:
- Gesenius W. e.a., *Gesenius' Hebrew Grammar, as Edited and Enlarged by the Late E. Kautzsch* (trans. A.E. Cowley) (Oxford: Clarendon Press, 1910^2 of later).
- Joüon, P. & T. Muraoka, *A Grammar of Biblical Hebrew* (2 delen) (Roma: Editrice Pontificio Istituto Biblico, 1991 of later).
- Waltke, B.K. & M. O'Connor, *An Introduction to Biblical Hebrew Syntax* (Winona Lake: Eisenbrauns, 1990).

Woordenboeken:
- Broers, P.D.H., *Woordenboek van het Bijbels Hebreeuws* (Nieuw-Lekkerland: De Haan Boeken, 2007 of later).
- Clines, D.J.A. (ed.), *The Dictionary of Classical Hebrew.* 8 Volumes (Sheffield: Sheffield Academic Press, 1993-2011).
- Gesenius, W. & F. Buhl, *Hebräisches und Aramäisches Handwörterbuch über das Alte Testament* (Leipzig: F.C.W. Vogel, 1915^{16} of later).
- Koehler, L. & W. Baumgartner, *Lexicon in Veteris Testamenti Libros + Supplementum* (Leiden: Brill, 1953, herdruk 1973).
- VanGemeren, W.A. (ed.), *New International Dictionary of Old Testament Theology and Exegesis*. 5 Volumes (Carlisle: Paternoster, 1997).

Bijbelsoftware:
- BibleWorks (BW).
- Stuttgarter Elektronische Studiebijbel (SESB).

Kerkgeschiedenis 1

Docent	Prof. dr. H.J. Selderhuis	*Vakcode*	BaB-K1
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	B-jaar / blok 1
Tentamendata	25 oktober, herkansing 17 januari	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Laatste dag van tentamenperiode blok 1	*Instapeis*	Inl. Kerkgeschiedenis

Leerdoelen Kennis en inzicht verkrijgen in de hoofdlijnen van de vroege kerk- en theologiegeschiedenis voor een verantwoorde visie op de huidige plaats en de taken van kerk en theologie. De leerdoelen worden bereikt door verwerking van bronnen, secundaire literatuur en onderlinge gedachtewisseling.

Eindtermen 1 t/m 3, 6 t/m 8

Leerlijnen Kritisch analyseren en synthetiseren, onderzoeken, discussiëren en argumenteren, psycho-sociale attitude

Studielast Hoor- en werkcolleges waarin o.a. bronteksten worden geanalyseerd 9 uur
Zelfstudie 61 uur

Toetseisen
- Hauschild,Wolf-Dieter & Volker Henning Drecoll, *Lehrbuch der Kirchen- und Dogmengeschichte Band 1, Völlig überarbeitete Neuausgabe* (Gütersloh: Gütersloher Verlagshaus, 2016), §1-§5.11. [305 p. cat. 2 → 61 uur]
- Collegestof.

Hebreeuws 5

Docent	H. de Waard MA	*Vakcode*	BaB-He5
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen en schriftelijk werkstuk	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	B-jaar / blok 2
Tentamendata	11 januari, herkansing 22 maart	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Laatste dag van tentamenperiode blok 2	*Instapeis*	Tentamen Hebreeuws 3 met goed gevolg afgelegd

Leerdoelen De student:
- onderhoudt de bij Hebreeuws 1-4 verworven kennis en vaardigheden;
- verdiept zijn kennis van alle onderdelen van de syntaxis van het Bijbels Hebreeuws;
- breidt zijn kennis van de vocabulaire van het Bijbels Hebreeuws uit (naamwoorden, werkwoorden);
- kan moeilijkere Hebreeuwse teksten analysen en in het Nederlands vertalen.

Eindtermen 1, 2, 8

Leerlijnen Kritisch analyseren en synthetiseren, praktische vaardigheden

Studielast Hoor-, werk- en instructiecolleges 9 uur
Collegevoorbereiding 15 uur (5 x 3 uur)
Zelfstudie 11 uur
Schriftelijk werkstuk 35 uur

Toetseisen *Schriftelijk werkstuk:*
Een geannoteerde analyse en vertaling van enkele gedeelten uit de Hebreeuwse Bijbel (totaal ong. 60 verzen, door de docent op te geven).

Tentamen:
- Baasten, M.F.J. & W.Th. van Peursen, *Leerboek van het Bijbels Hebreeuws, gebaseerd op J.P. Lettinga's Hulpboek bij de grammatica van het Bijbels Hebreeuws* (Leiden: Brill, 2012), incl. Woordenlijst 3: Lijst van frequente werkwoorden (de eerste 160 werkwoorden).
- Lettinga, J.P., *Grammatica van het Bijbels Hebreeuws,* twaalfde, herziene editie door M.F.J. Baasten en W.Th. van Peursen (Leiden: Brill, 2012).
- Woordenlijst Hebreeuws-Nederlands, sectie 1-12.

◦ Enkele gedeelten uit de Hebreeuwse Bijbel, door de docent op te geven (totaal ong. 60 verzen).

Te gebruiken - Zie onder Hebreeuws 4.

Kerkgeschiedenis 2

Docent	Prof. dr. H.J. Selderhuis	*Vakcode*	BaB-K2
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen, paper	*Omvang*	5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	B-jaar / blok 2
Tentamendata	29 januari, herkansing 9 april	*Colleges*	4 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Laatste dag van tentamenperiode blok 2	*Instapeis*	Kerkgeschiedenis 1

Leerdoelen Kennis en inzicht verkrijgen in de hoofdlijnen van de middeleeuwse kerk- en theologie-geschiedenis voor een verantwoorde visie op de huidige plaats en de taken van kerk en theologie. De leerdoelen worden bereikt door verwerking van bronnen, secundaire literatuur en onderlinge gedachtewisseling.

Eindtermen 1, 3, 6 t/m 8

Leerlijnen Kritisch analyseren en synthetiseren, onderzoeken, discussiëren en argumenteren, psycho-sociale attitude

Studielast Colleges 18 uur
Paper 20 uur
Zelfstudie 102 uur

Toetseisen
◦ Hauschild,Wolf-Dieter & Volker Henning Drecoll, *Lehrbuch der Kirchen- und Dogmengeschichte Band 1, Völlig überarbeitete Neuausgabe* (Gütersloh: Gütersloher Verlagshaus 2016), §5.12-§10. [400 p. cat. 2 → 82 uur]
◦ Paper van 4-6 A4's (2.600-3.200 wrd.) over een theologische tekst (of historisch document) van 40-50 p. Een lijst van teksten waaruit gekozen kan worden en de vereisten voor de paper worden bij het eerste college beschikbaar gesteld. [→ 20 uur]
◦ Collegestof. [→ 20 uur]

Oude Testament 1

Docent	Prof. dr. H.G.L. Peels	*Vakcode*	BaB-OT1
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	B-jaar / blok 2
Tentamendata	21 januari, herkansing 28 maart	*Colleges*	4 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Colleges Hebreeuws 1 t/m 3

Leerdoelen De student:
- kan de eigen aard van het Oude Testament als eerste deel van de Bijbel en de gereformeerde theologische uitgangspunten met betrekking tot de canoniek van het Oude Testament omschrijven;
- kan uiteenzetten wat de elementaire inleidingsvragen per oudtestamentisch Bijbel-boek (of groep van Bijbelboeken) zijn en deze mede op grond van eigen overtuiging kritisch evalueren;
- kan in hoofdlijn het onderzoek naar de wordingsgeschiedenis van het Oude Testament (dit betreft zowel de oudtestamentische canon in zijn geheel als de afzonderlijke Bijbelboeken) beschrijven;
- is in staat om de inhoud van elk oudtestamentisch boek in hoofdlijn te reproduceren;
- weet waar hij materiaal voor verdere bestudering van inleidingsvragen kan vinden.

Eindtermen 5, 6, 10, 17

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, praktische vaardigheden, psycho-sociale attitude

Studielast

Hoorcolleges, met name te besteden aan de vragen van de algemene canoniek (problematiek van de afsluiting en de grenzen van de canon, het gezag, de groei en de eenheid van de canon) 12 uur
Werkcolleges, te besteden aan enkele problemen uit de bijzondere canoniek (groepjes studenten leiden hiertoe een bespreking met powerpointpresentatie) 6 uur
Collegevoorbereiding 10 uur
Zelfstudie: literatuurtentamen 112 uur

Toetseisen

- Dictaat inhoud oudtestamentische boeken. [→ 34 uur]
- Dillard, R.B. & Temper Longman III, *An Introduction to the Old Testament* (Leicester: Apollos, 2007[2]), 38-119. [80 p. cat. 3 → 11 uur]
- Vriezen, Th.C. & A.S. van der Woude, *Oud-Israëlitische en vroegjoodse literatuur* (Kampen: Kok, 2000[10]), 121-392. [270 p. cat. 1/2 → 62 uur]
- Collegedictaat. [→ 5 uur]

Aanbevolen literatuur

- Arnold, B.T., *Introduction to the Old Testament* (Cambridge: University Press, 2014).
- Beckwith, R., *The Old Testament Canon of the New Testament Church and its Background in Early Judaism* (London: SPCK, 1985).
- Hess, Richard S., *The Old Testament. A Historical, Theological, and Critical Commentary* (Grand Rapids: Baker Academic, 2016).
- Trebolle Barrera, J.C., *The Jewish Bible and the Christian Bible. An Introduction to the History of the Bible* (Leiden: Brill, 1998).
- Zenger, E. e.a. (eds.), *Einleitung in das Alte Testament* (Stuttgart: Kohlhammer 2012[8]).

Poimeniek 1

Docent	Dr. J.W. van Pelt	*Vakcode*	BaB-Poi
Toetsvorm	Tentamen en reflectieverslag	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	B-jaar / blok 2
Tentamendata	4 januari, herkansing 5 april	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Laatste dag van tentamenperiode blok 2	*Instapeis*	PPV, Ontwikkelingspsychologie

Leerdoelen

- Kennis van belangrijkste stromingen op het gebied van het pastoraat.
- Inzicht in het specifieke karakter van pastorale zorg temidden van allerlei vormen van hulpverlening, alsmede de eigen aard van gereformeerd pastoraat.
- Initieel verwerven van praktische vaardigheden m.b.t. het voeren van pastorale gesprekken.

Eindtermen

4 t/m 6, 8 t/m 11, 14 t/m 22, 24

Leerlijnen

Schrijven, mondeling presenteren, praktische vaardigheden, geestelijke instelling, psycho-sociale attitude

Studielast

- Colleges (te besteden aan een inleiding in de poimeniek en een aantal belangrijke thema's in het pastoraat, organisatie en uitvoering van pastorale gesprekken, het omgaan met pastorale situaties aan de hand van verschillende casus) 9 uur
- Praktische opdracht (het voeren van pastorale gesprekken en daarvan schriftelijk verslag doen) 13 uur
- Collegevoorbereiding 4 uur
- Zelfstudie 44 uur

Toetseisen

- Heitink, G., *Pastorale zorg. Theologie, differentiatie, praktijk* (Kampen: Kok, 1998 of later), hfdst. 3-6, 8 en 13. [100 p. cat. 2 → 20 uur]
- Meulen, H.C. van der (ed.), *Liefdevol oog en open oor. Handboek pastoraat in de christelijke gemeente* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2010[4]), hfdst. 6 t/m 9. [168 p. cat. 3 → 24 uur]

Aanbevolen literatuur

- Assink, M. (ed.), *De praktijk van het ambt. Handreiking aan nieuwe ambtsdragers* (Barneveld: De Vuurbaak, 2012).
- Blok, J., *Bitterzoet. Een handreiking voor zieken en hun omgeving* (Barneveld: Plateau, 2006).
- Bukowski, P., *De Bijbel ter sprake brengen. Een basisvraag in het pastoraat* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2003).

- Klein Kranenburg, E.S., *Trialoog. De Derde in het pastorale gesprek* (Den Haag: Boekencentrum, 1988).
- Kramer-Hasselaar, G., *In gesprek. Handreiking gespreksvoering in het pastoraat* (Utrecht: Kok, 2011).
- Koole, D. en W.H. Velema (eds.), *Uit liefde tot Christus en Zijn gemeente. Een handreiking aan de ouderling* (Kampen: Kok, 1982).
- Pelt, J.W. van, *Pastoraat in trinitarisch perspectief. De samenhang tussen trinitarische en antropologische aspecten in het pastoraat* (Heerenveen: Groen, 1999).
- Rietberg, C. e.a., *Handboek voor kinder- en jeugdpastoraat* (Amsterdam: Buijten & Schipperheijn, 2012).
- Smit, J., *Tot de kern komen. De kunst van het pastorale gesprek* (Kampen: Kok, 2006).
- Vries, R.J. de, *Gods Woord verandert mensen. Een praktisch-theologisch onderzoek naar het veranderingsconcept in de pastorale theologie van Eduard Thurneysen* (Gorinchem: Narratio, 2008).

Bijzonderheden
- Het vak moet in samenhang worden gezien met de vakken ontwikkelingspsychologie, pastorale psychologie en PPV.

Ethiek 1

Docent	Dr. D.J. Steensma	*Vakcode*	BaB-Eth1
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	B-jaar / blok 3
Tentamendata	12 april, herkansing 28 juni	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen
Verwerven van kennis van en inzicht in ethiek, christelijke ethiek, het eigene van christelijk-theologische ethiek, en haar plaats tussen andere vormen van morele bezinning, de verhouding tussen dogmatiek en ethiek, en enkele kernbegrippen uit de morele bezinning.

Eindtermen
4 t/m 6, 12, 15

Leerlijnen
Kritisch analyseren en synthetiseren

Studielast
Hoor-/werkcolleges 9 uur
Zelfstudie 61 uur

Toetseisen
- Douma, J., *Grondslagen.* Christelijke ethiek 1 (Kampen: Kok, 1999). [299 p. cat. 2 → 58 uur]
- Collegedictaat. [→ 3 uur]

Aanbevolen literatuur
- Honecker, Martin, *Einführung in die Theologische Ethik. Grundlagen und Grundbegriffe* (Berlin: De Gruyter, 1990).
- Keeling, Michael, *The Foundations of Christian Ethics* (Edinburgh: T&T Clark, 1990[1]/ 1994[2]).
- Kress, Hartmut, 'Theologische Ethik', in: Hartmut Kress & Karl Fritz Daiber, *Theologische Ethik–Pastoralsoziologie. Grundkurs Theologie VII* (Stuttgart: Kohlhammer, 1996).

Exegese Nieuwe Testament 1

Docent	Dr. M.C. Mulder	*Vakcode*	BaB-ENT1
Toetsvorm	Groepsverslag en eindpaper	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	B-jaar / blok 3
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	3 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Laatste dag van tentamenperiode blok 3	*Instapeis*	Oriëntatie NT, Inleiding exegese en colleges Grieks 5 voldoende hebben afgerond

Leerdoelen

De student:
- verwerft initiële vaardigheden in de uitleg van het Nieuwe Testament. De in het vak Inleiding exegese NT verworven kennis en vaardigheden worden toegepast en verder ontwikkeld;
- krijgt in hoorcolleges inzicht in het exegetische proces;
- oefent in groepswerk in het zelfstandig exegetiseren van een opgegeven perikoop;
- weet daarin op een vruchtbare manier met anderen samen te werken;
- leert het verworven inzicht in de perikoop adequaat en relevant te presenteren;
- vervaardigt een eerste eigen exegese van een perikoop (in overleg met de docent vast te stellen).

De keuze van de perikopen is zodanig gevarieerd dat in het geheel van het curriculum de diverse nieuwtestamentische boeken en hoofdgenres aan de orde komen.

Eindtermen

1 t/m 5, 13, 17

Leerlijnen

Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, psycho-sociale attitude, praktische vaardigheden

Studielast

Hoorcolleges 9 uur
Werkcolleges 4,5 uur
Collegevoorbereiding, inclusief bijdrage aan een groepswerkstuk 21,5 uur
Zelfstudie en paper 35 uur

Aanbevolen literatuur

- Berger, Klaus, *Exegese des Neuen Testaments. Neue Wege vom Text zur Auslegung* (Heidelberg: Quelle & Meyer: 1991).
- Fee, Gordon D., *Exegese van het Nieuwe Testament: Een praktische handleiding* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2001).
- McKnight, Scot, *Introducing New Testament Interpretation* (Grand Rapids: Baker, 1996).
- Schnelle, Udo, *Einführung in die neutestamentliche Exegese* (Göttingen: VandenHoeck & Ruprecht, 2014).
- Op OnderwijsOnline wordt een lijst met aanbevolen commentaren aangeboden.

Bijzonderheden

- De hoor- en werkcolleges Exegese NT 1 en Exegese NT 2 worden gecombineerd.

Grieks 6

Docent	Dr. J.J. Oosterhuis-den Otter	*Vakcode*	BaB-G6
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen en presentatie	*Omvang*	5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	B-jaar / blok 3
Tentamendata	2 april, herkansing 18 juni	*Colleges*	2 x 2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Colleges Grieks 5 gevolgd

Leerdoelen

De student maakt kennis met de teksten van Paulus, Petrus en Jacobus en is aan het eind van de periode in staat de Griekse zinnen in deze teksten op morfologisch en syntactisch niveau te analyseren en in correct Nederlands weer te geven (kennis/ inzicht). Verder is de student in staat aan te geven hoe verschillende Bijbelvertalingen met de Griekse grondtekst zijn omgegaan (toepassing). Tenslotte is de student in staat een stuk Griekse tekst aan zijn medestudenten uit te leggen (kennis/inzicht/toepassing).

Eindtermen

1

Leerlijnen

Praktische vaardigheden, samenwerken, mondeling presenteren, kritisch analyseren en synthetiseren

Studielast

Instructiecolleges 18 uur
Collegevoorbereiding 48 uur
Voorbereiding presentatie 10 uur
Zelfstudie 64 uur

Toetseisen

- Actieve participatie tijdens colleges.
- Presentatie.
- Tentamen: Filippenzen 1, 2, en 3, Hebreeën 1 en 2, 1 Petrus 2, 3:1-7 en Jacobus 1.

Aanbevolen literatuur

- Bauer, W., *Griechisch-deutches Wörterbuch zu den Schriften des Neuen Testaments und der frühchristlichen Literatur* (Berlin e.a.: de Gruyter, 1988[6]).
- Blass, F. e.a., *Grammatik des neutestamentlichen Griechisch* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1984[16] of later).
- Louw, J.P. & E.A. Nida, *Greek-English Lexicon of the New Testament Based on Semantic Domains* (New York: United Bible Societies, 1988 of later).
- Murre, J.A., *Lexicon Nieuwe Testament* (Vught: Skandalon, 2016[3]).
- Nestle, E. & K. Aland, *Novum Testamentum Graece* (Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 2012[28]) (verplicht aan te schaffen).
- Rijksbaron, A. e.a., *Beknopte Syntaxis van het klassiek Grieks* (Lunteren: Hermaion, 2000).
- Sumney, Jerry L., *Philippians, A Greek Student's Intermediate Reader* (Massachusetts: Hendrickson Publishers, 2007).
- Zerwick, M. & M. Grosvenor, *A grammatical analyses of the Greek New Testament* (Roma: Editrice Pontificio Instituto Biblico, 1996[5] of later).
- Computerprogramma *BibleWorks 9.0.*

Integratiecolleges en themadagen

Docent	Hoogleraren en (gast)docenten	*Vakcode*	Ba-IT
Tentamenvorm	Testimonium	*Omvang*	2,5 EC aan einde C-jaar
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	B-jaar / blok 3 resp. 4
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	2 + 3 (college)dagen
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Data*	31 januari en 1 februari (integratiecolleges) 16 t/m 18 april (themadagen)

Leerdoelen

Verwerving en verdieping van inzicht in een specifiek theologisch thema, met het oog op de samenhang van de theologische disciplines. Verwerven van vaardigheid in het beoordelen van een theologische vraagstelling en zijn overtuiging beargumenteren in een wetenschappelijke discussie.

Eindtermen

10, 13, 16, 21, 23

Leerlijnen

Discussiëren en argumenteren, geestelijke instelling

Studielast

Hoorcolleges door hoogleraren en (gast)docenten.
Plenaire discussie of bespreking in groepen aan de hand van stellingen of vragen.
Eigen bijdragen door studenten.
Bijbelstudie.

- integratiecolleges 10 uur
- themadagen 18 uur
- collegevoorbereiding 2 uur

Aanbevolen literatuur

Zie het programma met literatuurtips dat voorafgaand aan de colleges wordt uitgereikt.

Bijzonderheden

- Integratiecolleges worden gehouden in het gebouw van de TUA. Hoogleraren en docenten belichten het centrale thema vanuit hun eigen vakgebied.
- Themadagen worden doorgaans elders in Nederland of een van de naburige landen gehouden. Gastsprekers worden uitgenodigd een lezing te geven over het centrale thema en ook worden in dat kader excursies georganiseerd. Eens in de 5 à 6 jaar wordt in plaats van de themadagen een reis naar Israël gepland.
- Het bijwonen van de integratiecolleges en themadagen is verplicht.
- Indien de student door omstandigheden niet aanwezig kan zijn, dient hij zelf te zorgen voor vervanging met een omvang van 1 EC (28 uur). Als vervanging kan gedacht worden aan bezoek aan een (theologisch of verwant onderwerp) symposium, een keuzevak e.d. Goedkeuring van de vervangende stof dient gevraagd te worden aan de examencommissie met overlegging van een bewijs. Dat kan in het geval het een symposium o.i.d. betreft door middel van een verslag, voor een keuzevak volstaat een kopie van het tentamenbriefje. Er kan geen financiële bijdrage gevraagd worden aan de TUA in de kosten van een symposium e.d. als dit bezocht wordt ter vervanging

van themadagen of integratiecolleges. Integratiecolleges en/of themadagen kunnen in totaal maximaal 3x gedurende de bachelor op deze wijze vervangen worden.

Nederlandse Kerkgeschiedenis na 1500

Docent	Drs. C.Th. Boerke	*Vakcode*	BaB-NKG
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	B-jaar / blok 3
Tentamendata	26 maart, herkansing 7 juni	*Colleges*	4 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen

Kennis van het ontstaan, de geschiedenis en de theologische ontwikkelingen van de kerk in de Nederlanden in de 16^{e}-20^{e} eeuw en inzicht in de eigen aard, betekenis en relevantie daarvan.
Kennis van de kerkelijke kaart van Nederland en deze historisch en theologisch kunnen verklaren, met bijzondere aandacht voor de breedte en variatie van het gereformeerd protestantisme.
In staat zijn bronteksten uit de Nederlandse kerkgeschiedenis van de 16^{e}-20^{e} eeuw historisch en theologisch te duiden en te analyseren.

Eindtermen

5, 6, 8, 15

Leerlijnen

Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, discussiëren en argumenteren

Studielast

Hoorcolleges 9 uur
Werkcolleges 9 uur
Collegevoorbereiding 7,5 uur
Zelfstudie 114,5 uur

Toetseisen

- Golverdingen, M., *Kleine geschiedenis van de gereformeerde gezindte. Een ontwikkeling in hoofdlijnen* (Heerenveen: Groen, 2006), 75-145. [70 p. leesstof → 6 uur]
- Rasker, A.J., *De Nederlandse Hervormde Kerk vanaf 1795. Geschiedenis, theologische ontwikkelingen en de verhouding tot haar zusterkerken in de negentiende en twintigste eeuw* (Kampen: Kok, 2000^{3}), 19-200. [180 p. cat. 2 → 36 uur].
- Selderhuis, H.J. (ed.), *Handboek Nederlandse kerkgeschiedenis* (Kampen: Kok, 2010^{2}), 236-361, 395-446, 471-487, 529-538, 739-864. [325 p. cat. 2 → 65 uur]
- Collegestof. [→ 7,5 uur]

Dogmatiek 1

Docent	Prof. dr. A. Huijgen	*Vakcode*	BaB-Do1
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	B-jaar / blok 4
Tentamendata	21 juni, herkansing 23 augustus	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen

De student:
- kan verschillende opvattingen weergeven over de aard en taakstelling van dogmatiek en systematische theologie;
- is in staat deze opvattingen te vergelijken en te waarderen;
- kan verschillende methoden van dogmatiek onderscheiden en waarderen;
- kent de systematisch-theologische posities van sleutelfiguren uit de geschiedenis van de dogmatiek op hoofdlijnen;
- kan de problematiek van de verhouding van theologie, Schrift en cultuur beschrijven en waarderen;
- kan verschillende aspecten die in de prolegomena van de theologie ter sprake komen (Bijbel, Jezus, rede, ervaring, wereld, cultuur, traditie, religie) beschrijven;
- kan een enigermate complexe theologische argumentatie analyseren.

Eindtermen

4 t/m 6, 8, 10, 15, 16

Leerlijnen Kritisch analyseren en synthetiseren

Studielast Hoorcolleges 9 uur
Collegevoorbereiding 12 uur
Zelfstudie 49 uur
De voorbereiding van de colleges bestaat uit onderdelen van de genoemde literatuur onder 'toetseisen'.

Toetseisen
- Berkhof, H., *Inleiding in de studie van de dogmatiek* (Kampen: Kok, 1982). [100 p. cat. 3 → 14 uur]
- Brink, G. van den & C. van der Kooi, *Christelijke dogmatiek. Een inleiding* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2012), 19-112, 152-188. [130 pag. cat. 3 → 18 uur]
- Genderen, J. van & W.H. Velema, *Beknopte gereformeerde dogmatiek* (Kampen: Kok, 1993^2), 17-119, 143-161. [122 p. cat. 2/3 → 20 uur]
- Muis, J., 'Dogmatiek', in: Willem J. van Asselt e.a. (eds.), *Wat is theologie. Oriëntatie op een discipline* (Zoetermeer: Meinema, 2001), 75-91. [16 pag. cat. 2 → 3 uur]
- Collegestof. [→ 6 uur]

Aanbevolen literatuur
- Bayer, Oswald, *Theologie*, Handbuch Systematischer Theologie 1 (Gütersloh: Gütersloher Verlagshaus, 1994).
- Brink, Gijsbert van den, *Een publieke zaak. Theologie tussen geloof en wetenschap* (Zoetermeer: Meinema, 2004).
- Ford, David F., *Theology. A very short introduction* (Oxford: UP, 2013^2).
- Leonhardt, Rochus, *Grundinformation Dogmatik. Eine Lehr- und Arbeitsbuch für das Studium der Theologie* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2001).
- Sauter, Gerhard, *Zugänge zur Dogmatik. Elemente theologischer Urteilsbildung* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1998).

Exegese Oude Testament 1

Docent	Prof. dr. H.G.L. Peels	*Vakcode*	BaB-EOT1h
Toetsvorm	Exegetisch verslag, groepswerkstuk, schriftelijke toets	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	B-jaar / blok 4
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	3 college-uren per week (2 hoor- en 1 werkcollege)
Inleverdata opdracht(en)	Laatste dag van tentamenperiode blok 4	*Instapeis*	Inleiding exegese, colleges Hebreeuws 1 t/m 4

Leerdoelen De student:
- maakt via de exegetische analyse van een korte perikoop kennis met het proces van de exegese van het OT;
- verkrijgt inzicht in de basisprincipes van de exegese van het OT;
- is in staat om zelfstandig een beknopt exegetisch onderzoek te doen.

Eindtermen 1 t/m 6, 13, 17

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, discussiëren en argumenteren, samenwerken, praktische vaardigheden

Studielast Hoorcolleges waarbij men verplicht is de stof zelfstandig voor te bereiden; elke student kan tijdens het college gevraagd worden op onderdelen een bijdrage te leveren: 9 uur
Werkcolleges 4,5 uur
Totale collegevoorbereiding: 21,5 uur (inbegrepen: de voorbereiding van de schriftelijke toets en het in groepen vervaardigen van een eindwerkstuk; dit werkstuk wordt door de docent per groep besproken)
Vervaardiging eigen exegetisch verslag (± 3.500 wrd.) over een opgegeven tekstpassage of: studie monografie: 35 uur

Toetseisen
- Schriftelijke toets over de collegestof.
- Beoordeling groepswerkstuk exegese.
- Inleveren individueel exegetisch werkstuk
  → het exegetische verslag (3.500 wrd.) moet bevatten:
  1) eigen beargumenteerde vertaling;

2) situering in historische en literaire context;
3) exegetische en theologische analyse.
Perikoop ter keuze uit een lijst perikopen die door de docent wordt geleverd of op eigen aanvraag. Zie voor verdere instructie de ELO.

Aanbevolen literatuur

- Gorman, M.J., *Elements of Biblical Exegesis. A Basic Guide for Students and Ministers. Revised and Expanded Edition* (Peabody: Baker Academic, 2009, 2010).
- Stuart, D., *Old Testament Exegesis*: *A Handbook for Students and Pastors* (Louisville: Knox Press, 2001[3]).
- Talstra, E., *Oude en nieuwe lezers*. *Een inleiding in de methoden van uitleg van het Oude Testament* (Ontwerpen deel II) (Kampen: Kok, 2002).

Bijzonderheden

De hoor- en werkcolleges OT exegese 1 en 2 worden gelijktijdig aangeboden aan het B- en C-jaar. Bij de hoorcolleges exegese OT (B- t/m E-jaar) wordt gestreefd naar een zodanige afwisseling van de collegestof dat een student in de loop der jaren in elk geval een exegese van een historische, een profetische en een poëtische/chokmatische perikoop meemaakt.

Hebreeuws 6

Docent	H. de Waard MA	*Vakcode*	BaB-He6
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen en schriftelijk werkstuk	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	B-jaar / blok 4
Tentamendata	11 juni, herkansing 27 augustus	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Laatste dag van tentamenperiode blok 4	*Instapeis*	Tentamen Hebreeuws 4 met goed gevolg afgelegd

Leerdoelen

De student:
- onderhoudt de bij Hebreeuws 1-5 verworven kennis en vaardigheden;
- heeft basale kennis van de aard van de Bijbelse Hebreeuwse poëzie;
- verdiept zijn kennis van alle onderdelen van de syntaxis van het Bijbels Hebreeuws;
- breidt zijn kennis van de vocabulaire van het Bijbels Hebreeuws uit (naamwoorden, werkwoorden);
- kan moeilijkere Hebreeuwse teksten analyseren en in het Nederlands vertalen.

Eindtermen

1, 2, 8

Leerlijnen

Kritisch analyseren en synthetiseren, praktische vaardigheden

Studielast

Hoor-, werk- en instructiecolleges 9 uur
Collegevoorbereiding 15 uur (5 x 3 uur)
Zelfstudie 11 uur
Schriftelijk werkstuk 35 uur

Toetseisen

Schriftelijk werkstuk:
Een geannoteerde vertaling van enkele gedeelten uit de Hebreeuwse Bijbel (totaal ong. 60 verzen, door de docent op te geven).

Tentamen:
- Hand-out Bijbels Hebreeuwse poëzie.
- Baasten, M.F.J. & W.Th. van Peursen, *Leerboek van het Bijbels Hebreeuws, gebaseerd op J.P. Lettinga's Hulpboek bij de grammatica van het Bijbels Hebreeuws* (Leiden: Brill, 2012), incl. Woordenlijst 3: Lijst van frequente werkwoorden (de eerste 180 werkwoorden).
- Lettinga, J.P., *Grammatica van het Bijbels Hebreeuws,* twaalfde, herziene editie door M.F.J. Baasten en W.Th. van Peursen (Leiden: Brill, 2012).
- Woordenlijst Hebreeuws-Nederlands, sectie 1-13.
- Enkele gedeelten uit de Hebreeuwse Bijbel, door de docent op te geven (totaal ong. 60 verzen).

Te gebruiken

Zie onder Hebreeuws 4.

Nieuwe Testament 1

Docent	Dr. M.C. Mulder	*Vakccode*	BaB-NT1
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	B-jaar / blok 4
Tentamendata	2 juli, herkansing 29 augustus	*Colleges*	4 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Grieks 1 t/m 5 voldoende hebben afgerond

Leerdoelen

De student:
- kan de eigen aard van het Nieuwe Testament als tweede deel van de Bijbel en de gereformeerde theologische uitgangspunten met betrekking tot de canoniek van het Nieuwe Testament omschrijven;
- kan uiteenzetten wat de elementaire inleidingsvragen per nieuwtestamentisch Bijbelboek (Evangeliën, Handelingen, Brieven, Openbaring) zijn en deze op grond van eigen overtuiging kritisch evalueren;
- kan in hoofdlijn het onderzoek naar de wordingsgeschiedenis van het Nieuwe Testament weergeven; dit betreft de nieuwtestamentische canon in zijn geheel en in het bijzonder de synoptische evangeliën;
- kan elk van de evangeliën typeren naar zijn eigen aard, de verschillende accenten daarin per Bijbelboek benoemen en de achtergronden daarvan verklaren;
- is in staat om de inhoud van elk nieuwtestamentisch boek in hoofdlijnen te reproduceren;
- weet waar hij materiaal voor verdere bestudering van inleidingsvragen kan vinden;
- maakt initieel kennis met de nieuwtestamentische apocriefen (m.n. apocriefe evangeliën).

Eindtermen

1, 2, 4, 5, 15 t/m 17

Leerlijnen

Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, praktische vaardigheden

Studielast

Hoorcolleges 9 uur
Werkcolleges 9 uur
(colleges n.a.v. enkele belangrijke canonieke kwesties. Specifieke aandacht krijgen het synoptisch vraagstuk en nieuwere inzichten in de ontstaansgeschiedenis van de evangeliën. In de werkcolleges worden van tevoren opgegeven artikelen besproken en oefeningen gedaan in (Griekse) tekstvergelijking. Ook wordt eenmaal een mondelinge presentatie van de canoniek van een Bijbelboek voorbereid.)
Collegevoorbereiding 14 uur
Zelfstudie 108 uur (voorbereiding op en verwerking van de colleges en de tentamenstof)

Toetseisen

- Bestudering van de collegestof. [→ 7 uur]
- Bestudering van de leesteksten. [→ 7 uur]
- Woude, A.S. van der (ed.), *Bijbels Handboek,* 3*: Het Nieuwe Testament* (Kampen: Kok, 1987), hfdst. 6. [282 p. cat. 1/2 → 69 uur]
- Versteeg, J.P., *Evangelie in viervoud. Een karakteristiek van de vier evangeliën* (Kampen: Kok, 1980 of later). [137 p. cat. 1/2 → 25 uur]

Aanbevolen literatuur

- Achtemeier, P.J. e.a., *Introducing the New Testament, Its Literature and Theology* (Grand Rapids: Eerdmans, 2001).
- Aune, David E. (ed.), *The Blackwell Companion to the New Testament* (Malden/Oxford: Wiley-Blackwell, 2010).
- Bauckham, Richard, *Jesus and the Eyewitnesses. The Gospels as Eyewitness Testimony* (Grand Rapids: Eerdmans, 2006).
- Bockmuehl, Markus & Donald A. Hagner (eds.), *The Written Gospel* (Cambridge: Cambridge University Press, 2005).
- Bruggen, J. van, *Het kompas van het christendom. Ontstaan en betekenis van een omstreden bijbel* (Kampen: Kok, 2003).
- Carson, D.A. & D.J. Moo, *An Introduction to the New Testament* (Second Edition) (Grand Rapids: Zondervan, 2005).
- Helyer, Larry R., *Exploring Jewish Literature of the Second Temple Period. A Guide*

for New Testament Students (Christian Classics Bible Studies) (Downers Grove: IVP Academic, 2002).
- Markschies, Chr. (ed.), *Antike christliche Apokryphen* (I. Band, Evangelien und Verwandtes) (Tübingen: Mohr Siebeck, 2012).
- Perkins, Pheme, *Introduction to the Synoptic Gospels* (Grand Rapids: Eerdmans, 2007).

14. Schema derde studiejaar – cohort 2016

European Credit Transfer System

VAK	*Bachelor 5e semester*		*Bachelor 6e semester*		*Cursusjaar EC*
	Blok 1	*Blok 2*	*Blok 3*	*Blok 4*	
Integratiecolleges, Themadagen	-	X	2,5	X	*2,5*
Logopedie	-	-	X	X	*X*
Persoonlijke en praktische vorming	X	X	X	X	*X*
Master I/II kritiekcollege	X	X	X	X	*X*
Bachelorproef, incl. methodologie 2	-	X	2,5	5	*7,5*
Dogmatiek 2	-	2,5	-	-	*2,5*
Ethiek 2	2,5	-	-	-	*2,5*
Exegese OT 2	-	-	-	1,25	*1,25*
Exegese NT 2	-	-	1,25	-	*1,25*
Hebreeuws 7	2,5	-	-	-	*2,5*
Homiletiek 1	-	-	2,5	2,5	*5*
Judaïca/Kerk en Israël	-	-	5	-	*5*
Kerkgeschiedenis 3	2,5	-	-	-	*2,5*
Latijn 1, 2 en 3	-	5*	2,5*	5*	*12,5*
Nieuwe Testament 2	5	-	-	-	*5*
Oude Testament 2	-	5	-	-	*5*
Keuzevak	2,5	2,5	-	-	*5*
TOTAAL	*15*	*15*	*16,25*	*13,75*	*60*

* Dit vak is verplicht voor hen die in hun vooropleiding geen Latijn hebben gehad.

** Zie voor een overzicht van de aangeboden keuzevakken pagina 76v aan het einde van de bachelor.

Voor vakken aangeduid met een X staan wel colleges/contacturen gepland, maar worden (nog) geen studiepunten uitgekeerd.

Persoonlijke en praktische vorming

Docent	H. Wijma MLD en J.W. van der Zande-de Roo	*Vakcode*	BaC-PPV
Toetsvorm	Testimonium, persoonlijk gesprek en portfolio, waarin opgenomen de opdrachten en reflectieverslagen	*Omvang*	2,5 EC aan einde bachelor 1 EC aan einde master 1,5 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	C-jaar / blok 1 t/m 4
Tentamendata	De student ontvangt een uitnodiging voor de gesprekken via de ELO	*Colleges*	4 college-uren per collegeblok volgens apart rooster
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met docent	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen

Het verwerven en ontwikkelen van persoonlijke en praktische vaardigheden en inzichten, met als doel de effectiviteit te ontwikkelen van het persoonlijk handelen van de student.
De student verwerft:
- kennis en vaardigheden ten aanzien van leidinggeven;
- kennis en inzicht in het thema samenleven en samenwerking;
- vaardigheid om feedback te ontvangen en te geven en grenzen te stellen;
- kennis van de aspecten van conflicten, het analyseren en hanteren ervan, en leert de eigen valkuilen en voorkeuren (her)kennen.

Eindtermen

18 t/m 24

Leerlijnen

Schrijven, argumenteren en discussiëren, samenwerken, geestelijke instelling, psycho-sociale attitude, praktische vaardigheden

Studielast

Werkcolleges 10 uur
Gesprekken met mentor-hoogleraar (1) en persoonlijk begeleider (2) 2,5 uur
Papers ter voorbereiding van de gesprekken en reflectieverslagen t.b.v. portfolio 2,5 uur

Toetseisen

- Voorbereiding van en actieve participatie tijdens de colleges en de gesprekken.
- Reflectieverslagen van de gesprekken met de persoonlijk begeleider.
- Persoonlijk ontwikkelingsplan.

Aanbevolen literatuur

Persoonlijke ontwikkeling
- Derkse, W., *Een levensregel voor beginners. Benedictijnse spiritualiteit voor het dagelijkse leven* (Tielt: Lannoo, 2003[23]).
- Packer, J.I., *A passion for faithfulness. Wisdom from the book of Nehemiah* (Wheaton III: Crossway, 2001).

Leidinggeven
- Donders, P.C., *De Authentieke leider. Gezond Leiderschap deel 1* (Hoornaar: Gideon, 2005).
- Hart, J. de, *Geloven binnen en buiten verband* (Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau, 2014) (https://www.scp.nl/Publicaties/Alle_publicaties/Publicaties_2014/Geloven_binnen_en_buiten_verband).
- Kessler, Volker en Martina, *Macht in de gemeente. Over machtsmisbruik in de kerk* (Zoetermeer: uitgeverij Boekencentrum, 2002).
- Quinn, R.E. e.a., *Handboek Managementvaardigheden* (Den Haag: SDU Uitgevers, 2011[5]).
- Senge, P.M., *Het nieuwe werk van de leider. Lerende organisaties bouwen* (Schoonhoven: Academic Service, 1997).

Samenleven en samenwerken
- Cameron, A.S. & Robert E. Quinn, *Onderzoeken en veranderen van organisatiecultuur* (Schoonhoven: Academic service, 2011[3]).

Omgaan met feedback
- Cloud, H. & Townsend, J, *Grenzen. Wanneer zeg ik ja. Wanneer zeg ik nee. Hoe bepaal ik mijn eigen grenzen* (Hoogblokland: Uitgeverij Koinonia,1997).
- Vries-Geervliet, Liet de, *Weet wat je zegt. Een inleiding in de communicatie voor begeleiders en hulpverleners* (Baarn: Uitgeverij H. Nelissen, 2004[7]).

Conflictbeheersing
- Arbinger Institute, *Anatomy of peace. Resolving the heart of conflicts* (San Francisco: Berret-Koehler, 2006).
- Fischer, R. e.a., *Excellent onderhandelen. Een praktische gids voor het best mogelijke resultaat in iedere onderhandeling* (Amsterdam/Antwerpen: Uitgeverij Business contact, 2010)
- Lingsma, M. e.a., *Conflictcoaching. Een nieuwe energiebron voor managers. Een verruimende visie op conflicten* (Barneveld: Nelissen, 2009[3]).
- Martin, F., *Oorlog in de kerkbanken. Overlevingsgids bij conflicten in de geloofsgemeenschap* (Heerenveen: Barnabas, 1997).
- Spijker, W. van 't, *Conflictstof binnen de gemeente en de weg van het Evangelie* (Heerenveen: Groen, 2012).
- Zie voor meer literatuur ook onder de betreffende kopjes bij Persoonlijke en praktische vorming A- en B-jaar.

Bijzonderheden Voor meer informatie over dit onderdeel in de studie zie men OnderwijsOnline, paragraaf 2.5 onder Algemene Informatie 2018/2019.

Ethiek 2

Docent	Dr. D.J. Steensma	*Vakcode*	BaC-Et2
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	C-jaar / blok 1
Tentamendata	30 oktober, herkansing 22 januari	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdta opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen Verwerven van kennis van en inzicht in de wijze waarop de Bijbel spreekt over moraal, en hoe de theologische ethiek zich op de Schrift kan en mag beroepen.

Eindtermen 4 t/m 6, 12, 15

Leerlijnen Kritisch analyseren en synthetiseren

Studielast Hoor-/werkcolleges 9 uur
Zelfstudie 61 uur

Toetseisen
- Grenz, Stanley J., *The Moral Quest. Foundations of Christian Ethics* (Leicester: InterVarsity Press, 1997), 13-302. [290 p. cat. 3 → 44 uur]
- Lalleman-de Winkel, H., *Van levensbelang. De relevantie van de oudtestamentische ethiek* (Zoetermeer: Boekencentrum, 1999). [129 p. cat. 3 → 14 uur]
- Collegedictaat. [→ 3 uur]

Aanbevolen literatuur
- Banner, Michael, *Christian Ethics. A Brief History* (Malden: Willy Blackwell, 2009).
- Douma, J., *De Tien Geboden. Handreiking voor het christelijk leven* (Kampen: Van den Berg, 1992).

Hebreeuws 7

Docent	H. de Waard MA	*Vakcode*	BaC-He7
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen en schriftelijk werkstuk	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	C-jaar / blok 1
Tentamendata	23 oktober, herkansing 18 januari	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Laatste dag van tentamenperiode blok 1	*Instapeis*	Tentamen Hebreeuws 5 met goed gevolg afgelegd

Leerdoelen De student:
- onderhoudt de bij Hebreeuws 1-6 verworven kennis en vaardigheden;
- verdiept zijn kennis van alle onderdelen van de syntaxis van het Bijbels Hebreeuws;
- kan moeilijke Hebreeuwse teksten analyseren en in het Nederlands vertalen.

Eindtermen 1, 2, 8, 15

Leerlijnen Kritisch analyseren en synthetiseren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, praktische vaardigheden, schrijven

Studielast Hoor-, werk- en instructiecolleges 9 uur
Collegevoorbereiding 15 uur (5 x 3 uur)
Zelfstudie 11 uur
Schriftelijk werkstuk 35 uur

Toetseisen *Schriftelijk werkstuk:*
Een geannoteerde vertaling van enkele gedeelten uit de Hebreeuwse Bijbel (totaal ong. 60 verzen, door de docent op te geven).

Tentamen:
- Herhaling van de stof van Hebreeuws 1-6.
- Lettinga, J.P., *Grammatica van het Bijbels Hebreeuws,* twaalfde, herziene editie door M.F.J. Baasten en W.Th. van Peursen (Leiden: Brill, 2012).
- Enkele gedeelten uit de Hebreeuwse Bijbel, door de docent op te geven (in totaal ong. 60 verzen).

Te gebruiken Zie onder Hebreeuws 4.

Kerkgeschiedenis 3

Docent	Prof. dr. H.J. Selderhuis	*Vakcode*	BaC-K3
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen, paper en bijdrage werkcolleges	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	C-jaar / blok 1
Tentamendata	18 oktober, herkansing 24 januari	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Laatste dag van tentamenperiode blok 1	*Instapeis*	Kerkgeschiedenis 1

Leerdoelen
- Het verwerven van kennis van en inzicht in de geschiedenis van kerk en theologie van de zestiende eeuw.
- Bronteksten uit deze periode zelfstandig kunnen analyseren.
- In staat zijn om de relevantie te beoordelen van de eerstgenoemde doelstelling voor de huidige situatie van kerk en theologie.
- In staat zijn om een wetenschappelijk werkstuk over een persoon of thema uit deze periode te maken en dit te presenteren.
- Oog krijgen voor historische patronen en ontwikkelingen en met name voor de betekenis van het begrip 'reformatorisch'.
- In staat zijn de opgedane kennis praktisch te maken voor prediking en pastoraat.

Eindtermen 1 t/m 7, 15 t/m 17

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, psycho-sociale attitude

Studielast Werkcolleges 9 uur
Paper 8 uur
Zelfstudie 53 uur

Toetseisen
- Danz, Christian, *Einführung in die Theologie Martin Luthers* (Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 2013). [115 p. cat. 2 → 22 uur]
- Woodbridge, John D. & Frank A. James, III, *Church History Volume Two 'From Pre-Reformation to the Present Day'* (Grand Rapids: Zondervan, 2013), p. 73-105 + 183-251. [100 p. cat. 2 → 18 uur]
- Leesverslag (1.600-2.000 wrd.) van Herman J. Selderhuis*, Luther. Een mens zoekt God* (Apeldoorn: De Banier, 2016). [260 p. leestof → 13 uur]
- Paper 4-6 A4 (2.600-3.200 wrd.) over een tekst van Luther met een minimale omvang van 20 pagina's vanuit de Weimarer Ausgabe. Tekst wordt gekozen uit een door de docent opgestelde lijst. [→ 8 uur]

Nieuwe Testament 2

Docent	Dr. M.C. Mulder	*Vakcode*	BaC-NT2
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	C-jaar / blok 1
Tentamendata	8 november, herkansing 8 januari	*Colleges*	4 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Grieks 1 t/m 5 voldoende hebben afgerond

Leerdoelen

De student:
- krijgt een initieel overzicht over de belangrijkste theologische thema's uit de nieuwtestamentische godsopenbaring, met name in de Evangeliën, Handelingen en het boek Openbaring;
- kan enkele van deze thema's in onderlinge samenhang beschrijven;
- kan relevante discussies omtrent de theologie van het Nieuwe Testament uit de geschiedenis van de exegese benoemen;
- weet zich hierover initieel een mening te vormen en kan die verbinden met een gereformeerde visie op schriftuitleg en hermeneutiek.

Eindtermen

1 t/m 5, 8, 15 t/m 17

Leerlijnen

Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, discussiëren en argumenteren, geestelijke instelling, psycho-sociale attitude, praktische vaardigheden

Studielast

Hoorcolleges 9 uur (over een belangrijk theologisch thema uit de evangeliën)
Werkcolleges 9 uur (onder leiding van de docent, waarbij teksten gelezen worden uit (recente) publicaties)
Collegevoorbereiding 6 uur
Zelfstudie 116 uur (voorbereiding op en verwerking van de colleges en de tentamenstof)

Toetseisen

- Bruggen, J. van, *Het evangelie van Gods zoon. Persoon en leer van Jezus volgens de vier evangeliën* (Kampen: Kok, 1996), hfdst. 8 (p. 186-207). [21 p. cat. 1/2 → 5 uur]
- Green, J.B. (ed.), *Hearing the New Testament. Strategies for Interpretation* (Second Edition) (Grand Rapids: Eerdmans, 2010), hfdst. 1, 3, 4, 7, 13. [103 p. cat. 1/2 → 32 uur]
- Stuhlmacher, P, *Biblische Theologie des Neuen Testaments, Band 1: Grundlegung. Von Jesus zu Paulus* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2005[3]), 1-220. [220 p. cat. 1 → 73 uur]
- Collegestof. [→ 6 uur]

Aanbevolen literatuur

- Beasley-Murray, G.R., *Jesus and the Kingdom of God* (Grand Rapids: Eerdmans, 1986).
- Bock, D.L. & B.M. Fanning (eds.), *Interpreting New Testament Text. Introduction to the Art and Science of Exegesis* (Wheaton: Crossway, 2006).
- Goldsworthy, G., *Gospel-Centered Hermeneutics. Foundations and principles of Evangelical Biblical Interpretation* (Nottingham: InterVarsity, 2010).
- Ladd, G.E., *A Theology of the New Testament* (Grand Rapids: Eerdmans, 1993, rev. ed.).
- Lundin, R. e.a. (eds.), *The Promise of Hermeneutics* (Grand Rapids: Eerdmans, 1999).
- Marshall, I.H., *New Testament Theology. Many Witnesses, One Gospel* (Downers Grove: InterVarsity, 2004).
- Schreiner, Th.R., *Magnifying God in Christ. A Summary of New Testament Theology* (Grand Rapids: Baker, 2010).

Dogmatiek 2

Docent	Prof. dr. A. Huijgen	*Vakcode*	BaC-Do2
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	C-jaar / blok 2
Tentamendata	15 januari, herkansing 26 maart	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Dogmatiek 1

Leerdoelen

De student:
- kan verschillende opvattingen weergeven over a. (erf)zonde, b. persoon en werk van Jezus Christus, c. verzoening;
- is in staat deze opvattingen te illustreren aan de hand van voorbeelden uit de geschiedenis en het heden;
- kan de relevantie van systematisch-theologische discussies (op de genoemde gebieden) uitleggen en waarderen;
- kan een beredeneerde keuze maken in het debat over de methode van de christologie en in het debat over de vraag of christologie het hart is van de theologie;
- kan beredeneerd de christelijke leer (op de bovengenoemde gebieden) toelichten en eventueel bekritiseren vanuit bijbelse gegevens;
- kan complexe theologische teksten (op de boven genoemde gebieden) samenvatten, analyseren en beredeneerd beoordelen.

Eindtermen

4 t/m 6, 8, 10, 15 t/m 17

Leerlijnen

Kritisch analyseren en synthetiseren

Studielast

Hoorcolleges 9 uur
Collegevoorbereiding 24 uur
Zelfstudie 37 uur

Toetseisen tentamen

- Brink, G. van den & C. van der Kooi, *Christelijke dogmatiek. Een inleiding* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2012), 230-308 en 395-442. [127 p. cat. 3 → 18 uur]
- Genderen, J. van & W.H. Velema, *Beknopte gereformeerde dogmatiek* (Kampen: Kok, 1993[2]), 292-352, 354-399, 402-490. [206 p. cat. 2/3 → 34 uur minus 24 uur (voorbereiding colleges) → 10 uur]
- Iwand, Hans Joachim, '"Sed originale per hominem unum." Ein Beitrag zur Lehre vom Menschen', in: id., *Glaubensgerechtigkeit. Gesammelte Aufsätze*, ed. Gerhard Sauter (München: Chr. Kaiser Verlag, 1980), 2:171-193. [22 p. cat. 2 → 4 uur]
- Collegestof. [→ 5 uur]

Aanbevolen literatuur

- Bauckham, Richard J., *Jesus and the God of Israel. God Crucified and Other Studies on the New Testament's Christology of Divine Identity* (Grand Rapids: Eerdmans, 2008).
- Beek, A. van de, *Jezus Kurios. Christologie als hart van de theologie*, Spreken over God 1.1 (Kampen: Kok, 1998).
- Bockmuehl, Markus N.A., *The Cambridge Companion to Jesus* (Cambridge: UP, 2001).
- Crisp, Oliver D., *Divinity and Humanity. The Incarnation Reconsidered* (Cambridge: UP, 2007).
- Kasper, Walter, *Jesus der Christus* (Mainz: Grünewald, 1998[12]).
- Kooi, C. van der, *Hinkelen binnen de lijnen. Krijtstrepen voor een christologie* (Kampen: Kok, 1999).
- Pannenberg, Wolfhart, *Grundzüge der Christologie* (Gütersloh: G. Mohn, 1964).

Latijn 1 (keuzevak)

**Dit vak is verplicht voor hen die in hun vooropleiding geen Latijn hebben gehad.*

Docent	Dr. J.J. Oosterhuis-den Otter	*Vakcode*	BaC-L1
Toetsvorm	1 schriftelijk tentamen	*Omvang*	5 EC
Tentamenduur	3 uur	*Periode*	C-jaar / blok 2
Tentamendata	7 januari, herkansing 21 maart	*Colleges*	2 x 2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen	Eerste kennismaking met klassiek Latijn. De student verwerft kennis van de woorden, vormleer en syntaxis die aan bod komen in les 1 t/m 8 van Latinitas. Aan het eind van de periode is de student in staat de betekenis te geven van losse Latijnse woorden (kennis), de grammaticale vormen te herkennen en te analyseren (inzicht), de syntactische regels uit te leggen (kennis) en een eenvoudige Latijnse tekst met behulp van een woordenlijst te vertalen (toepassing).
Eindtermen	1
Leerlijnen	Praktische vaardigheden
Studielast	Hoor- en instructiecolleges 18 uur Collegevoorbereiding 48 uur Zelfstudie 74 uur
Toetseisen	- Tentamen over les 1 t/m 8 van Latinas en de collegestof
Verplicht aanschaffen	- Oranje, H., *Latinitas. Cursus Latijn* (Amsterdam: VU Uitgeverij, 2001, 2e herziene druk). - Oranje, H., *Latinitas. Grammatica en uitwerkingen* (Amsterdam: VU Uitgeverij, 2001, 2e herziene druk). - Diercks, G.F. & N.H.C. van Loenen, *Kleine Latijnse Grammatica* (Houten: Paul Brand, 1987[5] of later).

Methodologie 2

Docent	Drs. I.D. Haarsma	*Vakcode*	BaC-Ba
Toetsvorm	Dossier	*Omvang*	Is opgenomen in de bachelorproef
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	C-jaar / blok 2 en 3
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	4 collegeblokuren
Inleverdata pdracht(en)	Zie informatie bij Bachelorproef	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen	De student: - is in staat tot het methodologisch verantwoord verrichten van een (klein) theologisch onderzoek (in het kader van de bachelorproef) en het correct schrijven van een scriptie; - is zich bewust (geworden) van allerlei problemen en valkuilen, die kunnen voorkomen bij het verrichten van onderzoek en bij het schrijven van een scriptie en weet hoe deze voorkomen kunnen worden.
Eindtermen	2, 4, 16, 17
Leerlijnen	Onderzoeken, discussiëren en argumenteren, samenwerken, praktische vaardigheden
Studielast	Instructie en werkcolleges 8 uur Zelfstudie, groepswerk en netwerkleren 12 uur
Toetseisen	◦ Mirande, M.J.A. & E. Wardenaar, *Scriptieproblemen* (Groningen: Wolters-Noordhoff, 2011). [→ 11 uur] ◦ Oost, H. & A. Markenhof, *Een onderzoek voorbereiden* (Baarn: HBUitgevers, 2002 of later). [→ 3 uur] ◦ Oost, H., *Een onderzoek uitvoeren* (Baarn: HBUitgevers, 2002 of later). [→ 3 uur] ◦ Oost, H., *Een onderzoek rapporteren (*Baarn: HBUitgevers, 2002 of later). [→ 3 uur]
Aanbevolen literatuur	- Niezink, L., *Kritisch zoeken, denken en evalueren* (Groningen: Noordhof Uitgevers, 2017). - Oost, H., *Een onderzoek presenteren* (Baarn: HBUitgevers, 2004 of later). - Oost, H., *Een onderzoek begeleiden* (Baarn: HBUitgevers, 2004 of later).

Oude Testament 2

Docent	Prof. dr. H.G.L. Peels/H. de Waard MA	*Vakcode*	BaC-OT2
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	C-jaar / blok 2
Tentamendata	28 januari, herkansing 11 april	*Colleges*	4 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Oude Testament 1, colleges Hebreeuws 1 t/m 6

Leerdoelen

De student:
- kent de geschiedenis van oud-Israël in hoofdlijn;
- kan de eigen kenmerken van de oudtestamentische historiografie en van de oudtestamentische profetie herkennen en benoemen;
- kan zelfstandig-kritisch reflecteren op de historisch-kritische beoefening van de discipline Geschiedenis van oud-Israël en op een biblicistische omgang met oudtestamentische (historiografische of profetische) teksten;
- geeft blijk van inzicht in de wijze waarop vooronderstellingen een rol spelen bij de uitleg van de Schrift en het verstaan van de boodschap van de Schrift;
- is in staat om de eigen uitgangspunten van een gereformeerde hermeneutiek te verwoorden;
- heeft kennis van hoofdmomenten uit de geschiedenis van de Bijbelse hermeneutiek.

Eindtermen

5, 6, 8, 10

Leerlijnen

Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, praktische vaardigheden

Studielast

Hoorcolleges 9 uur
Werkcolleges 9 uur
Collegevoorbereiding 8 uur
Zelfstudie (literatuurtentamen) 114 uur

Toetseisen

- Knijff, H.W. de, *Sleutel en slot. Beknopte geschiedenis van de bijbelse hermeneutiek* (Kampen: Kok, 1980). [170 p. cat. 1/2 → 38 uur]
- *Theologia Reformata* 46/4 (2003), 304-379 (themanummer Oude Testament). [75 p. cat. 2 → 15 uur] (https://www.digibron.nl/search/results?q=themanummer+oude+testament+2003)
- Provan, Iain e.a., *A Biblical History of Israel* (Louisville: Westminster John Knox, 2015[2]), 155-342; 343-409. [187 p. cat. 2/3 → 32 uur; 66 p. cat. 1/2 → 17 uur]
- Collegestof. [→ 12 uur]

Aanbevolen literatuur

- Arnold, B.T. & H.G.M. Williamson, *Dictionary of the Old Testament Historical Books* (Downers Grove: InterVarsity, 2005).
- Bartholomew, C.G., *Introducing Biblical Hermeneutics. A Comprehensive Framework for Hearing God in Scripure* (Grand Rapids: Baker, 2015).
- Houtman, C., *De Schrift wordt geschreven. Op zoek naar een christelijke hermeneutiek van het Oude Testament* (Zoetermeer: Meinema, 2006).
- Oeming, M., *Biblische Hermeneutik. Eine Einführung* (Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 2007[2]).
- Schmidt, B. (ed.), *The Quest For The Historical Israel. Debating Archaeology and the History of Early Israel*. Archaeology and Biblical Studies 17 (Leiden: Brill, 2007).
- Stadelmann, H. (ed.), *Den Sinn biblischer Texte verstehen. Eine Auseinandersetzung mit neuzeitlichen hermeneutischen Ansätz*en (Giessen etc./Witten: Brunnen/Brockhaus, 2006).
- Zwiep, Arie, *Tussen tekst en lezer: een historische inleiding in de bijbelse hermeneutiek* (2 delen) (Amsterdam, VU University Press, 2009-2013).

Bachelorproef

Docent	Een van de vakhoogleraren of -docenten	*Vakcode*	BaC-Ba
Toetsvorm	Schriftelijke opdracht	*Omvang*	7,5 EC (2,5 EC in blok 3 + 5 EC in blok 4)
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	C-jaar / blok 3 en 4
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	Zie Methodologie 2 (blok 2)
Inleverdata	3 mei, 14 juni of 22 augustus	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen

De student:
- is in staat tot een zelfstandige bronnenbestudering van een specifieke thematiek op het terrein van een van de theologische hoofddisciplines;
- is in staat relevante theologische wetenschappelijke literatuur te analyseren en te beoordelen;
- weet zijn bevindingen op wetenschappelijke wijze te beargumenteren en weer te geven in een goed gestructureerde schriftelijke rapportage.

Eindtermen

1, 2, 4 t/m 6, 8, 10, 13, 15 t/m 17

Leerlijnen

Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, discussiëren en argumenteren, praktische vaardigheden

Studielast

Schriftelijk werkstuk 190 uur
Methodologie 20 uur

Scriptie-eisen

Het werkstuk moet een omvang hebben van 20 à 30 pagina's (10.000 tot 15.000 wrd.), inclusief voetnoten, exclusief literatuurlijst en bijlagen (volgens BGC).

Aanbevolen literatuur

- Zie bij A-jaar-essay
- Het scriptiereglement (op OnderwijsOnline)
- Beknopt en Goed Citeren (op OnderwijsOnline)

Bijzonderheden

Tijdpad:
- *Eind oktober*
  Om te komen tot een evenwichtige verdeling over de vakgebieden, informeert het secretariaat bij de student naar voorkeur voor vakgebied(en) en begeleider(s). Indien gekozen wordt voor een oudtestamentisch onderwerp dient men bij het werkstuk exegese (D-jaar) een nieuwtestamentisch onderwerp te kiezen, en omgekeerd.
- *November/februari/maart*
  Colleges methodologie en consultatie door drs. Haarsma.
- *December/januari*
  De student formuleert een onderzoeksplan inclusief een conceptliteratuurlijst. Bespreking van het ingeleverde plan voor de bachelorproef en de daarbij behorende literatuurlijst met de begeleider.
- 10 december en 11 februari, 14.00 uur, presentatie(s) bachelorscripties o.l.v. Tineke Boele-Noort en Arjan van den Os.
- *Begin maart*
  Inleveren en bespreking met begeleider van de inleiding en het eerste hoofdstuk.
- *Begin april*
  Inleveren van de conceptbachelorproef bij begeleider, waarna het concept met de begeleider wordt besproken.
- 24 april, 14.00 uur, presentatie(s) bachelorscripties o.l.v. Tineke Boele-Noort en Arjan van den Os.
- *April/mei/juni*
  Inleveren van de definitieve versie van de bachelorproef ter beoordeling in de vergadering van het coho. De definitieve versie dient zeven werkdagen voorafgaand aan de vergadering van het coho in drievoud geprint ingeleverd te zijn bij het secretariaat. Ook wordt het werkstuk in pdf-formaat ingeleverd via OnderwijsOnline bij de universiteitssecretaris.

- Na inlevering van de bachelorproef wordt een meelezer aangewezen, die samen met de begeleider een voorstel doet voor het cijfer (aan de hand van het beoordelings-formulier voor het C-jaar, zie scriptiereglement), dat vastgesteld wordt in een vergadering van het coho.

- Het ingevulde beoordelingsformulier (inclusief cijfer en feedback) ontvangt de student van zijn begeleider.

Exegese Nieuwe Testament 2

Docent	Dr. M.C. Mulder	*Vakcode*	BaC-ENT2
Toetsvorm	Groepsverslag	*Omvang*	1,25 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	C-jaar / blok 3
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	3 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Laatste dag van tentamenperiode blok 3	*Instapeis*	Nieuwe Testament 1 en Exegese NT 1

Leerdoelen

De student:
- verdiept zijn vaardigheden in de uitleg van het Nieuwe Testament;
- bouwt hierin voort op de eerder verworven exegetische kennis;
- krijgt tijdens de hoorcolleges verder inzicht in het exegetische proces;
- oefent in groepswerk in het zelfstandig exegetiseren van een opgegeven perikoop;
- weet daarin op een vruchtbare manier met anderen samen te werken;
- kan het verworven inzicht in de perikoop adequaat en relevant presenteren.

De keuze van de perikopen is zodanig gevarieerd dat in het geheel van het curriculum de diverse nieuwtestamentische boeken en hoofdgenres aan de orde komen.

Eindtermen

1 t/m 5, 13, 17

Leerlijnen

Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, discussiëren en argumenteren, samenwerken, psycho-sociale attitude

Studielast

Hoorcolleges 9 uur
Werkcolleges 4,5 uur
Collegevoorbereiding, inclusief bijdrage aan een groepswerkstuk 21,5 uur

Aanbevolen literatuur

Zie bij Exegese Nieuwe Testament 1.

Bijzonderheden

De hoor- en werkcolleges Exegese NT 1 en Exegese NT 2 worden gecombineerd.

Homiletiek 1

Docent	Prof. dr. M.J. Kater	*Vakcode*	BaC-Hom1
Toetsvorm	Opdrachten, schriftelijk tentamen en een preekvoorstel	*Omvang*	5 EC (2,5 EC in blok 3 en 2,5 EC in blok 4)
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	C-jaar / blok 3 en 4
Tentamendata	Herkansing 2017/2018 22 oktober 11 juni 2019, herkansing 27 augustus 8 juni 2019 uiterste inleverdatum opdrachten portfolio 17 augustus 2019: uiterste inleverdatum C-jaarspreek	*Colleges*	3 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Divers tussen februari en juli 2019, zie ELO	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen

De student leert verschillende aspecten van de *communicatie* van het Woord. Het gaat daarbij om het 'maakbare' van een toespraak c.q. preek, en het *eigene* van de prediking. De student:
- kent de belangrijkste Bijbelse noties inzake de communicatie van het Woord, in het bijzonder de prediking (kernwoorden, inhoud en doel);
- kent de belangrijkste elementen uit de communicatieleer die van belang zijn voor de vertolking van het christelijk geloof;
- kan uitleggen wat het betekent dat de prediking plaatsvindt in een eredienst, en de relatie tussen prediking en liturgie benoemen;
- kan de kernpunten van de principiële en praktische homiletiek beschrijven;

- kan de onderlinge verschillen tussen 'scholen' adequaat weergeven, waarderen en demonstreren;
- kan de eisen beschrijven waaraan een inleiding van een preek en andere vormen van communicatie van het Evangelie dienen te voldoen volgens de retorica;
- kan gebruikmaken van verschillende soorten bronnen om inleidingen te componeren;
- kent de voor- en nadelen van de verschillende structuren voor een preek en kan deze toepassen;
- verkrijgt inzicht in het preekvoorbereidingsproces (van tekst naar preek).

Eindtermen 5, 6, 8, 13, 14, 22, 24

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, psycho-sociale attitude, praktische vaardigheden

Studielast Hoorcolleges 18 uur (9 uur blok 3; 9 uur blok 4)
Werkcolleges 10 uur (bijwonen en verwerking preekcolleges Barnabaskerk)
Collegevoorbereiding d.m.v. opdrachten en preekanalyse 20 uur
Preekvoorstel 24 uur
Literatuurstudie 68 uur

Deze studielast zal evenwichtig verdeeld worden over de beide blokken, doordat de hieronder vermelde homiletiek in het derde blok al zal worden doorgenomen aan de hand van opdrachten.

Toetseisen
- Immink, F.G., *Het heilige gebeurt. Praktijk, theologie en traditie van de protestantse kerkdienst* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2011), 16-59, 219-293. [117 p. cat. 3 → 12 uur]
- Kremer, W., *Priesterlijke prediking* (Amsterdam: Ton Bolland, 1976) (in hoofdlijnen). [126 p. cat. 3 → 12 uur]
- Leede, Bert & Ciska Stark, *Ontvouwen, Protestantse prediking in de praktijk* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2017). [304 p. cat. 3 → 40 uur]
- Velema, W.H., 'De plaats van de hoorder in de prediking', *Theologia Reformata* 37/I, II (1994). [27 p. cat. 2 → 4 uur] (https://www.digibron.nl/search/results?q=velema+plaats+hoorder)

Aanbevolen literatuur
- Klippert, W., *Van tekst tot preek. Handboek voor de prediking* (Heerenveen: Groen, 1997).
- Lloyd-Jones, D.M., *Preaching and Preachers* (Grand Rapids: Zondervan, 1971) (ook in Nederlandse vertalingen verkrijgbaar).
- Murray, David, *How Sermons Work* (Carlisle: EP Books, 2011).
- Olyott, Stuart, *Preaching Pure and Simple* (Bryntirion: Bryntirion Press, 2005).
- Ruijter, Kees de, *Horen naar de stem van God. Theologie en methode van de preek* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2013).
- Stott, J.R.W., *I believe in Preaching* (London: Hodder & Stoughton, 1982).
- Trimp, C., *De preek. Een praktisch verhaal over het maken en houden van preken* (Kampen: Kok, 1986[3]).

Bijzonderheden Een deel van de opdrachten bestaat uit het bijwonen van preekcolleges in de Barnabaskerk voor het D- en E-jaar.
Het preekvoorstel wordt beoordeeld als goed, voldoende of onvoldoende. Bij een onvoldoende dient een nieuw preekvoorstel te worden ingeleverd.
Het cijfer voor Homiletiek 1 wordt bepaald door een gewogen gemiddelde van het schriftelijke tentamen (telt 75%) en de opdracht preekanalyse (telt 25%). Om het vak af te kunnen sluiten dient voor het schriftelijke tentamen minimaal een 5.5 gehaald te worden; het gewogen gemiddelde dient ook minimaal een 5.5 zijn.

Integratiecolleges en themadagen

Docent	Hoogleraren en (gast)docenten	*Vakcode*	Ba-IT
Tentamenvorm	Testimonium	*Omvang*	2,5 EC aan einde C-jaar
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	C-jaar / blok 3 resp. 4
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	2+ 3 (college)dagen
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Data*	31 januari en 1 februari (integratiecolleges) 16 t/m 18 april (themadagen)

Leerdoelen Verwerving en verdieping van inzicht in een specifiek theologisch thema, met het oog op de samenhang van de theologische disciplines. Verwerven van vaardigheid in het beoordelen van een theologische vraagstelling en zijn overtuiging beargumenteren in een wetenschappelijke discussie.

Eindtermen 10, 13, 16, 21, 23

Leerlijnen Discussiëren en argumenteren, geestelijke instelling

Studielast Hoorcolleges door hoogleraren en (gast)docenten.
Plenaire discussie of bespreking in groepen aan de hand van stellingen of vragen.
Eigen bijdragen door studenten.
Bijbelstudie.
- integratiecolleges 10 uur
- themadagen 18 uur
- collegevoorbereiding 2 uur

Aanbevolen literatuur Zie het programma met literatuurtips dat voorafgaand aan de colleges wordt uitgereikt.

Bijzonderheden
- Integratiecolleges worden gehouden in het gebouw van de TUA. Hoogleraren en docenten belichten het centrale thema vanuit hun eigen vakgebied.
- Themadagen worden doorgaans elders in Nederland of een van de naburige landen gehouden. Gastsprekers worden uitgenodigd een lezing te geven over het centrale thema en ook worden in dat kader excursies georganiseerd. Eens in de 5 à 6 jaar wordt in plaats van de themadagen een reis naar Israël gepland.
- Het bijwonen van de integratiecolleges en themadagen is verplicht.
- Indien de student door omstandigheden niet aanwezig kan zijn, dient hij zelf te zorgen voor vervanging met een omvang van 1 EC (28 uur). Als vervanging kan gedacht worden aan bezoek aan een (theologisch of verwant onderwerp) symposium, een keuzevak e.d. Goedkeuring van de vervangende stof dient gevraagd te worden aan de examencommissie met overlegging van een bewijs. Dat kan in het geval het een symposium o.i.d. betreft door middel van een verslag, voor een keuzevak volstaat een kopie van het tentamenbriefje. Er kan geen financiële bijdrage gevraagd worden aan de TUA in de kosten van een symposium e.d. als dit bezocht wordt ter vervanging van themadagen of integratiecolleges. Integratiecolleges en/of themadagen kunnen in totaal maximaal 3x gedurende de bachelor op deze wijze vervangen worden.

Judaïca/Kerk en Israël

Docent	Dr. M.C. Mulder	*Vakcode*	BaC-J
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	C-jaar / blok 3
Tentamendata	Herkansing 2017/2018 2 november 28 maart, herkansing 4 juli	*Colleges*	4 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Colleges Hebreeuws 1 t/m 5 gevolgd

Leerdoelen De student maakt kennis met het Jodendom, m.n. het rabbijnse Jodendom. Hij kan de hoofdlijn van de geschiedenis van de Tweede Tempelperiode weergeven, evenals van de belangrijkste literatuur uit die periode.
Hij kan de verschillende stromingen uit die tijd onderscheiden, evenals de belangrijkste

religieuze instellingen. Hij kan de meest essentiële religieuze voorstellingen uit het rabbijnse Jodendom, m.n. tot aan de vorming van de talmudim, benoemen en de relevantie ervan uitleggen. De student maakt kennis met het lezen van een rabbijnse tekst als literaire bron van deze traditie en kan zijn kennis van het Hebreeuws hierop toepassen en ermee verdiepen.
De student krijgt basale kennis van het hedendaagse Jodendom. Hij bezint zich op de relatie van Israël en de kerk, kan zich hierover een Bijbels gefundeerd oordeel vormen en weet dit te verbinden met de praktijk van de evangelieverkondiging onder Israël vandaag.

Eindtermen 1, 3, 5, 6, 9 t/m 11, 15, 18, 23, 24

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, discussiëren en argumenteren, geestelijke instelling, psycho-sociale attitude

Studielast Hoorcolleges 9 uur (met name inleiding in rabbijnse literatuur, hermeneutische regels, liturgie en bezinning op de verhouding kerk en Israël)
Werkcolleges 9 uur (met name het lezen van een liturgische tekst en oefenen van het Hebreeuws)
Collegevoorbereiding 12 uur
Zelfstudie 110 uur (literatuurtentamen)

Toetseisen

- Evers, L., & J. Stodel, *Jodendom in de praktijk. Een heldere inleiding* (Amsterdam: Boekerij, 2011). [190 p. cat. 3 → 25 uur]
- Hertog, G.C. den, *Gedeelde hoop*. *Israël en de kerk op de weg der verwachting* (Enschede: Willem de Zwijgerstichting, 2003). [45 p. cat. 2/3 → 8 uur] (https://www.digibron.nl/search/results?q=hertog++gedeelde+hoop)
- Maier, J., *Geschichte der jüdischen Religion* (Berlin: De Gruyter, 2000[3] of 1972[1]), par. 1, 4, 10-14, 16-20. [101 p. cat. 1/2 → 24 uur]
- Mulder, M.C., 'Hoop voor Israël, gegronde verwachting', in: Koert van Bekkum & Michael Mulder (eds.), *Hoe leest u 'Israël'?* (Barneveld: ND, 2010[2]), 49-64. [15 p. cat. 2 → 3 uur]
- VanderKam, J.C., *An Introduction to Early Judaism* (Grand Rapids: Eerdmans, 2001). [216 p. cat. 1/2 → 50 uur]
- Collegestof.

Aanbevolen literatuur

- Brink, G. van den & C. van der Kooi, *Christelijke dogmatiek. Een inleiding* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2012), hfdst. 9.
- Cohn-Sherbok, D., *Judaism. History, Belief and Practice* (London: Routledge, 2003).
- Evers, R., *Talmoedisch Denken*. *De methodologie van de Talmoed en de dertien interpretatieregels van Rabbi Jisjmaë*l (Amsterdam: Amphora, 1999).
- Goldberg, D.J. & J.D. Rayner, *The Jewish People* (London: Penguin, 1989).
- Nelis, J.T., 'Joodse literatuur uit de periode tussen Oude en Nieuwe Testament', in: A.S. van der Woude (ed.), *Bijbels Handboek, 2B: Tussen Oude en Nieuwe Testament* (Kampen: Kok, 1983 of later).
- Schäfer, P., 'Geschiedenis en godsdienst van het Palestijnse Jodendom vanaf Pompejus tot en met de opstand onder Bar Kochba', in: A.S. van der Woude e.a. (eds.), *Bijbels Handboek, 3: Het Nieuwe Testament* (Kampen: Kok, 1987 of later).
- Schechter, S., *Aspects of Rabbinic Theology* (New York: Shocken, 1961 en Edinburgh: Peabody, 1998).
- Schürer, E. & G. Vermes, *The History of the Jewish People in the Age of Jesus Christ (175 B.C.-A.C. 135)*, m.n. vol. I (Edinburgh: T&T Clark, 1987, over geschiedenis) en vol. II (Edinburgh: T&T Clark, 1986, over literatuur en stromingen).
- Versteeg, J.P., 'Kerk en Israël volgens Romeinen 9-11', *Theologia Reformata* 34 (1991), 151-169.
- Woude, A.S. van der, 'Geschiedenis en godsdienst van het Palestijnse Jodendom vanaf Alexander de Grote tot aan de komst van de Romeinen', in: A.S. van der Woude e.a. (eds.), *Bijbels Handboek, 2B: Tussen Oude en Nieuwe Testament* (Kampen: Kok, 1983 of later).

Latijn 2 (keuzevak)

**Dit vak is verplicht voor hen die in hun vooropleiding geen Latijn hebben gehad.*

Docent	Dr. J.J. Oosterhuis-den Otter	*Vakcode*	BaC-L2
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	3 uur	*Periode*	C-jaar / blok 3
Tentamendata	Herkansing 2017/2018 15 oktober 5 april, herkansing 14 juni	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Colleges Latijn 1

Leerdoelen
Een verdere kennismaking met klassiek Latijn. De student verwerft kennis van de woorden, vormleer en syntaxis die aan bod komen in les 9 t/m 12 van Latinitas en houdt zijn al opgedane kennis bij. Aan het eind van de periode is de student in staat de betekenis te geven van losse Latijnse woorden (kennis), de grammaticale vormen te herkennen en te analyseren (inzicht), en een eenvoudige Latijnse tekst met behulp van een woordenlijst te vertalen (toepassing).

Eindtermen
1

Leerlijnen
Praktische vaardigheden

Studielast
Hoor- en instructiecolleges 9 uur
Collegevoorbereiding 24 uur
Zelfstudie 37 uur

Toetseisen
- Latinitas: les 9 t/m 12
- Collegestof

Aanbevolen literatuur
Zie Latijn 1.

Logopedie

Docent	N. Duijzer-Algra	*Vakcode*	BaC-Lo
Tentamenvorm	Testimonium	*Omvang*	2,5 EC aan einde E-jaar, opgenomen in de EC's voor PPV
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	C-jaar / blok 3 of 4
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	Volgens afspraak
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Data*	Volgens rooster

Leerdoelen
Het waar nodig zoveel mogelijk wegwerken van logopedische stoornissen en/of storende elementen in het spreken. Optimaliseren van o.a. houding, adem, stem, articulatie, spreektempo, intonatie en presentatie.

Leerlijnen
Praktische vaardigheden

Bijzonderheden
- De studenten die predikant hopen te worden, worden in het C-jaar, of bij instroom van elders in de master aan de TUA in het eerste jaar van inschrijving, gescreend.
- In het D-/E-jaar ontvangen studenten die predikant hopen te worden tweewekelijks logopedie. De logopedist is ook aanwezig bij het houden van de preekvoorstellen door admissiale studenten in de Barnabaskerk en geeft ook daar haar feedback.

Bachelorproef

Docent	Een van de vakhoogleraren of -docenten	*Vakcode*	BaC-Ba
Toetsvorm	Schriftelijke opdracht	*Omvang*	7,5 EC (2,5 EC in blok 3 + 5 EC in blok 4)
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	C-jaar / blok 3 en 4
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	Zie Methodologie 2 (blok 2)
Inleverdata	3 mei, 14 juni of 22 augustus	*Instapeis*	N.v.t.

Zie voor informatie over dit vak pagina 68.

Exegese Oude Testament 2

Docent	Prof. dr. H.G.L. Peels	*Vakcode*	BaC-EOT2
Toetsvorm	Groepsverslag, schriftelijke toets	*Omvang*	1,25 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	C-jaar / blok 4
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	3 college-uren per week (2 hoor- en 1 werkcollege)
Inleverdata opdracht(en)	Laatste dag van tentamenperiode blok 4	*Instapeis*	Inleiding exegese, Hebreeuws 1 t/m 4

Leerdoelen

De student:
- maakt nader kennis met het proces van de exegese van het OT;
- heeft inzicht in de principes van de exegese van het OT;
- is in staat om in samenwerking met andere studenten een detailexegese van een perikoop te maken;
- doet in werkgroepen praktische ervaring op met het proces van de exegese en levert hieraan een substantiële bijdrage.

Eindtermen

1 t/m 6, 13, 15 t/m 17

Leerlijnen

Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, psycho-sociale attitude, discussiëren en argumenteren, samenwerken, praktische vaardigheden

Studielast

Hoorcolleges waarbij men verplicht is de stof zelfstandig voor te bereiden; elke student kan tijdens het college gevraagd worden op onderdelen een bijdrage te leveren 9 uur
Werkcolleges 4,5 uur
Totale collegevoorbereiding 21,5 uur (inbegrepen: de voorbereiding van de overhoring en het in groepen vervaardigen van een eindwerkstuk (dit werkstuk wordt gezamenlijk en door de docent per groep besproken))

Toetseisen

- Toets over de collegestof.
- Inleveren groepsverslag.

Aanbevolen literatuur

Zie bij Exegese Oude Testament 1.

Bijzonderheden

De hoor- en werkcolleges OT exegese 1 en 2 worden gelijktijdig aangeboden aan het B- en C-jaar.
Bij de hoorcolleges exegese OT (B- t/m E-jaar) wordt gestreefd naar een zodanige afwisseling van de collegestof dat een student in de loop der jaren in elk geval een exegese van een historische, een profetische en een poëtische/chokmatische perikoop meemaakt.

Homiletiek 1

Docent	Prof. dr. M.J. Kater	*Vakcode*	BaC-Hom1
Toetsvorm	Opdrachten, schriftelijk tentamen en een preekvoorstel	*Omvang*	5 EC (2,5 EC in blok 3 en 2,5 EC in blok 4)
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	C-jaar / blok 3 en 4
Tentamendata	Herkansing 2017/2018 22 oktober 11 juni 2019, herkansing 27 augustus 8 juni 2019 uiterste inleverdatum opdrachten portfolio 17 augustus 2019: uiterste inleverdatum C-jaarspreek	*Colleges*	3 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Divers tussen februari en juli 2019, zie ELO	*Instapeis*	N.v.t.

Zie voor informatie over dit vak pagina 69.

Latijn 3 (keuzevak)

**Dit vak is verplicht voor hen die in hun vooropleiding geen Latijn hebben gehad.*

Docent	Dr. J.J. Oosterhuis-den Otter	*Vakcode*	BaC-L3
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	5 EC
Tentamenduur	3 uur	*Periode*	C-jaar / blok 4
Tentamendata	Herkansing 2017/2018 26 oktober 20 juni, herkansing 22 augustus	*Colleges*	2 x 2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Colleges Latijn 1 en 2

Leerdoelen De student verwerft kennis van de woorden, vormleer en syntaxis die aan bod komen in les 13 t/m 18 van Latinitas en houdt zijn al opgedane kennis bij. Aan het eind van de periode is de student in staat de betekenis te geven van losse Latijnse woorden (kennis), de grammaticale vormen te herkennen en te analyseren (inzicht), syntactische regels uit te leggen (kennis), syntactische verschijnselen te herkennen en te analyseren (inzicht), en een ongeziene Latijnse tekst met behulp van een woordenlijst te vertalen (toepassing).

Eindtermen 1

Leerlijnen Praktische vaardigheden

Studielast Hoor- en instructiecolleges 18 uur
Collegevoorbereiding 48 uur
Zelfstudie 74 uur

Toetseisen
- Latinitas: les 13 t/m 18
- Collegestof

Aanbevolen literatuur Zie Latijn 1.

15. Overzicht keuzevakken

Keuzevakken	Docent	Frequentie	A-jaar	B-jaar	C-jaar	D-jaar	E-jaar
Alle blokken							
Bricolage		A	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Onderzoeksstage	*Div*	A				2,5/10	2,5/10
Praktijkoriëntatie	*Mentor*	A	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Proponeren*		A					2,5
Apologetiek (minor)	*MKr*	A				10	10
Biblistiek (minor)	*HPs/MMr*	A				10	10
Catechetiek (minor)	*MKr*	A				10	10
Dogmageschiedenis (minor)	*AHn*	A				10	10
Dogmatiek (minor)	*AHn*	A				10	10
Ethiek (minor)	*Dsa*	A				10	10
Evangelistiek (minor)	*JSr*	A				10	10
Evangelistiek, variant gemeenteopbouw (minor)	*JSr*	A				10	10
Gemeentestage (minor)	*Mentor*	A				10	10
Homiletiek (minor)	*MKr*	A				10	10
Minor Judaica/Kerk en Israël	*MMr*	A				10	10
Kerkgeschiedenis (minor)	*HSs*	A				10	10
Kerkrecht (minor)	*HSs*	A				10	10
Liturgiek (minor)	*MKr*	A				10	10
Missiologie (minor)	*JSr*	A				10	10
Moderne Theologiegeschiedenis (minor)	*AHn*	A				10	10
Poimeniek (minor)	*MKr*	A				10	10
Symboliek (minor)	*AHn*	A				10	10
Blok 1			***5 EC****	***2,5 EC***	***2,5 EC***	***2,5 EC***	***7,5 EC***
Bijbelkennis	*HYr*	A	2,5	2,5	2,5		
Godsdienstsociologie	*CVr*	B			2,5	2,5	2,5
Grieks 1**	*JOs*	A	5				
NT Minor (blok 1+2: 10 EC)	*MMr*	A				5	5
Pastorale Psychologie (2)*	*AHk*	B				2,5	2,5
Urban Mission (Evang./Miss.)	*JSr*	A	2,5	2,5	2,5		
Blok 2			***2,5 EC****	***0 EC***	***7,5 EC****	***2,5 EC***	***5 EC***
Grieks 2**	*JOs*	A	2,5				
Latijn 1**	*JOs*	A			*5*		
Liturgiek*	*MKr*	B				2,5	2,5
NT Minor (blok 1+2: 10 EC)	*MMr*	A				5	5
Psychologische stromingen	*AHk*	B	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Blok 3			***5 EC****	***0 EC***	***2,5 EC****	***5 EC***	***2,5 EC***
Aramees 1	*HWd*	A		2,5	2,5	2,5	2,5
Duits (leesvaardigheid wetenschappelijke teksten Engels, **Duits** en Frans)	*RLe*	A	0				
Echtscheiding en christelijke ethiek	*DSa*	B				2,5	2,5
Gemeenteopbouw*	*JSr*	B				2,5	2,5
Grieks 3**	*JOs*	A	5				
Herman Bavinck en Eduard Bohl	*AMk*	C			2,5	2,5	2,5

Kerk & islam, missionaire ontmoeting met moslims	*BDn*	B	2,5	2,5	2,5	2,5	
Latijn 2**	*JOs*	A			2,5		
OT Minor (blok 3+4: 10 EC)	*HPs*	A				5	5
Praktijkgericht onderzoek	*BVl*	A		2,5	2,5	2,5	2,5
Reformatorische Wijsbegeerte	*IHa*	C	2,5/5	2,5/5	2,5/5		
Spelen met Leviathan	*JDr/MMr*	C		2,5	2,5		
Theologie van Jeremia	*HPs*	B	2,5	2,5	2,5		

Blok 4			***2,5 EC****	***2,5 EC***	***5 EC****	***0 EC***	***5 EC***
Aramees 2	*HWd*	B		2,5	2,5	2,5	2,5
Dietrich Bonhoeffers theologie	*AHn*	C	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Grieks 4**	*JOs*	A	2,5				
Latijn 3**	*JOs*	A			5		
OT Minor (blok 3+4: 10 EC)	*HPs*	A				5	5
Spiritualistiek*	*MKr*	B	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Vroegchristelijk Grieks	*JOs*	C	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5

In de grijze balken is te zien hoeveel EC men aan keuzevakken dient te doen.

Keuzevakken kunnen gezien worden als vrije ruimte die ook elders kan worden ingevuld.

Studenten van het D- en E-jaar kunnen daarnaast een minor kiezen als keuzevak. Deze minors bedragen altijd 10 EC. Het blok (of de blokken) waarin de minors worden gegeven, is te bepalen in overleg tussen student en docent.

Frequentie: A = jaarlijks, B = tweejaarlijks, C = een- of meermalig. N.B. Het doorgaan van een keuzevak hangt af van het aantal aanmeldingen.

* Admissiale studenten moeten dit vak, dat gericht is op het predikantschap, op enig moment tijdens de studie als keuzevak doen. Andere keuzevakken die zij moeten doen zijn: Kerkrecht in praktijk, Catechetiek, Diakoniek en Geschiedenis van de CGK. Een aanbeveling is het vak Actuele fronten, Deze vakken worden weer gegeven in de cursus 2019/2020.

** Dit vak is verplicht voor hen die in hun vooropleiding geen Grieks/Latijn hebben gehad. Studenten die wel Grieks/Latijn in hun vooropleiding hebben gehad, mogen de ruimte voor Grieks 1 t/m 4 en Latijn met andere keuzevakken vullen.

Keuzevak (verbredend/verdiepend): Bricolage ('vrije ruimte')

Docent	-	*Vakcode*	KV-BRI
Toetsvorm	Divers	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	A- t/m F-jaar
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	N.v.t.
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met docent	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen
Het verwerven van
- theologische kennis op een nader te bepalen gebied;
- praktische vaardigheden zoals prioriteiten stellen, plannen en gestructureerd werken.

Eindtermen
5, 6, 19 (Ba) en 5, 6, 37 (Ma)

Leerlijnen
Praktische vaardigheden
Verder afhankelijk van te volgen studie-onderdelen (niveau is afhankelijk van het leerjaar waarin de student zich bevindt)

Studielast
Voorbeelden van activiteiten waarvoor studie-uren verkregen kunnen worden:
- Bijwonen van de kritiekcolleges (1 studie-uur per preekvoorstel. Admissiale master-studenten worden gedurende hun studie 2x ingeroosterd voor het leveren van preekvoorstellen en geacht altijd aanwezig te zijn bij de kritiekcolleges).
- Bijdrage aan de kritiekcolleges in de vorm van het leveren van kritiek (admissiale studenten worden ingeroosterd; niet-admissiale studenten kunnen zich hiervoor - m.h.o. op het opstellen van het rooster - opgeven in de maand augustus) (6 studie-uren).
- Bezoek aan een conferentie, inclusief het opstellen van een verslag (aantal studie-uren wordt bepaald door de examencommissie. Er kan geen subsidie aangevraagd worden indien van deze mogelijkheid gebruikgemaakt wordt).
- Bezoek AKZ+/Weetwatjegelooft.nl-studiedagen/-cursussen (toekenning studie-uren door examencommissie).
- Bijwonen van gastcolleges (1 studie-uur per college-uur).
- Werkzaamheden als student-assistent (onbetaald) voor hoogleraren (de betreffende hoogleraar bepaalt het aantal studie-uren).

Toetseisen
Zodra een student aangeeft zijn uren in te willen wisselen voor studiepunten, of wanneer de administratie bij het einde van de studie van de student constateert dat de student minimaal 70 studie-uren heeft ingeleverd, zal door de administratie een keuzevak 'vrije ruimte' voor 2,5 EC worden aangemaakt.
Dit vak dient binnen één opleiding te worden voltooid. Dus binnen de bachelor of binnen de master.

Bijzonderheden
De student is er zelf verantwoordelijk voor dat de studie-uren bij de administratie worden ingeleverd om genoteerd te worden op de cijferlijst in OnderwijsOnline. De student kan aan de betreffende docent, begeleider of organisatie vragen het formulier 'toekenning studie-uren t.b.v. het vak "vrije ruimte" ' in te vullen, waarna hij (een kopie van) het ingevulde formulier inlevert bij de administratie. Het formulier kan ook dienen als bijlage bij het 'aanvraagformulier toekenning studie-uren' ten behoeve van een verzoek aan de examencommissie.
De formulieren en verdere informatie zijn te verkrijgen bij de studieadviseur.

Keuzevak/minor (verdiepend): Onderzoeksstage

Docent	Prof. dr. A. Huijgen, prof. dr. M.J. Kater, prof. dr. H.J. Selderhuis	*Vakcode*	KV-OS
Toetsvorm	Paper / werkstuk	*Omvang*	2,5 EC (keuzevak) 10 EC (minor)
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	D- t/m F-jaar / alle blokken
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	Geen
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met docent	*Instapeis*	In overleg

Leerdoelen
- Het in de praktijk leren kennen van verschillende aspecten van onderzoek doen;
- het professionaliseren van academische vaardigheden met betrekking tot het doen van onderzoek;
- het zich een beeld vormen van eigen mogelijkheden en interesses.

Eindtermen 2, 4, 5, 8, (14), (16), 17,19

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, discussiëren en argumenteren, praktische vaardigheden (niveau 3)

Studielast Voorbereiden onderzoeksstage (contact zoeken met begeleider en vaststellen opdrachten en tijdspad) 10 uur (5 uur)
Onderzoeksgroep bijwonen 5 uur (2,5 uur)
Opdrachten uitvoeren 250 uur (55 uur)
Stageverslag 15 uur (7,5 uur)

Vereisten Het stageverslag moet de volgende onderdelen bevatten:
- persoonlijke doelstelling;
- programma (met tijdschema);
- lijst van alle opgeleverde stukken;
- opgeleverde stukken;
- eigen beleving van de werkzaamheden;
- reflectie met leerpunten aan hand van leerlijnen en eindtermen.

Bijzonderheden
- De onderzoeksstage bestaat uit meelopen en meewerken met een hoogleraar om ervaring op te doen met het doen van wetenschappelijk onderzoek.
- Met het organiseren van de stage moet ruim op tijd begonnen worden. De student neemt, in overleg met de studieadviseur, contact op met een hoogleraar. De student stelt voor zijn stage de doelstelling vast, stelt in overleg met de begeleider een programma op waarin zoveel mogelijk aspecten van het wetenschappelijk onderzoek doen aan de orde komen en waarin een tijdschema is opgenomen.
- Een tweede beoordelaar wordt aangewezen door het coho. Bij voorkeur is deze beoordelaar een academisch geschoolde professional uit het werkveld.
- De student kan in overleg met de begeleider bepalen hoelang de stage zal duren, met een minimum van 10 weken en maximum van 1 studiejaar. Na de stage levert de student een stageverslag in, waarop de begeleider en tweede beoordelaar duidelijke feedback geven.
- Voorbeelden van stage-onderdelen (deze lijst is niet uitputtend):
  - literatuur voor een onderzoek zoeken, ordenen, beperken, meelezen, samenvatten, bespreken, reviewen;
  - deel van onderzoeksartikel redigeren, schrijven;
  - publicatieproces van boek/artikel meemaken;
  - onderzoeksopzet maken;
  - onderzoeksgroep bijwonen;
  - congres/forumdiscussie bijwonen.
- De student is verantwoordelijk voor het bij het secretariaat inleveren van een correct ingevuld contract, dat voorafgaand aan de start van de stage is ondertekend door de betrokkenen.

Keuzevak (verbredend): Praktijkoriëntatie

Docent	Mentor-hoogleraar/docent	*Vakcode*	KV-PO
Toetsvorm	Evaluatieverslag en eindgesprek	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	A- t/m E-jaar / alle blokken
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	Geen
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met docent	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen Het in de praktijk leren kennen van verschillende aspecten van het (mogelijk) toekomstige werkterrein en het zich een beeld vormen van eigen mogelijkheden en interesses.

Eindtermen 7, 9, 12, 18 t/m 24 (Ba) en 7, 10, 23, 25 t/m 38 (Ma)

Leerlijnen Schrijven, samenwerken, geestelijke instelling, psycho-sociale attitude, praktische vaardigheden (niveau afhankelijk van studiejaar)

Studielast Voorbereiding stage 5 uur
Stage 55 uur
Stageverslag 10 uur

Vereisten Het stageverslag moet de volgende onderdelen bevatten:
- doelstelling;
- programma (met tijdschema);
- eigen beleving van de werkzaamheden;
- leerpunten;
- notitie van de begeleider als bewijs van goedkeuring.

Bijzonderheden
- Optie 1: *Gemeentestage*
  De student loopt gedurende 55 uur mee met een predikant/kerkelijk werker van een gemeente tijdens diens werkzaamheden. Daarbij moet gestreefd worden naar het kennismaken met zo veel mogelijk verschillende programmaonderdelen (pastoraat, catechese, preekvoorbereiding, jeugdwerk, vergaderingen, evangelisatie, kringwerk etc.).
- Optie 2: *Stage op een ander terrein*
  Bijvoorbeeld op het terrein van instellingspastoraat, maatschappelijk werk, gods-dienstonderwijs, zendingswerk of evangelisatie. Ook op deze terreinen moet gestreefd worden naar het kennismaken met een breed scala aan programmaonderdelen, zodat een goed beeld van de werkzaamheden verkregen wordt.
- Met het organiseren van de stage moet ruim op tijd begonnen worden. De student zoekt, in overleg met zijn mentor, een geschikte stageplek aan de hand van bestaande interesses en regelt zelf de toestemming van de betreffende begeleider en gemeente of organisatie. De student stelt voor zijn stage de doelstelling(en) vast, stelt in overleg met de begeleider een programma op en laat dit goedkeuren door zijn mentor. Na de stage levert de student een stageverslag in, waarna een eindgesprek met de mentor plaatsvindt. De student mag, in overleg met de mentor, de stage verlengen, maar hiervoor kan geen compensatie worden verleend.
- De stage wordt gepland in de collegevrije periode. Bij problemen hierover beslist het coho.

Keuzevak (verbredend): Proponeren

** Admissiale studenten gaan na het verkrijgen van het preekconsent een verplicht aantal zondagen voor in de Christelijke Gereformeerde Kerken. Dit wordt in zijn totaliteit aangemerkt als keuzevak van 2,5 EC.*

Docent	College van hoogleraren	*Vakcode*	KV-Prop
Toetsvorm	Evaluatieformulieren vanuit de kerken	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	E- en F-jaar, na ontvangst preekconsent
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	Geen
Inleveren preekvoorstellen en evaluaties	Via mail en portfolio Zie hieronder 'bijzonderheden'		

Leerdoelen De student:
- verwerft de praktische vaardigheid in het schrijven van preken en het voorbereiden van de eredienst;
- verwerft de vaardigheid van het voorgaan in de eredienst.

Eindtermen 3 t/m 6, 11 t/m 13, 19 t/m 21, 23, 24, 36 t/m 38

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, geestelijke instelling, praktische vaardigheden (niveau 3)

Toetseisen Minimaal 24 zondagen voorgaan in gemeenten van de CGK, in overleg met pretor en rector vastgesteld.

Bijzonderheden Voor de begeleiding is het belangrijk dat de aangewezen curator-begeleider en de examinator PT (ds. H. Polinder) de preekvoorstellen en de evaluatieformulieren van de proponentsbeurten ontvangen. De student dient ervoor te zorgen dat zijn curator begeleider en ds. Polinder (polinder@maranatha-urk.nl) een kopie ontvangen van de

evaluatieformulieren van de proponentsbeurten (die hij via de administratie ontvangt). Tevens is het regel dat de student zijn curator-begeleider alle preekvoorstellen toezendt en tijdig informeert wanneer hij voor moet gaan bij een master I- resp. II-kritiekcollege zodat de curator-begeleider er, indien mogelijk, bij aanwezig kan zijn. Een en ander in overleg met de curator-begeleider en ds. Polinder bij voorkeur via het preekportfolio in OnderwijsOnline.

Zie ook de regelingen met betrekking tot de 'admissiale studenten' op de website en de ELO (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline).

Keuzevak: Apologetiek (minor)

Docent	Prof. dr. M.J. Kater	*Vakcode*	MI-Ap
Toetsvorm	Mondeling(e) tentamen(s) en eventueel paper	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	1½ à 3 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	Afspreken met hoogleraar	*Colleges*	24 colleges
Inleverdata opdracht(en)	Afspreken met hoogleraar		

Zie voor nadere informatie over deze minor het onderdeel 'Minor Master II' vanaf p. 179 in deze studiegids.

Keuzevak: Minor Oude/Nieuwe Testament, variant Biblistiek

Docent	Dr. M.C. Mulder en prof. dr. H.G.L. Peels	*Vakcode*	MI-Bibl
Toetsvorm	Mondeling tentamen en leesverslag	*Omvang*	10 EC: Zelfstudie 7,5 EC Colleges 2,5 EC
Tentamenduur	1½ à 2 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	Afspreken met hoogleraar en vakdocent	*Colleges*	24 college-uren
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met docent		

Zie voor nadere informatie over deze minor het onderdeel 'Minor Master II' vanaf p. 179 in deze studiegids.

Keuzevak: Catechetiek (minor)

Docent	Prof. dr. M.J. Kater	*Vakcode*	MI-Cat
Toetsvorm	Mondeling(e) tentamen(s)	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	1½ à 3 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	Afspreken met docent	*Colleges*	24 college-uren
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Catechetiek (keuzevak)

Zie voor nadere informatie over deze minor het onderdeel 'Minor Master II' vanaf p. 179 in deze studiegids.

Keuzevak: Dogmageschiedenis (minor)

Docent	Prof. dr. A. Huijgen	*Vakcode*	MI-Dgesch
Toetsvorm	Portfolio/essay en gesprek naar aanleiding daarvan	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	1 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	In overleg met docent	*Colleges*	24 college-uren
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met docent		

Zie voor nadere informatie over deze minor het onderdeel 'Minor Master II' vanaf p. 179 in deze studiegids.

Keuzevak: Dogmatiek (minor)

Docent	Prof. dr. A. Huijgen	*Vakcode*	MI-Dtiek
Toetsvorm	Portfolio/essay en gesprek naar aanleiding daarvan óf tentamen	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	2 x 1 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	In overleg	*Colleges*	24 college-uren
Inleverdata opdracht(en)	In overleg		

Zie voor nadere informatie over deze minor het onderdeel 'Minor Master II' vanaf p. 179 in deze studiegids.

Keuzevak: Ethiek (minor)

Docent	Dr. D.J. Steensma	*Vakcode*	MI-Et
Toetsvorm	Mondeling(e) tentamen(s)	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	1½ à 3 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	Afspreken met docent	*Colleges*	12 college-uren
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.		

Zie voor nadere informatie over deze minor het onderdeel 'Minor Master II' vanaf p. 179 in deze studiegids.

Keuzevak: Evangelistiek (minor)

Docent	Drs. J. van 't Spijker	*Vakcode*	MI-Ev
Toetsvorm	Leesverslagen, miniscriptie en/of opdrachten	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	D- t/m F-jaar
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met de docent	*Colleges*	N.v.t.

Zie voor nadere informatie over deze minor het onderdeel 'Minor Master II' vanaf p. 179 in deze studiegids.

Keuzevak: Evangelistiek, variant Gemeenteopbouw (minor)

Docent	Drs. J. van 't Spijker	*Vakcode*	MI-EvGem
Toetsvorm	Leesverslagen, miniscriptie en/of opdrachten	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	D- t/m F-jaar
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met de docent	*Colleges*	N.v.t.

Zie voor nadere informatie over deze minor het onderdeel 'Minor Master II' vanaf p. 179 in deze studiegids.

Keuzevak: Gemeentestage (minor)

Docent	Mentor-hoogleraar als begeleider	*Vakcode*	MI-GS
Toetsvorm	Evaluatieverslagen en gesprekken	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	Geen
Inleverdata opdracht(en)			

Zie voor nadere informatie over deze minor het onderdeel 'Minor Master II' vanaf p. 179 in deze studiegids.

Keuzevak: Homiletiek (minor)

Docent	Prof. dr. M.J. Kater	*Vakcode*	MI-HOM
Toetsvorm	Mondeling(e) tentamen(s)	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	1½ à 3 uur	*Periode*	D t/m F-jaar
Tentamendata	Afspreken met docent	*Colleges*	24 college-uren
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Homiletiek 1 t/m 3

Zie voor nadere informatie over deze minor het onderdeel 'Minor Master II' vanaf p. 179 in deze studiegids.

Keuzevak: Judaïca / Kerk en Israël (minor)

Docent	Dr. M.C. Mulder	*Vakcode*	MI-Jud
Toetsvorm	Mondeling(e) tentamen(s)	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	1½ à 2 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	Afspreken met docent	*Colleges*	12 college-uren
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.		

Zie voor nadere informatie over deze minor het onderdeel 'Minor Master II' vanaf p. 179 in deze studiegids.

Keuzevak: Kerkgeschiedenis (minor)

Docent	Prof. dr. H.J. Selderhuis	*Vakcode*	MI-KG
Toetsvorm	Mondeling(e) tentamen(s)	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	1½ à 3 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	Afspreken met hoogleraar	*Colleges*	N.v.t.
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.		

Zie voor nadere informatie over deze minor het onderdeel ‘Minor Master II’ vanaf p. 179 in deze studiegids.

Keuzevak: Kerkrecht (minor)

Docent	Prof. dr. H.J. Selderhuis	*Vakcode*	MI-KR
Toetsvorm	Mondeling(e) tentamen(s)	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	1½ à 3 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	Afspreken met hoogleraar	*Colleges*	N.v.t.
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.		

Zie voor nadere informatie over deze minor het onderdeel ‘Minor Master II’ vanaf p. 179 in deze studiegids.

Keuzevak: Liturgiek (minor)

Docent	Prof. dr. M.J. Kater	*Vakcode*	MI-Lit
Toetsvorm	Mondeling(e) tentamen(s)	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	1½ à 3 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	Afspreken met docent	*Colleges*	24 college-uren
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Liturgiek (keuzevak)

Zie voor nadere informatie over deze minor het onderdeel ‘Minor Master II’ vanaf p. 179 in deze studiegids.

Keuzevak: Missiologie (minor)

Docent	Drs. J. van ’t Spijker	*Vakcode*	MI-Mis
Toetsvorm	Leesverslagen, miniscriptie en/of opdrachten	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	D- t/m F-jaar
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met de docent	*Colleges*	N.v.t.

Zie voor nadere informatie over deze minor het onderdeel ‘Minor Master II’ vanaf p. 179 in deze studiegids.

Keuzevak: Moderne Theologiegeschiedenis (minor)

Docent	Prof. dr. A. Huijgen	*Vakcode*	MI-ModThgesch
Toetsvorm	Mondeling(e) tentamen(s) en eventueel paper	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	1½ à 3 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	Afspreken met hoogleraar	*Colleges*	Geen
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met hoogleraar		

Zie voor nadere informatie over deze minor het onderdeel ‘Minor Master II’ vanaf p. 179 in deze studiegids.

Keuzevak: Poimeniek (minor)

Docent	Prof. dr. M.J. Kater	*Vakcode*	MI-Poi
Toetsvorm	Mondeling(e) tentamen(s)	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	1½ à 3 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	Afspreken met docent	*Colleges*	24 college-uren
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Poimeniek 1 en 2

Zie voor nadere informatie over deze minor het onderdeel 'Minor Master II' vanaf p. 179 in deze studiegids.

Keuzevak: Symboliek (minor)

Docent	Prof. dr. A. Huijgen	*Vakcode*	MI-Symb
Toetsvorm	Portfolio/essay en gesprek naar aanleiding daarvan	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	1 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	In overleg met hoogleraar	*Colleges*	24 college-uren
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met hoogleraar		

Zie voor nadere informatie over deze minor het onderdeel 'Minor Master II' vanaf p. 179 in deze studiegids.

Keuzevak (verbredend): Bijbelkennis

Docent	H.J. Ymker (student-assistent)	*Vakcode*	KV-BK
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	A- t/m C-jaar / blok 1
Tentamendata	29 oktober, herkansing 7 januari	*Colleges*	N.v.t.
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen De verwerving van kennis van de inhoud van de Bijbel, zowel Oude als Nieuwe Testament. Inleidend keuzevak dat de student dwingt zijn Bijbelkennis op niveau te brengen dan wel te houden.

Eindtermen 6

Leerlijnen Geestelijke instelling (niveau 1/2)

Studielast Zelfstudie 70 uur (incl. algemene instructie van 0,5 uur)

Toetseisen

- Snoek, I., *Leerboek voor de bijbelse geschiedenis* (Kampen: Voorhoeve, 1974[14]), leerpunten 1-106 (m.u.v. p. 42-43, 'De Ceremoniële Wet'), 107-249, 265-367, 372-452, 459-492, 531-678, 684-730, 733-841. [275p. cat. 1/2, → 69 uur] + leerpunten. 493-530. [leesstof → 1 uur]

De specifieke inhoud en vindplaatsen van Bijbelse zaken in de afzonderlijke hoofdstukken uit de Bijbel hoeft niet geleerd te worden.

Aanbevolen literatuur

- Kole, I.A. (ed.), *Oriëntatie in de bijbelse oudheidkunde* (Zoetermeer: Boekencentrum, 1994).
- Rösel, M., *Bibelkunde des Alten Testaments. Die kanonischen und apokryphen Schriften* (Neukirchen-Vluyn: Neukirchener Verlag, 2008[6]).

Bijzonderheden Dit vak kent geen colleges. Wel is er aan het begin een instructiemoment.

Keuzevak (verbredend): Godsdienstsociologie

Docent	Dr. ir. C. Visser	*Vakcode*	KV-GSoc
Toetsvorm	Artikelen en inbreng werkcolleges	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	C- t/m E-jaar / blok 1
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)		*Instapeis*	Deelname aan excellentietraject

Leerdoelen

De student:
- verkrijgt kennis van en inzicht in de aard en werkwijze van de godsdienstsociologie;
- krijgt kennis van en visie op de relatie tussen theologie en sociale wetenschappen;
- krijgt inzicht in geloof als maatschappelijk fenomeen, met name rond de thema's secularisatie, bekering, maatschappelijke activiteiten en gemeenschappen;
- kan reflecteren op sociologische duiding van geloofsleer en geloofspraktijken en daarin een eigen positie innemen.

Eindtermen

8, 14, 18, 19, 25 (Ma)

Leerlijnen

Onderzoeken, kritisch reflecteren, discussiëren en argumenteren, opiniërend schrijven (niveau 3)

Studielast

Hoorcolleges 4,5 uur
Werkcolleges 4,5 uur
Collegevoorbereiding 24 uur
Zelfstudie: literatuur 17 uur en twee artikelen 20 uur

Verplichte literatuur

- Dekker, G. & H.C. Stoffels, *Godsdienst en samenleving. Inleiding in de godsdienst-sociologie* (Kampen: Kok, 2011).
- Boersema, P. & S. Paas (eds.), *Onder spanning. Een veelzijdige kijk op veranderingen in kerk en samenleving* (Kampen: Kok, 2011), 47-76.
- Paas, S., 'Alles wordt vloeibaar', *Wapenveld*, http://wapenveldonline.nl/artikel/1112/alles-wordt-vloeibaar/ [14 april 2015].
- Stoep, J. van der, 'Sociale wetenschappen en geloof. Een conceptuele analyse', *Wapenveld*, http://wapenveldonline.nl/artikel/1142/sociale-wetenschappen-en-geloof-een-conceptuele-analyse/ [14 april 2015].

Toetsing

De toetsing vindt plaats aan de hand van twee te schrijven artikelen (80%) (een opinieartikel en een essayistisch artikel) en aan de hand van deelname aan de debatten tijdens werkcolleges (20%). Zowel bij artikelen als debatten dient de verplichte literatuur verwerkt te worden en afhankelijk van het onderwerp van debat en artikel (delen van) de aanbevolen literatuur.

Aanbevolen literatuur

- Ammerman, N.T., *Pillars of Faith*. *Americans Congregations and their Partners* (Berkeley: University of California Press, 2005).
- Bernts, T & J. Berghuis, *God in Nederland 1966-2015* (Utrecht: Ten Have, 2016).
- Harskamp, A. van, 'Religie en civil society: vijf keer anders', in: G. Buijs e.a. (eds.), *Civil Society. Tussen oud en nieuw* (Amsterdam: Aksant, 2009), 153-172.
- Visser, C., 'Yes, we can't. Evangelicalen en de macht van het getal', *Radix* 39 (2013), 58-66 (https://www.digibron.nl/search/detail/a804cc5f4ac9b59dc73047e54f893cb5/yes-we-can-t/0).
- Visser, M., *Conversion Growth of Protestant Churches in Thailand* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2008), 35-60.
- Yang, F & A.S. Abel, 'Sociology or religious conversion', in: L.R. Rambo & C.E. Farhadian (eds.), *The Oxford Handbook of Religious Conversion* (Oxford: Oxford University Press, 2014).

Bijzonderheden

Het gaat om een verbredend vak voor masterstudenten en bachelorstudenten in excellentietraject waarbij kennis wordt gemaakt met het sociaalwetenschappelijke perspectief op het christelijk geloof. Tijdens de laatste vier werkcolleges gaan studenten met elkaar in debat over stellingen rond de centrale thema's. Thema's die aan bod komen: secularisatie, geloofsgemeenschappen, maatschappelijke activiteiten en bekering.

Keuzevak: Grieks 1

**Dit vak is verplicht voor hen die in hun vooropleiding geen Grieks hebben gehad.*

Docent	Dr. J.J. Oosterhuis-den Otter	*Vakcode*	BaA-G1
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen, ± 4 schriftelijke overhoringen	*Omvang*	5 EC
Tentamenduur	3 uur	*Periode*	A-jaar / blok 1
Tentamendata	30 oktober, herkansing 10 januari	*Colleges*	3 x 2 college-uren per week (+ 8 uur in de introductieperiode)
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	N.v.t.

Zie voor informatie over dit vak pagina 30.

Keuzevak (verbredend/verdiepend): Nieuwe Testament (minor)

Docent	Dr. M.C. Mulder	*Vakcode*	MI-NT
Toetsvorm	Mondelinge tentamens, leesverslagen en presentatie	*Omvang*	10 EC A. Historia/Umwelt 2 EC B. Canoniek/tekstkritiek 1 EC C. Theologie NT 3 EC D. Hermeneutiek 1,5 EC E. Colleges 2,5 EC
Tentamenduur	2 x 1 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	In overleg met de docent	*Colleges*	24 college-uren
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met de docent		

Zie voor nadere informatie over deze minor het onderdeel 'Minor Master II' vanaf p. 179 in deze studiegids.

Keuzevak (verbredend): Pastorale psychologie 2

** Admissiale studenten moeten dit vak op enig moment tijdens de studie als keuzevak doen.*

Docent	Drs. A. Heystek	*Vakcode*	K-PPs2
Toetsvorm	Reflectieverslag	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	D- en E-jaar / blok 1
Inleverdatum verslag	Eind blok 3: 12 april, herkansing uiterlijk 5 juli	*Colleges*	2 college-uren per week
Bijzonderheden	Inschrijven vóór blok 2	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen

De student heeft zicht op de praktisch-theologische vragen en problemen in de omgang met oudere mensen, al dan niet met psycho-geriatrische problematiek, en beschikt over voldoende empathisch vermogen in de pastorale omgang met deze medemens.

Specifieker:
- De student loopt stage in een zorgcentrum voor ouderen onder begeleiding van een geestelijke verzorger.
- De student volgt ondersteunende werkcolleges over pastorale gerontologische thema's.
- De student participeert in intervisiebijeenkomsten met medestagiairs.
- De student verzamelt een portfolio met beroepsproducten, feedback en een reflectieverslag op de stagedoelen.

Eindtermen 26, 27, 33, 35, 37 (Ma)

Leerlijnen Psycho-sociale attitude, praktische vaardigheden

Studielast Hoorcolleges 4 uur
Werkcolleges 5 uur
Praktijkervaring 50 uur
Zelfstudie 11 uur

Toetseisen
- Portfolio bestaande uit beroepsproducten, feedback en een reflectieverslag.
- Coleman, Peter G., 'Oud-worden en de sociale problematiek van de ouderdom', in: Martin Herbert, *Psychologie voor sociale beroepen* ('s-Gravenhage: VUGA, 1984). [9 p. cat. 3 → 1 uur]
- Carr, A.T., 'Sterven en rouwverwerking', in: Martin Herbert, *Psychologie voor sociale beroepen* ('s-Gravenhage: VUGA, 1984). [12 p. cat. 3 → 2 uur]
- 'De doolhof van het leed', in: W. ter Horst, *Over troosten en verdriet* (Kampen: Kok, 2007). [10 p. cat. 3 → 2 uur]
- 'Begeleiding van de stervende', in: W.H. Velema, *Rondom het levenseinde, ethische en pastorale overwegingen* (Kampen: Kok, 1973). [7 p. cat. 3 → 1 uur]
- 'Diverse sociale vaardigheden', in: Josien Caris, *Elementaire Sociale Vaardigheden* (Utrecht: Bohn Stafleu van Loghum, 2011). [40 p. cat. 3 → 5 uur]

Aanbevolen literatuur
- Pol, Harry van de, *Basisboek Luisteren & Spreken* (Ede: Vanbinnenuit, 2014).

Keuzevak (verbredend): Urban Mission (Evangelistiek/ Missiologie)

Docent	Drs. J. van 't Spijker	*Vakcode*	KV-UM
Toetsvorm	Presentatie tijdens afsluitende bijeenkomst	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	A- t/m C-jaar / blok 1
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	inleidend college + afrondende bijeenkomst
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen Onderscheiden/benoemen wat de theologische vragen zijn waarvoor missionaire initiatieven en de kerken zich geplaatst zien.

Eindtermen 7, 9, 11, 23, 24 (Ba)

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, (schrijven), mondeling presenteren, samenwerken (niveau 2)

Studieliast Colleges (introducerende en afsluitende bijeenkomst) 2,5 uur
Bezoeken van op zijn minst drie missionaire initiatieven in Nederland in verschillende contexten 52,5 uur
Schrijven van rapportage met daarin verwerking van de voorgeschreven literatuur ter voorbereiding op de presentatie tijdens de slotbijeenkomst 15 uur

Toetseisen Toetsing vindt plaats door middel van een door de student te geven presentatie, waaruit verwerking van de bezoeken en de voorgeschreven literatuur blijkt. Hierbij wordt het daartoe bestemde formulier gebruikt. Literatuur:
- Molen, R. van der, *Plant een kerk. Visie en inspiratie voor creatieve gemeentestichting* (Amsterdam: Ark Media, 2008).
- Noort, G. e.a., *Als een kerk opnieuw begint. Handboek voor missionaire gemeenschapsvorming* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2008).

Keuzevak: Grieks 2

**Dit vak is verplicht voor hen die in hun vooropleiding geen Grieks hebben gehad.*

Docent	Dr. J.J. Oosterhuis-den Otter	*Vakcode*	BaA-G2
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen, eventueel schriftelijke overhoringen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	3 uur	*Periode*	A-jaar / blok 2
Tentamendata	14 januari, herkansing 28 maart	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Colleges Grieks 1 gevolgd

Zie voor informatie over dit vak pagina 33.

Keuzevak: Latijn 1

**Dit vak is verplicht voor hen die in hun vooropleiding geen Latijn hebben gehad.*

Docent	Dr. J.J. Oosterhuis-den Otter	*Vakcode*	BaC-L1
Toetsvorm	1 schriftelijk tentamen	*Omvang*	5 EC
Tentamenduur	3 uur	*Periode*	C-jaar / blok 2
Tentamendata	7 januari, herkansing 21 maart	*Colleges*	2 x 2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	N.v.t.

Zie voor informatie over dit vak pagina 65.

Keuzevak (verbredend): Liturgiek

Docent	Prof. dr. M.J. Kater	*Vakcode*	KV-LIT
Toetsvorm	Mondeling tentamen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	1 uur	*Periode*	Vanaf D-jaar / blok 3
Tentamendata	In overleg met docent	*Colleges*	3 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen

De student:
- heeft inzicht wat het eigenlijke van liturgie is;
- kan het brede veld van de liturgie en haar geschiedenis beschrijven en ontwikkelingen analyseren;
- heeft inzicht in de Bijbels-theologische criteria voor het inrichten van de eredienst;
- kan de onderdelen van de eredienst en bijzondere samenkomsten definiëren en de (betekenis van de) onderlinge relaties uitleggen;
- kan de verworven inzichten en kennis op een verantwoorde wijze gebruiken voor het vormgeven van orden van dienst.

Eindtermen

4, 5, 11, 12, 19 t/m 21, 23, 24, 29, 33, 34, 37 (Ma)

Leerlijnen

Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, psycho-sociale attitude, praktische vaardigheden

Studielast

Hoorcolleges 9 uur
Werkcolleges 4,5 uur
Collegevoorbereiding 10,5 uur
Zelfstudie 46 uur

Toetseisen

- Brienen, T., *Oriëntatie in de liturgie* (Zoetermeer: Boekencentrum, 1992). [110 p. cat. 3 → 12 uur]
- Brienen, T., *Calvijn en de kerkdienst* (Heerenveen: Groen, 1999). [80 p. cat. 3 → 8 uur]
- Smelik, Jan, *Gods lof op de lippen: aspecten van liturgie en kerkmuziek* (Zoetermeer: Boekencentrum 2009). [205 p. → 26 uur]

In overleg met de docent is het mogelijk enkele van bovengenoemde titels te vervangen door andere literatuur.

Aanbevolen literatuur

- Barnard, A.C., *Die erediens* (Pretoria: N.G. Kerkboekhandel Transvaal, 1981).
- Jong, K.W. de, *Ordening van dienst. Achtergronden van en ontwikkelingen in de eredienst van de Gereformeerde Kerken in Nederland* (Baarn: Ten Have, 1996).
- Kunst, P.G., *Kerkzang in de Nederlanden* (Kampen: Kok, 1981).
- Luth, J. e.a. (eds.), *Het kerklied. Een geschiedenis* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2001).
- Oskamp, P. & N. Schuman (eds.), *De weg van de liturgie. Tradities, achtergronden, praktijk* (Zoetermeer: Boekencentrum, 1998).
- Rongen, G. van, *Met al de heiligen*. *Liturgie in hemel en op aarde*, 3 delen (Barneveld: De Vuurbaak, 1990).
- Trimp, C., *Formulieren en gebeden*. *Een beschrijving van de liturgische formulieren en gebeden in het gereformeerde kerkboek* (Kampen: Kok, 1978).
- Velden, M.J.G. van der e.a., *Als wij samenkomen. Liturgie in de gereformeerde traditie* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2000).
- Vrijlandt, M.A., *Liturgiek* (Den Haag/Zoetermeer: Boekenceuntrum, 1992[3]).
- Wegman, H.A.J., *Riten en mythen. Liturgie in de geschiedenis van het christendom* (Kampen: Kok, 1995[2]).

Keuzevak (verbredend/verdiepend): Nieuwe Testament (minor)

Docent	Dr. M.C. Mulder	*Vakcode*	MI-NT
Toetsvorm	Mondelinge tentamens, leesverslagen en presentatie	*Omvang*	10 EC A. Historia/Umwelt 2 EC B. Canoniek/tekstkritiek 1 EC C. Theologie NT 3 EC D. Hermeneutiek 1,5 EC E. Colleges 2,5 EC
Tentamenduur	2 x 1 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	In overleg met de docent	*Colleges*	24 college-uren
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met de docent		

Zie voor nadere informatie over deze minor het onderdeel 'Minor Master II' vanaf p. 179 in deze studiegids.

Keuzevak (verbredend): Psychologische stromingen

Docent	Drs. A. Heystek	*Vakcode*	KV-PsStr
Toetsvorm	Werkstuk	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	A- t/m E-jaar / blok 2
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Eind blok 2: 30 januari , herkansing uiterlijk 15 april	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen

De student beschikt over voldoende zelfkennis en empatisch vermogen in de omgang met de medemens en is in staat de inbreng van psychologie in praktisch-theologische vragen in hoofdlijn te overzien. De student heeft kennis van en inzicht in,
in het bijzonder:

- de theorie van de psycho-analyse, met een accent op de werking van de afweermechanismen;
- de theorie van het behaviourisme en de toepassing in onderwijs en hulpverlening;
- de theorie van de humanistische psychologie en de invloed op het pastoraat;
- een aanzet tot theorievorming van een christelijke psychologie met een speciaal accent op mensbeeld;

meer globaal:

- cognitieve psychologie, systeemtheorie, omgevingspsychologie en biologische psychologie.

Eindtermen 6, 18, 19, 22 (Ba) en 9 (Ma)

Leerlijnen Schrijven, psycho-sociale attitude

Studielast Hoorcolleges 9 uur
Werkstuk 23 uur
Zelfstudie 38 uur

Toetseisen
- Actieve participatie in hoorcolleges.
- Literatuurstudie. [276 p.] (74 p. verplicht en 200 p. eigen keuze)
- Collegestof.

Verplichte literatuur
- Heitink, Gerben, *Pastorale zorg. Theorie, differentiatie, praktijk* (Kampen: Kok, 1998), 86-106. [20 p. cat. 3 → 3 uur]
- Heuvelman, Ard & Jan Gutteling, *Psychologie* (Amsterdam: Boom, 2004[5]), 13-35. [22 p. cat. 3 → 3 uur]
- Ouweneel, W.J., *Psychologie. Een christelijke kijk op het mentale leven* (Amsterdam: Buijten & Schipperheijn, 1984), 104-125. [21 p. cat. 3 → 3 uur]
- Ouweneel, W.J., *Hart en ziel. Een christelijke kijk op de psychologie* (Amsterdam: Buijten & Schipperheijn, 1986), 105-114. [9 p. cat. 3 → 1 uur]

Aanbevolen literatuur
- Rigter, Jakop, *Het palet van de psychologie. Stromingen en hun toepassing in hulp-verlening en opvoeding* (Bussum: Coutinho, 2014), 17-375.

Keuzevak (verbredend): Aramees 1

Docent	H. de Waard MA	*Vakcode*	KV-Aram1
Toetsvorm	Schriftelijk werkstuk en schriftelijk tentamen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	B- t/m E-jaar / blok 3
Tentamendata	29 maart, herkansing 5 juli	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Laatste dag van tentamenperiode blok 3	*Instapeis*	Tentamen Hebreeuws 4 met goed gevolg hebben afgelegd

Leerdoelen De student:
- heeft basale kennis van de geschiedenis van het Aramees, van de invloed van het Aramees op het Bijbels Hebreeuws en van de 'Aramese achtergronden' van het NT;
- heeft basale kennis van de schrift- en klankleer van het Bijbels Aramees;
- heeft basale kennis van de vormleer van het Bijbels Aramees;
- heeft basale kennis van de syntaxis van het Bijbels Aramees;
- kan woordsoorten herkennen en benoemen;
- kan verbogen/vervoegde vormen herkennen en determineren;
- heeft vaardigheid in het gebruik van Rosenthals grammatica, woordenboeken en commentaren;
- kan Aramese teksten analyseren en in het Nederlands vertalen.

Eindtermen 1, 2, 8 (Ba); 1, 2, 8 (Ma)

Leerlijnen Kritisch analyseren en synthetiseren, praktische vaardigheden (niveau 2/3)

Studielast Hoor-, werk- en instructiecolleges 9 uur
Collegevoorbereiding 15 uur (5 x 3 uur)
Zelfstudie 26 uur
Schriftelijk werkstuk 20 uur

Toetseisen *Schriftelijk werkstuk:*
Een geannoteerde vertaling van Daniël 3: 1-30.

Tentamen:
- Collegedictaat. [12 p. cat. 2 → 2,5 uur]
- Fitzmyer, Joseph A., 'The Aramaic Language and the Study of the New Testament', *JBL* 99/1 (1980), 5-21. [17 p. cat. 1 → 5 uur]
- Folmer, Margaretha, 'Alt- und Reichsaramäisch', in: Holger Gzella (ed.), *Sprachen aus der Welt des Alten Testaments* (Darmstadt: WBG, 2009), 104-107. [3 p. cat. 1 → 1 uur]

◦ Hurvitz, Avi, 'Hebrew and Aramaic in the Biblical Period: The Problems of "Aramaisms" in Linguistic Research on the Hebrew Bible', in: Ian Young (ed.), *Biblical Hebrew: Studies in Chronology and Typology* (London/New York: T&T Clark, 2003), 24-37. [14 p. cat. 1 → 5 uur]
◦ Rosenthal, F., *A Grammar of Biblical Aramaic* (Wiesbaden: Harrassowitz, 1983[5] of 1995[6]), §§ 29, 32, 42, 49, en paradigma 1. [→ 10 uur]
◦ Grammatica Ezra 4:8-24. [→ 2,5 uur]

Te gebruiken
- *Biblia Hebraica Stuttgartensia* (BHS) (Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1977 of later).
- Gesenius, W. & F. Buhl, *Hebräisches und Aramäisches Handwörterbuch über das Alte Testament* (Leipzig: F.C.W. Vogel, 1915[16] of later).
- óf: Koehler, L. & W. Baumgartner, *Lexicon in Veteris Testamenti Libros + Supplementum* (Leiden: Brill, 1953, herdruk 1973).
- óf: Koehler, L. & W. Baumgartner, *A Bilingual Dictionary of the Hebrew and Aramaic Old Testament. English and German* (Leiden: Brill, 1998, herdruk van versie 1953 onder andere titel).
- óf: Koehler, L. e.a., *The Hebrew and Aramiac Lexicon of the Old Testament*, 2 Volumes (Leiden: Brill, 1994; idem, Study Edition, 2002, herziene editie van voornoemd woordenboek; Duitse versie uitgegeven door Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt).
- Rosenthal, F., *A Grammar of Biblical Aramaic* (Wiesbaden: Harrassowitz, 1983[5] of 1995[6]).
- Concordantie (bijv. van G. Lisowsky, of van S. Mandelkern, of van A. Even-Shoshan).
- Computerprogramma *BibleWorks* (aanwezig in de bibliotheek van de TUA) of een ander programma.

Bijzonderheden Dit keuzevak is een verplicht onderdeel van de major OT en de major NT.

Als vervolg op dit keuzevak Aramees 1 wordt eenmaal in de twee jaar het keuzevak Aramees 2 aangeboden.

Keuzevak (verbredend): Echtscheiding en christelijke ethiek

Docent	Dr. D.J. Steensma	*Vakcode*	KV-EchtEth
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	D- t/m E-jaar / blok 3
Tentamendata	5 april, herkansing 21 juni	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen Kennis van en inzicht in de achtergrond van bijbelse teksten over echtscheiding.
Inzicht in de vraag hoe deze teksten in de loop van de geschiedenis zijn verstaan.
Inzicht in het functioneren van deze teksten in de gereformeerde ethiek vandaag de dag.

Eindtermen 3, 5, 6, 11, 14, 24

Leerlijnen kritisch analyseren en synthetiseren, discussiëren en argumenteren (niveau 3)

Studielast Hoorcolleges 9 uur
Collegevoorbereiding 18 uur
Zelfstudie 43 uur

Toetseisen
◦ Steensma, D.J., *Echtscheiding. Een exegetisch-ethische evaluatie* (Buijten & Schipperheijn: Amsterdam, 2016). [251 p. cat. 2 → 43 uur]

Aanbevolen literatuur
- Collins, Raypond F., *Divorce in the New Testament*. Good News Studies 38 (Collegeville: The Liturgical Press, 1992).
- Deputaten huwelijk en echtscheiding (van de Gereformeerde Kerken in Nederland). *Echtscheiding en hertrouwen? Aanzet tot een nieuwe benadering van echtscheiding, tucht en hertrouwen.* Populaire versie van het echtscheidingsrapport dat geschreven is voor de generale synode Zuidhorn 2002-2003.
- Douma, J., *Echtscheiding*. Ethische bezinning VII (Kampen: Van den Berg, 1988).
- Instone-Brewer, David, *Divorce and Remarriage in the Bible. The Social and Literary*

Context (Grand Rapids: Eerdmans, 2002).
- Instone-Brewer, David, *Divorce and Remarriage in the Church. Biblical Solutions for Pastoral Realities* (InterVarsityPress: Downers Grove, 2003).
- Mackin, Theodor, *Divorce and Remarriage. Marriage in the Catholic Church* (New York: Paulist Press, 1984).
- Zhekov, Yordan Kalev, *Defining the New Testament Logia on Divorce and Remarriage in a Pluralistic Context* (Eugene: Pickwick Publications, 2009).

Keuzevak (verbredend): Gemeenteopbouw

** Admissiale studenten moeten dit vak op enig moment tijdens de studie als keuzevak doen.*

Docent	Drs. J. van 't Spijker	*Vakcode*	K-GO
Toetsvorm	Leesverslag met eigen reflectie	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	D- t/m E-jaar / blok 3
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Laatste dag tentamenperiode	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen

Het verkrijgen van kennis en inzicht in het systematisch-theologisch nadenken over de opbouw van de gemeente binnen een gereformeerde context, gericht op het ontwikkelen van eigen vaardigheid in het methodisch en beleidsmatig werken aan de opbouw van de gemeente van Christus in deze tijd (en in onze samenleving).

Eindtermen

6, 7, 11, 14, 18, 19, 21, 24, 25, 28 t/m 34, 36 (Ma)

Leerlijnen

Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, psycho-sociale attitude, praktische vaardigheden

Studielast

Colleges 9 uur
Collegevoorbereiding 6 uur
Collegevoorbereiding en zelfstudie 55 uur

Toetseisen

Toetsing vindt plaats door middel van een door de student te schrijven wetenschappelijk artikel (max. 3.000 wrd.) waaruit kritische bespreking en beargumenteerde verwerking blijkt van de volgende literatuur:
- Dekker, Wim e.a., *Tijd om mee te gaan; over discipelschap vandaag* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2014), 1-144. [135 p. cat. 2 → 11 uur]
- Hoek, Jan, *Geroepen in een nieuwe eeuw. Geheim en missie van de gemeente* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2008), 9-151. [142 p. cat 2 → 12 uur]
- Roest, Henk de, *Een huis voor de ziel. Gedachten over de kerk voor binnen en buiten* (Zoetermeer: Meinema, 2010), 7-349. [342 p. cat 2 → 32 uur]

Aanbevolen literatuur

- Ark, J. van & H.P. de Roest, *De weg van de groep. Leidinggeven aan groepen in gemeente en parochie* (Zoetermeer: Meinema, 2004).
- Brienen, T., *Onderlinge dienst. Schets van gemeenschapsbeleving in de gemeente van Christus* (Utrecht: Christelijke Gereformeerde Lectuurstichting Ds. H. Janssen, 1969).
- Haveman, J., *Samen naar de Bron. Over jongeren, jeugdcultuur en kerkelijk jeugdbeleid* (Roodeschool: Jan Haveman, 2000).
- Heitink, G., *Biografie van de dominee* (Baarn: Ten Have, 2001).
- Hendriks, J., *Een vitale en aantrekkelijke gemeente. Model en methode van gemeenteopbouw* (Kampen: Kok, 1990).
- Hendriks, J., *Gemeente als herberg. De kerk van 2000 – een concrete utopie* (Kampen: Kok, 1999).
- Herbst, M., *Missionarischer Gemeindeaufbau in der Volkskirche* (Stuttgart: Calwer, 1987).
- Hornikx, R., *Spiritualiteit als motor tot vernieuwing. Een model voor parochie en gemeente* (Kampen: Kok, 2002).
- Hornikx, R., *Werken aan gemeenschap. Modellen, methoden en technieken voor pastoraal opbouwwerk in parochies en gemeenten* (Kampen: Kok, 2004).
- Immink, F.G. & H.P. de Roest, *Praktische theologie in meervoud. Identiteit en vernieuwing* (Zoetermeer: Meinema, 2003).

- Kamp, P.W. van de, *Hart voor de stad. Een praktisch-theologische studie naar kansen voor kerk-zijn in een stedelijke samenleving* (Kampen: Kok, 2003).
- Krol, A.J., *Gemeentegroei compleet. Een praktische handleiding* (Hoornaar: Gideon, 2001).
- Modderman, J., *Kerk (in) delen. Van leergemeenschap naar ontmoetingsgemeenschap* (Kampen: Kok, 2008).
- Möller, Chr., *Lehre vom Gemeindeaufbau I, Konzepte, Programme, Wege* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1987).
- Möller, Chr., *Lehre vom Gemeindeaufbau II, Durchblicke, Einblicke, Ausblicke* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1990).
- Noordegraaf, A., *Vijf broden en twee vissen* (Zoetermeer: Boekencentrum, 1998).
- Noorloos, M.A., *Groeien bij de Bron. Kansen voor het christelijk en kerkelijk leven* (Kampen: Kok, 2005).
- Noorloos, M.A., *Leven uit de bron. Via geloofsontwikkeling naar gemeenteopbouw* (Kampen: Kok, 1999).
- Noort, G. e.a., *Als een kerk opnieuw begint. Handboek voor missionaire gemeenschapsvorming* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2008).
- Pasveer, J., *Hoe nu verder…? Handreiking voor een systematisch begeleid opbouwleerproces van gemeenten* (Gorinchem: Narratio, 1994).
- Pelt, J.W. van, *De pastorale gemeente. Over schapen met het hart van een herder* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2002).
- Peters, A., *Tot Uw dienst. Een diaconale bijdrage aan gemeenteopbouw* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2000).
- Ploeger, A.K. & J.J. Ploeger-Grotegoed, *De gemeente en haar verlangen. Van praktische theologie naar geloofspraktijk van de gemeenteleden* (Kampen: Kok, 2001).
- Ploeger, A.K. & J.J. Ploeger-Grotegoed, *Morgen… in de verte* (Kampen: Kok, 2007).
- Pritchard, G.A., *Willow Creek. Een eerlijke evaluatie* (Heerenveen: Barnabas, 1997) (Grand Rapid: Baker Books, 1996).
- Schwarz, Christian A., *Natuurlijke gemeente-ontwikkeling volgens de principes die God in de schepping heeft gelegd* (Hoornaar: Gideon, 1996).
- Versteeg, J.P., *Kijk op de kerk, de structuur van de gemeente volgens het Nieuwe Testament* (Kampen: Kok, 1985 of later).
- Wierda, S.J., *Visie op de gemeente* (Apeldoorn: Theologische Universiteit, 2001).
- Wright, N.T., *Nieuwe taken voor de kerk van nu* (Zoetermeer: Boekencentrum, 1995).

Keuzevak: Grieks 3

**Dit vak is verplicht voor hen die in hun vooropleiding geen Grieks hebben gehad.*

Docent	Dr. J.J. Oosterhuis-den Otter	*Vakcode*	BaA-G3
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen, ± 3 schriftelijke overhoringen	*Omvang*	5 EC
Tentamenduur	3 uur	*Periode*	A-jaar / blok 3
Tentamendata	5 april, herkansing 6 juni	*Colleges*	3 x 2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Colleges Grieks 2 gevolgd

Zie voor informatie over dit vak pagina 38.

Keuzevak (verbredend): Herman Bavinck en Eduard Böhl: denkers op het grensvlak van twee disciplines

Docent	Prof. dr. A. de Muynck (gastdocent 4e college: dr. B.J. Spruyt	*Vakcode*	KV-HBEB
Toetsvorm	Paper	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	C- t/m E-jaar / blok 3
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Laatste dag van tentamenperiode blok 3 (herkansing laatste dag herkansingsperiode)	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen

De student:
- *kent* de hoofdlijnen van het pedagogisch denken van Bavinck en Böhl;
- heeft *inzicht* in het verband tussen de theologische en pedagogische inzichten van deze denkers;
- is in staat de switch van theologie naar pedagogiek te *begrijpen* vanuit de biografie van beide denkers;
- is in staat om de inzichten van Bavinck en Böhl te *plaatsen* in respectievelijk de Neo-gereformeerde en de Luthers-Kohlbrüggiaanse theologische traditie;
- kan met voorbeelden laten zien dat hij de inzichten kan *toepassen* op de pastorale en/of pedagogische praktijk;
- is in staat om bij beide denkers hun (vak-)wetenschappelijke methode te traceren.

Eindtermen

2, 4, 6 (Ma)

Leerlijnen

Kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, discussiëren en argumenteren, samenwerken

Studielast

Hoorcolleges 9 uur (3 x 1,5 uur over Bavinck; 3 x 1,5 uur over Böhl)
Zelfstudie/paper 61 uur [ongeveer 300 p. cat. 2]

Toetseisen

- Bavinck, H. *Peadagogische Beginselen* (Kampen: Kok, 1928), 7-174.
- Böhl, E. *Allgemeine Pädagogik* (Wien: Wilhelm Braumüller, 1872), 1-97; 168-184. Dit boek wordt in ook in Nederlandse vertaling beschikbaar gesteld.

Het paper bevat een beargumenteerde positiebepaling ten opzichte van Bavinck en Böhl. Precieze instructie over vraagstelling, aantal minimale citaten etc wordt gegeven tijdens het eerste college.

Aanbevolen literatuur

- Bavinck, H. *Gereformeerde Dogmatiek* (Kampen: Kok, 1911). (Capita Selecta. Wordt tijdens het college aangegeven).
- Bremmer, R.H., *Herman Bavinck en zijn tijdgenoten* (Kampen: Kok, 1966).
- Muynck, A. de, *Theologisch denken van pedagogen* (tekst lezing voor netwerk PTO. Wordt via de ELO ter beschikking gesteld).

Keuzevak (verbredend): Kerk en islam: missionaire ontmoeting met moslims

Docent	Drs. B.J. Dikken	*Vakcode*	KV-KeI
Toetsvorm	Schriftelijke opdrachten met mondelinge besprekingen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur (eindbespreking)	*Periode*	A- t/m D-jaar / blok 3
Tentamendata	In overleg met de docent	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met de docent, in collegeblok 3	*Instapeis*	Godsdienstwetenschap

Leerdoelen

Het kritisch doordenken van theoretische kennis en het verwerven van praktische vaardigheid om de eerste stappen te zetten op het pad van de missionaire ontmoeting met moslims in Nederland.
De volgende leerdoelen komen aan de orde:
- de student kan aangeven hoe een christelijke gemeente kan getuigen onder moslims;

- de student leert wegen kennen om contacten te leggen met moslims;
- de student weet in hoofdlijnen wat de theologische verschillen zijn tussen de Bijbel en de Koran;
- de student maakt kennis met de wijze waarop veel moslims denken over de Bijbel, christenen en de christelijke kerk;
- de student leert wat de kosten kunnen zijn voor mensen die aangeven christen te willen worden;
- de student leert in hoofdlijnen hoe nieuw-gelovigen opgevangen kunnen worden in de christelijke gemeente.

Eindtermen 7, 11, 23

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, praktische vaardigheden

Studielast Werkcolleges 9 uur
Werkcollege-opdrachten en bezoeken van werkers 20 uur
Praktische opdrachten 9 uur
Literatuurstudie 30 uur
Eindbespreking opdrachten 2 uur

Toetseisen Gedeelten uit (in overleg met docent):
- Chapman, C., *Cross and Crescent - Responding to the challenge of Islam* (Leicester: Inter-Varsity Press, 1995) (Nederlandse vertaling: *Kruis & Halve Maan* (Amsterdam: Buijten & Schipperheijn,1996).
- Cragg, K., *The Call of the Minaret* (Maryknoll NY: Orbis Books, 1989^2).
- Gaudeul, J.M., *Called from Islam to Christ. Why Muslims become Christians* (London: Monarch Books, 1999).
- Nazir-Ali, M., *Frontiers in Muslim-Christian Encounter* (Oxford: Regnum, 1991).
- Reitsma, B., *Kwetsbare liefde. De kerk, de islam en de drie-enige God* (Utrecht: Boekencentrum, 2017).
- Verkuyl, J., *Met Moslims in gesprek over het Evangelie* (Kampen: Kok, 1994^2).

Aanbevolen literatuur
- Qureshi, N., *Seeking Allah, Finding Jesus. A Devout Muslim Encounters Christianity* (Grand Rapids, Michigan: Zondervan, 2016).
- Samir, S.K., *111 Questions on Islam, On Islam and the West* (San Francisco: Ignatius Press, 2008). Of de Nederlandse uitgave: *De Islam en het Westen, 111 Vragen aan Samir Khalil Samir* (Tielt: Lannoo, 2012).

Keuzevak: Latijn 2

**Dit vak is verplicht voor hen die in hun vooropleiding geen Latijn hebben gehad.*

Docent	Dr. J.J. Oosterhuis-den Otter	*Vakcode*	BaC-L2
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	3 uur	*Periode*	C-jaar / blok 3
Tentamendata	Herkansing 2017/2018 15 oktober 5 april, herkansing 14 juni	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Colleges Latijn 1

Zie voor informatie over dit vak pagina 73.

Keuzevak (verbredend): Leesvaardigheid wetenschappelijke literatuur (En, Ne, Du en Fa) met een toespitsing op Duits

Docent	Drs. R. Leune	*Vakcode*	KV-D
Toetsvorm	Testimonium	*Omvang*	0 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	A- t/m E-jaar / blok 3
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	1 uur per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen De student:
- vergroot zijn vaardigheid om Nederlandse, Engelse, Duitse en Franse literatuur te lezen, zodanig dat de kern van het gelezene voor de student duidelijk is. Elke student vergroot z'n leesvaardigheid in elke taal. Bij het Duits wordt er aanvullend ingegaan op zinsstructuren, verbindingswoorden en grammatica.
- kan concentrisch lezen i.p.v. lineair: niet van voor naar achter, maar eerst globaal en dan volgende leesrondes;
- kan samenvattend en structurerend lezen, i.p.v. vertalend;
- vergroot zijn kennis van Duitse zinsstructuren, verbindingswoorden en grammatica, waardoor zijn tekstbegrip van Duitstalige teksten toeneemt;
- kent een aantal raadstrategieën die hij kan inzetten om teksten in het Nederlands, Engels, Duits en Frans beter te begrijpen.

Studielast Werkcolleges 4,5 uur
Collegevoorbereiding: uitgereikte hand-out meenemen

Toetseisen ◦ Actieve betrokkenheid bij de colleges

Bijzonderheden De cursus is een faciliteit die de opleiding kosteloos aan de student aanbiedt. Aan deze cursus kunnen geen studiepunten worden ontleend. Zie voor meer informatie p. 14.

Keuzevak (verbredend/verdiepend): Oude Testament (minor)

Docent	Prof. dr. H.G.L. Peels	*Vakcode*	MI-OT
Toetsvorm	Mondeling tentamen en leesverslag	*Omvang*	Tentamen 7,5 EC Colleges 2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	Afspreken met hoogleraar	*Colleges*	24 college-uren (major-colleges)
Inleverdata opdracht(en)	Afspreken met hoogleraar		

Zie voor nadere informatie over deze minor het onderdeel 'Minor Master II' vanaf p. 179 in deze studiegids.

Keuzevak (verbredend): Praktijkgericht onderzoek

Docent	Drs. B.M. Vreugdenhil-Tolsma	*Vakcode*	KV-PO
Toetsvorm	Deelopdrachten en eindopdracht	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	B- t/m E-jaar / blok 3
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Deelopdracht 1: 18/2/19 (herkansing 4/3) Deelopdracht 2a: 25/2/19 (herkansing 11/3) Deelopdracht 2b: 11/3/19 (herkansing 25/3) Eindopdracht 3: 12/4/19 (herkansing 12/6)	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen Het opdoen van inleidende kennis over praktijkgericht (empirisch) onderzoek en van ervaring met het opzetten en uitvoeren van een eigen kleinschalig praktijkgericht onderzoek.

Eindtermen 4, 8, 10, 17 en 19 (Ba) en 4, 5, 8, 14 en 16 (Ma)

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, praktische vaardigheden (niveau 2/3)

Studielast Hoorcolleges 6 uur
Werkcolleges 3 uur
Collegevoorbereiding 35 uur (15 uur literatuur lezen (bestaande uit gedeelten uit de

toetseisen, zie hieronder), 20 uur deelopdrachten)
Zelfstudie 26 uur (eindopdracht)

Toetseisen

Toetsing vindt plaats d.m.v. deelopdrachten (beoordeeld met een voldoende of onvoldoende) en een eindopdracht (alleen beoordeeld als beide deelopdrachten – evt. na aanpassing – een voldoende hebben ontvangen) met beoordeling in een eindcijfer.
Deelopdrachten:
1: Zelf een praktijkgericht onderzoeksplan maken met daarin keuze voor:
   a. kwantitatief onderzoek (vragenlijst, min. 100 respondenten);
   b. kwalitatief onderzoek (interviews, min. 5 individuele of 2 focusgroepen);
   c. mixed-methods (vragenlijst min. 50 respondenten en min. 3 individuele interviews of 1 focusgroep).
2a: Vragenlijst voor eigen onderzoek ontwerpen (alleen bij keuze a en c).
2b: Interviewleidraad ontwerpen (alleen bij keuze b en c).

Eindopdracht: onderzoeksrapport eigen onderzoek, met als vereiste onderdelen: titelblad, inhoudsopgave, samenvatting, inleiding, onderzoeksopzet, resultaten, conclusies, (evt.) discussie, literatuur en bijlagen.

Verplichte literatuur (ter voorbereiding op de colleges en ter verwerking in de te maken opdrachten):
- Andriessen, D./Hogeschool Utrecht, 'Praktisch relevant én methodisch grondig? Dimensies van onderzoek in het hbo', http://www.onderzoekscoach.nl/wp-content/uploads/2014/04/Openbare-Les-Daan-Andriessen1.pdf [3 maart 2015], 17-35. [18 p. leesstof → 1 uur]
- Cameron, H. & C. Duce, *Researching practice in Ministry and Mission. A Companion* (London: SCM Press, 2013), xi-xxxi, 1-37, 82-93, 109-120. [78 p. leesstof → 5 uur]
- Dassen, Th.W.N. e.a., *Lezen en beoordelen van onderzoekspublicaties* (Amersfoort: Thieme Meulenhoff, 2014), 47-107, 115-118. [37 p. leesstof → 2 uur; 24 p. cat. 2 → 4 uur]
- Mortelmans, D., *Handboek kwalitatieve onderzoeksmethoden* (Leuven: Acco, 2013), 254-276, 341-347. [30 p. leesstof → 2 uur]
- Rietveld, N., 'Tips van een onderzoeker: wat wel en wat vooral niet te doen bij het opstellen van een enquête', http://slideflix.net/doc/4052157/methodologisch-advies-op-maat-tips-van-een-onderzoeker- [3 maart 2015], 16-19. [4 p. leesstof → 0,25 uur]
- Verschuren, P.J.M. & J.A.C.M. Doorewaard, *Het ontwerpen van een onderzoek* (Den Haag: Lemma, 2007), 15-28. [13 p. leesstof → 1 uur].

Aanbevolen literatuur

- Cameron, H. & C. Duce, *Researching practice in Ministry and Mission. A Companion* (London: SCM Press, 2013).
- Dassen, Th.W.N. e.a., *Lezen en beoordelen van onderzoekspublicaties* (Amersfoort: Thieme Meulenhoff, 2014).
- Mortelmans, D., *Handboek kwalitatieve onderzoeksmethoden* (Leuven: Acco, 2013).
- Peet, A.A.J. e.a., *Toegepaste statistiek. Beschrijvende technieken* (Groningen/ Houten: Noordhoff Uitgeverijen, 2011).
- Verschuren, P.J.M., *Praktijkgericht onderzoek. Ontwerp van organisatie- en beleidsonderzoek* (Den Haag: Boom Lemma Uitgevers, 2009).
- Verschuren, P.J.M. & J.A.C.M. Doorewaard, *Het ontwerpen van een onderzoek* (Den Haag: Lemma, 2007).
- Zee, F. van der, *Analyseren van data uit interviews* (Groningen: Hulp bij Onderzoek, 2016) (op aanvraag bij docent verkrijgbaar).

Bijzonderheden

Het vak wordt grotendeels op niveau 2 gegeven. Bij de academische vaardigheid 'onderzoeken' wordt toegewerkt naar niveau 3, omdat het doel van het keuzevak is om zelfstandig een relevante probleemstelling te ontwikkelen en een daarbij passend (kleinschalig) onderzoek op te zetten, uit te voeren en daarover een rapportage te schrijven.

Keuzevak (verdiepend): Reformatorische wijsbegeerte

Docent	Drs. I.D. Haarsma	*Vakcode*	KV-RW
Toetsvorm	Causerie en dossier	*Omvang*	2,5 EC / 5 EC (zie studielast)
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	A- t/m C-jaar / blok 3
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Causerie wordt gehouden in de 6e collegeweek. Individueel dossier uiterlijk 1 week daarna inleveren	*Instapeis*	Filosofie (1 en 2)

Leerdoelen

De student:
- kan karakteristieke inzichten van de reformatorische wijsbegeerte en met name van Herman Dooyeweerd weergeven en evalueren.

Eindtermen

5, 8, 10

Leerlijnen

Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren

Studielast

Hoor-/werkcolleges 9 uur
Bestuderen literatuur gemeenschappelijk deel 21 uur
Voorbereiden causerie 30 uur
Schrijven dossier 10 uur (bestaand uit uitwerkingen vier werkcolleges, samenvatting eigen causerie, leerwinst causerie anderen, plus in het geval van de 5 EC-variant een verslag van de literatuurstudie (70 uur))

Toetseisen

- Geertsema, H.G., *Denken over zin en wetenschap* (Afscheidsrede Dooyeweerd leerstoel 2006), 1-22. [22 p. cat. 1 → 7 uur]
- Glas, G., *Wat is christelijke filosofie?* (Amsterdam: Oratie Vrije Universiteit, 2010), 1-15. [15 p. cat. 1 → 5 uur]
- Glas, G., 'Filosofische Antropologie' in R. van Woudenberg (ed.), *Kennis en werkelijkheid. Tweede inleiding tot een christelijke filosofie* (Amsterdam: Buijten en Schipperheijn; Kok: Kampen, 1996), 86-113. [28 p. cat. 1 → 9 uur]
- Zelfgekozen tekst (in overleg met de docent) over een aspect van de filosofie van Dooyeweerd. [→ 30 uur]

Aanbevolen literatuur

- Dooyeweerd, H., *De wijsbegeerte der wetsidee Boek I. De wetsidee als grondlegging der wijsbegeerte* (Amsterdam: Paris, 1935).
- Dooyeweerd, H., *Roots of Western Culture: Pagan, Secular, and Christian Options* (Toronto: Wedge Publishing Foundation, 1979)
- Friesen, J.G., '95 theses on Herman Dooyeweerd', *Philosophia reformata* 74/1 (2009), p. 78-105.
- Geertsema, H.G., 'Reformatorische Wijsbegeerte in de ontwikkeling van de tijd: de waardering van de verlichting', *Beweging* 62/1 (1998), p. 3-5.
- Geertsema, H.G., *Denken over zin en wetenschap* (Afscheidsrede Dooyeweerd leerstoel 2006).
- Glas, G., *Wat is christelijke filosofie?* (Amsterdam: Oratie Vrije Universiteit, 2010).
- Glas, G., 'Filosofische Antropologie' in: R. van Woudenberg (ed.), *Kennis en werkelijkheid. Tweede inleiding tot een christelijke filosofie* (Amsterdam: Buijten en Schipperheijn; Kok: Kampen, 1996), 86-142.
- Glas, G., 'Het kwaad, de schaamte en mogelijkheden voor een heteronome visie op de moraal', in E. Brugmans, G. Glas & S.J.M. Waanders (eds.), *Rechtvaardigheid en verzoening. Over de fundamenten van de moraal in een tijd van geweld* (2000), 66-85.

Links
- http://www.christelijkefilosofie.nl/
- http://www.sophieonline.nl/
- http://www.allofliferedeemed.co.uk/dooyeweerd.htm

Boeken
- Woudenberg, R. van, *Gelovend denken. Inleiding tot een christelijke filosofie* (Amsterdam: Buijten & Schipperheijn, 1992).
- Glas, G., *Twijfel, Bewijs & Overgave. Over Christelijke Filosofie* (Amsterdam: Uitgeverij Sjibbolet, 2011).

Keuzevak (verdiepend): Spelen met Leviatan. Bijbelse beelden bij dit monster

Docent	Prof. dr. J. Dekker, dr. H.R. van de Kamp en dr. M.C. Mulder	*Vakcode*	KV-Lev
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	B- en C-jaar / blok 3
Tentamendata	19 maart, herkansing 25 juni	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen

De student:
- leert de diverse voorstellingen van het zeemonster Leviatan kennen, zoals deze voorkomen in de wereld van het Oude Nabije Oosten, het Oude Testament, de intertestamentaire literatuur, het Jodendom en het Nieuwe Testament;
- ontdekt nieuwe verbanden tussen OT, de intertestamentaire (apocalyptische) literatuur en het NT (m.n. Openbaring);
- heeft inzicht in de Bijbels-theologische betekenis van het spreken over Leviatan in een context van polytheïsme en religieus pluralisme;
- weet dit mythologische spreken van de Schrift te verbinden met een gereformeerde visie op schriftuitleg en hermeneutiek;
- maakt kennis met de uiteenlopende wijze waarop het beeld van Leviatan invloed heeft gehad in theologie en maatschappij en leert hierop te reflecteren als gereformeerd theoloog.

Eindtermen

1, 3, 5, 6, 8, 11, 15

Leerlijnen

Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren

Studielast

Hoorcolleges 9 uur
- twee collegeblokken over Leviatan in het Oude Testament tegen de achtergrond van de wereld van het Oude Nabije Oosten;
- twee collegeblokken over Leviatan in de intertestamentaire literatuur;
- twee collegeblokken over Leviatan in het Nieuwe Testament, m.n. het boek Openbaring).

Tentamenvoorbereiding (incl. collegevoorbereiding) 61 uur

Toetseisen

◦ Bekkum, K. van e.a. (eds.), *Spelen met Leviatan. Monsters in bijbel, theologie, religie en kunst* (Amsterdam: Buijten & Schipperheijn, 2018).

Aanbevolen literatuur

- Becking, Bob, *Zonder monsters gaat het niet. Een geschiedenis van de Leviathan* (Vught: Skandalon, 2015).

Keuzevak (verdiepend): Theologie van Jeremia

Docent	Prof. dr. H.G.L. Peels	*Vakcode*	KV-TJ
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	A- t/m C-jaar / blok 3
Tentamendata	21 maart, herkansing 6 juni	*Colleges*	2 colleges per week
Inleverdata opdracht(en)	Vóór aanvang blok 4	*Instapeis*	Hebreeuws 1 t/m 4

Leerdoelen

De student:
- heeft kennis van de historische achtergrond en de literaire structuur van het boek Jeremia;
- weet de belangrijkste wetenschappelijke problemen in het Jeremia-onderzoek te benoemen;
- heeft een basale kennis van de belangrijkste theologische thema's van het boek Jeremia;
- is in staat om theologische inhouden van het boek Jeremia te verbinden met de praktijk van geloof, kerk en samenleving.

Eindtermen	1, 2, 5, 6, 10, 15
Leerlijnen	Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, geestelijke instelling, praktische vaardigheden (niveau 2)
Studielast	Hoor-/werkcolleges 12 uur Collegevoorbereiding 18 uur Zelfstudie tentamen 40 uur
Toetseisen	◦ Allen, L.C., 'Jeremiah: Book of', in: M.J. Boda & J. Gordon McConville (eds.), *Dictionary of the Old Testament. Prophets (A Compendium of Contemporary Biblical Scholarship)* (Downers Grove: Intervarsity Press, 2012), 423-441. ◦ Crouch, C.L., *An Introduction to the Study of Jeremiah* (Londen: Bloomsbury, 2017), 58-76. ◦ Dearman, J.A., 'Jeremiah: History of Interpretation', in: M.J. Boda & J. Gordon McConville (eds.), *Dictionary of the Old Testament. Prophets (A Compendium of Contemporary Biblical Scholarship)* (Downers Grove: Intervarsity Press, 2012), 441-449. ◦ Lundbom, Jack R., 'Jeremiah (Prophet)', in: D.N. Freedman (ed.), *The Anchor Bible Dictionary*, Band 3 (New York: Doubleday, 1992), 684-698. ◦ Lundbom, Jack R., 'Jeremiah, Book of', in: D.N. Freedman (ed.), *The Anchor Bible Dictionary*, band 3 (New York: Doubleday, 1992), 706-721. ◦ Martens, Elmer A, 'Jeremiah', in: Willem A. VanGemeren (ed.), *New International Dictionary of Old Testament & Exegesis*, Band 4 (Carlisle: Paternoster Press, 1996), 752-755. ◦ McConville, J. Gordon, 'Jeremiah: Theology of', in: Willem A. VanGemeren (ed.), *New International Dictionary of Old Testament Theology & Exegesis*, Band 4 (Carlisle: Paternoster Press, 1996), 755-767. ◦ Peels, Eric, 'Jeremiah, prophet of ruin and ultimate hope', in: H.G.L. Peels & S.D. Snyman (eds.), *The Lion Has Roared. Theological Themes in the Prophetic Literature of the Old Testament* (Eugene: Wipf & Stock, 2012), 96-118. Totaal aantal pagina's van deze 7 artikelen: [120 p. cat. 1 → 40 uur]
Aanbevolen literatuur	- Brueggemann, W., *The Theology of the Book of Jeremiah* (Cambridge: Cambridge University Press, 2007). - Fischer, G., *Jeremia. Prophet über Völker und Königreiche* (Leipzig: Evangelische Verlagsanstalt, 2015). - Hill, John, *Friend or Foe? The Figure of Babylon in the Book of Jeremia MT* (Leiden: Brill, 1999). - Lalleman-de Winkel, H., *Jeremiah in Prophetic Tradition. An Examination of the Book of Jeremiah in the Light of Israel's Prophetic Traditions* (Leuven: Peeters, 2000). - Lundbom, J.R., *Jeremiah closer up*: *the prophet and the book*, *Hebrew Bible monographs* (Sheffield: Phoenix Press, 2010). - McConville, J.G., *Judgment and Promise. An Interpretation of the Book of Jeremiah* (Leicester: Apollos, 1993).
Bijzonderheden	De collegereeks als geheel wordt door de student voorbereid door: - het bekijken van een video over het boek Jeremia: www.bibledex.com; - het lezen van het lemma van Gordon McConville in NIDOTTE; - het naar aanleiding van de video en het gelezen artikel formuleren van drie eigen vragen over boek en theologie van Jeremia (deze per mail sturen aan de docent, vóór aanvang van het 3e blok).

Keuzevak (verdiepend): Aramees 2

Docent	H. de Waard MA	*Vakcode*	KV-Aram2
Toetsvorm	Schriftelijk werkstuk	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	B- t/m E-jaar / blok 4
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Laatste dag van tentamenperiode blok 4	*Instapeis*	Tentamen Aramees 1 met goed gevolg hebben afgelegd

Leerdoelen
De student:
- heeft kennis van de schrift- en klank- en vormleer van het Bijbels Aramees, alsmede van de syntaxis;
- kan woordsoorten herkennen en benoemen;
- kan verbogen/vervoegde vormen herkennen en determineren;
- heeft vaardigheid in het gebruik van Rosenthals grammatica, woordenboeken en commentaren;
- kan Aramese teksten analyseren en in het Nederlands vertalen.

Eindtermen
1, 2, 8 (Ba); 1, 2, 8 (Ma)

Leerlijnen
Kritisch analyseren en synthetiseren, praktische vaardigheden (niveau 2/3)

Studielast
Werk- en instructiecolleges 9 uur
Collegevoorbereiding 15 uur (5 x 3 uur)
Zelfstudie 26 uur
Schriftelijk werkstuk 20 uur

Toetseisen
Schriftelijk werkstuk:
Een uitgebreid geannoteerde vertaling van Daniël 7.

Te gebruiken
Zie bij Aramees 1.

Bijzonderheden
Dit keuzevak is sterk aanbevolen voor studenten die de major OT volgen.
Dit keuzevak wordt eenmaal in de twee jaar aangeboden.

Keuzevak (verbredend): Dietrich Bonhoeffers theologie

Docent	Prof. dr. A. Huijgen	*Vakcode*	KV-DBt
Toetsvorm	Review van titel secundaire literatuur (bachelor) of paper over tekst Bonhoeffer (master)	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	A- t/m E-jaar / blok 4
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Laatste dag van tentamenperiode blok 4	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen
De student:
- heeft kennis van de theologie van Dietrich Bonhoeffer en kan teksten van Bonhoeffer interpreteren (bachelor: op een basaal niveau);
- is in staat om deze theologie zowel in Bonhoeffers context te verstaan, als deze theologie te relateren aan de eigen context;
- kan (op een basaal niveau (bachelor)) beredeneerde keuzes maken inzake de eigen theologische positie ten opzichte van Bonhoeffers theologie;
- Bachelor: kan een recensie schrijven van een monografie over Dietrich Bonhoeffers theologie, waarbij in het portfolio ook een samenvatting wordt geleverd van het besproken werk;
- Master: kan een zelfstandig werkstuk schrijven over een zelf geformuleerde vraag gerelateerd aan Bonhoeffers theologie, met gebruikmaking van bronnen en secundaire literatuur, waarbij de student zelf een beredeneerde positiekeuze maakt.

Eindtermen
4 t/m 6, 10, 15, 17 (Ba) en 4 t/m 6, 14, 16, 17, 19 (Ma)

Leerlijnen
Kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven

Studielast
Hoorcolleges 9 uur
Collegevoorbereiding 12 uur
Zelfstudie en vervaardiging paper 49 uur

Toetseisen
- Aan de hand van de opgedane kennis in de colleges, waarin Bonhoeffers biografie en theologie worden ingeleid en enkele teksten van Bonhoeffer worden gelezen, levert de bachelorstudent een recensie van 2.000-3.000 wrd. en de masterstudent een essay van 3.000-5.000 wrd. [→ 49 uur]

Grieks 4 (keuzevak)

**Dit vak is verplicht voor hen die in hun vooropleiding geen Grieks hebben gehad.*

Docent	Dr. J.J. Oosterhuis-den Otter	*Vakcode*	BaA-G4
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen, eventueel schriftelijke overhoringen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	3 uur	*Periode*	A-jaar / blok 4
Tentamendata	13 juni, herkansing 23 augustus	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Colleges Grieks 3 gevolgd

Zie voor informatie over dit vak pagina 41.

Latijn 3 (keuzevak)

**Dit vak is verplicht voor hen die in hun vooropleiding geen Latijn hebben gehad.*

Docent	Dr. J.J. Oosterhuis-den Otter	*Vakcode*	BaC-L3
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	5 EC
Tentamenduur	3 uur	*Periode*	C-jaar / blok 4
Tentamendata	Herkansing 2017/2018 26 oktober 20 juni, herkansing 22 augustus	*Colleges*	2 x 2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Colleges Latijn 1 en 2

Zie voor informatie over dit vak pagina 75.

Keuzevak (verbredend/verdiepend): Oude Testament (minor)

Docent	Prof. dr. H.G.L. Peels	*Vakcode*	MI-OT
Toetsvorm	Mondeling tentamen en leesverslag	*Omvang*	Tentamen 7,5 EC Colleges 2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	Afspreken met hoogleraar	*Colleges*	24 college-uren (major-colleges)
Inleverdata opdracht(en)	Afspreken met hoogleraar		

Zie voor nadere informatie over deze minor het onderdeel 'Minor Master II' vanaf p. 179 in deze studiegids.

Keuzevak (verdiepend): Spiritualistiek

Docent	Prof. dr. M.J. Kater	*Vakcode*	K-Sp
Toetsvorm	Presentatie/schriftelijke opdracht	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	A- t/m E-jaar / blok 4
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Laatste dag van tentamenperiode blok 4	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen

De student:
- reflecteert op de wijze waarop aan de christelijke spiritualiteit gestalte wordt gegeven;
- bezint zich op hoe een Bijbels-gereformeerde spiritualiteit bevorderd kan worden;
- oriënteert zich op de vraag welke plaats de spiritualiteit inneemt in het leven van de theoloog.

Eindtermen 5, 10, 15, 22, 24

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, psycho-sociale attitude, praktische vaardigheden

Studielast
Hoorcolleges 6 uur
Werkcolleges 3 uur
Collegevoorbereiding 15 uur
Voorbereiding presentatie 16 uur
Schriftelijke opdracht 30 uur

Toetseisen
- Presentie en actieve participatie in de colleges. [→ 24 uur]
- Presentatie van voldoende niveau. [→ 16 uur]
- Schriftelijke opdracht. [→ 30 uur]

De collegevoorbereiding bestaat met name uit het reflecteren over opgegeven leesstukken. Daarbij zal gebruik gemaakt worden van de volgende literatuur:

Aanbevolen literatuur
- Aalders, C., *Spiritualiteit. Over geestelijk leven vroeger en nu* ('s-Gravenhage: Boekencentrum, 1969 of later).
- Aalders, C. e.a., *Luisterend leven. Studies over evangelische spiritualiteit* ('s-Gravenhage: Boekencentrum, 1971).
- Berg, A. van den & René Süss (eds.), *Spiritualiteit in Jodendom en christendom* (Heerenveen: Protestantse Pers, 2006).
- Bouwman, K. & K. Bras (eds.), *Werken met spiritualiteit* (Baarn: Ten Have, 2001).
- Bruijne, A.L.Th., *Affect en effect: de betekenis van een Bijbelse spritualiteit voor de christelijke ethiek in een (post-)seculiere context* (Kampen: Kok, 2010).
- Douma, J., 'Gebed en ascetiek', in: C. Trimp (ed.), *De biddende Kerk. Een bundel studies over het gebed, aangeboden bij gelegenheid van het 125-jarig bestaan van de Theologische Hogeschool te Kampen* (Groningen: De Vuurbaak, 1979), 84-115.
- Faber, J., *De spiritualiteit van de theoloog. Een protestants pleidooi* (Kampen: Kok, 1994).
- Hoek, Jan, *Tedere majesteit: omgang met God in gereformeerde spiritualiteit* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2015).
- Spijker, W. van 't e.a. (eds.), *Spiritualiteit* (Kampen: De Groot Goudriaan, 1993).
- Toren, B. van den e.a. (eds.), *Het geloofsleven van de theoloog*. *In tekst en toelichting voor predikanten* (Zoetermeer: Boekencentrum, 1995).
- Velema, W.H., *Nieuw zicht op gereformeerde spiritualiteit* (Kampen: Kok Voorhoeve, 1990).
- Waaijman, K., *Spiritualiteit. Vormen, grondslagen, methoden* (Gent e.a.: Carmelitana e.a., 2000).

Keuzevak (verdiepend): Vroegchristelijk Grieks

Docent	Dr. J.J. Oosterhuis-den Otter	*Vakcode*	KV-VCG
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	A- t/m E-jaar/ blok 4
Tentamendata	18 juni, herkansing 20 augustus	*Colleges*	4 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Grieks 1 t/m 4 of eindexamen vwo

Leerdoelen Het onderhouden van de kennis van het Grieks, het ontwikkelen van vertaalvaardigheid en kennismaking met teksten van vroegchristelijke, Griekse auteurs. Aan het eind van de periode is de student in staat de vroegchristelijke, Griekse teksten die op college zijn behandeld op woord- en zinsniveau te analyseren en te vertalen (kennis/inzicht).

Eindtermen 1 (Ba en Ma)

Leerlijnen Praktische vaardigheden, kritisch analyseren en synthetiseren (niveau 2)

Studielast
Instructiecolleges 18 uur
Collegevoorbereiding 24 uur
Zelfstudie 28 uur

Toetseisen
- Actieve participatie tijdens colleges.
- Tentamen: Capita selecta uit de bundel van Rodney A. Whitacre, *A Patristic Greek*

Reader (Massachusetts: Hendrickson Publishers, 2007). [alleen de teksten die tijdens college besproken worden zijn tentamenstof]

Aanbevolen literatuur

- Bauer, W., *Griechisch-deutches Wörterbuch zu den Schriften des Neuen Testaments und der frühchristlichen Literatur* (Berlin e.a.: De Gruyter, 1988[6]).
- Blass, F. e.a., *Grammatik des neutestamentlichen Griechisch* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1984[16] of later).
- Lampe, G.W.H., *A Patristic Greek Lexicon* (Oxford: Clarendon Press, 1961 of later).

16. Eindtermen Master

Einddoelen **De afgestudeerde…**	**Eindtermen** **De afgestudeerde…**
1. is in staat tot zelfstandig bronnenonderzoek.	1. beheerst de talen van de Bijbel en het oudchristelijk Latijn in die mate dat hij in staat is tot zelfstandig bronnenonderzoek. 2. kan gebruik maken van hulpmiddelen als internet en databases. 3. heeft vaardigheden in het exegetiseren.
2. gaat zelfstandig om met relevante theologische literatuur en begrippen.	4. is in staat zelfstandig relevante theologische literatuur te verzamelen, te bestuderen, te evalueren en te verwerken. 5. kan op de verschillende terreinen op adequate wijze theologisch-wetenschappelijke begrippen, theorieën, modellen, methoden en paradigma's interpreteren en toepassen.
3. heeft grondige kennis van en inzicht in de Bijbelse, ecclesiologische, systematische en praktische vakken.	6. heeft grondige kennis van en inzicht in de Heilige Schrift, de geschiedenis van kerk en theologie, de christelijke geloofsleer en ethiek, en de principiële praktisch-theologische bezinning. 7. heeft kennis van het missionaire en diaconale aspect van het gemeente zijn.
4. is in staat om theologie te bedrijven in de bredere context van dit vakgebied.	8. kan bij zijn theologisch onderzoek de mogelijkheden van inbreng van andere wetenschappen naar waarde schatten en benutten. 9. is in staat op basis van basale kennis van en inzicht in persoonlijkheidsontwikkeling, en in het bijzonder van jongeren, hun gaven te ontdekken en de ontplooiing ervan te stimuleren. 10. beseft dat er culturele en sociale verschillen tussen mensen en leeftijdsgroepen zijn en weet deze in positieve zin te gebruiken.
5. weet zijn theologische kennis en vaardigheden vruchtbaar te maken voor kerk en samenleving.	11. weet zijn theologische kennis en vaardigheden te integreren in een gereformeerde levensovertuiging. 12. kan preken maken die schriftuurlijk en confessioneel zijn en kan de liturgie daarop afstemmen. 13. is bereid en in staat in zijn prediking rekening te houden met maatschappelijke, culturele en levensbeschouwelijke ontwikkelingen in de hedendaagse maatschappij. 14. kan op adequate wijze als theoloog reageren op en meewerken aan een oplossing van problemen die vanuit kerk en samenleving om een antwoord vragen. 15. is in staat in een multiculturele samenleving het evangelie te verhelderen, te verdedigen en te verbreiden.
6. kan door middel van een schriftelijk werkstuk een wetenschappelijke visie presenteren.	16. toont door de vervaardiging van een schriftelijk werkstuk als vrucht van eigen onderzoek in staat te zijn tot initiële beheersing van een wetenschappelijke theologische probleemstelling. 17. kan op basis van kennis van de actuele stand van het onderzoek en via de formulering van een werkbare probleem- en doelstelling komen tot zelfstandige meningsvorming en deze verwoorden in een wetenschappelijk acceptabele en valide beargumenteerde visie. 18. kan zijn visie op bevredigende wijze presenteren en verdedigen tegenover een kritisch forum. 19. kan zich in woord en geschrift helder en goed uitdrukken.
7. weet op verantwoorde wijze zijn theologische kennis en vaardigheden te vertalen naar een mondelinge of schriftelijke presentatie voor een niet-theologisch gespecialiseerd publiek.	20. kan verantwoord leidinggeven aan de eredienst. 21. kan een verantwoorde presentatie verzorgen van hetgeen hij heeft voorbereid. 22. beschikt over verschillende (o.a. pedagogische en didactische) vaardigheden om catechese te verzorgen en beheerst de daarvoor benodigde werkvormen. 23. kan de eigen geloofsbeleving op een zuivere wijze communiceren, zowel binnen als buiten de kerk. 24. kan de normen en waarden die aan zijn handelen ten grondslag liggen verhelderen.

8. heeft zich een geestelijke instelling en psychosociale attitude verworven om op adequate wijze leiding te kunnen geven en pastoraat te bedrijven in de gemeente en andere kerkelijke of maatschappelijke instanties.	25. heeft inzicht in groepsprocessen binnen de gemeente. 26. is in staat pastorale gesprekken te voeren. 27. (her)kent de grenzen van het pastoraat en kan doorverwijzen naar gespecialiseerde instanties. 28. heeft visie op, kan leidinggeven aan gemeenteopbouw. 29. kan adequaat inspelen op verscheidenheid in de gemeente. 30. kan conflicten analyseren en op positieve wijze hanteren. 31. beheerst verschillende vergadertechnieken. 32. kan leidinggeven aan en is in staat medeverantwoordelijkheid te dragen voor de beleidsmatige processen binnen de plaatselijke gemeente c.q. het bredere kerkelijke leven. 33. is bereid en in staat tot reflectie op eigen houdingen en opvattingen en kan op grond daarvan zijn handelen bijstellen. 34. is bereid en in staat vorm te geven aan een goed (geestelijk) klimaat in een groep en is in staat soepel in te spelen op diverse situaties. 35. is bereid zich in te leven in ervaringen en belevingen van anderen en weet dit zo te verwerken in het pastorale gesprek, dat zij kunnen groeien in zelfstandigheid en verantwoordelijkheid.
9. heeft een geestelijke instelling die getuigt van de liefde tot de Here God, zijn Woord, zijn dienst en zijn gemeente.	36. is zich bewust van zijn missionaire roeping. 37. beschikt over empathisch vermogen en communicatieve vaardigheden om in de omgang met de ander vorm te geven aan zijn roeping. 38. heeft zich verdiept in de taak en de plaats van het geloof in zijn persoonlijk leven.

17. Collegeverdeling Master I

	D-jaar				E-jaar			
VAKKEN	**Ma-1**		**Ma-2**		**Ma-3**		**Ma-4**	
	Blok1	Blok2	Blok3	Blok4	Blok1	Blok2	Blok 3	Blok 4
Integratiecolleges			X				X	
Themadagen				X				X
Master I- en II-kritiekcolleges	X	X	X	X	X	X	X	X
Logopedie	X	X	X	X	X	X	X	X
Persoonlijke en praktische vorming	0,75	0,75	0,75	0,75	X	X	X	X
Module Apologetiek								
- Apologetiek						3		
- Godsdienstfilosofie					2			
- Ethiek 4								2
Module Bijbelse theologie								
- Oude Testament 3	4							
- Nieuwe Testament 3				4				
Module Homiletiek								
- Homiletiek 2		2	2					
- Praktische Homiletiek		3	3	3				
Ethiek 3				2				
Evangelistiek/Missiologie 4							2	
Module Exegese 3								
- Exegese OT 3				3				
- Exegese NT 3			3					
- Exegesescriptie OT/NT			X	X				
Module Exegese 4								
- Exegese OT 4								4
- Exegese NT 4							3	
*Module Homiletiek**								
- Homiletiek 3							2	
- Praktische Homiletiek						3	3	
Keuzevak(ken)	2	2	4		6	4	2	5
Latijn 4, 5		2		2				
Module Kerk en theologie in rapport met politiek en filosofie								
- Kerkgeschiedenis 5					4			
- Kerkgeschiedenis 6							2	
Module Receptie van de Reformatie in kerk en theologie								
- Dogmatiek 3, 4		2		2				
- Kerkgeschiedenis 4			2					
Module Systematische theologie								
- Dogmatiek 5, 6						4		
- Symboliek 2						2		
Module Theologie bij de tijd								
- Moderne theologiegeschiedenis	2							
- Symboliek 1		2						
Module Vandaag de gemeente in								
- Evangelistiek/Missiologie 3	2							
- Kerkrecht	2							
- Poimeniek 2		2						
Aantal colleges per week	*12[75]*	*17[75]*	*13[75]*	*16[75]*	*12*	*16*	*14*	*12*

De cijfers in het gearceerde gedeelte duiden op het aantal college-uren per week in het betreffende semester.
* Onder dit vak valt ook het voor admissiale studenten verplichte keuzevak Homiletiek 3 (3e deel). Zie verder p. 76 van deze studiegids.
X = colleges gedurende een aantal dagen per collegeblok, volgens een apart rooster, of individuele begeleiding

18. Schema vierde studiejaar – cohort 2018

European Credit Transfer System

VAK	*Master 1e semester*		*Master 2e semester*		*Cursusjaar EC*
	Blok 1	*Blok 2*	*Blok 3*	*Blok 4*	
Integratiecolleges, themadagen	-	-	X	X	*X*
Master I-/II-kritiekcollege	X	X	X	X	*X*
Logopedie	X	X	X	X	*X*
Persoonlijke en praktische vorming	X	X	X	X	*X*
Module Bijbelse Theologie - Oude Testament 3 - Nieuwe Testament 3	 5 -	 - -	 - -	 - 5	*10*
Module Homiletiek - Homiletiek 2 - Praktische Homiletiek	 - -	 2,5 X	 2,5 X	 - X	*5*
Module Exegese 3 - Exegese Oude Testament 3 - Exegese Nieuwe Testament 3 - Exegesescriptie OT/NT	 - - -	 - - -	 - 1,25 2,5	 1,25 - 2,5	*7,5*
Module Receptie van de Reformatie in kerk en theologie Dogmatiek 3, 4 Kerkgeschiedenis 4	 - -	 2,5 -	 - 2,5	 2,5 -	*7,5*
Latijn 4, 5	-	2,5	-	2,5	*5*
Module Theologie bij de tijd Ethiek 3 Moderne theologiegeschiedenis Symboliek 1	 - 2,5 -	 - - 2,5	 - - -	 2,5 - -	*7,5*
Module Vandaag de gemeente in Evangelistiek/Missiologie 3 Kerkrecht Poimeniek 2	 2,5 2,5 -	 - - 2,5	 - - -	 - - -	*7,5*
Keuzevak	2,5	2,5	5	-	*10*
TOTAAL	*15*	*15*	*13,75*	*16,25*	*60*

Voor de samengevoegde vakken (Bijbelse theologie, Exegese 3, Homiletiek, Receptie van de Reformatie in kerk en theologie, Theologie bij de tijd en Vandaag de gemeente in) geldt dat het cijfer wordt ingeschreven nadat voor elk van de onderdelen een voldoende (min. 5,5) behaald is.

Voor keuzevakken, zie pagina 76 en verder. Voor voorbeelden van vakkenpakketten die voorbereiden op een beroepskeuze, zie pagina 143v.

Logopedie

Docent	N. Duijzer-Algra	*Vakcode*	MaD-Lo
Toetsvorm	Testimonium	*Omvang*	2,5 EC aan einde E-jaar, opgenomen in de EC's voor PPV
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	D-jaar
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	Volgens afspraak
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Data*	Volgens rooster

Leerdoelen Het waar nodig zoveel mogelijk wegwerken van logopedische stoornissen en/of storende elementen in het spreken. Optimaliseren van o.a. houding, adem, stem, articulatie, spreektempo, intonatie en presentatie.

Leerlijnen Praktische vaardigheden

Bijzonderheden
- De studenten die predikant hopen te worden, worden in het C-jaar, of bij instroom van elders in de master aan de TUA in het eerste jaar van inschrijving, gescreend.
- In het D-/E-jaar ontvangen studenten die predikant hopen te worden (twee)wekelijks logopedie. De logopedist is ook aanwezig bij het houden van de preekvoorstellen door admissiale studenten in de Barnabaskerk en geeft ook daar haar feedback.

Master I-kritiekcollege

Docent	College van hoogleraren	*Vakcode*	MaI-Kr
Toetsvorm	Preekvoorstel	*Omvang*	Variabel
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	D-jaar / blok 3, 4 of E-jaar
Tentamendata	Zie jaaragenda in deze studiegids, p. 18v	*Colleges*	Een uur en 15 minuten per preekvoorstel
Inleverdata opdracht(en)	Nader te bepalen	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen
- Het analyseren van preken en het leveren van gefundeerde kritiek op een preekvoorstel.
- Het verwerven van de praktische vaardigheid ten aanzien van het schrijven en uitspreken van een preekvoorstel.

Eindtermen 3 t/m 5, 11, 19 t/m 21, 23, 24, 36 t/m 38

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, geestelijke instelling, praktische vaardigheden

Bijzonderheden
- De kritiekcolleges staan onder leiding van de (con)rector; een afvaardiging van het coho is aanwezig om kritiek te leveren op het preekvoorstel.
- De tekst voor het preekvoorstel wordt 5 weken voorafgaand aan de datum van het kritiekcollege door het coho aan de student opgegeven.
- De preek dient een week voor het desbetreffende preekcollege door de student zelf ingeleverd te worden bij de curator-begeleider, de hoogleraren, Van 't Spijker (wanneer hij kritiek moet leveren) en de critici. De preek dient tevens een week tevoren opgenomen zijn in het preekportfolio op de ELO.
- Het aantal kritiekcolleges wordt bepaald door het aantal admissiale studenten in de master.
- Voor het leveren van kritiek worden vanuit de studenten 3 (admissiale) studenten aangewezen. Zie het rooster dat hiervoor wordt opgesteld.
- Kritiek op het eerste gehoor, taal/stijl/liturgie, exegese/homilese worden door alle drie de critici uit de studenten gegeven (maximaal te besteden tijd is 5 minuten).
- De volgorde van kritiseren is in volgorde van de jaren (bijv. eerst D-jaar, vervolgens E- of F-jaar).
- De Master-kritiekcolleges zijn verplicht voor alle admissiale studenten van het B- t/m F-jaar en bovendien toegankelijk en aan te bevelen voor alle niet admissiale studenten.
- Niet-admissiale studenten die een preekvoorstel willen leveren of meedoen in het

rooster van critici (zie ook hieronder het punt van opsparen studie-uren), worden verzocht dit uiterlijk eind augustus door te geven aan het secretariaat.
- Voor participatie aan de kritiekcolleges kunnen studie-uren opgespaard worden in het kader van het keuzevak bricolage ('vrije ruimte').

Persoonlijke en praktische vorming

Docent	H. Wijma MLD en J.W. van der Zande-de Roo	*Vakcode*	MaE-PPV
Toetsvorm	Testimonium, persoonlijk en/of intervisiegesprek en portfolio, waarin opgenomen de opdrachten en reflectieverslagen	*Omvang*	2,5 EC aan einde E-jaar
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	D-jaar / blok 1 t/m 4
Tentamendata	De student ontvangt een uitnodiging voor de gesprekken via de ELO	*Colleges*	4 college-uren per collegeblok volgens apart rooster
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met docent	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen

Het verwerven en ontwikkelen van persoonlijke en praktische vaardigheden en inzichten, met als doel de effectiviteit te ontwikkelen van het persoonlijk handelen van de student.
De student verwerft:
- kennis en vaardigheid ten aanzien van de verschillende vergadertechnieken;
- kennis en vaardigheid in het hanteren van groepsdynamica en generatie-invloeden;
- vaardigheid om de verschillende aspecten van de persoonlijke en praktische vorming te integreren in zijn rol als theologisch beroepsbeoefenaar.

Eindtermen

9, 10, 25 t/m 38

Leerlijnen

Schrijven, argumenteren en discussiëren, samenwerken, geestelijke instelling, psychosociale attitude, praktische vaardigheden

Studielast

Werkcolleges 10 uur
Gesprekken met mentor-hoogleraar (1) en persoonlijk begeleider (2) 2,5 uur
Papers ter voorbereiding van de gesprekken en reflectieverslagen t.b.v. portfolio 2,5 uur

Toetseisen

◦ Voorbereiding van en actieve participatie tijdens de colleges en de gesprekken.
◦ Reflectieverslagen van de gesprekken met de persoonlijk begeleider.
◦ Persoonlijk ontwikkelingsplan.

Aanbevolen literatuur

Persoonlijke ontwikkeling
- Ganzevoort, R.R., *Geschonden Lichaam. Pastorale gids voor gemeenten die geconfronteerd worden met seksueel geweld* (Zoetermeer: Boekencentrum, 1999).
- Schweitzer, F., *Het leven is niet meer als vroeger. De postmoderne levensloop als uitdaging voor Kerk en Theologie* (Kampen: Kok, 2006).

Vergadertechniek
- Braas, C. e.a., *Vergaderen* (Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers, 2007).
- Hendriksen, J., *Intervisie bij werkproblemen. Procesmatig en taakgericht problemen oplossen* (Soest: Uitgeverij Nelissen, 2007)

Groepsdynamica
- Dijk, B. van, *Beïnvloed anderen, begin bij jezelf: over gedrag en de Roos van Leary* (Zaltbommel: Thema, 2011[6]).
- Homan, T.H., *Organisatiedynamica. Theorie en praktijk van organisatieverandering* ('s Gravenhage: Academic Service, 2005).
- Remmerswaal, J., *Handboek Groepsdynamica. Een nieuwe inleiding op theorie en praktijk* (Soest: Nelissen, 2008[9]).

Leidinggeven aan verandering
- Caluwé, L. & Vermaak, H., *Leren veranderen. Handboek voor de veranderkundige* (Deventer: Kluwer, 2006).

Professioneel beroepsbeoefenaar
- Bono, E. de, *Zes denkhoeden* (Amsterdam/Antwerpen: Uitgeverij Business Contact, 2011).
- Schön, D.A., *The Reflective practitioner. How Professionals Think in Action* (Alderson: Ashgate, 1987).

Zie voor meer literatuur ook onder de betreffende kopjes bij Persoonlijke en praktische vorming A-, B- en C-jaar

Bijzonderheden Voor meer informatie over dit onderdeel in de studie zie men OnderwijsOnline, onder Algemene Informatie 2018/2019.

Module Bijbelse Theologie
Oude en Nieuwe Testament 3

Docent	Dr. M.C. Mulder en prof. dr. H.G.L. Peels	*Vakcode*	MaD-Bijb
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	10 EC (OT 5 EC en NT 5 EC)
Tentamenduur	2 x 2 uur	*Periode*	D-jaar / blok 1 (OT) en 4 (NT)
Tentamendata	OT: 25 oktober, herkansing 28 januari NT: 20 juni, herkansing 26 augustus	*Colleges*	Oude Testament: 4 college-uren per week Nieuwe Testament: 4 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met docenten	*Instapeis*	*Oude Testament*: Oude Testament 1 en 2; colleges Hebreeuws 1 t/m 6 *Nieuwe Testament*: Nieuwe Testament 1 en 2; Exegese Nieuwe Testament 1 en 2

Leerdoelen

Oude Testament:
De student:
- heeft kennis van en inzicht in de theologische kernthemata van het Oude Testament, toegespitst op de vragen rond het godsbeeld van het Oude Testament;
- toont aan dat hij kan omgaan met een zgn. 'theologie van het Oude Testament';
- is in staat om verschillen en overeenkomsten tussen de profetische boeken van het Oude Testament te benoemen en te interpreteren;
- kan op basis van zijn kennis van de Bijbelse theologie van het Oude Testament een zelfstandige bijdrage aan theologische vragen leveren.

Nieuwe Testament:
De student:
- heeft kennis van en inzicht in de belangrijkste theologische thema's in de Paulinische literatuur;
- toont inzicht in de benadering van het *New Perspective on Paul*, weet daar een gefundeerde visie op te geven en deze te verbinden met grondbeginselen van de gereformeerde theologie;
- kan op basis van zijn kennis van enkele grondgedachten uit het *corpus Paulinum* een zelfstandige bijdrage aan theologische vragen leveren.

Eindtermen 1 t/m 6, 10, 14 t/m 17

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, geestelijke instelling, samenwerken

Studielast

Oude Testament:
Hoorcolleges 9 uur
Werkcolleges waarbij studenten op onderdelen materiaal ter bespreking aanleveren (samenvatting van een artikel, paper met resultaat van eigen onderzoek, leiden van een gesprek hierover) 9 uur
Collegevoorbereiding 12 uur
Zelfstudie literatuurtentamen 110 uur

Nieuwe Testament:
Hoorcolleges 9 uur
Werkcolleges 9 uur

Voorbereiding werkcolleges 12 uur
Zelfstudie 110 uur

Toetseisen

Oude testament:

- Peels, H.G.L. & S.D. Snyman (eds.), *The Lion Has Roared. Theological Themes in the Prophetic Literature of the Old Testament* (Eugene: Wipf & Stock, 2012) (capita selecta). [150 p. cat. 2 → 30 uur]
- Peels, H.G.L., *Wie is als Gij? 'Schaduwkanten' aan de Godsopenbaring van het Oude Testament* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2007[2]); of in Engelse versie: *Shadow Sides. The Revelation of God in the Old Testament* (Carlisle: Paternoster, 2003). [150 p. cat. 3/leesstof → 15 uur]
- Vriezen, Th.C., *Hoofdlijnen der theologie van het Oude Testament* (Wageningen: Veenman en Zonen b.v., 1974[4] of later), 191-499 (incl. dictaat 'Analyse en kritiek' over Vriezens theologie). [305 p. cat. 2 → 61 uur]
- Collegedictaat. [→ 4 uur]

Nieuwe Testament:

Dunn, James D.G., *The Theology of Paul the Apostle* (Edinburgh: T&T Clark, 1998), 334-389. [56 p. cat. 2 → 10 uur]

- Marshall, I. Howard, *New Testament Theology: Many Witnesses, One Gospel* (Downers Grove, IL: IVP, 2004), 707-732. [25 p. cat. 2 → 5 uur]
- Ridderbos, Herman, *Paulus: Ontwerp van zijn theologie* (Kampen: Kok 1984[5] of later), 40-170. [131 p. cat. 1/2 → 38 uur]
- Schreiner, Thomas R., *Paul, Apostle of God's Glory in Christ: A Pauline Theology* (Downers Grove, IL: IVP, 2001), 103-125, 219-249, 331, 453-484. [85 p. cat. 2 → 16 uur]
- Stuhlmacher, P., *Biblische Theologie des Neuen Testaments, Band 1: Grundlegung. Von Jesus zu Paulus* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2005[3]), 221-347. [126 p. cat. 1 → 41 uur]

Aanbevolen literatuur

Oude Testament:

- Barr, J., *The Concept of Biblical Theology. An Old Testament Perspective* (London: SCM, 1999).
- Dubbink, J. e.a. (eds.), *Bijbelse Theologie* (Amsterdamse Cahiers voor Exegese van de Bijbel en zijn Tradities, 30) (Bergambacht: Uitgeverij 2VM, 2015).
- Hasel, G.F., *Old Testament Theology. Basic Issues in the Current Debate* (Grand Rapids: Eerdmans, 1991[4]).
- Klink III, E.W. & D.R. Lockett, *Understanding Biblical Theology. A Comparison of Theory and Practice* (Grand Rapids: Zondervan, 2012).
- Peels, H.G.L., *God en geweld in het Oude Testament* (Apeldoorn, Theologische Universiteit Apeldoorn, 2007).

Nieuwe Testament:

- Bruggen, Jakob van, *Paulus: Pionier voor de Messias van Israël* (Kampen: Kok, 2001).
- Marshall, I. Howard, *New Testament Theology: Many Witnesses, One Gospel* (Downers Grove, IL: IVP, 2004).
- Spanje, T.E. van, *Inconsistency in Paul? A Critique of the Work of Heikki Räisänen* (Tübingen: J.C.B. Mohr [Paul Siebeck], 1999).

Bijzonderheden

De module Bijbelse vakken bestaat uit twee vakken: OT 3 en NT 3. Beide vakken omvatten 5 EC, samen 10 EC. Een tentamenbriefje ontvangt men pas bij afronding van beide vakken met minimaal een 5,5.

Module Vandaag de gemeente in Evangelistiek/Missiologie 3

Communicatie van het evangelie in een postmoderne en seculiere context

Docent	Drs. J. van 't Spijker	*Vakcode*	MaD-Vgem-EvMi3
Toetsvorm	Leesverslag met eigen reflectie	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	D-jaar / blok 1
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Laatste dag tentamenperiode blok 1	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen
- Onderscheiden, beschrijven en verwoorden van de grondlijnen van de communicatie van het evangelie in een postmoderne en seculiere context;
- onderscheiden, beschrijven en verwoorden van de kenmerkende karakteristieken van de postmoderne en seculiere mens;
- reflecteren en praktisch oefenen op specifieke uitdagingen en vragen waarvoor de communicatie van het evangelie in dezen komt te staan.

Eindtermen 4, 5, 7, 8, 10, 12, 13, 15, 18, 19, 23, 24, 33, 36 t/m 38

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, psycho-sociale attitude, praktische vaardigheden

Studielast
Colleges 9 uur
Collegevoorbereiding 17 uur
Zelfstudie (inclusief maken leesverslag) 44 uur

Toetseisen Toetsing vindt plaats door middel van een door de student te schrijven vergelijkend leesverslag (in de vorm van een introducerend artikel voor een populair theologisch tijdschrift van max. 2.500 wrd.) waaruit zelfstandige, kritische en analyserende verwerking, met daarin beargumenteerde beoordeling, blijkt van de collegestof en de inhoud van de volgende literatuur:
- Chester, Tim, *Unreached. Growing Churches in Working-Class and Deprived Areas* (Nottingham: IVP, 2012 of later), 9-164. [155 p. cat. 2 → 14 uur]
- Johnston, Graham, *Preaching to a Postmodern World. A guide to reaching twenty-first-century listeners* (Leicester: IVP, 2001), 8-175. [167 p. cat. 2 → 15 uur]
- Smith, James K.A., *How (not) to be Secular. Reading Charles Taylor* (Grand Rapids: Eerdmans, 2014), vii-xii en 1-139. [145 p. cat. 2 → 15 uur]

Aanbevolen literatuur
- Noordegraaf, A., *Vijf broden en twee vissen. Missionair gemeente-zijn in een postmoderne samenleving* (Zoetermeer: Boekencentrum, 1998).
- Paas, S., *De werkers van het laatste uur. De inwijding van nieuwkomers in het christelijk geloof en in de christelijke gemeente* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2003).

Bijzonderheden Dit vak is onderdeel van de module 'Vandaag de gemeente in'. Studiepunten worden pas toegekend als alle onderdelen van de module behaald zijn.

Module Vandaag de gemeente in **Kerkrecht**

Docent	Prof. dr. H.J. Selderhuis	*Vakcode*	MaD- Vgem-Kr
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	D-jaar / blok 1
Tentamendata	9 november, herkansing 18 januari	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen
Kennis van de geschiedenis van het kerkrecht.
Kennis van de principes van het gereformeerde kerkrecht.

Eindtermen 4 t/m 9, 11, 16, 17, 28

Leerlijnen Kritisch analyseren en synthetiseren, discussiëren en argumenteren, psycho-sociale attitude

Studielast
Hoorcolleges 9 uur
Zelfstudie 61 uur

Toetseisen
- Bruggen, J. van, *Ambten in de Apostolische Kerk* (Kampen: Kok, 1984), hfdst. IV t/m VII. [70 p. cat. 3 → 10 uur]
- Clowney, Edmund P., *The Church* (Downers Grove: IVP, 1995), hfdst. 3-7, 10, 14-17. [140 p. cat 3 → 18 uur]
- Silfhout, W., *Gereformeerd kerkrecht in kort bestek* (Houten: Hertog, 2010). [240 p. cat. 3/leesstof → 18 uur]
- Spijker, W. van 't & L.C. van Drimmelen, *Inleiding tot de studie van het kerkrecht* (Kampen: Kok, 1992), hfdst. 1-13, 15-17. [126 p. cat. 3 → 15 uur]

Bijzonderheden Dit vak is onderdeel van de module 'Vandaag de gemeente in'. Studiepunten worden pas toegekend als alle onderdelen van de module behaald zijn.

Module Theologie bij de tijd
Moderne Theologiegeschiedenis

Docent	Prof. dr. A. Huijgen / drs. N.C. Smits	*Vakcode*	MaD-Thtijd-ModT
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	D-jaar / blok 1
Tentamendata	1 november, herkansing 10 januari	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen Het verkrijgen van kennis van de theologiegeschiedenis van de 19e en 20ste eeuw met het oog op de hedendaagse theologische situatie. Nadere kennismaking met enkele invloedrijke theologen uit de kerkgeschiedenis van de 19e en 20ste eeuw. De colleges zullen voor een deel werkcolleges zijn.

Eindtermen 1, 5, 6, 11

Leerlijnen Kritisch analyseren en synthetiseren, discussiëren en argumenteren

Studielast Hoor-/werkcolleges 9 uur
Collegevoorbereiding/zelfstudie 61 uur

Toetseisen
- Beek, A. van de, *Van Kant tot Kuitert en verder. De belangrijkste theologen sinds 1800* (Kampen: Kok, 2009, 3e herziene druk). [270 p. cat. 3 → 27 uur]
- Berkhof, Hendrikus, *200 Jahre Theologie. Ein Reisebericht* (Neukirchen: Neukirchener, 1985), 20-36, 46-91, 165-250. [146 p. cat. 1/2 → 30 uur]
- Collegestof. [→ 4 uur]

Aanbevolen literatuur
- Barth, K., *Die protestantische Theologie im 19. Jahrhundert. Ihre Vorgeschichte und ihre Geschichte* (Zürich: Theologischer Verlag Zürich, 1947[1]/1960[3]).
- Berkhof, H., *200 Jahre Theologie. Ein Reisebericht* (Neukirchen-Vluyn: Neukirchener Verlag, 1985).
- Pannenberg, W., *Problemgeschichte der neueren evangelischen Theologie in Deutschland. Von Schleiermacher bis zu Barth und Tillich* (Göttingen, VandenHoeck & Ruprecht, 1997).
- Spykman, Gordon J., *Reformational Theology. A New Paradigm for Doing Dogmatics* (Grand Rapids: Eerdmans, 1995).

Bijzonderheden Dit vak is onderdeel van de module 'Theologie bij de tijd'. Studiepunten worden pas toegekend als alle onderdelen van de module behaald zijn.

Module Receptie van de Reformatie in kerk en theologie
Dogmatiek 3

Docent	Prof. dr. A. Huijgen	*Vakcode*	MaD-RRkt-Do3
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	D-jaar / blok 2
Tentamendata	25 januari, herkansing 12 april	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen De student:
- kan verschillende opvattingen weergeven over a. de godsleer, b. schepping; c. verbond; d. verkiezing;
- is in staat deze opvattingen te illustreren aan de hand van voorbeelden uit de geschiedenis en het heden;
- kan de relevantie van systematisch-theologische discussies (op de genoemde gebieden) uitleggen en waarderen;
- kan een beredeneerde keuze maken in het debat over a. de methode van de gods-

leer, b. de aard van de schepping, c. de relatie verbond en verkiezing;
- kan beredeneerd de christelijke leer (op de bovengenoemde gebieden) toelichten en eventueel bekritiseren vanuit bijbelse gegevens;
- kan complexe theologische teksten (op de boven genoemde gebieden) samenvatten, analyseren en beredeneerd beoordelen.

Eindtermen 4 t/m 6, 8, 10, 15 t/m 17

Leerlijnen Kritisch analyseren en synthetiseren

Studielast Hoorcolleges 9 uur
Collegevoorbereiding 12 uur
Zelfstudie 49 uur

Toetseisen
- Brink, G. van den & C. van der Kooi, *Christelijke dogmatiek. Een inleiding* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2012), 114-149, 189-228. [76 p. cat. 3 → 11 uur]
- Genderen, J. van, *Verbond en verkiezing* (Kampen: Kok, 1983[2]), 9-103. [94 p. cat. 3 → 14 uur]
- Genderen, J. van & W.H. Velema, *Beknopte gereformeerde dogmatiek* (Kampen: Kok, 1993[2]), 120-143, 162-291 en 493-521. [183 p. cat. 2/3 → 31 uur minus 12 uur (voorbereiding colleges) → 19 uur]
- Collegestof. [→ 5 uur]

Bijzonderheden Dit vak is onderdeel van de module 'Receptie van de Reformatie in kerk en theologie'. Studiepunten worden pas toegekend als alle onderdelen van de module behaald zijn.

Module Homiletiek
Homiletiek 2

Docent	Prof. dr. M.J. Kater	*Vakcode*	MaD-Hom
Toetsvorm	Portfolio-opdrachten (waaronder preekvoorstellen c.q. meditaties)	*Omvang*	5 EC (2,5 EC in blok 2 en 2,5 EC in blok 3)
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	D-jaar / blok 2, 3 en 4
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	2 college-uren per week; praktisch deel: 3 college-uren per week gedurende blok 2-4.
Inleverdata opdracht(en)	Divers tussen november 2018 en maart 2019, zie ELO	*Instapeis*	Homiletiek 1

Leerdoelen De student:
- kan de uitdagingen en bedreigingen van de prediking in een beeldcultuur benoemen en taxeren;
- heeft inzicht in voor- en nadelen van het gebruikmaken van visuele middelen ten behoeve van de prediking c.q. in het kader van de erediensten;
- kan de hoofdlijnen weergeven van de (on)mogelijkheden van de prediking van Jezus Christus vanuit het OT;
- heeft inzicht in het belang voor de verkondiging van de persoon en het werk van Christus;
- is in staat om typologische prediking te definiëren en te illustreren;
- kan het belang van een trinitarische prediking benoemen en dit in verband brengen met het geven van geestelijke leiding in de prediking;
- kan tevens praktische-geestelijke lijnen trekken wanneer het gaat om de persoon en het werk van Vader, Zoon en Geest;
- kan de eigen aard van de HC-prediking weergeven en zich rekenschap geven van mogelijke valkuilen en het nut en de noodzaak aantonen van deze prediking in leerdiensten;
- kan in breder verband ook de huidige ontwikkelingen binnen de homiletiek weergeven en deze taxeren in het licht van een gereformeerde homiletiek.

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, psycho-sociale attitude, praktische vaardigheden

Eindtermen 3 t/m 5, 11 t/m 13, 19 t/m 21, 23, 24, 36 t/m 38

Studielast

Hoorcolleges 18 uur (9 uur blok 2; 9 uur blok 3)
Collegevoorbereiding d.m.v. opdrachten 15 uur
Leesverslag 20 uur
Onderzoek HC-preken 15 uur
Werk- en preekcolleges praktische deel 50 uur
Maken preekvoorstel (D-jaarspreek) 22 uur

Toetseisen

1. Leesverslag naar keuze over:
◦ Dingemans, G.D.J., *Als hoorder onder de hoorders...* (Kampen: Kok, 1995), 135-178.
◦ Oskamp, Paul & Rudolf Geel, *Concreet en beeldend preken* (Bussum: Coutinho, 2007), 39-98.

2. Opdrachten onderzoek prediking Heidelbergse Catechismus met behulp van:
◦ Baars, A., '*De eenvoudige Heidelberger...!'. Een korte geschiedenis van de Catechismuspreek in Nederland* (Apeldoorn: TUA, 2012).
◦ Collegedictaat.

3. Opdrachten aan de hand van:
◦ Greidanus, Sydney, *Preaching Christ from the Old Testament. A Contemporary Hermeneutical Method* (Grand Rapids: Eerdmans, 1999).
◦ Keller, Tim, *Preken. Geloof overbrengen in een sceptische tijd* (Franeker: Van Wijnen, 2016).

4. Globale invulling van het praktische deel: (D-/E-jaar)
a) Een preekvoorbereidingsproces doorlopen, uitmondend in een preekschets. De tekst wordt opgegeven (in groepjes).
b) Een preekvoorbereidingsproces doorlopen, uitmondend in een preekschets over een Zondag uit de Heidelbergse Catechismus. De Zondag wordt zelf gekozen (in groepjes).
c) Een preekvoorbereidingsproces doorlopen (in groepjes), uitmondend in een individueel geschreven preek. De tekst wordt zelf gekozen.
d) Een preek of meditatie houden en participeren als criticus in de Barnabaskerk (D- of E-jaarspreek).

Aanbevolen literatuur

- Ferguson, Sinclair B., *From the Mouth of God. Trusting, Reading, and Applying the Bible* (Edinburgh: Banner of Truth, 2014).
- Huijgen, A. e.a. (eds.), *Handboek Heidelbergse Catechismus* (Utrecht: Kok, 2013).
- Mildenberger, Friedrich, *Kleine Predigtlehre* (Stuttgart: Kohlhammer, 1984).
- Mink, G.J., *Niet door stomme beelden...? Evangelieverkondiging in de moderne beeldcultuur* (Enschede: Willem de Zwijgerstichting, 2008).
- Schuringa, H.D., *Hearing the Word in a Visual Age. A Practical Theological Consideration of Preaching within the Contemporary Urge to Visualization* (Kampen: ThUK, 1995).
- Webb, Stephen H., *The Divine Voice. Christian Proclamation and the Theology of Sound* (Grand Rapids: Brazos Press, 2004).

Bijzonderheden

Het praktische deel van dit vak wordt samen met het E-jaar gevolgd in blok 2, 3 en 4.

Dit vak kan alleen worden afgesloten wanneer aan *alle* vereisten is voldaan. Dat geldt uiteraard zowel het theoretische als het praktische deel van het vak. Alle onderdelen, zowel de opdrachten voor Homiletiek 2, als de vereisten voor Praktische Homiletiek, dienen aan het Homiletiek-portfolio toegevoegd te worden vóór de aangegeven deadline. Het totaal van de ingeleverde portfolio-opdrachten wordt beoordeeld met onvoldoende, matig, voldoende, goed of uitstekend. Administratief zullen daaraan respectievelijk de cijfers 4.0, 5.5, 7.0, 8.0 en 9.0 worden verbonden. Het preekvoorstel wordt beoordeeld als goed, voldoende of onvoldoende. Bij een onvoldoende dient een nieuw preekvoorstel te worden ingeleverd.

Module Talen
Latijn 4 (keuzevak)

**Dit vak is verplicht voor hen die in hun vooropleiding geen Latijn hebben gehad.*

Docent	Dr. J.J. Oosterhuis-den Otter	*Vakcode*	MaD-L4
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	D-jaar / blok 2
Tentamendata	17 januari, herkansing 4 april	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Colleges Latijn 1 t/m 3

Leerdoelen
Het onderhouden van de kennis van het Latijn, het ontwikkelen van vertaalvaardigheid en kennismaking met het vroegchristelijk Latijn. Aan het eind van de periode is de student in staat 'losse' grammaticale vormen te herkennen en te analyseren (inzicht) en de Latijnse teksten die op college zijn behandeld op woord- en zinsniveau te doorgronden en te vertalen (kennis/inzicht) en vertalingen te vergelijken (toepassing).

Eindtermen
1

Leerlijnen
Praktische vaardigheden

Studielast
Hoor- en instructiecolleges 9 uur
Collegevoorbereiding 24 uur
Zelfstudie 37 uur

Toetseisen
- Nader te bepalen teksten uit: Assendelft, M. van e.a., *Mane novum. Christelijke Latijnse teksten uit de tweede tot de negende eeuw* (Emmeloord: Hermaion, 1992).
- Diercks, G.F. & N.H.C. van Loenen, *Kleine Latijnse Grammatica* (Houten: Paul Brand, 1987[5] of later), par. 5, 7, 9, 11, 13, 19 t/m 22, 43, 45, 47, 49, 77 t/m 82, 87 t/m 89.

Aanbevolen literatuur
- Blaise, A., *A Handbook of Christian Latin: Style, Morphology, and Syntax* (Washington: Brepols, 1994).
- Blaise, A. & H. Chirat, *Dictionnaire Latin-Français des auteurs chrétiens* (Turnhout: Brepols, 1993).
- Diercks, G.F. & N.H.C. van Loenen, *Kleine Latijnse Grammatica* (Houten: Paul Brand, 1987[5] of later).
- Pinkster, H. (ed.), *Woordenboek Latijn-Nederlands* (Amsterdam: Amsterdam University Press, 1998).

Bijzonderheden
- Het is mogelijk dat de college- en tentamenstof andere teksten bevatten dan in *Mane Novum* staan. In dat geval zal het materiaal aan het begin van het blok worden verstrekt.
- Dit vak is onderdeel van de module 'Talen'. Studiepunten worden pas toegekend als alle onderdelen van de module behaald zijn.

Module Vandaag de gemeente in
Poimeniek 2

Docent	Dr. J.W. van Pelt	*Vakcode*	MaD-P
Toetsvorm	Tentamen en reflectieverslag	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	D-jaar / blok 2
Tentamendata	4 januari, herkansing 29 maart	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Laatste dag van tentamenperiode blok 2	*Instapeis*	PPV, Ontwikkelingspsychologie

Leerdoelen
- Verdieping van het inzicht in de poimeniek aan de hand van een actuele stroming op het gebied van het pastoraat.
- Oriëntatie op terreinen van bijzonder pastoraat.
- Inzicht in het specifieke karakter van pastorale zorg in een kerkelijke gemeente in relatie tot geestelijke verzorging in allerlei instellingen.
- Inzicht in het ontwikkelen van een pastorale beroepshouding.
- Verdere ontwikkeling van praktische vaardigheden m.b.t. het voeren van pastorale gesprekken.

Eindtermen	4 t/m 6, 8 t/m 11, 14, 21, 23 t/m 30, 33 t/m 38
Leerlijnen	Schrijven, mondeling presenteren, praktische vaardigheden, geestelijke instelling, psycho-sociale attitude
Studielast	- Colleges (te besteden aan een aantal actuele thema's in het pastoraat, analyse van pastorale gesprekken aan de hand van een of meerdere casus) 9 uur - Praktische opdracht (het voeren van pastorale gesprekken in een ziekenhuis, verzorgingshuis, GGZ-instelling (of vergelijkbare instelling) en daarvan schriftelijk verslag doen) 13 uur - Collegevoorbereiding 4 uur - Zelfstudie 44 uur
Toetseisen	◦ Ganzevoort, R.R. & J. Visser, *Zorg voor het verhaal. Achtergrond, methode en inhoud van pastorale begeleiding* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2007), hfdst. 4 t/m 7, 11. [120 p. cat. 2 → 24 uur] ◦ Heitink, G., *Pastorale zorg. Theologie, differentiatie, praktijk* (Kampen: Kok, 1998 of later), hfdst. 2 en 12. [25 p. cat. 2 → 5 uur] ◦ Menken-Bekius, C. & H.C. van der Meulen, *Reflecteren kun je leren. Basisboek voor pastoraat en geestelijke verzorging* (Kampen: Kok, 2007), hfdst. 1 t/m 3. [110 p. cat. 3 → 15 uur]
Aanbevolen literatuur	- Doolaard, J.J.A. (ed.), *Nieuw handboek geestelijke verzorging* (Kampen: Kok, 2006). - Dusseldorp, K. van, *Preken tussen de verhalen. Een homiletische doordenking van narrativiteit* (Utrecht: Kok, 2012). - Immink, F.G., *In God geloven. Een praktisch-theologische reconstructie* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2003). - Kamp, P. van de, *Verhalen om te leven. Levensverhalen in het pastoraat* (Utrecht: Kok, 2013). - Meulen, H.C. van der, *Om het geheim van het leven. Over spiritualiteit en geestelijke begeleiding* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2013). - Meulink-Korf, H. & A. van Rhijn, *De onvermoede derde. Inleiding in het contextueel pastoraat* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2002). - Minderhoud, J., *Luisteren is een kunst. Over het voeren van verschillende gesprekken in het pastoraat* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2009). - Osmer, R.R., *Practical Theology. An Introduction (*Grand Rapids: Eerdmans, 2008).
Bijzonderheden	Het vak moet in samenhang worden gezien met de vakken ontwikkelingspsychologie, pastorale psychologie, poimeniek 1 en PPV. Dit vak is onderdeel van de module 'Vandaag de gemeente in'. Studiepunten worden pas toegekend als alle onderdelen van de module behaald zijn.

Module Theologie bij de tijd
Symboliek 1

Docent	Prof. dr. A. Huijgen	*Vakcode*	MaD-Thtijd-Sb1
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	D-jaar / blok 2
Tentamendata	11 januari, herkansing 22 maart	*Colleges*	2 college-uren /week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen	De student: - kan de taakstelling en inhoud van het vak symboliek beschrijven en interpreteren; - kan de theologische en historische achtergronden van de Apostolische Geloofsbelijdenis en de Geloofsbelijdenis van Nicea-Constantinopel beschrijven; - kan de teksten van de Apostolische Geloofsbelijdenis en de Geloofsbelijdenis van Nicea-Constantinopel op basis van een lezing in de oorspronkelijke talen interpreteren.
Eindtermen	1, 4, 5
Leerlijnen	Kritisch analyseren en synthetiseren

Studielast Hoorcolleges 9 uur
Collegevoorbereiding 4 uur
Zelfstudie 57 uur

Toetseisen
- Kelly, J.N.D., *Early Christian Creeds* (Harlow: Continuum, 1985[3]), 205-262, 296-367. [128 p. cat. 2/3 → 21 uur]
- Ruler, A.A. van, *Ik geloof. De twaalf artikelen van het geloof in morgenwijdingen* (Nijkerk: Callenbach, 1968). [158 p. cat. 3 → 22 uur]
- Westra, Liuwe H., *The Apostles' Creed. Origin, History, and Some Early Commentaries* (Turnhout: Brepols, 2002), 21-72, 403-407. [55 p. cat 2 → 11 uur]
- Westra, Liuwe H., 'How Did Symbolum Come to Mean "Creed"?', *Studia Patristica* 45 (2010), 85-91. [7 p. cat. 1 → 2 uur]
- Collegestof. [→ 1 uur]

Bijzonderheden Dit vak is onderdeel van de module 'Theologie bij de tijd'. Studiepunten worden pas toegekend als alle onderdelen van de module behaald zijn.

Module Exegese
Exegese OT/NT 3 (incl. exegesescriptie)

Docent	Dr. M.C. Mulder en prof. dr. H.G.L. Peels	*Vakcode*	MaD-Ex
Toetsvorm	*Oude Testament*: Eindpaper groepswerkstuk en presentatie *Nieuwe Testament*: Eindpaper groepswerk en testimonium *OT/NT*: Exegesescriptie	*Omvang*	7,5 EC Exegese OT 1,25 EC Exegese NT 1,25 EC Scriptie 5 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	*Colleges*: D-jaar / blok 3 (NT) en 4 (OT) *Scriptie*: D-jaar / blok 3 en 4
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	Blok 3 (NT): 3 college-uren per week Blok 4 (OT): gemiddeld 3 college-uren per week: driemaal een dubbel hoorcollege; wekelijks een dubbel werkcollege
Inleverdata opdracht(en)	De groepswerkstukken worden uiterlijk een week voor de gezamenlijke bespreking ingeleverd. De exegesescriptie moet worden ingeleverd op de laatste dag van tentamenperiode blok 4.	*Instapeis*	Exegese OT 1 en 2 Exegese NT 1 en 2 *Exegesescriptie*: Inl. exegese, exegese OT en NT 1 en 2, Hebreeuws 1 t/m 6, Grieks 1 t/m 6

Leerdoelen De student:
- maakt nader kennis met het proces van de exegese van het OT c.q. NT;
- heeft inzicht in de principes van de exegese van het OT c.q. NT;
- is in staat om in samenwerking met andere studenten een detailexegese van een perikoop te maken;
- doet in werkgroepen praktische ervaring op met het proces van de exegese en levert hieraan een substantiële bijdrage;
- kan het verworven inzicht in de perikoop adequaat en relevant presenteren.

Eindtermen *Exegese OT/NT:* 1 t/m 5, 10, 13, 17
Exegesescriptie: 1 t/m 4, 6, 8, 11, 16, 17, 19

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, discussiëren en argumenteren, praktische vaardigheden, presenteren, psychosociale attitude

Studielast *Oude Testament:*
Hoorcolleges 4,5 uur
Werkcolleges waarbij in kleine groepen van drie tot vijf personen gewerkt wordt, met als eindresultaat de presentatie van een eindpaper over de betreffende perikoop inclusief powerpointpresentatie (de eindpapers worden integraal besproken) 9 uur
Collegevoorbereiding incl. werk aan eindpaper/powerpoint 21,5 uur

Nieuwe Testament:
Hoorcolleges 9 uur
Werkcolleges 4,5 uur
Collegevoorbereiding, inclusief bijdrage aan een groepswerkstuk 21,5 uur

Exegesescriptie:
Zelfstudie 140 uur

Scriptie-eisen

- De scriptie moet een omvang van 12.000 wrd. hebben, inclusief voetnoten en literatuurvermelding (zie scriptiereglement en aparte instructie op de ELO).
- Na bestudering levert de student een opzet in bij de betreffende vakdocent.
- In overleg tussen hoogleraar/docent en student wordt een vervolgtraject afgesproken, waarbij tenminste nog één contactmoment plaats zal vinden voor de voltooiing van het werkstuk.
- De exegesescriptie dient via de ELO ingeleverd te worden bij de docent én het secretariaat.

Aanbevolen literatuur

Oude Testament:
Zie bij Exegese Oude Testament 1. Verder literatuurverwijzigingen tijdens de colleges.

Nieuwe Testament:
Zie bij Exegese Nieuwe Testament 1. Op OnderwijsOnline wordt een lijst met aanbevolen commentaren aangeboden.

Exegesescriptie:
Zie de opgaven onder Exegese 1-4. Voor gebruik bibliografisch onderzoek: ATLA, ZID en de registers van de *Elenchus of Biblica* en OTA. Zie verder het 'Scriptiereglement' (Onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline).

Bijzonderheden

Oude Testament:
De hoor- en werkcolleges Exegese OT worden aan het D- en E-jaar gezamenlijk gegeven.

Nieuwe Testament:
De hoor- en werkcolleges Exegese NT 3 en Exegese NT 4 worden gecombineerd.

Exegesescriptie:

- Er worden geen specifieke hoor- of werkcolleges met het oog op de scriptie gegeven.
- In onderling overleg met de betreffende begeleider wordt een definitieve opzet van het werkstuk gekozen. Een mogelijke opzet kan zijn:
  1. Korte inleiding waarin de plaats van het gedeelte in directe en brede context wordt aangegeven; relevante gegevens uit de canoniek kunnen hier verwerkt worden.
  2. Structuurschema van de perikoop.
  3. Een vers-voor-versverklaring (eigen verklaring, tekstkritische gegevens voor zover relevant, commentaar).
  4. Afsluiting van de exegese met een paragraaf over de 'prediking' van het geëxegetiseerde gedeelte.
- Als voor de bachelorproef een onderwerp op het vakgebied van OT of NT is gekozen, dan is het niet mogelijk om voor de exegesescriptie opnieuw een onderwerp op datzelfde vakgebied te kiezen.
- Na ontvangst van de eindversie van de scriptie vult de docent het beoordelingsformulier (D-jaar) in en geeft dit aan de student.
- De student kan via de ELO een evaluatieformulier invullen over de exegesescriptie.

Dit vak is onderdeel van de module 'Exegese'. Studiepunten worden pas toegekend als alle onderdelen van de module behaald zijn..

Module Homiletiek
Homiletiek 2

Docent	Prof. dr. M.J. Kater	*Vakcode*	MaD-Hom
Toetsvorm	Portfolio-opdrachten (waaronder preekvoorstellen c.q. meditaties)	*Omvang*	5 EC (2,5 EC in blok 2 en 2,5 EC in blok 3)
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	D-jaar / blok 2, 3 en 4
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	2 college-uren per week; praktisch deel: 3 college-uren per week gedurende blok 2-4.
Inleverdata opdracht(en)	Zie schema op OnderwijsOnline	*Instapeis*	Homiletiek 1

Zie voor informatie over dit vak pagina 116.

Integratiecolleges en themadagen

Docent	Hoogleraren en (gast)docenten	*Vakcode*	MaD-It
Tentamenvorm	Testimonium	*Omvang*	2,5 EC aan einde E-jaar
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	D-jaar / blok 3 resp. 4
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	2 + 3 (college)dagen
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Data*	31 januari en 1 februari (integratiecolleges) 16 t/m 18 april (themadagen)

Leerdoelen
Verwerving en verdieping van inzicht in een specifiek theologisch thema, met het oog op de samenhang van de theologische disciplines. Verwerven van vaardigheid in het beoordelen van een theologische vraagstelling en zijn overtuiging beargumenteren in een wetenschappelijke discussie.

Eindtermen
10, 13, 16, 21, 23

Leerlijnen
Discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling

Studielast
Hoorcolleges door hoogleraren en (gast)docenten.
Plenaire discussie of bespreking in groepen aan de hand van stellingen of vragen.
Eigen bijdragen door studenten.
Bijbelstudie.
- integratiecolleges 10 uur
- themadagen 18 uur
- collegevoorbereiding 2 uur

Aanbevolen literatuur
Zie het programma met literatuurtips dat voorafgaand aan de colleges wordt uitgereikt.

Bijzonderheden
- Integratiecolleges worden gehouden in het gebouw van de TUA. Hoogleraren en docenten belichten het centrale thema vanuit hun eigen vakgebied.
- Themadagen worden doorgaans elders in Nederland of een van de naburige landen gehouden. Gastsprekers worden uitgenodigd een lezing te geven over het centrale thema en ook worden in dat kader excursies georganiseerd. Eens in de 5 à 6 jaar wordt in plaats van de themadagen een reis naar Israël gepland.
- Het bijwonen van de integratiecolleges en themadagen is verplicht.
- Indien de student door omstandigheden niet aanwezig kan zijn, dient hij zelf te zorgen voor vervanging met een omvang van 1 EC (28 uur). Als vervanging kan gedacht worden aan bezoek aan een (theologisch of verwant onderwerp) symposium, een keuzevak e.d. Goedkeuring van de vervangende stof dient gevraagd te worden aan de examencommissie met overlegging van een bewijs. Dat kan in het geval het een symposium o.i.d. betreft door middel van een verslag, voor een keuzevak volstaat een kopie van het tentamenbriefje. Er kan geen financiële bijdrage gevraagd worden aan de TUA in de kosten van een symposium e.d. als dit bezocht wordt ter vervanging van themadagen of integratiecolleges. Integratiecolleges en/of themadagen kunnen in totaal maximaal 3x gedurende de master op deze wijze vervangen worden.

Module Receptie van de Reformatie in kerk en theologie
Kerkgeschiedenis 4

Docent	Prof. dr. H.J. Selderhuis	*Vakcode*	MaD-RRkt-Kg4
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen en actieve participatie werkcoleges	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	D-jaar / blok 3
Tentamendata	26 maart, herkansing 11 juni	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen

De student:
- verwerft kennis van en inzicht in de geschiedenis van kerk en theologie van de zestiende eeuw, geconcentreerd op de gereformeerde traditie;
- verkrijgt grondige kennis van de biografie en theologie van Johannes Calvijn;
- kan zelfstandig bronteksten uit deze periode analyseren;
- is in staat om de relevantie te beoordelen van de eerstgenoemde doelstelling voor de huidige situatie van kerk en theologie;
- krijgt oog voor historische patronen en ontwikkelingen en met name voor de betekenis van het begrip 'reformatorisch';
- is in staat de opgedane kennis praktisch te maken voor prediking en pastoraat.

Eindtermen

4 t/m 6, 8, 14, 16 t/m 19

Leerlijnen

Kritisch analyseren en synthetiseren, discussiëren en argumenteren, psycho-sociale attitude, onderzoeken, schrijven

Studielast

Colleges 9 uur
Zelfstudie 61 uur

Toetseisen

- Lindberg, Carter (ed.), *The Reformation Theologians* (Oxford: Blackwell Publishers, 2002), hfdst. 10, 11, 14, 15. [45 p. cat. 2 → 9 uur]
- Leesverslag (1.600-2.000 wrd.) van Herman J. Selderhuis, *Calvijn. Een mens dient God* (Utrecht: Kok, 2017). [260 leesstof → 13 uur]
- Cameron, Euan, *The European Reformation* (Oxford: Oxford University Press, second edition 2012), hfdst. 12, 13, 14-21. [195 p. cat. 2 → 39 uur]

Bijzonderheden

Dit vak is onderdeel van de module 'Receptie van de Reformatie in kerk en theologie'. Studiepunten worden pas toegekend als alle onderdelen van de module behaald zijn.

Module Bijbelse Theologie
Oude en Nieuwe Testament 3

Docent	Dr. M.C. Mulder en prof. dr. H.G.L. Peels	*Vakcode*	MaD-Bijb
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	10 EC (OT 5 EC en NT 5 EC)
Tentamenduur	2 x 2 uur	*Periode*	D-jaar / blok 1 (OT) en 4 (NT)
Tentamendata	OT: 25 oktober, herkansing 28 januari NT: 20 juni, herkansing 26 augustus	*Colleges*	Oude Testament: 4 college-uren per week Nieuwe Testament: 4 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met docenten	*Instapeis*	*Oude Testament*: Oude Testament 1 en 2; colleges Hebreeuws 1 t/m 6 *Nieuwe Testament*: Nieuwe Testament 1 en 2; Exegese Nieuwe Testament 1 en 2

Zie voor informatie over dit vak pagina 112.

Module Receptie van de Reformatie in kerk en theologie
Dogmatiek 4

Docent	Prof. dr. A. Huijgen	*Vakcode*	MaD-RRkt-Do4
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	D-jaar / blok 4
Tentamendata	28 juni, herkansing 30 augustus	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Dogmatiek 3

Leerdoelen

De student:
- kan verschillende opvattingen weergeven over a. rechtvaardiging, b. heiliging, c. de orde van het heil, d. doop, e. Avondmaal;
- is in staat deze opvattingen te illustreren aan de hand van voorbeelden uit de geschiedenis en het heden;
- kan de relevantie van systematisch-theologische discussies (op de genoemde gebieden) uitleggen en waarderen;
- kan een beredeneerde keuze maken in het debat over a. de aard van de rechtvaardiging, b. de legitimiteit van de kinderdoop, c. de aard van de sacramenten, d. de vragen rond de orde van het heil;
- kan beredeneerd de christelijke leer (op de bovengenoemde gebieden) toelichten en eventueel bekritiseren vanuit bijbelse gegevens;
- kan complexe theologische teksten op de bovengenoemde gebieden samenvatten, analyseren en beredeneerd beoordelen.

Eindtermen

4 t/m 6, 8, 10, 15 t/m 17

Leerlijnen

Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren

Studielast

Hoorcolleges 9 uur
Collegevoorbereiding 12 uur
Zelfstudie 49 uur

Toetseisen

- Beilby, James K. & Paul Rhodes Eddy (eds.), *Justification. Five views* (Downers Grove IL: IVP, 2011), 53-83, 176-219. [75 p. cat. 3 → 11 uur]
- Beintker, Michael, *Rechtfertigung in der neuzeitlichen Lebenswelt. Theologische Erkundungen* (Tübingen: Mohr Siebeck, 1998), 9-17, 127-141. [24 p. cat. 2 → 5 uur]
- Brink, G. van den & C. van der Kooi, *Christelijke dogmatiek. Een inleiding* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2012), 579-635. [57 p. cat. 3 → 8 uur]
- Genderen, J. van & W.H. Velema, *Beknopte gereformeerde dogmatiek* (Kampen: Kok, 1993^{2}), 522-612, 681-736. [147 p. cat. 2/3 → 27 uur minus 12 uur (voorbereiding colleges) → 15 uur]
- Jüngel, Eberhard, *Das Evangelium von der Rechtfertigung des Gottlosen als Zentrum des christlichen Glaubens*, 6^{e} ed. (Tübingen: Mohr Siebeck, 2011), 43-74. [32 p. cat. 2 → 7 uur]
- Collegestof. [→ 3 uur]

Bijzonderheden

Dit vak is onderdeel van de module 'Receptie van de Reformatie in kerk en theologie'. Studiepunten worden pas toegekend als alle onderdelen van de module behaald zijn.

Module Theologie bij de tijd
Ethiek 3

Docent	Dr. D.J. Steensma	*Vakcode*	MaD-Thtijd
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	D-jaar / blok 4
Tentamendata	4 juli, herkansing 27 augustus	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Ethiek 1 en 2

Leerdoelen	Verwerven van kennis van en inzicht in (a) de wijze waarop een theologisch-ethisch oordeel tot stand komt, (b) het eigene van de christelijke theologische ethiek in de morele bezinning, en (c) de wijze waarop het uitgangspunt van de christelijke theologische ethiek doorwerkt in de beoordeling van moraal aan de hand van een publicatie van Oliver O'Donovan; met daarbij de volgende subdoelen: - het verwerven van kennis van en inzicht in elementen uit de objectieve werkelijkheid die een rol spelen in een theologisch-ethische oordeelsvorming; - het verwerven van kennis van en inzicht in elementen uit de subjectieve werkelijkheid die een rol spelen in deze oordeelsvorming; - het verwerven van kennis van en inzicht in het morele veld waarin deze oordeelsvorming plaatsvindt vanuit het perspectief van een theologische ethiek.
Eindtermen	4 t/m 6, 12, 15
Leerlijnen	Kritisch analyseren en synthetiseren, mondeling presenteren
Studielast	Hoor-/werkcolleges 9 uur Zelfstudie 61 uur
Toetseisen	◦ O'Donovan, Oliver, *Resurrection and Moral Order. An Outline for Evangelical Ethics* (Leicester: InterVarsity Press, 1994[2]), 11-264. [253 p. cat. 2 → 51 uur] ◦ Collegedictaat. [→ 10 uur]
Aanbevolen literatuur	- Banner, Michael, *Christian Ethics and Contemporary Moral Problems* (Cambridge: Cambridge UP, 1999/2003[2]). - Fischer, Joh., *Theologische Ethik. Grundwissen und Orientierung*, Forum Systematik Band 11 (Stuttgart: Kohlhammer, 2002). - Ulrich, Hans G., *Wie Geschöpfe leben. Konturen evangelischer Ethik*, Ethik im theologischen Diskurs Band 2 (Münster: LIT Verlag, 2006[2]).
Bijzonderheden	Dit vak is onderdeel van de module 'Theologie bij de tijd'. Studiepunten worden pas toegekend als alle onderdelen van de module behaald zijn.

Module Exegese
Exegese OT/NT 3 (incl. exegesescriptie)

Docent	Dr. M.C. Mulder en prof. dr. H.G.L. Peels	*Vakcode*	MaD-Ex
Toetsvorm	*Oude Testament*: Eindpaper groepswerkstuk en presentatie *Nieuwe Testament*: Eindpaper groepswerk en testimonium *OT/NT*: Exegesescriptie	*Omvang*	7,5 EC Exegese OT 1,25 EC Exegese NT 1,25 EC Scriptie 5 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	*Colleges*: D-jaar / blok 3 (NT) en 4 (OT) *Scriptie*: D-jaar / blok 3 en 4
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	Blok 3 (NT): 3 college-uren per week Blok 4 (OT): gemiddeld 3 per week: driemaal een dubbel hoorcollege; wekelijks een dubbel werkcollege
Inleverdata opdracht(en)	De groepswerkstukken worden uiterlijk een week voor de gezamenlijke bespreking ingeleverd. De exegesescriptie moet worden ingeleverd op de laatste dag van tentamenperiode blok 4.	*Instapeis*	Exegese OT 1 en 2 Exegese NT 1 en 2 *Exegesescriptie*: Inl. exegese, exegese OT en NT 1 en 2, Hebreeuws 1 t/m 6, Grieks 1 t/m 6

Zie voor informatie over dit vak pagina 120.

Module Homiletiek
Homiletiek 2

Docent	Prof. dr. M.J. Kater	*Vakcode*	MaD-Hom
Toetsvorm	Portfolio-opdrachten (waaronder preekvoorstellen c.q. meditaties)	*Omvang*	5 EC (2,5 EC in blok 2 en 2,5 EC in blok 3)
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	D-jaar / blok 2, 3 en 4
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	2 college-uren per week; praktisch deel: 3 college-uren per week gedurende blok 2-4.
Inleverdata opdracht(en)	Zie schema op OnderwijsOnline	*Instapeis*	Homiletiek 1

Zie voor informatie over dit vak pagina 116.

Module Talen
Latijn 5 (keuzevak)

**Dit vak is verplicht voor hen die in hun vooropleiding geen Latijn hebben gehad.*

Docent	Dr. J.J. Oosterhuis-den Otter	*Vakcode*	MaD-L5
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	D-jaar / blok 4
Tentamendata	7 juni, herkansing 23 augustus	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Colleges Latijn 1 t/m 4

Leerdoelen

Het onderhouden van de kennis van het Latijn, het ontwikkelen van vertaalvaardigheid en kennismaking met een preek van Augustinus. Aan het eind van de periode is de student in staat stamtijden te herkennen (inzicht), syntactische regels uit te leggen (kennis), syntactische verschijnselen te herkennen en te analyseren (inzicht), de Latijnse tekst van de preek van Augustinus op woord- en zinsniveau te doorgronden en te vertalen (kennis/inzicht), en vertalingen te vergelijken (toepassing).

Eindtermen

1

Leerlijnen

Praktische vaardigheden

Studielast

Hoor- en instructiecolleges 9 uur
Collegevoorbereiding 24 uur
Zelfstudie 37 uur

Toetseisen

- Het eerste deel van Sermo 52 van Augustinus. De Latijnse tekst van deze preek wordt aan het begin van het blok verstrekt.
- Inleiding van Joost van Neer bij de vertaling van de preken van Augustinus over teksten uit Matteüs.
- Een door de docent uit te reiken overzicht van de Latijnse syntaxis.

Aanbevolen literatuur

- Blaise, A., *A Handbook of Christian Latin: Style, Morphology, and Syntax* (Washington: Brepols, 1994).
- Blaise, A. & H. Chirat, *Dictionnaire Latin-Français des auteurs chrétiens* (Turnhout: Brepols, 1993).
- Diercks, G.F. & N.H.C. van Loenen, *Kleine Latijnse Grammatica* (Houten: Paul Brand, 1987[5] of later).
- Neer, J. van e.a., *Aurelius Augustinus, Van aangezicht tot aangezicht. Preken over teksten uit het evangelie volgens Matteüs (sermones de scripturis 51-94)* (Amsterdam: Ambo, 2004).
- Pinkster, H. (ed.), *Woordenboek Latijn-Nederlands* (Amsterdam: Amsterdam University Press, 1998).

Bijzonderheden

Dit vak is onderdeel van de module 'Talen'. Studiepunten worden pas toegekend als alle onderdelen van de module behaald zijn.

19. Schema vijfde studiejaar – cohort 2017

European Credit Transfer System

VAK	*Master 1e semester*		*Master 2e semester*		*Cursusjaar EC*
	Blok 1	*Blok 2*	*Blok 3*	*Blok 4*	
Integratiecolleges, themadagen	-		X	2,5	*2,5*
Master I-/II-kritiekcollege	X	X	X	X	*X*
Logopedie	X	X	X	X	*X*
Persoonlijke en praktische vorming	X	X	2,5	X	*2,5*
Module Apologetiek - Apologetiek - Godsdienstfilosofie - Ethiek 4	 - 2,5 -	 2,5 - -	 - - -	 - - 2,5	*7,5*
Evangelistiek/Missiologie 4	-	-	2,5	-	*2,5*
Module Exegese 4 - Exegese Oude Testament 4 - Exegese Nieuwe Testament 4	 - -	 - -	 - 2,5	 5 -	*7,5*
*Module Homiletiek** Homiletiek 3 en keuzevak Homiletiek 3 Praktische Homiletiek	 - -	 X X	 2,5 X	 (2,5) X	*2,5 (5)**
Module Kerk en theologie in rapport met politiek en filosofie - Kerkgeschiedenis 5 - Kerkgeschiedenis 6	 5 -	 - -	 - 2,5	 - -	*7,5*
Module Systematische theologie - Dogmatiek 5, 6 - Symboliek 2	 - -	 5 2,5	 - -	 - -	*7,5*
Keuzevak	7,5	5	2,5	5 (2,5)	*20 (17,5)*
TOTAAL	*15*	*15*	*15*	*15*	*60*

Voor de samengevoegde vakken (Exegese 4, Homiletiek, en Kerk en theologie in rapport met politiek en filosofie) geldt dat het cijfer wordt ingeschreven nadat voor elk van de onderdelen een voldoende (min. 5,5) behaald is.

*Onder dit vak valt ook het voor admissiale studenten verplichte keuzevak Homiletiek 3 (2,5 EC, blok 4). Zie verder p. 76 van deze studiegids.

Voor de admissiale studenten vindt na afronding van de vereisten t/m het tweede blok van het E-jaar een uitgebreide preekbespreking plaats met het curatorium over een ingeleverd preekvoorstel en de opgegeven pars die betrekking hebben op de verschillende vakgebieden. Bij dit zogenaamd proponentsexamen zijn twee leden van het coho aanwezig.

Voor keuzevakken, zie pagina 76 en verder.

Logopedie

Docent	N. Duijzer-Algra	*Vakcode*	MaE-Lo
Toetsvorm	Testimonium	*Omvang*	2,5 EC aan einde E-jaar, opgenomen in de EC's voor PPV
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	E-jaar
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	Volgens afspraak
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Data*	Volgens rooster

Leerdoelen Het waar nodig zoveel mogelijk wegwerken van logopedische stoornissen en/of storende elementen in het spreken. Optimaliseren van o.a. houding, adem, stem, articulatie, spreektempo, intonatie en presentatie.

Leerlijnen Praktische vaardigheden

Bijzonderheden
- De studenten die predikant hopen te worden, worden in het C-jaar, of bij instroom van elders in de master aan de TUA in het eerste jaar van inschrijving, gescreend.
- In het D-/E-jaar ontvangen studenten die predikant hopen te worden (twee)wekelijks logopedie. De logopedist is ook aanwezig bij het houden van de preekvoorstellen door admissiale studenten in de Barnabaskerk en geeft ook daar haar feedback.

Master I-kritiekcollege

Docent	College van hoogleraren	*Vakcode*	MaI-Kr
Toetsvorm	Preekvoorstel	*Omvang*	Variabel
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	D-jaar / blok 3, 4 of E-jaar
Tentamendata	Zie jaaragenda in deze studiegids, p. 18v	*Colleges*	Een uur en 15 minuten per preekvoorstel
Inleverdata opdracht(en)	Nader te bepalen	*Instapeis*	N.v.t.

Zie voor informatie over dit vak pagina 110.

Persoonlijke en praktische vorming

Docent	J.W. van der Zande-de Roo	*Vakcode*	MaE-PPV
Toetsvorm	Intervisiegesprek en portfolio, waarin opgenomen de voorbereidingspapers en reflectieverslagen	*Omvang*	2,5 EC aan einde van de master
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	E-jaar / blok 1 t/m 4
Tentamendata	De studenten maken in onderling overleg en i.o.m. de docent in elk collegeblok een afspraak voor een gesprek	*Colleges*	1x een groepsgesprek van 1½ à 2 uur per collegeblok
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met docent	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen Het verwerven en ontwikkelen van persoonlijke en praktische vaardigheden en inzichten, met als doel de effectiviteit te versterken van het persoonlijk handelen van de student.
De student is in staat:
- tot het op methodische wijze geven van bij de situatie gepaste feedback;
- te reflecteren op een eigen werkervaring en daarover feedback ontvangen en verwerken;
- Aanpassingsmogelijkheden te exploreren, ontwikkelen en toe te passen in de praktijk.

Eindtermen 9, 10, 25 t/m 38

Leerlijnen	Schrijven, argumenteren en discussiëren, samenwerken, geestelijke instelling, psycho-sociale attitude, praktische vaardigheden
Studielast	Gesprek met mentor-hoogleraar en 4 groepsgesprekken 6 uur Papers ter voorbereiding van de gesprekken en reflectieverslagen t.b.v. portfolio 2 uur
Toetseisen	◦ Voorbereidingspapers ten behoeve van de gesprekken ◦ Reflectieverslagen van de groepsgesprekken ◦ Persoonlijk ontwikkelingsplan
Aanbevolen literatuur	- MacDonald, Gordon, *Breng orde in je innerlijk leven* (Stichting uitgeverij Gideon, 2006[4]). - Vries-Geervliet, Liet de, *Voorbereiden op intervisie* (Soest: Uitgeverij Nelissen, 2005[5]). - Vries-Geervliet, Liet de, *Voorbereiden op supervisie* (Soest: Uitgeverij Nelissen, 2001[6]). Zie voor meer literatuur ook onder de betreffende kopjes bij Persoonlijke en praktische vorming van voorgaande studiejaren.
Bijzonderheden	Voor meer informatie over dit onderdeel in de studie zie men OnderwijsOnline, onder Algemene Informatie 2018/2019.

Proponentsexamen

Docent	Curatorium, in aanwezigheid van twee leden van het college van hoogleraren	*Vakcode*	Ma-Prop
Toetsvorm	Mondeling examen	*Omvang*	N.v.t.
Tentamenduur	1 uur en 30 minuten	*Periode*	E-jaar
Examendata	Zie examendata in de jaaragenda op p. 18v	*Colleges*	Geen
Inleverdata preek-voorstellen	Zie hieronder bij 'bijzonderheden'	*Instapeis*	Alle vereisten van het D-jaar en van het 1e én 2e blok van het E-jaar, incl. E-jaars preek praktische homiletiek

Leerdoelen	- Het verwerven van de praktische vaardigheid ten aanzien van het schrijven en uitspreken van een preekvoorstel over een tevoren opgekregen tekst. - Het zelfstandig kunnen voorbereiden met het oog op bespreking van een pars binnen de verschillende theologische disciplines: Exegese Oude Testament, Exegese Nieuwe Testament, Dogmatiek, Homiletiek, Ethiek en Kerkrecht.
Eindtermen	N.v.t.
Leerlijnen	Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, geestelijke instelling, praktische vaardigheden
Studielast	N.v.t.
Toetseisen	◦ De opgegeven tentamenstof kunnen toepassen op de praktijk van het kerkelijk leven en het geloofsleven.
Aanbevolen literatuur	Zie bij de vakken Exegese OT/NT 4, Dogmatiek 5, Homiletiek 5 en Ethiek 3.
Bijzonderheden	- Proponentsexamen kan afgelegd worden in de vergaderingen van het curatorium van februari, juni, september en november. - Zij die proponentsexamen willen afleggen en preekconsent willen aanvragen, dienen dat uiterlijk tien weken voor de bewuste vergadering te melden aan de secretaris van het curatorium. Hij zal de student dan voorzien van de regeling voor het proponents-examen. Daarin zijn de afspraken voor proponentsexamen en preekconsent opgenomen. - Bij het proponentsexamen dienen twee preekvoorstellen aangeleverd te worden, één over een opgegeven tekst, één over een tekst naar keuze. Uiterlijk twee weken voor de vergadering dienen deze preekvoorstellen ingeleverd te worden bij de secretaris van het curatorium en het secretariaat.

- Het curatorium vraagt bij de kerkenraad van de student een attest op.
- Het proponentsexamen wordt gehouden in een vergadering van het curatorium en heeft het niveau van het kerkelijk peremptoir examen (classisexamen).
- Zie ook de regelingen met betrekking tot (de aanvraag van) het preekconsent op de ELO (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op Onderwijs-Online).

Module Apologetiek
Godsdienstfilosofie

Docent	Drs. I.D. Haarsma	*Vakcode*	MaE-GF
Toetsvorm	Schriftelijke tussentoets en dossier	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	E-jaar / blok 1
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met docent	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen

De student:
- heeft fundamentele kennis van enkele vragen en gezichtspunten zoals die zijn ontwikkeld in de godsdienstwijsbegeerte;
- kan diverse argumentatiestrategieën zoals die worden gehanteerd in apologetische theorieën benoemen en herkennen;
- is in staat een afgewogen standpunt in te nemen over de vraag welke mogelijkheden filosofie en godsdienstwijsbegeerte kunnen hebben voor apologetiek.

Eindtermen

4, 5, 8, 12

Leerlijnen

Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken

Studielast

Hoor- en instructiecolleges 12 uur
Collegevoorbereiding 18 uur
Zelfstudie en consultatie 40 uur
Naast een gemeenschappelijk traject van 40 uur met godsdienstfilosofische thematiek is er een individueel traject van 30 uur waarin iedere student in overleg met de docent een presentatie over een gedeelte uit Peter Kreeft of Rudi te Velde voorbereidt.

Toetseisen

◦ Kreeft, Peter, *Christendom voor moderne heidenen. Pascals gedachten voor nu* (Driebergen: Navigator Boeken, 2004). [delen; nader vast te stellen]
◦ Stoker, W., *Is geloven redelijk?* (Zoetermeer: Meinema, 2004). [150 p. cat. 2 → 30 uur]
◦ Velde, Rudi te (ed.), *Pascal als religieus denker* (Zoetermeer: Klement, 2011). [delen; nader vast te stellen]

De toetsing bestaat uit twee onderdelen:
- een individuele tussentoets tijdens het vierde werkcollege over de gemeenschappelijke stof;
- dossier met verslag (ca. 700 wrd.) en korte reflectieverslagen van gehouden presentaties.

Beide onderdelen bepalen in gelijke mate de eindbeoordeling.

Aanbevolen literatuur

- James, W., *Vormen van religieuze ervaring* (Amsterdam: Abraxas, 1902) (vertaling 2005).
- Levinas, E., *God en de filosofi*e ('s-Gravenhage: Meinema, 1990).
- Pascal, Blaise, *Pensées* (vertaling: *Gedachten*, Amsterdam: Boom, 2009).
- Ricoeur, P., *Figuring the Sacred: Religion, Narrative and Imagination* (Minneapolis: Fortress, 1995).
- Taylor, C., *A Secular Age* (Harvard: Harvard University Press, 2007).
- Wolterstorff, N., *Divine Discourse. Philosophical Reflections on the Claim that God Speak*s (Cambridge: Cambridge University Press, 1995).

Bijzonderheden

Dit vak is onderdeel van de module 'Apologetiek'. Studiepunten worden pas toegekend als alle onderdelen van de module behaald zijn.

Module Kerk en theologie in rapport met politiek en filosofie
Kerkgeschiedenis 5

Docent	Prof. dr. H.J. Selderhuis	*Vakcode*	MaE-Ktpf-Kg5
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen en werkstukken	*Omvang*	5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	E-jaar / blok 1
Tentamendata	26 oktober, herkansing 4 januari	*Colleges*	4 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Laatste dag van tentamenperiode blok 1	*Instapeis*	Kerkgeschiedenis 3

Leerdoelen Kennis en inzicht verkrijgen in de hoofdlijnen van de vroegmoderne kerk- en theologie-geschiedenis (ca.1550-1750) voor een verantwoorde visie op de huidige plaats en de taken van kerk en theologie. De leerdoelen worden bereikt door verwerking van bronnen, secundaire literatuur en onderlinge gedachtewisseling.

Eindtermen 1, 3, 6 t/m 8

Leerlijnen Kritisch analyseren en synthetiseren, discussiëren en argumenteren, psycho-sociale attitude, onderzoeken, schrijven

Studielast
Colleges 18 uur
Zelfstudie 65 uur
Werkstukken 57 uur

Toetseisen
- Woodbridge, John D. and Frank A. James III, *Church History, Volume Two: From Pre-Reformation to the Present Day* (Grand Rapids: Zondervan, 2013), p. 253-488. [235 p. cat. 2 → 50 uur]
- Spijker, W. van 't e.a. (eds.), *Het puritanisme. Geschiedenis, theologie en invloed* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2001), 121-270. [150 p. cat. 3/leestof → 15 uur]
- Paper (2.000-2.500 wrd.) met bespreking over een representatieve tekst van 40-50 p. uit het werk van een vertegenwoordiger van het puritanisme. Een lijst van werken wordt door de docent beschikbaar gesteld. [→ 20 uur]
- Leesverslag (2.000-2.500 wrd.) van Herman J. Selderhuis (ed.), *A Companion to Reformed Orthodoxy* (Leiden: Brill, 2013), 1-90 + één hoofdstuk uit Part II Places en één uit Part III Topics, beide naar keuze. [→ 17 uur]
- Recensie (2.000-2.500 wrd.) van een (deel van een) Engelstalige of Duitstalige studie van na 1980 (150-200 p.) over het puritanisme of het piëtisme. [→ 20 uur]

Bijzonderheden Dit vak is onderdeel van de module 'Kerk en theologie in rapport met politiek en filosofie'. Studiepunten worden pas toegekend als alle onderdelen van de module behaald zijn.

Module Apologetiek
Apologetiek

Docent	Prof. dr. M.J. Kater	*Vakcode*	MaE-AP
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	E-jaar / blok 2
Tentamendata	21 januari, herkansing 8 april	*Colleges*	3 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen De student:
- heeft kennis van de vragen die vanuit de samenleving aan het christelijk geloof gesteld worden en de diverse vraagstukken waarmee de apologetiek zich bezighoudt;
- kent argumenten voor en tegen bepaalde opvattingen van het christelijk geloof;
- heeft elementaire kennis van de geschiedenis van de apologetiek en de diverse 'scholen' en kan de verschillen en overeenkomsten in de diverse opvattingen over apologetiek uitleggen;
- kan bepaalde kritische vragen die aan het christelijk geloof gesteld worden herleiden

tot bepaalde vooronderstellingen die daarbij een rol spelen en de verschillende wereldvisies onderscheiden en benoemen;
- ontwerpt in samenspraak met anderen een apologie als reactie op een actueel artikel c.q. boek.

Bij dit vak komen aan de orde:
- de Bijbels-theologische lijnen;
- een overzicht van de verschillende opvattingen (apologetische 'scholen'): de methode, de inhoud en het doel van de apologetiek en de betekenis daarvan voor de 21e eeuw;
- een kennismaking met enkele apologeten, zowel uit de geschiedenis van de vroege kerk als uit de laatste eeuw;
- een bezinning op enkele thema's uit de christelijke geloofsleer in het kader van een verantwoording: o.a. natuurlijke theologie, wonderen, uniciteit en exclusiviteit van het christelijk geloof. Op dit laatste onderdeel valt de nadruk tijdens de colleges.

Eindtermen 4 t/m 8, 10, 11, 15, 16, 36

Leerlijnen Kritisch analyseren en synthetiseren, discussiëren en argumenteren

Studielast Hoorcolleges 9 uur
Werkcolleges 4,5 uur (werken aan ontwerp 'apologie')
Collegevoorbereiding d.m.v. opdrachten 6,5 uur
Zelfstudie 50 uur

Toetseisen
- Bakker, H.A. e.a. (eds.), *Verantwoord geloof. Handboek christelijke apologetiek* (Kampen: Brevier, 2014), 11-32, 63-88, 129-500. [400 p. cat. 3 → 44 uur].
- Collegestof. [→ 6 uur]

Aanbevolen Literatuur
- Beukel, A. van den, *De dingen hebben hun geheim*. *Gedachten over natuurkunde, mens en God* (Baarn: Ten Have, 1990).
- Biezeveld, K.E. e.a., *Wie God zegt... Spreken over God in een wereld zonder God* (Kampen: Kok, 2001).
- D'Souza, D. e.a., *Het christendom is zo gek nog niet* (Amsterdam: Nieuw Amsterdam, 2009).
- Fiedrowicz, M., *Apologie im frühen Christentum. Die Kontroverse um den christlichen Wahrheitsanspruch in den ersten Jahrhunderten* (Paderborn: Schöningh, 2000).
- Gollwitzer, H., *Die Existenz Gottes im Bekenntnis des Glaubens* (München: Kaiser, 1963) (Band 34 uit de reeks 'Beiträge zur evangelischen Theologie').
- Hoek, J. e.a. (eds.), *Verantwoorde hoop. Apologetische thema's* (Heerenveen: Groen, 2011).
- Keller, T., *The Reason for God. Belief in an Age of Skepticism* (London: Hodder & Stoughton, 2008).
- Kolakowski, L., *Religie. Stel: er is geen God... Over God, de duivel, zonde en andere perikelen van de zogenaamde filosofie van de religie* (Hilversum: Gooi en Sticht 1987).
- McGrath, A., *The Twilight of Atheism. The Rise and Fall of Disbelief in the Modern World* (New York: Doubleday, 2004).
- McGrath, A., *Handboek apologetiek. Communicatie van het christelijk geloof* (Zoetermeer: Boekencentrum 2012).
- Moreland, J.P. & W.L. Craig, *Philosophical Foundations For a Christian Worldview* (Downers Grove: InterVarsity, 2003).
- Newbigin, L., *The Gospel in a Pluralist Society* (Grand Rapids: Eerdmans, 2000).
- Paas, Stefan & Rik Peels, *God bewijzen. Argumenten voor en tegen geloven* (Amsterdam: Balans, 2013).
- Riessen, J.P. van, *Verlangen naar God in een verlaten cultuur*. *Proeve van een sceptische theologie* (Zoetermeer: Boekencentrum, 1998).
- Toren, Benno van, *Christian Apologetics as Cross-Cultural Dialogue* (London: T&T Clark, 2011).

Een uitgebreide literatuurlijst wordt uitgereikt op de colleges.

Bijzonderheden Dit vak is onderdeel van de module 'Apologetiek'. Studiepunten worden pas toegekend als alle onderdelen van de module behaald zijn.

Module Systematische theologie
Dogmatiek 5

Docent	Prof. dr. A. Huijgen	*Vakcode*	MaE-ST-Do5
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen en paper/werkstuk	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	E-jaar / blok 2
Tentamendata	10 januari, herkansing 28 maart	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Laatste dag van tentamenperiode blok 2	*Instapeis*	Dogmatiek 3 en 4

Leerdoelen

De student:
- kan verschillende opvattingen weergeven over a. de kerk, b. Israël, c. eschatologie;
- is in staat deze opvattingen te illustreren aan de hand van voorbeelden uit de geschiedenis en het heden;
- kan de relevantie van systematisch-theologische discussies (op de genoemde gebieden) uitleggen en waarderen;
- kan een beredeneerde keuze maken in het debat over de plaats van Israël in de eschatologie en over de aard van de kerk;
- kan beredeneerd de christelijke leer (op de bovengenoemde gebieden) toelichten en eventueel bekritiseren vanuit bijbelse gegevens;
- kan complexe theologische teksten (op de boven genoemde gebieden) samenvatten, analyseren en beredeneerd beoordelen;
- kan standpunten onderzoeken en zelf een standpunt bepalen.

Eindtermen

4 t/m 6, 8, 10, 15 t/m 17

Leerlijnen

Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren

Studielast

Hoorcolleges 9 uur
Collegevoorbereiding 12 uur
Zelfstudie 49 uur
De voorbereiding van de colleges bestaat uit onderdelen van de genoemde literatuur onder 'toetseisen'

Toetseisen

- Brink, G. van den, 'Gereformeerde theologie als theologie van de hoop', in: J. van der Graaf (ed.), *Belijden met hoofd en hart. Gereformeerd leven tussen gisteren en morgen* (Kampen: Kok, 2003), 475-561. [87 p. leesstof → 6 uur]
- Brink, G. van den & C. van der Kooi, *Christelijke dogmatiek. Een inleiding* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2012), 309-344, 517-576, 638-678. [137 p. cat. 3 → 19 uur]
- Genderen, J. van & W.H. Velema, *Beknopte gereformeerde dogmatiek* (Kampen: Kok, 1993^{2}), 615-661, 738-795. [114 p. leesstof voor college → 8 uur]
- Collegestof. [→ 3 uur]
- Samenstellen paper 3.000-5.000 wrd. [→ 25 uur]. Het paper telt net zo zwaar als het tentamen. Richtlijnen voor het paper worden via de ELO verspreid.

Bijzonderheden

Dit vak is onderdeel van de module 'Systematische theologie'. Studiepunten worden pas toegekend als alle onderdelen van de module behaald zijn.

Module Systematische theologie
Dogmatiek 6

Docent	Prof. dr. A. Huijgen	*Vakcode*	MaE-ST-Do6
Toetsvorm	Portfolio en paper / werkstuk	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	E-jaar / blok 2
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Laatste dag van tentamenperiode blok 4	*Instapeis*	Dogmatiek 3 en 4

Leerdoelen

De student:
- kan de pro's en contra's van verschillende theologische benaderingen en methoden onderscheiden en waarderen (in het bijzonder die van Luther, Calvijn, Noordmans en Van Ruler);
- kan de waarde van een trinitarisch getoonzette theologie beredeneren c.q. bekritiseren;
- kan complexe theologische teksten samenvatten, analyseren, beredeneerd beoordelen en met elkaar vergelijken;
- kan de eigen theologisch-methodische positie beredeneerd ontwikkelen.

Eindtermen

4 t/m 6, 8, 10, 15 t/m 17

Leerlijnen

Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren

Studielast

Werkcolleges 9 uur
Collegevoorbereiding 22 uur (bestaande uit genoemde leesstof hieronder)
Zelfstudie 39 uur

Toetseisen

- Bayer, Oswald, *Theologie*, Handbuch Systematischer Theologie 1 (Gütersloh: Gütersloher Verlagshaus, 1994), 35-105. [71 p. leesstof voor college/portfolio → 5 uur]
- Billings, J. Todd, *Calvin, Participation, and the Gift. The Activity of Believers in Union with Christ* (Oxford: UP, 2007), 105-143. [39 p. leesstof voor college/portfolio → 3 uur]
- Huijgen, Arnold, 'Geestdrift voor het zijn. Enkele aspecten uit het opstel "Structuurverschillen tussen het christologische en het pneumatologische gezichtspunt" van A.A. van Ruler', in: G.C. den Hertog e.a. (eds.), *Triniteit en kerk*, Fs. A. Baars (Heerenveen: Groen, 2014), 146-162. [17 p. leesstof voor college/paper → 2 uur]
- Noordmans, O., *Herschepping*, in: id., *Verzamelde Werken. Deel II. Dogmatische peilingen. Rondom Schrift en Belijdenis*, ed. J.M. Hasselaar e.a. (Kampen: Kok, 1979), 214-317. [104 p. leesstof voor college/portfolio → 10 uur]
- Ruler, A.A. van, 'Structuurverschillen tussen het christologische en het pneumatologische gezichtspunt', in: id., *Verzameld Werk. Deel 4A. Christus, de Geest en het heil*, ed. D. van Keulen (Zoetermeer: Boekencentrum, 2011), 369-382. [14 p. leesstof voor college/portfolio → 2 uur]
- Samenstelling portfolio (6.000 wrd.). [→ 4 uur]
- Samenstelling paper (close reading passage + theologische reflectie) (6.000 wrd.). [→ 35 uur]

Bijzonderheden

Dit vak is onderdeel van de module 'Systematische theologie'. Studiepunten worden pas toegekend als alle onderdelen van de module behaald zijn.

Module Homiletiek
Homiletiek 3

Docent	Prof. dr. M.J. Kater	*Vakcode*	MaE-Hom
Toetsvorm	Mondeling tentamen, portfolio-opdrachten en een preekvoorstel	*Omvang*	2,5 EC in blok 3 en 2,5 EC in blok 4
Tentamenduur	1 uur	*Periode*	E-jaar / blok 2, 3 en 4
Tentamendatum	In overleg met docent. Het mondelinge tentamen dient vóór 12 juli 2019 afgelegd te zijn.	*Colleges*	2 college-uren per week; praktisch deel: 3 uur per week gedurende blok 2-4.
Inleverdata opdracht(en)	Divers tussen februari en juli 2019, zie ELO	*Instapeis*	Homiletiek 2

Leerdoelen

De student:
- kan beschrijven op welke wijze de heilsorde dient te functioneren in de prediking;
- is in staat om valkuilen te noemen van een heilsordelijke prediking;
- kan reflecteren op verschillende aspecten van de prediking aan de hand van een bepaald homiletisch ontwerp;
- kan de noodzaak en de waarde van het apologetisch element in de prediking illustreren, formuleren en rechtvaardigen.

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, psycho-sociale attitude, praktische vaardigheden

Eindtermen 3 t/m 5, 11 t/m 13, 19 t/m 21, 23, 24, 36 t/m 38

Studielast Hoorcolleges 18 uur (9 uur blok 3; 9 uur blok 4)
Collegevoorbereiding d.m.v. opdrachten 12 uur
Werk- en preekcolleges praktische deel 50 uur
Maken preekvoorstel (E-jaarspreek) 20 uur
Literatuurstudie mondeling tentamen 40 uur

Toetseisen 1. Literatuurtentamen
◦ Bohren, R., *Predigtlehre* (Gütersloh: Kaiser, 1993[6]), hfdst. 1-4 en 9-20. [255 p. cat. 2/3 → 40 uur]

2. Globale invulling van het praktische deel (in het E-jaar is dit helemaal toegespitst op de prediking):
a) Een preekvoorbereidingsproces doorlopen, uitmondend in een preekschets. De tekst wordt opgegeven (in groepjes).
b) Een preekvoorbereidingsproces doorlopen, uitmondend in een preekschets over een Zondag uit de Heidelbergse Catechismus. De Zondag wordt zelf gekozen (in groepjes).
c) Een preekvoorbereidingsproces doorlopen (in groepjes), uitmondend in een individueel geschreven preek. De tekst wordt zelf gekozen.
d) Een preek houden en participeren als criticus in de Barnabaskerk.

Aanbevolen litaratuur
- Buttrick, D., *Homiletic. Moves and Structures* (Philadelphia: Fortress Press, 1987).
- Dingemans, G.D.J., *Als hoorder onder de hoorders. Een hermeneutische homiletiek* (Kampen, Kok, 1995[2]).
- Long, Th.G., *The Witness of Preaching* (Louisville: Westminster/John Knox Press, 1989).
- Müller, H.M., *Homiletik. Eine Evangelische Predigtlehre* (Berlin: De Gruyter, 1996).

Bijzonderheden Het praktische deel van dit vak wordt samen met het D-jaar gevolgd in blok 2, 3 en 4. Dit vak kan alleen worden afgesloten wanneer naast het mondelinge tentamen aan alle vereisten is voldaan. Dat geldt uiteraard zowel het theoretische als het praktische deel van het vak. Alle onderdelen, zowel de opdrachten voor Homiletiek 3 als de vereisten voor Praktische Homiletiek, dienen aan het Homiletiek-portfolio toegevoegd te worden vóór de aangegeven deadline. Het preekvoorstel wordt beoordeeld als goed, voldoende of onvoldoende. Bij een onvoldoende dient een nieuw preekvoorstel te worden ingeleverd.

Het cijfer voor Homiletiek 3 wordt bepaald door een gewogen gemiddelde van het mondelinge tentamen (telt 75%) en de opdracht preekanalyse (telt 25%). Om het vak af te kunnen sluiten dient voor het mondelinge tentamen minimaal een 5.5 gehaald te worden; het gewogen gemiddelde dient ook minimaal een 5.5 zijn.

Module Systematische theologie
Symboliek 2

Docent	Prof. dr. A. Huijgen	*Vakcode*	MaE-ST-Sb2
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	E-jaar / blok 2
Tentamendata	29 januari, herkansing 2 april	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen De student:
- kan de theologische en historische achtergronden en inhouden beschrijven van de Nederlandse Geloofsbelijdenis, de Heidelbergse Catechismus en de Dordtse Leerregels;
- kan de hoofdlijnen beschrijven van ontwikkelingen ten aanzien van de confessionele geschriften vanaf de Reformatie tot heden;

- kan hedendaagse bezwaren tegen onderdelen van de genoemde belijdenisgeschriften waarderen en er beredeneerd op ingaan;
- kan de onderdelen van de genoemde belijdenisgeschriften benoemen op het niveau van het enkele artikel (NGB en DL) of de zondagsafdeling (HC);
- kan een onderdeel van de gereformeerde belijdenis herschrijven met het oog op contemporaine vraagstukken.

Eindtermen 1, 4, 5

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren

Studielast Hoorcolleges 9 uur
Collegevoorbereiding 12 uur (bestaande uit lezing van teksten die tot de toetseisen behoren)
Zelfstudie 49 uur

Toetseisen
- Baars, A. & A. Groothedde, *Belijden in zevenvoud. Harmonie van zeven protestantse belijdenisgeschriften* (Utrecht: De Banier, 2013), 25-43, 52-83. [51 p. cat. 3 → 7 uur]
- Genderen, J. van, *Naar de norm van het Woord* (Kampen: Kok 1993), 116-136, 166-191. [45 p. cat. 3 → 6 uur]
- Goudriaan, Aza & Fred van Lieburg (eds.), *Revisiting the Synod of Dordt (1618-1619)*, BSCH 49 (Leiden: Brill, 2010), 81-106, 313-334. [48 p. cat. 3 → 7 uur]
- Huijgen, Arnold e.a. (eds.), *Handboek Heidelbergse Catechismus* (Utrecht: Kok, 2013), 49-59, 73-82, 185-192, 259-267, 269-279, 303-311, 313-323, 383-392. [79 p. cat. 3 → 12 uur]
- Huijgen, Arnold, 'The Theology of the Canons of Dordt. A Reassessment after Four Hundred Years', 16pp., te verspreiden via de ELO. [16 p. cat. 2 → 3 uur]
- Pol, Frank van der (ed.), *Geloofstaal trekt haar spoor. 450 jaar Nederlandse Geloofs-belijdenis* (Utrecht: Kok, 2012), 87-100, 107-125. [33 p. cat. 3 → 5 uur]
- Kennis van de Nederlandse Geloofsbelijdenis, de Heidelbergse Catechismus en de Dordtse Leerregels. [→ 18 uur]
- Collegestof. [→ 3 uur]

Bijzonderheden Dit vak is onderdeel van de module 'Systematische theologie'. Studiepunten worden pas toegekend als alle onderdelen van de module behaald zijn.

Evangelistiek/Missiologie 4

Missionair kerk-zijn anno nu

Docent	Drs. J. van 't Spijker	*Vakcode*	MaE-Ap-EvMi4
Toetsvorm	Leesverslag met eigen reflectie	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	E-jaar / blok 3
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Laatste dag tentamenperiode blok 3	*Instapeis*	Evang./Missiologie 3

Leerdoelen
- Onderscheiden, beschrijven en verwoorden van de grondlijnen van het Bijbels-theologisch spreken over het missionaire van de kerk;
- reflecteren op en evalueren van onderscheiden modellen van missionair gemeente-zijn met het oog op de praktijk.

Eindtermen 4, 5, 7, 8, 10, 12, 13, 15, 18, 19, 23, 24, 33, 36 t/m 38

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, psycho-sociale attitude, praktische vaardigheden

Studielast Colleges 9 uur
Individueel dan wel gezamenlijk voorbereiden colleges 9 uur
Leesverslag 52 uur

Toetseisen Toetsing vindt plaats door middel van een door de student te schrijven leesverslag (in de vorm van een evaluerend artikel voor een academisch tijdschrift van max. 3.000 wrd.) waaruit zelfstandige, kritische en analyserende verwerking, met daarin beargumenteerde beoordeling, blijkt van de collegestof en de inhoud van de volgende literatuur:

◦ Belcher, Jim, *Deep Church. A Third Way Beyond Emerging and Traditional* (Downers Grove: IVP, 2009), 9-207. [198 p. cat. 3 → 18 uur]
◦ Guder, Darrell L. (ed.), *The Continuing Conversion of the Church* (Grand Rapids: W.B. Eerdmans, 2000), vii-204. [214 p. cat. 3 → 20 uur]
◦ Paas, Stefan, *Church Planting in the Secular West. Learning from the European Experience* (Grand Rapids: Eerdmans, 2016), 1-49 en 181-265. [134 p. cat. 3 → 14 uur]

Aanbevolen literatuur
- Noordegraaf, A., *Vijf broden en twee vissen. Missionair gemeente-zijn in een postmoderne samenleving* (Zoetermeer: Boekencentrum, 1998).

Module Exegese
Exegese OT/NT 4

Docent	Dr. M.C. Mulder en prof. dr. H.G.L. Peels	*Vakcode*	MaE-Ex
Toetsvorm	*Oude Testament*: Presentatie groepswerkstuk (paper met powerpoint) en mondeling tentamen *Nieuwe Testament*: Eindpaper groepswerk, presentatie, exegesepaper	*Omvang*	7,5 EC (OT: 5 EC; NT: 2,5 EC)
Tentamenduur	*Oude Testament*: 1 à 1,5 uur *Nieuwe Testament*: 1 uur	*Periode*	E-jaar / blok 3 (NT) en 4 (OT)
Tentamendata	In overleg met docenten	*Colleges*	Blok 3 (NT): 3 college-uren per week Blok 4 (OT): gemiddeld 4 per week: viermaal een dubbel hoorcollege exegese; tweemaal dubbelcollege Hebreeuws; wekelijks een dubbel werkcollege exegese
Inleverdata opdracht(en)	Uiterlijk een week voor de gezamenlijke bespreking		

Leerdoelen
De student:
- geeft blijk van verdiept inzicht van de in de voorgaande jaren opgedane ervaring met exegese-inzichten;
- oefent in groepsverband de zelfstandige toepassing van exegetische vaardigheden, uitmondend in een digitale presentatie van een exegetisch onderzoek;
- geeft er blijk van op verantwoorde wijze een perikoop uit verschillende Bijbelboeken te kunnen exegetiseren en mondeling tekstuitleg te kunnen geven;
- vervaardigt zelfstandig een eigen exegese van een perikoop (in overleg met de docent vast te stellen);
- oefent zijn kennis van de Hebreeuwse taal (opfriscursus Hebreeuws, specifiek voor OT).

Eindtermen
1 t/m 6, 8, 11, 13, 15 t/m 19, 21

Leerlijnen
Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, psycho-sociale attitude, praktische vaardigheden

Studielast
Oude Testament:
Hoorcolleges 4,5 uur
Werkcolleges waarbij in kleine groepen van drie tot vijf personen gewerkt wordt, met als eindresultaat de presentatie van een paper over de betreffende perikoop inclusief powerpointpresentatie (de papers worden integraal besproken) 9 uur
Collegevoorbereiding incl. werk aan paper/powerpoint 21,5 uur
Opfriscursus Hebreeuws: colleges incl. voorbereiding 25 uur
Tentamen: 80 uur

Nieuwe Testament:
Hoorcolleges 9 uur
Werkcolleges 4,5 uur
Collegevoorbereiding, inclusief bijdrage aan een groepswerkstuk 21,5 uur
Zelfstudie en exegesepaper 35 uur

Toetseisen

Oude Testament:
a) eigen mondelinge exegese van twee perikopen uit het Oude Testament, te prepareren mede met behulp van een drietal opgegeven commentaren, waarbij aandacht besteed wordt aan:
- tekst/grammatica/idioom;
- tekstkritiek;
- stijl/vorm;
- achtergrond en context;
- exegese;
- eventuele lijnen naar de rest van het Oude Testament en Nieuwe Testament.

De perikopen worden in onderling overleg vastgesteld, ofwel door de docent opgegeven. Een gemiddelde perikoop bevat ongeveer 20 verzen.
b) verder: zelfstandig prepareren vertaling en grammaticale verklaring van drie opgegeven capita ex *BHS.*

Nieuwe Testament:
- Het bijwonen van de hoorcolleges over verschillende perikopen uit het NT met specifieke exegetische crux.
- In werkgroep exegetiseren van een opgegeven perikoop, waaraan door elke student een substantiële bijdrage wordt geleverd.
- Groepsgewijs presenteren van deze exegese.
- Zelfstandig exegetiseren van een perikoop naar keuze (in overleg), neergelegd in een paper waar docent individueel feedback op geeft. Verdere instructies worden op college aangereikt.

Bij de becijfering van het onderdeel OT geldt: 25% groepswerkstuk, 75% tentamen. Als zowel het onderdeel OT als NT met minimaal een 5,5 is afgesloten, worden de studiepunten uitgekeerd.

Aanbevolen literatuur

Oude Testament:
Zie opgaven bij Exegese OT 1

Nieuwe Testament:
Tijdens de werkcolleges wordt, zo nodig, advies gegeven omtrent literatuur en commentaren.

Bijzonderheden

De hoor- en werkcolleges Exegese OT/NT 3 en Exegese OT/NT 4 worden gecombineerd.

Module Homiletiek
Homiletiek 3

Docent	Prof. dr. M.J. Kater	*Vakcode*	MaE-Hom
Toetsvorm	Mondeling tentamen, portfolio-opdrachten en een preekvoorstel	*Omvang*	2,5 EC in blok 3 en 2,5 EC in blok 4
Tentamenduur	1 uur	*Periode*	E-jaar / blok 2, 3 en 4
Tentamendatum	In overleg met docent	*Colleges*	2 college-uren per week; praktisch deel: 3 uur per week gedurende blok 2-4.
Inleverdata opdracht(en)	Eind van tentamenperiode blok 4	*Instapeis*	Homiletiek 2

Zie voor informatie over dit vak pagina 134.

Integratiecolleges en themadagen

Docent	Hoogleraren en (gast)docenten	*Vakcode*	MaE-ITL
Tentamenvorm	Testimonium	*Omvang*	2,5 EC aan einde E-jaar
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	E-jaar / blok 3 resp. 4
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	2 + 3 (college)dagen
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Data*	31 januari en 1 februari (integratiecolleges) 16 t/m 18 april (themadagen)

Leerdoelen Verwerving en verdieping van inzicht in een specifiek theologisch thema, met het oog op de samenhang van de theologische disciplines. Verwerven van vaardigheid in het beoordelen van een theologische vraagstelling en zijn overtuiging beargumenteren in een wetenschappelijke discussie.

Eindtermen 10, 13, 16, 21, 23

Leerlijnen Discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling

Studielast Hoorcolleges door hoogleraren en (gast)docenten.
Plenaire discussie of bespreking in groepen aan de hand van stellingen of vragen.
Eigen bijdragen door studenten.
Bijbelstudie.
- integratiecolleges 10 uur
- themadagen 18 uur
- collegevoorbereiding 2 uur

Aanbevolen literatuur Zie het programma met literatuurtips dat voorafgaand aan de colleges wordt uitgereikt.

Bijzonderheden
- Integratiecolleges worden gehouden in het gebouw van de TUA. Hoogleraren en docenten belichten het centrale thema vanuit hun eigen vakgebied.
- Themadagen worden doorgaans elders in Nederland of een van de naburige landen gehouden. Gastsprekers worden uitgenodigd een lezing te geven over het centrale thema en er worden in dat kader excursies georganiseerd. Eens in de 5 à 6 jaar wordt in plaats van de themadagen een reis naar Israël gepland.
- Het bijwonen van de integratiecolleges en themadagen is verplicht.
- Indien de student door omstandigheden niet aanwezig kan zijn, dient hij zelf te zorgen voor vervanging met een omvang van 1 EC (28 uur). Als vervanging kan gedacht worden aan bezoek aan een (theologisch of verwant onderwerp) symposium, een keuzevak e.d. Goedkeuring van de vervangende stof dient gevraagd te worden aan de examencommissie met overlegging van een bewijs. Dat kan in het geval het een symposium o.i.d. betreft door middel van een verslag, voor een keuzevak volstaat een kopie van het tentamenbriefje. Er kan geen financiële bijdrage gevraagd worden aan de TUA in de kosten van een symposium e.d. als dit bezocht wordt ter vervanging van themadagen of integratiecolleges. Integratiecolleges en/of themadagen kunnen in totaal maximaal 3x gedurende de master op deze wijze vervangen worden.

Module Kerk en theologie in rapport met politiek en filosofie
Kerkgeschiedenis 6

Docent	Prof. dr. H.J. Selderhuis	*Vakcode*	MaE-Ktpf-Kg6
Toetsvorm	Leesverslag	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	E-jaar / blok 3
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Laatste dag van tentamenperiode blok 3	*Instapeis*	Kerkgeschiedenis 4

Leerdoelen Kennis en inzicht verkrijgen in de hoofdlijnen van de moderne kerk- en theologiegeschiedenis (na 1750) voor een verantwoorde visie op de huidige plaats en de taken van kerk en theologie. De leerdoelen worden bereikt door verwerking van bronnen, secundaire literatuur en onderlinge gedachtewisseling.

Eindtermen 1, 3, 6 t/m 8

Leerlijnen Kritisch analyseren en synthetiseren, discussiëren en argumenteren, psycho-sociale attitude, onderzoeken, schrijven

Studielast Colleges 9 uur
Collegevoorbereiding 9 uur
Zelfstudie incl. leesverslag 52 uur

Toetseisen
- Leesverslag van 8-12 p. (5.000-6.000 wrd.) van:
  - Woodbridge, John D. & Frank A. James, III, *Church History Volume Two 'From Pre-Reformation to the Present Day'* (Zondervan: Grand Rapids, 2013), hfdst. 14-18, 20-22. [280 p.]
  - McCleod, Hugh, *The Cambridge History of Christianity, vol. 4: World Christianities c. 1914-c. 2000* (Cambridge: Cambridge University Press, 2006), hfdst. 3, 4, 6, 16, 18, 19, 22. [130 p.]

Bijzonderheden
- Dit vak is onderdeel van de module 'Kerk en theologie in rapport met politiek en filosofie'. Studiepunten worden pas toegekend als alle onderdelen van de module behaald zijn.
- Tijdens de colleges wordt besproken: Caldwell, Robert W., *Theologies of the American Revivalists. From Whitefield to Finney* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 2017). Aanschaf van dit boek is verplicht.

Module Apologetiek
Ethiek 4

Docent	Dr. D.J. Steensma	*Vakcode*	MaE-AP
Toetsvorm	Schriftelijk tentamen	*Omvang*	2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	E-jaar / blok 4
Tentamendata	20 juni, herkansing 29 augustus	*Colleges*	2 college-uren per week
Inleverdata opdracht(en)	Laatste dag van tentamenperiode blok 4	*Instapeis*	Ethiek 1 t/m 3

Leerdoelen
- Het verwerven van kennis van een theologische manier van omgaan met ethische thema's;
- het verwerven van inzicht in en vertrouwdheid met een theologische manier van omgaan met ethische thema's;
- het op basis van de verworven kennis en vaardigheden zelfstandig een oordeel leren vormen.

Eindtermen 4 t/m 6, 12, 15

Leerlijnen Kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren

Studielast Hoor-/werkcolleges 9 uur
Zelfstudie, incl. opdracht 61 uur

Toetseisen
- Waters, Brent, *This Mortal Flesh. Incarnation and Bioethics* (Grand Rapids: Brazos Press, 2009), 15-165. [150 p. cat. 2 → 30 uur]
- *Homoseksualiteit en homoseksuele relaties*. Uitgave onder verantwoordelijkheid van de generale synode van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland 2013 (visiedocument), 27-108. [81 p. cat. 3 → 11 uur] (http://cgk.nl/studierapport-homoseksualiteit-en-homoseksuele-relaties-gs-2013/)
- Opdracht. [→ 10 uur]
- Collegedictaat. [→ 10 uur]

Aanbevolen literatuur
- Douma, J., *Medische ethiek.* Christelijke ethiek 6 (Kampen: Kok, 1997).
- Heyns, J.A., *Teologiese Etiek* 2/1 en 2/2 (Pretoria: N.G. Kerkboekhandel Transvaal, 1986-1989).
- Honecker, Martin, *Grundriß der Sozialethik* (Berlin, New York: De Gruyter, 1995).
- Steensma, D.J., *Echtscheiding. Een exegetisch-ethische evaluatie* (Amsterdam: Buijten & Schipperheijn, 2016).

Module Exegese
Exegese OT/NT 4

Docent	Dr. M.C. Mulder en prof. dr. H.G.L. Peels	*Vakcode*	MaE-Ex
Toetsvorm	*Oude Testament*: Presentatie groepswerkstuk (paper met powerpoint) en mondeling tentamen *Nieuwe Testament*: Eindpaper groepswerk, presentatie, exegesepaper	*Omvang*	7,5 EC (OT: 5 EC; NT: 2,5 EC)
Tentamenduur	*Oude Testament*: 1 à 1,5 uur *Nieuwe Testament*: 1 uur	*Periode*	E-jaar / blok 3 (NT) en 4 (OT)
Tentamendata	In overleg met docenten	*Colleges*	Blok 3 (NT): 3 college-uren per week Blok 4 (OT): gemiddeld 4 per week: viermaal een dubbel hoorcollege exegese; tweemaal dubbelcollege Hebreeuws; wekelijks een dubbel werkcollege exegese
Inleverdata opdracht(en)	Uiterlijk een week voor de gezamenlijke bespreking		

Zie voor informatie over dit vak pagina 137.

Module Homiletiek
Homiletiek 3

Docent	Prof. dr. M.J. Kater	*Vakcode*	MaE-Hom
Toetsvorm	Mondeling tentamen, portfolio-opdrachten en een preekvoorstel	*Omvang*	2,5 EC in blok 3 en 2,5 EC in blok 4
Tentamenduur	1 uur	*Periode*	E-jaar / blok 2, 3 en 4
Tentamendatum	In overleg met docent	*Colleges*	2 college-uren per week; praktisch deel: 3 uur per week gedurende blok 2-4.
Inleverdata opdracht(en)	Eind van tentamenperiode blok 4	*Instapeis*	Homiletiek 2

Zie voor informatie over dit vak pagina 135.

20. Master II

Algemene richtlijnen en informatie

- De master II-studie omvat in principe de bestudering van een major van 50 EC en een minor van 10 EC.
- Voor een admissiale student is een minor van 10 EC bestaande uit de gemeentekstage verplicht. Voor niet-admissiale studenten bestaat de mogelijkheid van een master II met een major van 60 EC. Bovendien is het mogelijk om (een deel van) de keuzevakken uit het D- en/of E-jaar toe te voegen aan de specialisatiefase van de master. Dat kan door uitbreiding van de major maar ook via extra minors.
- In het algemeen kan bij de in deze studiegids gegeven invulling voor de master II-vakken (major en minor) gesteld worden, dat het hier om voorbeelden/modellen gaat. Alternatieve mogelijkheden zijn voorhanden. Het uiteindelijke pakket wordt in overleg tussen docent en student vastgesteld, waarbij rekening wordt gehouden met de eigen voorkeur van de student. Dit geldt in het bijzonder wanneer een student een major van grotere omvang wenst te doen.
- Voor studenten die de opleiding eerstegraads godsdienstleraar willen doen naast hun master aan de TUA, is het theologische gedeelte vrijgesteld en geeft de TUA vrijstelling van een groot deel van de keuzevakken. Meer informatie hierover kan men vinden op p. 144 en kan opgevraagd worden bij de studieadviseur.
- Bij een aantal vakken (bijv. praktische theologie, evangelistiek/missiologie en ethiek) in de master II bestaat de mogelijkheid van het verrichten van een projectonderzoek, o.a. in samenwerking met het Instituut voor Cultuurethiek, het Prof. dr. G.A. Lindeboom Instituut, Prisma, deputaten evangelisatie of deputaten zending.
- Voor degenen die predikant worden, zijn voor de verschillende vakgebieden majormodellen opgesteld gericht op het predikantschap. Wanneer voor een vakgebied geen model staat geformuleerd t.b.v. een predikantsmaster, kan hierover met de hoogleraar van het betreffende vakgebied contact opgenomen worden.
- Wanneer een gewenst vak niet aan de TUA wordt gedoceerd, behoort het tot de mogelijkheden dit onderdeel aan een andere instelling te volgen. Goedkeuring van de examencommissie is daarvoor vereist.
- Voor bepalingen omtrent de majorscriptie, zie men de beschrijving daarvan op p. 148v en het 'Scriptiereglement' op de ELO (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline).
- De master II-studie wordt afgesloten met een examen, dat bestaat uit de bespreking van de master-scriptie (die qua omvang 25.000 tot maximaal 35.000 woorden telt, inclusief voetnoten maar uitgezonderd de literatuurlijst en bijlagen). De gang van zaken is als volgt:
  a. de student, die tot 5 personen mee mag nemen, houdt eerst een korte presentatie van zijn scriptie (10 minuten), die meetelt bij de beoordeling;
  b. naast de begeleider stellen ook twee daartoe aangewezen hoogleraren of U(H)D's vragen, in totaal 40 minuten: de begeleider 20 minuten, de twee anderen elk 10 minuten (afhankelijk van de situatie kan in de tijdsverdeling enige variatie aangebracht worden).

  Tijdens elke vergadering van het coho wordt gelegenheid geboden om het masterexamen af te leggen. Viermaal per jaar vindt er een afsluitende openbare ceremonie plaats met officiële buluitreiking. De afgestudeerde master II-student geeft tijdens deze ceremonie een beknopte presentatie (max. 3 minuten) van zijn afstudeerscriptie. Zie voor data de jaaragenda in deze studiegids.

Verantwoordelijkheden van de master II-student

- Een master II-student is verplicht de colleges van de major en (indien deze gegeven worden) de majorcolleges van zijn minor te volgen.
- De master II-studenten kunnen, wanneer zij dat wensen en indien dat binnen de mogelijkheden ligt, ook colleges in de master I-fase volgen, of colleges van een andere major in de master II-fase.
- De admissiale master II-studenten zijn verplicht de master I- en master II-kritiekcolleges bij te wonen. De master-kritiekcolleges zijn overigens toegankelijk en aan te bevelen voor alle studenten.

- De master II-studenten zijn verplicht de integratiecolleges en themadagen te bezoeken. Beide soorten colleges worden in de masterfase in totaal driemaal bezocht.
- De master II-studenten worden aangemoedigd zoveel mogelijk deel te nemen aan de normale studentenactiviteiten (PFSAR, leeskringen etc.).
- De master II-studenten worden verwacht bij de openbare activiteiten van de universiteit zoals de rectoraatsoverdracht, jubilea e.d.
- De master II-studenten hebben evenals de master I-studenten recht op begeleiding van een mentor en krijgen, als hij admissiaal student is, huisbezoek door een hoogleraar en van zijn curator-begeleider.
- De master II-studenten kunnen op verzoek van de docent incidenteel worden ingeschakeld in het kader van de colleges die aan master I-studenten worden gegeven.

Voorbeelden van vakkenpakketten ter voorbereiding op een beroepskeuze

Gemeentepredikant

- Predikantsmajor naar keuze (50 EC).
- Minor Gemeentestage (10 EC).
- Keuzevakken in bachelor/master I: Catechetiek (5 EC), Diaconiek (2,5 EC), Gemeenteopbouw (2,5 EC), Homiletiek 3 (blok 4 E-jaar, 2,5 EC), Kerkrecht in de praktijk (2,5 EC), Liturgiek (2,5 EC), Pastorale psychologie 1 en 2 (5 EC), Proponeren (2,5 EC), Spiritualistiek (2,5 EC), Geschiedenis van de CGK (2,5 EC).

Instellingspastoraat

- Major Praktische theologie (50 EC).
- Minor Stage (10 EC) bij een instelling (vraag de daarvoor opgestelde 'Handleiding algemene stage' aan bij het secretariaat).
- Minor (Pastorale) Psychologie aan een andere universiteit (bijv. UU of VU).

Een relevant onderzoeksproject bij het Lindeboom Instituut behoort tot de mogelijkheden in het kader van de major of als minor (zie voor nadere gegevens www.lindeboominstituut.nl).

(Stads)zending/Evangelistiek

- Major Evangelistiek/Missiologie (50 EC).
- Minor Stage (10 EC), bijv. in het buitenland op een van de zendingsterreinen óf een gemeentestichtings- of opbouwproject in Nederland.
- Minor Oude Testament (10 EC).
- Minor Nieuwe Testament (10 EC).
- Minor Kerk en Israël (incl. studiereis naar Israël) (10 EC).
- Keuzevakken Evangelistiek/missiologie.

Een relevant onderzoeksproject ten behoeve van deputaten zending of evangelisatie behoort tot de mogelijkheden in het kader van de major of als minor.

Missionair werker/Israëlconsulent

- Major Evangelistiek/Missiologie (50 EC).
- Minor Kerk en Israël (incl. studiereis naar Israël) (10 EC).
- Minor Apologetiek (10 EC).
- Minor Biblistiek (10 EC).

Gemeenteopbouwwerk

- Major Gemeenteopbouw (50 EC).
- Minor Stage (10 EC
- Minor Evangelistiek/Missiologie (10 EC)

Godsdienstonderwijs

- Major naar keuze (50 EC).
- Minor Eerstegraads godsdienstlerarenopleiding CHE (60 EC, waarvoor 25 EC vrijstelling keuzevakken en/of minor).
- Keuzevak pedagogiek of onderwijskunde aan de TUA of een andere universiteit (7,5 EC).
- Keuzevakken pastorale psychologie 1 en 2 (5 EC).

Pastoraal of kerkelijk werker

- Major Praktische theologie met accent op poimeniek en catechetiek (50 EC).
- Minor Stage (10 EC).
- Keuzevak Communicatie, beleid en management UU (informatie: h.y.faber@uu.nl) (20 EC).
- Keuzevak bij opleiding pedagogiek of onderwijskunde UU, bijv. Jeugdstudies (informatie: Stip.sfw@uu.nl) (7,5 EC).
- Keuzevak Catechetiek (5 EC), Keuzevakken Pastorale psychologie 1 en 2 (5 EC), Keuzevak Gemeenteopbouw (2,5 EC), Keuzevak Evangelistiek/missiologie (2,5 EC).

Voorbeelden van minors elders

Akkadisch (www.uleiden.nl).
Liturgiek (www.rug.nl, dr. J.R. Luth)
(Pastorale) Psychologie aan een andere universiteit (UU of VU).

De genoemde major- of minorvakken zijn te vinden op p. 155 t/m 200, tenzij hierboven anders aangegeven.

Opleiding godsdienstleraar, eerstegraads

(kan gekozen worden als minor in de master II-fase)

De Christelijke Hogeschool te Ede biedt een master eerstegraads godsdienstlerarenopleiding in deeltijd aan. Dit is dus een hbo-master. Degenen die een opleiding leraar eerstegraads godsdienstonderwijs willen volgen, kunnen daartoe instromen aan de CHE als onderdeel van de master aan de TUA.
Een (toekomstige) master theologie geeft recht op ongeveer 35 EC vrijstelling op de deeltijdopleiding van 90 EC. Aan de TUA kan daarnaast op basis van de eerstegraads godsdienstlerarenopleiding 25 EC vrijstelling gevraagd worden voor keuzevakken en/of een minor in de master.

Instroomregeling voor studenten van de TUA-master in de CHE-master Leraar Godsdienst/Levensbeschouwing (wijzigingen aan de CHE voorbehouden)

1. Toelatingsvoorwaarden:
   a. Afgeronde bachelor theologie
   b. Verklaring van afronding eerste masterjaar TUA (60 EC)
2. Inhoud van het programma en voorwaarden voor vrijstellingen:
   a. Een pedagogisch-didactisch programma van 30 EC
   b. Een praktijkdeel van 25 EC, zo mogelijk in eigen lespraktijk

Standaard programma CHE	**Programma TUA-masterstudent**	**Voorwaarde voor vrijstelling aan CHE**	**Opmerking**
Pedagogisch-didactische leerlijn			
Godsdienstdidactiek 5 EC	Idem 5 EC	N.v.t.	
Godsdienstpedagogiek 5 EC	Idem 5 EC		
Project Schoolontwikkeling 15 EC	Idem 15 EC		
	Basisdidactiek, extra module 5 EC		
Theologische leerlijn			
Godsdienstwetenschappen 5 EC	*Vrijstelling*	Verklaring van afronding eerste jaar TUA-master bij instroom	
Hermeneutiek 5 EC	*Vrijstelling*		
Worldview 5 EC	*Vrijstelling*		
Dogmatiek 5 EC	*Vrijstelling*		
Ethiek 5 EC	*Vrijstelling*		
Integrale leerlijn			
Praktijk met SLO 25 EC	Idem 25 EC	N.v.t.	Als stage of in optimale afstemming met eigen lespraktijk.
Afstudeerproject 15 EC	*Vrijstelling*	Geïntegreerd project dat voor minimaal 5 EC voldoet aan	Afstudeerproject van 17,5 EC dat voldoet aan de afstudeereisen

		afstudeer-eisen Master GL	van de TUA en aan de afstudeerregeling van de Master GL.
Totaal 90 EC	**55 EC**		Hiervan kan 25 EC ingewisseld worden aan de TUA voor vrijstelling van 15 EC aan keuzevakken in het E-jaar en 10 EC als minor in het F-jaar.

Schema Master II - cohort 2016

European Credit Transfer System

Schema nieuwe specialisatiefase van één jaar: 60 EC

VAK	*Optie 1* *EC*	*Optie 2* *alleen voor niet-admissiale studenten* *EC*
Integratie- en themaweek Masters I-/II-kritiekcollege	*	*
Major	50	60
Minor (stage verplicht voor admissiale studenten) **	10	
TOTAAL	*60*	*60*

Het is mogelijk om in plaats van keuzevakken te kiezen voor een extra minor of het aantal EC's toe te voegen aan de major.

Master II-kritiekcollege

Docent	College van hoogleraren	*Vakcode*	MaII-Kr
Toetsvorm	Preekvoorstel	*Omvang*	N.v.t.
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	E-jaar / blok 3, 4 of F-jaar
Tentamendata	Zie jaaragenda op p. 18v.	*Colleges*	1 uur 15 minuten per preekvoorstel
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen
- Het analyseren van preken en het leveren van gefundeerde kritiek op een preek-voorstel.
- Het verwerven van de praktische vaardigheid ten aanzien van het schrijven en uitspreken van een preekvoorstel.

Eindtermen 3 t/m 6, 11 t/m 13, 19 t/m 21, 23, 24, 36 t/m 38

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, geestelijke instelling, praktische vaardigheden

Bijzonderheden
- De kritiekcolleges staan onder leiding van de (con)rector; een afvaardiging van het coho is aanwezig om kritiek te leveren op het preekvoorstel.
- De tekst voor het preekvoorstel wordt 5 weken voorafgaand aan de datum van het kritiekcollege door het coho aan de student opgegeven.
- De preek dient een week voor het desbetreffende preekcollege door de student zelf ingeleverd te worden bij de curator-begeleider, de hoogleraren, Van 't Spijker (wanneer hij kritiek moet leveren) en de critici. De preek dient tevens een week tevoren opgenomen zijn in het preekportfolio op de ELO.
- Het aantal kritiekcolleges wordt bepaald door het aantal admissiale studenten in de master.
- Voor het leveren van kritiek worden vanuit de studenten 3 (admissiale) studenten aangewezen. Zie het rooster dat hiervoor wordt opgesteld.
- Kritiek op het eerste gehoor, taal/stijl/liturgie, exegese/homilese worden door alle drie de critici uit de studenten gegeven (maximaal te besteden tijd is 5 minuten).
- De volgorde van kritiseren is in volgorde van de jaren (bijv. eerst D-jaar, vervolgens E- of F-jaar).
- De Master-kritiekcolleges zijn verplicht voor alle admissiale studenten van het B- t/m F-jaar en bovendien toegankelijk en aan te bevelen voor alle niet admissiale studenten.
- Niet-admissiale studenten die een preekvoorstel willen leveren of meedoen in het rooster van critici (zie ook hieronder het punt van opsparen studie-uren), worden verzocht dit uiterlijk eind augustus door te geven aan het secretariaat.
- Voor participatie aan de kritiekcolleges kunnen studie-uren opgespaard worden in het kader van het keuzevak bricolage ('vrije ruimte').

Integratiecolleges en themadagen

Docent	Hoogleraren en (gast)docenten	*Vakcode*	Ma-It
Tentamenvorm	Testimonium	*Omvang*	2,5 EC aan einde E-jaar
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	F-jaar / blok 3 resp. 4
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	2 + 3 (college)dagen
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Data*	31 januari en 1 februari (integratiecolleges) 16 t/m 18 april (themadagen)

Leerdoelen Verwerving en verdieping van inzicht in een specifiek theologisch thema, met het oog op de samenhang van de theologische disciplines. Verwerven van vaardigheid in het beoordelen van een theologische vraagstelling en zijn overtuiging beargumenteren in een wetenschappelijke discussie.

Eindtermen 10, 13, 16, 21, 23

Leerlijnen Discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling

Studielast Hoorcolleges door hoogleraren en (gast)docenten.
Plenaire discussie of bespreking in groepen aan de hand van stellingen of vragen.
Eigen bijdragen door studenten.
Bijbelstudie.
- integratiecolleges 10 uur
- themadagen 18 uur
- collegevoorbereiding 2 uur

Aanbevolen literatuur Zie het programma met literatuurtips dat voorafgaand aan de colleges wordt uitgereikt.

Bijzonderheden
- Integratiecolleges worden gehouden in het gebouw van de TUA. Hoogleraren en docenten belichten het centrale thema vanuit hun eigen vakgebied.
- Themadagen worden doorgaans elders in Nederland of een van de naburige landen gehouden. Gastsprekers worden uitgenodigd een lezing te geven over het centrale thema en ook worden in dat kader excursies georganiseerd. Eens in de 5 à 6 jaar wordt in plaats van de themadagen een reis naar Israël gepland.
- Het bijwonen van de integratiecolleges en themadagen is verplicht.
- Indien de student door omstandigheden niet aanwezig kan zijn, dient hij zelf te zorgen voor vervanging met een omvang van 1 EC (28 uur). Als vervanging kan gedacht worden aan bezoek aan een (theologisch of verwant onderwerp) symposium, een keuzevak e.d. Goedkeuring van de vervangende stof dient gevraagd te worden aan de examencommissie met overlegging van een bewijs. Dat kan in het geval het een symposium o.i.d. betreft door middel van een verslag, voor een keuzevak volstaat een kopie van het tentamenbriefje. Er kan geen financiële bijdrage gevraagd worden aan de TUA in de kosten van een symposium e.d. als dit bezocht wordt ter vervanging van themadagen of integratiecolleges. Integratiecolleges en/of thema-dagen kunnen in totaal maximaal 3x gedurende de master op deze wijze vervangen worden.

Masterscriptie

Docent	Een van de hoogleraren of -docenten	*Vakcode*	MAJ-Scr
Toetsvorm	Schriftelijke opdracht	*Omvang*	17,5 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	F-jaar
Tentamendata	Presentatiebijeenkomsten 29 oktober en 8 april	*Colleges*	N.v.t.
Inleverdata	In overleg	*Instapeis*	N.v.t.

Leerdoelen De student:
- is in staat tot een zelfstandige bronnenbestudering van een specifieke thematiek op het terrein van een van de theologische hoofddisciplines;
- is in staat een wetenschappelijke theologische probleem- en doelstelling te formuleren;
- is in staat om via een zelfstandige analyse en beoordeling van relevante theologische wetenschappelijke literatuur te komen tot een eigen meningsvorming;
- is in staat door middel van een mondelinge presentatie weer te geven waar het theologisch onderzoek over gaat en welke knelpunten daarbij ervaren worden;
- weet zijn bevindingen op wetenschappelijke wijze te beargumenteren en weer te geven in een goed gestructureerde schriftelijke rapportage.

Eindtermen 1, 2, 4 t/m 6, 8, 10, 13, 16, 19, 21

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, praktische vaardigheden

Studielast Zelfstudie/schriftelijk werkstuk 490 uur

Scriptie-eisen
- De opzet voor de scriptie moet i.o.m. de begeleidend docent ter goedkeuring naar het coho gestuurd worden. Vervolgens worden de meelezers aangewezen.
- Het werkstuk moet een omvang hebben van 25.000 tot 35.000 wrd, inclusief voet-noten, exclusief literatuurlijst en bijlagen (volgens BGC).

- Het is van belang de diverse visies, niet het minst als men met een auteur ernstig van mening verschilt, op eerlijke en consistente wijze weer te geven.
- De conclusies waartoe het onderzoek leidt, dienen gerelateerd te worden aan de onderzoeksvraagstelling; probleem- en doelstelling zullen in de regel in het slot-hoofdstuk weerkeren en een beantwoording krijgen.
- Na het concluderend hoofdstuk wordt een samenvatting van 400 à 500 wrd. toegevoegd.
- De scriptie wordt, na goedkeuring door de begeleidende docent, door de student minimaal 3 weken voor het masterexamen in 6-voud ingeleverd bij het secretariaat (en digitaal in pdf-formaat via OnderwijsOnline bij de universiteitssecretaris).
- Na afronding van de scriptie en als aan alle andere vereisten van de master is voldaan, wordt de scriptie besproken in een vergadering van het coho:
  1. de student houdt een korte presentatie van zijn scriptie (10 minuten), die meetelt bij de beoordeling;
  2. de begeleider stelt vragen over de scriptie (20 minuten);
  3. de (maximaal twee) aangewezen meelezers stellen vragen (20 minuten totaal);
  4. de beoordeling wordt bepaald aan de hand van het beoordelingsformulier.

Aanbevolen literatuur

- Zie bij A-jaar-essay.
- Het 'Scriptiereglement' (Onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline).

Bijzonderheden

- Halverwege het traject presenteert de student zijn onderzoek aan medestudenten. Hiervoor wordt 2 keer per jaar een verplichte bijeenkomst belegd voor alle studenten die bezig zijn met hun masterscriptie. Elke student dient 2 bijeenkomsten bij te wonen (1x luisteren en feedback geven, 1x presenteren).
- Wanneer de scriptie beoordeeld wordt met minimaal een 8,5 krijgt de student de gelegenheid zijn scriptie om te werken tot een artikel voor een wetenschappelijk tijdschrift. Dit doet hij in samenwerking en onder begeleiding van zijn begeleider.

Zie ook het 'Scriptiereglement' op OnderwijsOnline.

21. Major Master II

Oude Testament (major)

Docent	Prof. dr. H.G.L. Peels	*Vakcode*	MAJ-OT
Toetsvorm	Mondelinge tentamens, leesverslagen, scriptie, presentaties	*Periode*	F-jaar
Tentamenduur	1½ à 2 uur	*Colleges*	24 college-uren OT en 20 college-uren Bijbels Aramees
Tentamendata	In onderlinge afspraak met hoogleraar	*Omvang*	50 EC A. Bijbels Aramees 5 EC B. Umwelt OT 5 EC C. Inleiding OT 5 EC D. Theologie van het OT 10 EC E. Hermeneutiek OT 5 EC F. Scriptie 17,5 EC G. Colleges 2,5 EC
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met hoogleraar		

Leerdoelen

De student:
- vermeerdert en verdiept zijn kennis met name op het terrein van de theologie en de hermeneutiek van het Oude Testament;
- is in staat om zelfstandig zijn weg te vinden in vragen betreffende de religies, de literatuur en de geschiedenis van de contemporaine wereld van het Oude Testament, en van de ontstaansgeschiedenis en tekstkritiek van het Oude Testament;
- verwerft naast de kennis van het Bijbels Hebreeuws zodanige kennis van het Bijbels Aramees dat hij in staat is zelfstandig bijbels-Aramese teksten te lezen;
- is in staat tot initiële beheersing van een wetenschappelijke oudtestamentische probleemstelling door vervaardiging van een scriptie op basis van zelfstandig onderzoek.

Eindtermen

1 t/m 6, 8, 11, 14, 16 t/m 19

Leerlijnen

Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, praktische vaardigheden

Studielast

Werkcolleges, waarbij steeds een eigen bijdrage wordt verwacht, waaronder eenmaal een bijdrage van grotere omvang (presentatie); 24 colleges, incl. voorbereiding 70 uur
Studieonderdeel Bijbels Aramees 140 uur
Tentamens OT (leesverslagen en literatuurtentamens) 700 uur
Majorscriptie 490 uur

Toetseisen

A. Bijbels Aramees
- Zie separate opgave voor Bijbels Aramees. Bijbels Aramees bestaat uit twee delen, waarvan Aramees 1 verplicht is en Aramees 2 sterk aanbevolen (wie Aramees 2 niet doet, krijgt een extra verplichting van 2,5 EC bij onderdeel C Inleiding OT). [→ 140 uur]

B. Umwelt Oude Testament
- Bill T. Arnold & Brent A. Strawn (eds.), *The World around the Old Testament. The Peoples and Places in the Ancient Near East* (Grand Rapids: Baker Academic, 2016), capita 1 (Amorites), 2 (Assyria), 3 (Babylonia), 5 (Egypt), 7 (Aram), 9 (A-E-M), 10 (Filistea), 11 (Persia). [300 p. cat. 2 → 60 uur]
- Hays, C.B., *Hidden Riches. A Sourcebook for the Comparative Study of the Hebrew Bible and Ancient Near East* (Westminster: John Knox Press, 2014). [400 p. cat. 2 → 80 uur]

C. Inleiding Oude Testament

I. Een analyse en evaluatie, met een omvang van 8.000 wrd., van de volgende werken:
- Kraus, H.-J., *Geschichte der historisch-kritischen Erforschung des Alten Testaments* (Neukirchen: Neukirchener Verlag, 1982[3] of later), paragraaf 62-64, 79-83, 94-105.
- Collins, J.J., *The Bible after Babel. Historical Criticism in a Postmodern Age* (Grand

Rapids: Eerdmans, 2005).
◦ Porter, S.E., 'The History of Biblical Interpretation. An Integrated Conspectus', in: S.E. Porter & S.A. Adams (eds.), *Pillars in the History of Biblical Interpretation*. *Volume 2: Prevailing Methods After 1980* (Eugene: Wipf&Stock, 2016), 1-55.
[samen 400 p. → 60 uur]

II. Literatuurtentamen
◦ Arnold, B.T., *Introduction to the Old Testament* (Cambridge: University Press, 2014). [400 p. cat. 2 → 80 uur]

D. Theologie van het Oude Testament
I. Leesverslag (samenvatting 75% met eigen indrukken/conclusies en/of vragen 25%) met een omvang van 11.000 wrd. over secties uit enkele van de volgende oudtestamentische theologieën, naar keuze, met een omvang van ± 600 bladzijden:
◦ Rad, G. von, *Theologie des Alten Testaments, Band I. Die Theologie der geschichtlichen Überlieferungen Israels (*München: Kaiser Verlag, 1957); Zimmerli, W., *Grundriss der alttestamentlichen Theologie* (Stuttgart: Kohlhammer, 1972 of later); Westermann, C., *Theologie des Alten Testaments in Grundzügen* (Göttingen: Vandenhoeck & Rupprecht, 1978 of later); House, P.R.*, Old Testament Theology* (Downers Grove: Intervarsity Press, 1998); Rendtorff, R., *Theologie des Alten Testaments. Ein kanonischer Entwurf. Band 1: Kanonische Grundlegung* (Neukirchen-Vluyn: Neukirchener Verlag, 1999); Goldingay, J., *Old Testament Theology, I, II and III* (Downers Grove: Intervarsity Press, 2003, 2006 en 2009); Waltke, B.K., *An Old Testament Theology. An exegetical, canonical, and thematic approach* (Grand Rapids: Zondervan, 2007); Moberly, R.W.L., *Old Testament Theology: Reading the Hebrew Bible as Christian Scripture* (Grand Rapids: Eerdmans, 2013); Kessler, John, *Old Testament Theology. Divine Call and Human Response* (Waco: Baylor University Press, 2013); Jeremias, J., *Theologie des Alten Testaments* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2015); Dietrich, W. (ed.), *Die Welt der hebräischen Bibel. Umfeld – Inhalte – Grundthemen* (Stuttgart: Kohlhammer, 2017). [→ 80 uur]

II. Literatuurtentamen
◦ Brueggemann, W., *Theology of the Old Testament*. *Testimony, Dispute, Advocacy (*Minneapolis: Fortress Press, 1997), 117-403. [280 p. cat. 1/2 → 70 uur]
◦ Burger, Hans e.a. *Sola Scriptura. Biblical and Theological Perspectives on Scripture, Authority, and Hermeneutics* (Leiden: Brill, 2018), hieruit Part II: Biblical Perspectives (120 p. cat. 1/2 → 30 uur)
◦ Hasel, G.F., *Old Testament Theology*. *Basic Issues in the Current Debate* (Grand Rapids: Eerdmans, 1991[4]). [200 p. cat. 2 → 40 uur]
◦ Hess, Richard S. & Bill T. Arnold (eds.), *Ancient Israel's History: An Introduction to Issues and Sources* (Grand Rapids: Baker Academic, 2014). [t/m 6e eeuw; in hoofdlijn, cat. 3 → 60 uur]

E. Hermeneutiek Oude Testament
I. Analyse en evaluatie van 5.000 wrd. over:
◦ Talstra, E., *Oude en nieuwe lezers*. *Een inleiding in de methoden van uitleg van het Oude Testament* (Kampen: Kok, 2002). [→ 30 uur]

II. Literatuurtentamen
Een keuze uit de navolgende literatuur, met een omvang van ± 700 bladzijden (bestuderen in hoofdlijnen, gemiddeld cat. 2) uit:
◦ Westermann, C. (ed.), *Probleme alttestamentlicher Hermeneutik*. *Aufsätze zum Verstehen des Alten Testaments* (München: Kaiser Verlag, 1963[2]); Klein, W.W. e.a., *Introduction to Biblical Interpretation* (Dallas: Word Publishing, 1993); Oeming, M., *Biblische Hermeneutik*. *Eine Einführung* (Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 2007[2]); Osborne, G.R., *The Hermeneutical Spiral*. *A Comprehensive Introduction to Biblical Interpretation* (Downers Grove: Intervarsity Press, 2006²); Silva, M. (ed.), *Foundations of Contemporary Interpretation* (Grand Rapids: Zondervan, 1996); Houtman, C., *De Schrift wordt geschreven. Op zoek naar een christelijke hermeneutiek van het Oude Testament* (Zoetermeer: Meinema, 2006); Bartholomew, Craig G., *Introducing Biblical Hermeneutics. A Comprehensive Framework for Hearing God in Scripture* (Grand Rapids: Baker, 2015). [→ 110 uur]

Majorscriptie - Schriftelijk bewerken van een caput uit het Oude Testament óf het schrijven van een werkstuk over een onderwerp op het terrein van de theologie van het Oude

Testament of de hermeneutiek van het Oude Testament. De masterscriptie moet kunnen dienen als basis voor een proefschrift. Voor verdere bepalingen omtrent de majorscriptie zie het 'Scriptiereglement' (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline). [→ 490 uur]

Colleges Oude Testament 70 uur (incl. collegevoorbereiding)

Afsluitend examen Het afsluitend examen van de master bestaat in de bespreking van de majorscriptie. Voor de regeling hiervan, zie het 'Studentenstatuut' (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline) en de informatie hierover op p. 148.

Bijzonderheden Van een majorstudent wordt verwacht dat hij minstens één keer een college Oude Testament in de bachelor verzorgt, over een onderwerp dat in overleg met de docent wordt bepaald. Hierop krijgt hij mondeling feedback van de docent.

Oude Testament (variant predikantsmajor)

Docent	Prof. dr. H.G.L. Peels	*Vakcode*	MAJ-Pr.OT
Toetsvorm	Mondelinge tentamens, leesverslagen, essay, scriptie	*Omvang*	50 EC A. Inleiding OT 5 EC (of: 2,5 EC voor wie Aramees 1 doet) B. Theologie OT 10 EC C. Godsbeeld OT 7,5 EC D. Relevantie OT 7,5 EC E. Scriptie 17,5 EC F. Colleges 2,5 EC
Tentamenduur	1½ à 3 uur	*Periode*	F-jaar
Tentamendata	In onderlinge afspraak met hoogleraar	*Colleges*	24 college-uren
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met hoogleraar		

Leerdoelen De student:
- vermeerdert en verdiept zijn kennis op het terrein van de theologie en de hermeneutiek van het Oude Testament. Met het oog op de voorbereiding op het predikantschap wordt speciale aandacht besteed aan (controversiële) vragen rondom het oudtestamentische godsbeeld, en de waarde en geldigheid van het Oude Testament voor een christen vandaag. De student moet in staat zijn om deze vragen te verstaan, te kunnen duiden en van een (eerste) antwoord te voorzien;
- is in staat tot initiële beheersing van een wetenschappelijke oudtestamentische probleemstelling door vervaardiging van een scriptie op basis van zelfstandig onderzoek.

Eindtermen 1 t/m 6, 8, 11, 14, 16 t/m 19

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, praktische vaardigheden

Studielast Werkcolleges (24, waarbij steeds een eigen bijdrage wordt verwacht, waaronder eenmaal een bijdrage van grotere omvang (presentatie)), incl. voorbereiding: 70 uur
Tentamen Inleiding OT, literatuurtentamen: 140 uur
Tentamen Theologie OT, leesverslag en literatuurtentamen: 280 uur
Tentamen Godsbeeld OT 210 uur, waarvan essay/presentatie (40 uur) en kritische analyse van een kleine publicatie (20 uur)
Tentamen Relevantie OT 210 uur
Majorscriptie 490 uur

Toetseisen *A. Inleiding OT*
- Walton, J.H., *Ancient Near Eastern Thought and the Old Testament. Introducing the Conceptual World of the Hebrew Bible* (Nottingham: Apollos, 2007). [330 p. cat. 2 → 70 uur]
- Arnold, B.T., *Introduction to the Old Testament* (Cambridge: University Press, 2014). [400 p. cat. 2 → 70 uur]

Wanneer de student het vak Aramees 1 (2,5 EC) volgt, vervalt de tentameneis t.a.v. het boek van B.T. Arnold.

B. Theologie OT

I. Leesverslag (samenvatting 75% met eigen indrukken/conclusies en/of vragen 25%) met een omvang van 11.000 wrd. over secties uit enkele van de volgende oudtestamentische theologieën, naar keuze, met een omvang van ± 600 bladzijden:

- Rad, G. von, *Theologie des Alten Testaments, Band I. Die Theologie der geschichtlichen Überlieferungen Israels (*München: Kaiser Verlag, 1957); Zimmerli, W., *Grundriss der alttestamentlichen Theologie* (Stuttgart: Kohlhammer, 1972 of later); Westermann, C., *Theologie des Alten Testaments in Grundzügen* (Göttingen: Vandenhoeck & Rupprecht, 1978 of later); House, P.R.*, Old Testament Theology* (Downers Grove: Intervarsity Press, 1998); Rendtorff, R., *Theologie des Alten Testaments. Ein kanonischer Entwurf. Band 1: Kanonische Grundlegung* (Neukirchen-Vluyn: Neukirchener Verlag, 1999); Goldingay, J., *Old Testament Theology, I, II and III* (Downers Grove: Intervarsity Press, 2003, 2006 en 2009); Waltke, B.K., *An Old Testament Theology. An exegetical, canonical, and thematic approach* (Grand Rapids: Zondervan, 2007); Moberly, R.W.L., *Old Testament Theology: Reading the Hebrew Bible as Christian Scripture* (Grand Rapids: Eerdmans, 2013); Kessler, John, *Old Testament Theology. Divine Call and Human Response* (Waco: Baylor University Press, 2013); Jeremias, J., *Theologie des Alten Testaments* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2015); Dietrich, W. (ed.), *Die Welt der hebräischen Bibel. Umfeld – Inhalte – Grundthemen* (Stuttgart: Kohlhammer, 2017). [→ 80 uur]

II. Literatuurtentamen

- Brueggemann, W., *Theology of the Old Testament*. *Testimony, Dispute, Advocacy* (Minneapolis: Fortress Press, 1997), 117-403. [280 p. cat. 1/2 → 70 uur]
- Burger, Hans e.a., *Sola Scriptura. Biblical and Theological Perspectives on Scripture, Authority, and Hermeneutics* (Leiden: Brill, 2018), hieruit Part II: Biblical Perspectives [120 p. cat. 1/2 → 30 uur]
- Hasel, G.F., *Old Testament Theology*. *Basic Issues in the Current Debate* (Grand Rapids: Eerdmans, 1991[4]). [200 p. cat. 2 → 40 uur]
- Hess, Richard S. & Bill T. Arnold (eds.), *Ancient Israel's History: An Introduction to Issues and Sources* (Grand Rapids: Baker Academic, 2014). [t/m 6e eeuw; in hoofdlijn, cat. 3 → 60 uur]

C. Godsbeeld OT

I. Literatuurtentamen [150 uur]

In overleg met de docent een keuze uit de volgende (en event. nog andere) literatuur, met een omvang van ongeveer 750 p.

- Bergmann, M. (ed.), *Divine Evil? The Moral Character of the God of Abraham* (New York: Oxford University Press, 2011).
- Chan, M.J. a.o. (eds.), *What Kind of God? Collected Essays of Terence E. Fretheim* (Winona Lake: Eisenbrauns, 2015).
- Copan, P., *Is God a Moral Monster? Making Sense of the Old Testament God* (Grand Rapids: Baker Books, 2011).
- Copan, P. & M. Flannagan, *Did God Really Command Genocide? Coming to Terms with the Justice of God* (Grand Rapids, MI: Baker, 2014).
- Davies, E.W., *The Immoral Bible. Approaches to Biblical Ethics* (London: T&T Clark, 2010).
- Dietrich, W. & Chr. Link, *Die dunklen Seiten Gottes*, Bd. 1: *Willkür und Gewalt (*Neukirchen-Vluyn: Neukirchener Verlag, 2009[5]).
- Dietrich, W. & Chr. Link, *Die dunklen Seiten Gottes*, Bd. 2: *Allmacht und Ohnmacht* (Neukirchen-Vluyn: Neukirchener Verlag, 2009[3]).
- Janowski, B., *Ein Gott, der straft und tötet? Zwölf Fragen zum Gottesbild des Alten Testaments* (Neukirchen-Vluyn: Neukirchener Verlag, 2013).
- Lamb, David T., *God Behaving Badly: Is the God of the Old Testament Angry, Sexist, and Racist?* (Downers Grove: Intervarsity Press, 2011).
- Seibert, Eric A., *The Violence of Scripture. Overcoming the Old Testament's Troubling Legacy* (Minneapolis: Fortress Press, 2012).
- Seibert, E.A., *Disturbing Divine Behaviour: Troubling Old Testament Images of God* (Minneapolis: Fortress Press, 2009).
- Thomas, Heath A. e.a. (eds.), *Holy War in the Bible: Christian Morality and an Old Testament Problem* (Downers Grove: Intervarsity Press, 2013).
- Wright, J.H., *The God I Don't Understand: Reflections on Tough Questions of Fait* (Grand Rapids, MI: Zondervan, 2008).

II. Essay [40 uur]
Het essay bevat max. 7 p. en wordt gepresenteerd tijdens een Mastercollege (event. ook aan een groep D-jaarsstudenten).
Onderdeel van het essay is een kort oriënterend interview/enquête over het betreffende thema onder een groep christenstudenten (IFES; Navigators) of in een christelijke gemeente.
Het thema is in overleg met de docent af te spreken, en moet gaan over een 'problematisch' aspect van het oudtestamentische godsbeeld, eventueel in aansluiting aan de gelezen literatuur onder I.

III. Kritische analyse [20 uur]
Schriftelijke analyse en evaluatie van een 'tegendraadse' mening, bijv. Kirk-Duggan, Cheryl A., *Violence and Theology* (Nashville: Abingdon, 2006); Houtepen, A., 'De vrede van God en de oorlogen der mensen', in: P. van Dijk e.a. (eds.), *Geloof en geweld. De vrede van God en de oorlogen der mensen* (Kampen: Kok, 1988), 70-122; Penchansky, D., *What Rough Beast? Images of God in the Hebrew Bible* (Louisville: Westminster John Knox Press, 1999).

D. Relevantie OT
I. Literatuurtentamen [110 uur]
- Baker, D.L., *Two Testaments, One Bible. A study of the Theological Relationship Between the Old and New Testaments* (Leicester/Downers Grove: Apollos, 1991). [250 p. cat. 3 → 30 uur]
- Jong, H. de, *Van oud naar nieuw. De ontwikkelingsgang van het Oude naar het Nieuwe Testament* (Kampen: Kok, 2002), 12-85. [80 p. cat. 3 → 10 uur]
- Ruler, A.A. van, *Verzameld werk Deel II: Openbaring en Heilige Schrift* (D. van Keulen, ed.) (Zoetermeer: Boekencentrum, 2008). Hieruit: 'De waarde van het OT I', 'De waarde van het OT II', en 'De Christelijke kerk en het OT'. [100 p. cat. 3 → 15 uur]
- Capita uit: Bartholomew, Craig G., *Introducing Biblical Hermeneutics. A Comprehensive Framework for Hearing God in Scripture* (Grand Rapids: Baker, 2015). [100 p. cat. 2 → 15 uur]
- Capita uit: Dohmen, Chr. & Th. Söding (eds.), *Eine Bibel – zwei Testamente*, (Paderborn: Verlag Ferdinand Schöningh, 1995). [150 p. cat. 3 → 20 uur]
- Capita ex: Westermann, C. (ed.), *Probleme alttestamentlicher Hermeneutik*. *Aufsätze zum Verstehen des Alten Testaments* (München: Kaiser Verlag, 1963[2]). [100 p. cat. 2 → 20 uur]

II. Schriftelijk werkstuk (12.000 wrd.) met analyse en evaluatie van Houtman, C., *De Schrift wordt geschreven. Op zoek naar een christelijke hermeneutiek van het Oude Testament* (Zoetermeer: Meinema, 2006). [525 p. → 100 uur]

Majorscriptie
- Schriftelijk bewerken van een caput uit het Oude Testament óf het schrijven van een werkstuk over een onderwerp op het terrein van de historia revelationis, canoniek of hermeneutiek van het Oude Testament. De masterscriptie moet kunnen dienen als basis voor een proefschrift. Voor verdere bepalingen omtrent de majorscriptie zie het 'Scriptiereglement' (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline). [→ 490 uur]

Colleges
Oude Testament 20 uur
Voorbereiding colleges Oude Testament 70 uur

Afsluitend examen
Het afsluitend examen van de master bestaat in de bespreking van de majorscriptie. Voor de regeling hiervan, zie het 'Studentenstatuut' (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline) en de informatie hierover op p. 148.

Bijzonderheden
Van een majorstudent wordt verwacht dat hij minstens één keer een college Oude Testament in de bachelor verzorgt, over een onderwerp dat in overleg met de docent wordt bepaald.

Nieuwe Testament (major + variant predikantsmajor)

Docent	Dr. M.C. Mulder	*Vakcode*	MAJ-NT
Toetsvorm	Mondelinge tentamens, lees-verslagen, presentaties, scriptie, afsluitend examen	*Omvang*	50 EC A. Aramees 1 2,5 EC en Septuaginta 2,5 EC B. Historia/Umwelt 6,5 EC C. Canoniek/Tekstkritiek 6,5 EC D. Theologie NT 7,5 EC E. Hermeneutiek 4,5 EC F. Scriptie 17,5 EC G. Colleges 2,5 EC
Tentamenduur	Afhankelijk van de hoeveelheid literatuur en volgens nadere instructies van de docent	*Periode*	F-jaar
Tentamendata	In overleg met de docent	*Colleges*	24 college-uren en 20 college-uren Bijbels Aramees
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met de docent		

Leerdoelen

De student:
- vermeerdert en verdiept zijn kennis op het terrein van de canoniek, de theologie en de hermeneutiek van het Nieuwe Testament;
- is in staat zelfstandig zijn weg te vinden in vragen betreffende de contemporaine religieuze wereld, relevante archeologische data, de Joodse context van het Nieuwe Testament, de intertestamentaire literatuur en de ontstaansgeschiedenis en tekst-kritiek van het Nieuwe Testament;
- verwerft zodanige kennis van het Bijbels Aramees dat hij in staat is Bijbels-Aramese teksten te lezen en de relevantie daarvan voor de uitleg van het Nieuwe Testament naar waarde kan schatten;
- is in staat tot initiële beheersing van een wetenschappelijke nieuwtestamentische probleemstelling door vervaardiging van een scriptie op basis van zelfstandig onder-zoek.

Eindtermen

1 t/m 6, 8, 10, 11, 14 t/m 19, 21, 36 t/m 38

Leerlijnen

Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, praktische vaardigheden

Studielast

Werkcolleges (24), waarbij eigen bijdragen van de student worden verwacht 18 uur
Collegevoorbereiding en leesverslagen 52 uur
Studie Bijbels Aramees 140 uur
Zelfstudie 700 uur
Majorscriptie 490 uur

Toetseisen

A. Bijbels Aramees en Septuaginta
- Zie separate opgave Aramees 1. [→ 70 uur]
- Idem keuzevak Septuaginta. [→ 70 uur]

B. Historia/Umwelt Nieuwe Testament [→ 182 uur, literatuurtentamen]

I. Archeologie en de sociale politieke context:
- Charlesworth, James C. (ed.), *Jesus and Archaeology* (Grand Rapids: Eerdmans, 2006), 11-83 (art. van James C. Charlesworth, 'Jesus Research and Archaeology: A New Perspective', en van Seann Freyne, 'Archaeology and the Historical Jesus'). [72 p. cat. 2 → 14 uur]
- Cline, Eric H., *Biblical Archaeology: A Very Short Introduction* (Oxford: Oxford, 2009), hfdst. 1-6 en 10-11. [84 p. cat. 2/3 → 13 uur]
- Evans, Graig E., *Jesus and His World: the Archaeological Evidence* (Louisville: Westminster John Knox Press, 2012) [143 p. cat. 2 → 28 uur]

II. Intertestamentaire en rabbijnse literatuur: Joodse religieuze context
- Helyer, Larry R., *Exploring Jewish Literature of the Second Temple Period: A Guide for New Testament Students* (Christian Classics Bible Studies) (Downers Grove: IVP Academic, 2002). [461 p cat. 2 → 94 uur]

◦ Schechter, S., *Aspects of Rabbinic Theology*. *Major Concepts of the Talmud* (New York: Shocken, 1961 en Edinburgh: Peabody, 1998, alle uitgaven bruikbaar), hfdst. 1-11. [169 p. cat. 2 → 33 uur]

C. Canoniek/tekstkritiek Nieuwe Testament [→ 182 uur, leesverslag, literatuurtentamen]

I. Voor het afleggen van het tentamen dient een leesverslag ingeleverd te worden van:
◦ Wegner, Paul D., *A Student's Guide to Textual Criticism of the Bible: Its History, Methods & Results* (Downers Grove, IL: IVP, 2006), 23-86, 207-265. [123 p. cat. 3 → ca. 17 uur]
◦ plus van een recent artikel over nieuwe ontwikkelingen op het gebied van de tekstkritiek. [→ ca. 15 uur]

II. Literatuurtentamen
◦ Carson, D.A. & Douglas J. Moo, *An Introduction to the New Testament*. Second edition (Grand Rapids, MI: Zondervan, 2005, geen eerdere editie!). [781 p. cat. 2 → ca. 150 uur]

D. Theologie Nieuwe Testament [→ 210 uur, presentaties, leesverslag, literatuurtentamen]

I. Marshall, Howard I., *New Testament Theology: Many Witnesses, One Gospel* (Downers Grove, IL: IVP, 2004). Voor de werkcolleges worden nader op te geven delen bestudeerd.

II. Essay. Traceren en kort beschrijven van een actueel onderwerp op het nieuwtestamentisch vakgebied. Optie: verkenning voor een scriptieonderwerp. [→ 55 uur]

III. Literatuurtentamen:
◦ Dunn, James D.G., *New Testament Theology. An Introduction* (Nashville: Abingdon, 2009). [200 p. cat 2 → 40 uur]
◦ Schreiner, Thomas R., *Magnifying God in Christ. A Summary of New Testament Theology* (Grand Rapids, MI: Baker, 2010). [248 p. cat. 2 → 50 uur]
◦ Stuhlmacher, Peter, *Biblische Theologie des Neuen Testaments, Band 2. Von der Paulusschule bis zur Johannesoffenbarung* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2005[3]), hfdst. 4-6. [286 p. cat 2 → 65 uur]

E. Hermeneutiek [→ 126 uur, literatuurtentamen]
◦ Osborne, Grant R., *The Hermeneutical Spiral. A Comprehensive Introduction to Biblical Interpretation, Revised and Expanded* (Downers Grove: IVP Academic, 2006), behalve hfdst. 6, 16, 18 en wat in hfdst. 8 en 9 spec. over OT gaat. [401 p. cat. 2 → 80 uur]
◦ Porter, Stanley E. & Beth M. Stovell (eds.), *Biblical Hermeneutics: Five Views* (Downers Grove: IVP Academic, 2012). [200 p. cat. 2/3 → 39 uur]
◦ Mulder, M.C., *Israël in Romeinen 10. Intertekstuele en theologische analyse van de oudtestamentische citaten in Romeinen 9:30-10:21* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2011), hfdst. 'Schriftgebruik bij Paulus', 28-60. [32 p. cat 2 → 7 uur]

Majorscriptie

- Schriftelijk bewerken van een caput uit het Nieuwe Testament óf het schrijven van een werkstuk over een onderwerp op het terrein van de historia revelationis, canoniek of hermeneutiek van het Nieuwe Testament. De masterscriptie moet kunnen dienen als basis voor een proefschrift. Voor verdere bepalingen omtrent de majorscriptie zie het 'Scriptiereglement' (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline). [→ 490 uur]

Variant Predikantsmajor

Voor de variant 'predikantsmajor' is het mogelijk de Major NT nader toe te spitsen. Daarvoor kan men een van beide onderdelen onder A laten vervallen. Het programma wordt dan aangevuld met 2,5 EC op hermeneutisch terrein, gericht op vertaling naar de toepassing in de verkondiging (w.o. de niet opgegeven hoofdstukken uit het deel 'Applied Hermeneutics' uit Grant E. Osborne, *The Hermeneutical Spiral*). Verder wordt in het onderdeel *Theologie* gekozen voor een essay over thema dat praktische relevantie heeft voor het predikantswerk.

Afsluitend examen

Het afsluitend examen van de master bestaat in de bespreking van de majorscriptie; voor de regeling hiervan, zie het 'Studentenstatuut' (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline) en de informatie hierover op p. 148.

Bijzonderheden

Voor elk literatuurtentamen dient de student stellingen te maken over de bestudeerde stof.

Kerkgeschiedenis (major)

Docent	Prof. dr. H.J. Selderhuis	*Vakcode*	MAJ-KG
Toetsvorm	Mondelinge tentamens, leesverslagen, scriptie	*Omvang*	50 EC A. Inleiding kerkgeschiedenis 6 EC B. Literatuur II (evt. in 2 delen) 12 EC C. Literatuur III (evt. in 2 delen) 12 EC D. Scriptie 17,5 EC E. Colleges 2,5 EC
Tentamenduur	1½ à 3 uur	*Periode*	F-jaar
Tentamendata	Afspreken met hoogleraar	*Colleges*	24 college-uren
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met hoogleraar		

Leerdoelen Het verkrijgen van grondige kennis van de principia en de belangrijkste problematieken van het kerkhistorisch onderzoek en van een gespecialiseerde kennis van een figuur, stroming of thema uit de kerkgeschiedenis. Het produceren van een wetenschappelijk werk dat als basis kan dienen voor een proefschrift.

Eindtermen 4 t/m 6, 8, 14, 16 t/m 19

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, praktische vaardigheden

Studielast Werkcolleges (24), waarbij geregeld een eigen bijdrage wordt verwacht 18 uur
Collegevoorbereiding 52 uur
Zelfstudie 840 uur
Majorscriptie 490 uur

Toetseisen

A. Inleiding kerkgeschiedenis

- Brady, T.A. e.a., *Handbook of European History 1400-1600*, *Vol. II: Visions, Programs and Outcome*s (Leiden: Brill, 1995), 1-415. [360 p. cat. 2 → 74 uur]
- Ehrenpreis, S. & Ute Lotz-Heumann, *Reformation und Konfessionelles Zeitalter* (Darmstadt: Wisschenschaftliche Buchgesellschaft, 2002). [120 p. cat. 2 → 28 uur]
- McGrath, A.E., *Reformation Thought*. *An Introduction* (Oxford: Blackwell, 1994). [200 p. cat. 2 → 42 uur]
- Selge, K.V., *Einführung in das Studium der Kirchengeschichte* (Darmstadt: Wisschenschaftliche Buchgesellschaft, 1982). [100 p. cat. 2 → 24 uur]

B. Literatuur II

I. Naast de literatuurstudie wordt een literatuuronderzoek van 5 pagina's A4 verwacht. Hierbij gaat het om een onderzoek naar bronnen, edities, secundaire literatuur, desiderata etc. met betrekking tot een persoon of thema.

II. Literatuurtentamen
Een model met het hoofdaccent op Luthers theologie:

- Asendorf, U., *Die Theologie Martin Luthers nach seinen Predigten* (Göttingen: Vandenhoeck und Ruprecht, 1988). [350 p. leesstof → 40 uur]
- Bakker, J.T., *Coram Deo*. *Bijdrage tot het onderzoek naar de structuur van Luthers theologie* (Kampen: Kok, 1956). [230 p. leesstof → 24 uur]
- Bayer, O., *Promissio. Geschichte der reformatorischen Wende in Luthers Theologie* (Göttingen: Vandenhoeck und Ruprecht, 1971). [270 p. cat. 2 → 56 uur]
- Brecht, M., *Martin Luther*, *Band 3: Die Erhaltung der Kirche 1532-1546* (Stuttgart: Calwer, 1987). [460 p. leesstof → 46 uur]
- Ebeling, G., *Luther. Einführung in sein Denken* (Tübingen: Mohr, 1981). [240 p. cat. 2 → 52 uur]
- Ebeling, G., *Luthers Seelsorge. Theologie in der Vielfalt der Lebenssituationen an seinen Briefen dargestellt* (Tübingen: Mohr, 1997). [240 p. cat. 2 → 48 uur]
- Lohse, B., *Luthers Theologie in ihrer historischen Entwicklung und in ihren systematischen Zusammenhang* (Göttingen: Vandenhoeck und Ruprecht, 1995). [340 p. cat. 2 → 70 uur]

C. Literatuur III
Literatuur voor dit tentamen wordt in overleg met de docent vastgesteld en afgestemd op het scriptie-onderwerp. Naast de literatuurstudie wordt een paper van 10 pagina's A4 gevraagd bestaande uit een wetenschappelijke analyse van een belangrijk document (boek, preek, kerkorde, catechismus, acta, etc.) uit de kerkgeschiedenis. [→ 336 uur]

Majorscriptie
- Het onderwerp voor de majorscriptie wordt in overleg met de vakhoogleraar en na goedkeuring door het coho vastgesteld. De masterscriptie moet kunnen dienen als basis voor een proefschrift. Voor verdere bepalingen omtrent de majorscriptie zie het 'Scriptiereglement' (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline). [→ 490 uur]

Afsluitend examen
Het afsluitend examen van de master bestaat in de bespreking van de majorscriptie. Voor de regeling hiervan, zie het 'Studentenstatuut' (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline) en de informatie hierover op p. 148.

Kerkgeschiedenis (variant predikantsmajor)

Docent	Prof. dr. H.J. Selderhuis	*Vakcode*	MAJ-pred.KG
Toetsvorm	Mondelinge tentamens, leesverslagen, scriptie	*Omvang*	50 EC A. Inleiding kerkgeschiedenis 4 EC B. Literatuur II (evt. in 2 delen) 13 EC C. Literatuur III (evt. in 2 delen) 13 EC D. Scriptie 17,5 EC E. Colleges 2,5 EC
Tentamenduur	1½ à 3 uur	*Periode*	F-jaar
Tentamendata	Afspreken met hoogleraar	*Colleges*	(8 x 3) 24 college-uren
Inleverata opdracht(en)	In overleg met hoogleraar		

Leerdoelen
- Het verkrijgen van grondige kennis van de principia en de belangrijkste problematieken van het kerkhistorisch onderzoek en van gespecialiseerde kennis van een figuur, stroming of thema uit de kerkgeschiedenis.
- Het produceren van een wetenschappelijk werk dat als basis kan dienen voor een proefschrift.
- Het verkrijgen van grondige kennis van de Nederlandse kerk- en theologiegeschiedenis (geschiedenis van het christendom in Nederland) van de 19e en 20e eeuw in de context van een multiculturele en multireligieuze Europese samenleving.

Eindtermen
4 t/m 6, 8, 14, 16 t/m 19

Leerlijnen
Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, praktische vaardigheden

Studielast
Werkcolleges (8 x 3 uren), waarbij geregeld een eigen bijdrage wordt verwacht 18 uur
Collegevoorbereiding 52 uur
Zelfstudie 840 uur
Majorscriptie 490 uur

Toetseisen
A. Inleiding kerkgeschiedenis
Literatuur voor dit tentamen wordt vastgesteld in overleg tussen student en docent en wordt bepaald door het thema van de majorscriptie. [→ 112 uur]

B. Literatuurtentamen II
Literatuur voor dit tentamen wordt in overleg met de docent vastgesteld en betreft de theologie en geschiedenis van de Reformatie. Naast de literatuurstudie wordt een paper van 8-10 pagina's A4 gevraagd bestaande uit een wetenschappelijke analyse van een belangrijk document (boek, preek, kerkorde, catechismus, acta etc.) uit de kerkgeschiedenis. [→ 364 uur]
C. Literatuurtentamen III
Literatuur voor dit tentamen wordt in overleg met de docent vastgesteld en betreft de geschiedenis van de kerk na 1816 waarbij de helft van de stof literatuur over de perio-

de na 1960 betreft. Daarbij dient een evenwicht te zijn tussen Nederlandse en Algemene kerkgeschiedenis. Naast de literatuurstudie wordt een paper van 8-10 pagina's A4 gevraagd bestaande uit een wetenschappelijke analyse van een belangrijk document (boek, preek, kerkorde, catechismus, acta etc.) uit de kerkgeschiedenis. [→ 364 uur]

Majorscriptie
- Het onderwerp voor de majorscriptie wordt in overleg met de vakhoogleraar en na goedkeuring door het coho vastgesteld. De masterscriptie moet kunnen dienen als basis voor een proefschrift. Voor verdere bepalingen omtrent de majorscriptie zie het 'Scriptiereglement' (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline). [→ 490 uur]

Afsluitend examen
Het afsluitend examen van de master bestaat in de bespreking van de majorscriptie. Voor de regeling hiervan, zie het 'Studentenstatuut' (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline) en de informatie hierover op p. 148.

Nederlandse kerkgeschiedenis [specimen: van de 19e en 20e eeuw] (major)

Docent	Prof. dr. H.J. Selderhuis	*Vakcode*	MAJ-NKG
Toetsvorm	Mondelinge tentamens, leesverslagen, werkstuk, scriptie	*Omvang*	50 EC A. Inleiding I 2 EC B. Inleiding II 9 EC C. Literatuur I 4 EC D. Literatuur III 7 EC E. Literatuur IV 6 EC F. Werkstuk 2 EC G. Scriptie 17,5 EC H. Colleges 2,5 EC
Tentamenduur	1,5 à 2 uur (ca. 7 maal)	*Periode*	F-jaar
Tentamendata	Afspreken met hoogleraar	*Colleges*	werkcolleges bij docent of bij prof. dr. G. Harinck (HDC/VU)
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met hoogleraar		

Leerdoelen
- Het verkrijgen van grondige kennis van de principia en de belangrijkste problematieken van het kerkhistorisch onderzoek, inclusief de verwevenheid met andere disciplines.
- Het verkrijgen van grondige kennis van de Nederlandse kerk- en theologiegeschiedenis (geschiedenis van het christendom in Nederland) van de 19e en 20e eeuw, inclusief de inbedding in en verwevenheid met de seculiere geschiedenis.
- Vervaardiging van een schriftelijk werkstuk (masterscriptie) dat berust op eigen onderzoek (van primaire bronnen en secundaire literatuur), waarmee aangetoond wordt dat de student in staat is tot initiële beheersing van een wetenschappelijke kerkhistorische probleemstelling. De masterscriptie moet kunnen dienen als basis voor een proefschrift.

Eindtermen
4 t/m 6, 8, 14, 16 t/m 19

Leerlijnen
Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, praktische vaardigheden

Studielast
Colleges met voorbereiding 70 uur
Zelfstudie 840 uur
Scriptie 490 uur

Leesverslagen
Voor leesverslagen geldt de volgende regel: 1 A4 verslag inclusief kritische en persoonlijke evaluatie/reflectie per 40 pagina's literatuur.

Toetseisen
A. Inleiding kerkgeschiedenis [820 p. leesverslag met evaluatie, cat. 3/leesstof → 56 uur]
- Abels, P.H.A.M., 'Per undas adversas', *Tijdschrift voor Nederlandse Kerkgeschiedenis* 6 (2003), 14.
- Baar, M. de, 'Nieuwe perspectieven voor de Nederlandse kerkgeschiedenis', *Tijdschrift*

voor Nederlandse kerkgeschiedenis 3 (2000), 87–97.
- Bradley, J.E. & R.A. Muller, *Church History: An Introduction to Research, Reference Works and Methods* (Grand Rapids: Eerdmans, 1995). [→ 252 p.]
- Eijnatten, J. van & F.A. van Lieburg, 'Opinie', *Tijdschrift voor Nederlandse kerkgeschiedenis* 6 (2003), 65–67.
- Frijhoff, W., 'Religie, geloof en kerk', *Tijdschrift voor Nederlandse Kerkgeschiedenis* 6 (2003), 3–13.
- Heim, M., *Einführung in die Kirchengeschichte* (München: Beck, 2000), 11-39.
- Jacobs, J., 'Kerkgeschiedenis of religiegeschiedenis? Een bijdrage aan het debat over de religie en haar wetenschappen', *Tijdschrift voor Theologie* 46 (2006), 209-219.
- Jensma, G., 'Van kerkgeschiedenis naar godsdienstgeschiedenis?', *Kerk en Theologie* 49-2 (1998), 124-133.
- Kuiper, R., *Uitzien naar de zin. Inleiding tot een christelijke geschiedbeschouwing* (Leiden: Groen, 1996). [→ 118 p.]
- Nijenhuis, W., 'Kerkgeschiedenis als theologische discipline', *Rondom het Woord,* Theologische Etherleergang 16 (1974), 56–80.
- Snel, J.D., 'Kerkgeschiedenis, religiegeschiedenis, godsdienstgeschiedenis. Enige noodzakelijke begripsmatige verheldering', *Tijdschrift voor Nederlandse kerkgeschiedenis* 6 (2003), 54–64.
- Bowden, Henri W., *Church History in an Age of Uncertainty: Historiographical Patterns in the United States, 1906-1990* (Carbondale and Edwardsville: Southern Illinois University Press, 1991). [→ 282 p.]
- Diverse auteurs en artikelen over 'Geschiedschrijving Protestants Nederland', *Gereformeerd Theologisch Tijdschrift* (2001), 93-116.
- Diverse auteurs en artikelen, *Tijdschrift voor Nederlandse Kerkgeschiedenis* 9 (2006), 101-136.

B. Inleiding (kerk)geschiedenis van Nederland, met accent op de 19e/20e eeuw [3.100 p. cat.3/leesstof → 252 uur]
Leesverslag met evaluatie van delen uit de volgende 4 werken (totaal 839 p.):
- Bank, J. & M. van Buuren, *1900: Hoogtij van burgerlijke cultuur* [Nederlandse cultuur in Europese context] (Den Haag: SDU, 2000), 21-90; 265-290; 329-384; 385-438; 439-484; 567-574. [→ 254 p.]
- Fokkema, D.W. & F. Grijzenhout, *Rekenschap: 1650-2000* [Nederlandse cultuur in Europese context] (Den Haag: SDU, 2001), 15-44; 45-70; 95-114; 115-144; 145-176; 201-232; 321-344; 345-354. [→ 196 p.]
- Kloek, J. e.a., *1800. Blauwdrukken voor een samenleving* [Nederlandse cultuur in Europese context] (Den Haag: SDU, 2001), 19-24; 25-36; 37-60; 61-64; 65-80; 143-146; 165-186; 187-212; 213-242; 443-454; 551-562; 563-282. [→ 179 p.]
- Schuyt, K. & E. Taverne, *1950: Welvaart in zwart-wit* [Nederlandse cultuur in Europese context] (Den Haag: SDU, 2000), 19-32; 35-60; 61-78; 79-112; 223-238; 239-268; 331-354; 355-378; 379-404; 525-532. [→ 210 p.]

Leesverslag met evaluatie van de volgende werken:
- Eijnatten, J. van & F.A. van Lieburg, *Nederlandse Religiegeschiedenis* (Hilversum: Verloren, 2005), 169-400.
- Kennedy, J., *Stad op een berg. De publieke rol van protestantse kerken* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2010), 7-151.
- McLeod, H., *Religion and the People of Western Europe 1789-1989* (Oxford New York: Oxford University press, 1997[2]). [→ 208 p.]
- Meijering, E.P., *Een eeuw denken over christelijk geloven. Van Roessingh via Schilder tot Kuitert* (Kampen: Kok, 1999). [→ 216 p.]
- Meijering, E.P., *Het Nederlands christendom in de twintigste eeuw* (Amsterdam: Balans, 2007). [→ 553 p.]
- Rooden, P. van, *Religieuze regimes. Over godsdienst en maatschappij in Nederland, 1570-1990* (Amsterdam: Bakker, 1996). [→ 203 p.]
- Selderhuis, H.J. (ed.), *Handboek Nederlandse Kerkgeschiedenis* (Kampen: Kok, 2010), 215-928.

C. Nederlandse kerkgeschiedenis van de 19e eeuw [1.538 p. leesverslag met evaluatie, leesstof → 112 uur]
- Bakker, W. e.a. (eds.), *De Afscheiding van 1834 en haar geschiedenis* (Kampen: Kok, 1984). [→ 230 p.]
- Bos, D., *In dienst van het Koninkrijk. Beroepsontwikkeling van hervormde predikanten*

in negentiende-eeuws Nederland (Amsterdam: Bert Bakker, 1999). [→ 368 p.]
- Houkes, A., *Christelijke vaderlanders. Godsdienst, burgerschap en de Nederlandse natie 1850-1900* (Amsterdam: Wereldbibliotheek, 2009). [→ 345 p.]
- Lieburg, F.A. van (ed.), *De stille luyden. Bevindelijk gereformeerden in de 19e eeuw* (Kampen: Kok, 1994). [→159 p.]
- Veldman, H., *Hendrik de Cock (1801-1842). Op de breuklijnen in theologie en kerk in Nederland* (Kampen: Kok, 2009), 107-407; 466-531; 588-659. [→ 436 p.]

D. Nederlandse kerkgeschiedenis van de 20e eeuw I (Gereformeerde Kerken in Nederland en secularisatie) [2.464 p. leesverslag met evaluatie, leesstof → 196 uur]
- Brinkman, M.E. (ed.), *100 jaar theologie. Aspecten van een eeuw theologie in de Gereformeerde Kerken in Nederland (1892-1992)* (Kampen: Kok, 1992). [→ 318 p.]
- Dekker, G. e.a., *God in Nederland 1966-1996* (Amsterdam: Athos, 1996). [→ 153 p.]
- Dekker, G., *De stille revolutie. De ontwikkeling van de Gereformeerde Kerken in Nederland tussen 1950 en 1990* (Kampen: Kok, 1992). [→ 254 p.]
- Endedijk, H.C., *De Gereformeerde Kerken in Nederland*, deel 1 en 2 (Kampen: Kok, 1990/1992), 239 + 250 p. [→ 489 p.]
- Gorski, Ph.S. & Ates Altinordu, 'After Secularization?', in: *Annual Review of Sociology*, Vol. 34 (2008), 55-77.
- Kennedy, J.C., *Nieuw Babylon in aanbouw. Nederland in de jaren zestig* (Meppel, 1995). [→ 343 p.]
- Klinken, G. van, *Op de grens. Gereformeerden in de marge van moderniserend Nederland. Ter Apel 1879-1940* (Kampen: Kok, 2000). [→ 252 p.]
- McLeod, H., *The Religious Crisis of the 1960s* (Oxford: Oxford University press, 2007). [→ 290 p.]
- Rooden, P. van, 'Secularization and the Trajectory of Religion in the West', in: H. Krop e.a. (eds.), *Post-Theism: Reframing the Judeo-Christian Tradition* (Leuven: Peeters, 2000), 169-188.
- Stoker, W. & H.C. van der Sar (eds.), *Theologie op de drempel van 2000* (Kampen: Kok, 1999). [→ 331 p.]

E. Nederlandse kerkgeschiedenis van de 20e eeuw II [2.677 p. leesverslag met evaluatie, leesstof → 168 uur]
- Brink, G. van den & H.J. van der Kwast, *Een kerk ging stuk. Relaas van de breuk die optrad binnen de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) in de jaren 1967-1974* (Amsterdam: Buijten en Schipperheijn, 1992). [→ 245 p.]
- Elshof-Beuvens, Th., *Trouw aan Christus' kerk: De geschiedenis van de christelijk-gereformeerden, de gereformeerden en de vrijgemaakt-gereformeerden van Doesburg en omstreken: een wetenschappelijke proeve op het gebied van de theologie* (Amsterdam: Buijten en Schipperheijn, 2007). [→ 700 p.]
- Genderen, J. van & W. van 't Spijker (eds.), *Luisteren en leren. Jubileumboek van de Theologische Universiteit van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland 1894-1994* (Amsterdam: Buijten en Schipperheijn, 1994), 9-87.
- Golverdingen, M., *Om het behoud van een kerk. Licht en schaduw in de geschiedenis van de Gereformeerde Gemeenten 1928-1948* (Houten: Den Hertog, 2005). [→ 205 p.]
- Harinck, G., *De Reformatie. Weekblad tot ontwikkeling van het gereformeerde leven 1920-1940* (Baarn: Ten Have, 1993). [→ 445 p.]
- Janssen, G., *De feitelijke toedracht* (Groningen: De Jager, 1969[4]). [→ 267 p.]
- Lieburg, F.A. van e.a., *Refogeschiedenis in perspectief. Opstellen over de bevindelijke traditie* (Heerenveen: Groen, 2007). [→ 192 p.]
- Post, E.J., *Gereformeerd zijn en blijven, een wankel evenwicht?! Een historisch-sociologisch onderzoek naar de ontwikkelingen van de GKN, GB en CGK in de twintigste eeuw* (Heerenveen: Groen, 1998). [→ 422 p.]
- Spijker, W. van 't, 'Hoofdlijnen van de geschiedenis van de Christelijke Gereformeerde Kerken sinds 1892', in: W. van 't Spijker (ed.), *Een eeuw christelijk-gereformeerd. Aspecten van 100 jaar Christelijke Gereformeerde Kerken* (Kampen: Kok, 1992), 9-132.

F. Werkstuk 'herdenkingsboeken christelijke gereformeerde kerken' [500 p. werkstuk → 56 uur]
- Vier herdenkingsboeken van christelijke gereformeerde kerken naar keuze (min. 500 pagina's, in overleg) vormen de basis voor een vergelijkend onderzoek naar het ontstaan en de ontwikkeling van deze plaatselijke christelijke gereformeerde kerken. De

gehanteerde methode van geschiedschrijving wordt beschreven en beoordeeld, en een kritische evaluatie van elk boek is vereist. Voor een lijst met alle herdenkingsboeken, zie www.cgktoen.nl.

Majorscriptie - Het onderwerp voor de majorscriptie wordt in overleg met de vakdocent en na goedkeuring door het coho vastgesteld. De masterscriptie moet kunnen dienen als basis voor een proefschrift. Voor verdere bepalingen omtrent de majorscriptie zie het 'Scriptiereglement' (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline). [→ 490 uur]

Colleges Nederlandse kerkgeschiedenis 18 uur
Voorbereiding colleges Nederlandse kerkgeschiedenis 52 uur

Afsluitend examen Het afsluitend examen van de master bestaat in de bespreking van de majorscriptie. Voor de regeling hiervan, zie het 'Studentenstatuut' (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline) en de informatie hierover op p. 148.

Kerkrecht (major)

Docent	Prof. dr. H.J. Selderhuis	*Vakcode*	MAJ-KR
Toetsvorm	Mondelinge tentamens, leesverslagen, scriptie	*Omvang*	50 EC A. Kerkrecht algemeen 7 EC B. Gereformeerd kerkrecht (evt. in 2 dl) 13 EC C. Specialisme (evt. 2 delen) 10 EC D. Scriptie 17,5 EC E. Colleges 2,5 EC
Tentamenduur	1½ à 3 uur	*Periode*	F-jaar
Tentamendata	Afspreken met hoogleraar	*Colleges*	24 college-uren
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met hoogleraar		

Leerdoelen Het verkrijgen van grondige kennis van de geschiedenis van het kerkrecht, de principia en voornaamste problematieken van het kerkrecht. Het produceren van een wetenschappelijke kerkrechtelijke studie die als basis voor een proefschrift kan dienen.

Eindtermen 4 t/m 9, 11, 14, 16 t/m 19, 25, 28, 30 t/m 34

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, praktische vaardigheden

Studielast Werkcolleges (24), waarbij geregeld een eigen bijdrage wordt verwacht 18 uur
Collegevoorbereiding 52 uur
Zelfstudie 840 uur
Majorscriptie 490 uur

Toetseisen

A. Kerkrecht algemeen
- Artikel *Theologische Realenzyklopädie*, *Band 18*, 662-749. [87 p. cat. 2 → 18 uur]
- Bouwman, H., *Gereformeerd Kerkrecht*, *deel I* (Kampen: Kok, 1928), 1-323. [320 p. cat. 2/3 → 53 uur]
- Coertzen, P., *Gepas en Ordelik*. *'n Teologiese verantwoording van die orde vir en in die kerk* (Pretoria: Raad vir Geesteswetenskaplike Navorsing, 1991). [240 p. cat. 2 → 50 uur]
- Harnack, A., *Entstehung und Entwicklung der Kirchenverfassung und des Kirchenrechts in den ersten zwei Jahrhunderten* (Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1978). [100 p. cat. 3 → 15 uur]
- Maurer, W., *Die Kirche und ihr Recht*. *Gesammelte Aufsätze zum evangelischen Kirchenrecht* (Tübingen: Mohr, 1976), 1-207. [200 p. cat. 2 → 40 uur]
- Rau, G. e.a., *Das Recht der Kirche*, *Band II: Zur Geschichte des Kirchenrechts* (Gütersloh: Kaiser/Gütersloher Verlagshaus, 1995), 115-173. [55 p. cat. 1 → 20 uur]

B. Gereformeerd Kerkrecht
- Bouwman, H., *Gereformeerd Kerkrecht*, *deel I* (Kampen: Kok, 1928), 325-612 én deel II (Kampen: Kok, 1934). [1.000 p. cat. 3/leesstof → 100 uur]
- Doekes, G., *Het kerkelijk doctorenambt* (Kampen: Kok, 1917). [110 p. cat. 2 → 22 uur]

- Huijser, Ph.J., *De ouderling en de prediking* (Kampen: Kok, 1959). [140 p. leesstof → 14 uur]
- Jansen, Joh., *De kerkelijke tucht*. *Handleiding ten dienste der Gereformeerde Kerken* (Nijverdal: Bosch, 1913). [160 p. cat. 3 → 22 uur]
- Kamphuis, J., *Verkenningen III*. *Opstellen over kerk en kerkrecht* (Goes: Oosterbaan & Le Cointre, 1966). [140 p. leesstof → 14 uur]
- Oldenhuis, F.T., *Rechtsvinding van de burgerlijke rechter in kerkelijke conflicten*. *De strijd om het zelfstandig bestaan van de plaatselijke kerk* (Groningen: De Vuurbaak, 1977). [60 p. cat. 2 → 12 uur]
- 2 papers van 5 A4, c.q. 1 paper van 10 A4 over een kerkrechtelijk thema of kerkrechtelijke kwestie. [→ 80 uur]
- Overige literatuur in overleg met de docent. [→ 100 uur]

C. Specialisme
Literatuur voor dit tentamen wordt in overleg met de docent vastgesteld en afgestemd op het scriptie-onderwerp. [→ 280 uur]

Majorscriptie
- Het onderwerp voor de majorscriptie wordt in overleg met de vakhoogleraar en na goedkeuring door het coho vastgesteld. De masterscriptie moet kunnen dienen als basis voor een proefschrift. Voor verdere bepalingen omtrent de majorscriptie zie het 'Scriptiereglement' (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline). [→ 490 uur]

Afsluitend examen
Het afsluitend examen van de master bestaat in de bespreking van de majorscriptie. Voor de regeling hiervan, zie het 'Studentenstatuut' (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline) en de informatie hierover op p. 148.

Dogmatiek (major)

Docent	Prof. dr. A. Huijgen	*Vakcode*	MAJ-Dogm
Toetsvorm	Portfolio, essay(s) en scriptie	*Omvang*	50 EC A. Fundamentele dogmatiek 7 EC B. Dogma- en theologiegeschiedenis 6,5 EC C. Bijbel en dogmatiek 11,5 EC D. Materiële dogmatiek 7,5 EC E. Scriptie 17,5 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	F-jaar
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	24 college-uren
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met hoogleraar		

Leerdoelen
Verdieping van de kennis en het inzicht m.b.t. het vak dogmatiek, zowel wat de oorsprong en methode betreft als ook wat de actuele ontwikkelingen betreft; het kunnen omgaan met bronnen en literatuur op het terrein van de dogmatiek.

Het onderstaande is een model, waarvan afgeweken kan worden. Aan het begin van de major dogmatiek stellen docent en student in overleg het precieze programma vast.

Eindtermen
4 t/m 8, 12, 17 t/m 21, 37

Leerlijnen
Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, praktische vaardigheden

Studielast
A. Fundamentele dogmatiek 7 EC (werkcolleges 6,75 uur, zelfstudie 189,25 uur)
B. Dogma- en theologiegeschiedenis 6,5 EC (182 uur)
C. Bijbel en dogmatiek 11,5 EC (werkcolleges 4,5 uur, zelfstudie 317,5 uur)
D. Materiële dogmatiek 7,5 EC (werkcolleges 6,75 uur, zelfstudie 203,25 uur)
E. Majorscriptie 17,5 EC (490 uur)

A. Fundamentele dogmatiek (7 EC)
Verdieping van inzicht in het eigene van de christelijk-theologische bezinning en de uitgangspunten van de christelijke dogmatiek.
Aan de orde komen inleidingsvragen: vooronderstellingen van christelijk theologisch denken, uitdagingen van modern en postmodern denken.

Toetseisen

- Kooi, C. van der, *Als in een spiegel. God kennen volgens Calvijn en Barth. Een tweeluik* (Kampen: Kok, 2002 of latere druk). [420 p. cat. 1/2 → 102,25 uur]
- Pannenberg, W., 'Die Aufnahme des philosophischen Gottesbegriffs als dogmatisches Problem der frühchristlichen Theologie', in: W. Pannenberg, *Grundfragen systematischer Theologie. Gesammelte Aufsätze* (Göttingen: VandenHoeck & Ruprecht, 1971[2]), p. 296-346. [51 p. cat. 1 → 17 uur]
- Sauter, G., *Zugänge zur Dogmatik. Elemente theologischer Urteilsbildung,* (Göttingen: VandenHoeck & Ruprecht, 1998), 19-296. [280 p. leesstof voor portfolio → 28 uur]
- Selectie door de student en verwerking van enkele bijpassende artikelen / een monografie en opname in portfolio. [→ 24 uur]
- Samenstellen portfolio. [→ 18 uur]

Aanbevolen literatuur

- Henning, Chr., *Die evangelische Lehre vom Heiligen Geist und seiner Person. Studien zur Architektur protestantischer Pneumatologie im 20. Jahrhunder* (Gütersloh: Gütersloher Verlagshaus, 2000).
- Pannenberg, W., *Grundzüge der Christologie* (Gütersloh: Gütersloher Verlagshaus Gerd Mohn, 1964[1] of latere druk).

B. Dogma- en theologiegeschiedenis (6,5 EC)
Verdere verdieping van de kennis en het inzicht m.b.t. de vakken dogma- en theologiegeschiedenis.
Bestudering van overzichtswerken en enkele karakteristieke sleutelteksten.

Toetseisen

- Adam, A., *Lehrbuch der Dogmengeschichte, Band 1. Die Zeit der Alten Kirche* (Gütersloh: Gütersloher Verlagshaus, 1965[1] of latere druk), 115-342. [230 p. leesstof voor portfolio → 23 uur]
- Adam, A., *Lehrbuch der Dogmengeschichte, Band 2. Mittelalter und Reformationszeit* (Gütersloh: Gütersloher Verlagshaus, 1968[1] of latere druk), 15-171. [155 p. leesstof → 15 uur]
- Pannenberg, W., *Problemgeschichte der neueren evangelischen Theologie in Deutschland. Von Schleiermacher bis zu Barth und Tillich* (Göttingen: VandenHoeck & Ruprecht, 1997). [356 p. leesstof voor portfolio → 36 uur]
- Een of meerdere monografieën / artikelen naar keuze, met het oog op de onderwerpkeuze van de scriptie. [→ 90 uur]
- Samenstellen portfolio. [→ 18 uur]

Aanbevolen literatuur

- Assel, H., *Der andere Aufbruch. Die Lutherrenaissance – Ursprünge, Aporien und Wege: Karl Holl, Emanuel Hirsch und Rudolf Hermann (1910-1935)*, Forschungen zur systematischen und ökumenischen Theologie Band 72 (Göttingen: VandenHoeck & Ruprecht, 1994).
- Jüngel, E., *Barth-Studien*, Ökumenische Theologie Band 9 (Zürich e.a.: Benziger e.a., 1982).
- Pannenberg, W., *Problemgeschichte der neueren evangelischen Theologie in Deutschland. Von Schleiermacher bis zu Barth und Tillich* (Göttingen, VandenHoeck & Ruprecht, 1997).

C. Bijbel en dogmatiek (11,5 EC)
Verdieping van inzicht van dogmatisch spreken in de Schrift én van dogmatisch Schriftgebruik.
Aan de orde komen structuren en inhoud van het Oude en Nieuwe Testament als bron en norm voor dogmatische bezinning en de vraag van het gezag van de Schrift in de hedendaagse discussie.

Toetseisen

- Belt, H. van den, *The Authority of Scripture in Reformed Theology. Truth and Trust*, Studies in Reformed Theology Vol. 17 (Leiden/Boston: Brill, 2008). [375 p. leesstof voor portfolio → 75 uur]
- Huijgen, A., 'Alone Together. *Sola Scriptura* and the Other Solas of the Reformation', in: Hans Burger e.a. (eds.), *Sola scriptura. Biblical and theological perspectives on scripture, authority, and hermeneutics* (Leiden: Brill, 2018). [20 p. leesstof voor portfolio → 5 uur]

◦ Huijgen, A., '"God heeft Hem tot Kurios en Christus gemaakt". Systematische theologie en de exegese van Handelingen 2:36', in: G.C. den Hertog e.a. (eds.), *Acta. Bundel ter gelegenheid van het afscheid van prof. dr. T.M. Hofman als hoogleraar aan de Theologische Universiteit Apeldoorn* (Heerenveen: Groen, 2015), 91-105. [15 p. leesstof voor portfolio → 3 uur]
◦ Huijgen, A., *Drievoudig bewogen. De innerlijke samenhang van Triniteit en Oude Testament*, Apeldoornse Studies 69 (Apeldoorn: TUA, 2017). [62 p. leesstof voor portfolio → 13 uur]
◦ Keulen, D. van, *Bijbel en dogmatiek. Schriftbeschouwing en schriftgebruik in het dogmatisch werk van A. Kuyper, H. Bavinck en G.C. Berkouwer* (Kampen: Kok, 2003). [740 p. leesstof voor portfolio → 74 uur]
◦ Knijff, H.W. de, *Geest en gestalte. O. Noordmans' bijbeluitlegging in hermeneutisch verband* (Wageningen: Veenman, 1970). [190 p. cat. 1/2 → 45,5 uur]
◦ Maris, J.W., *Geloof en schriftgezag*, Apeldoornse Studies 36 (Apeldoorn: TUA, 1998). [54 p. leesstof voor portfolio → 10 uur]
◦ Door student te selecteren artikelen / monografie. [→ 32 uur]
◦ Samenstellen essay. [→ 60 uur]

Aanbevolen literatuur

- Vroom, H.M., *De Schrift alleen? Een vergelijkend onderzoek naar de toetsing van theologische uitspraken volgens de openbaringstheologische visie van Torrance en de hermeneutisch-theologische opvattingen van Van Buren, Ebeling, Moltmann en Pannenberg* (Kampen: Kok, 1978).
- Wethmar, C.J., *Dogma en verstaanshorison. 'n Histories-sistematiese ondersoek in verband met die hermeneutiese funksie van die kerklike dogma met besondere verwysing na die teologie van Gerhard Ebeling* (Amsterdam: Rodopi, 1977).

D. Materiële dogmatiek (7,5 EC)

Verdieping van inzicht in onderwerpen die vragen om een dogmatische standpuntbepaling.
Aan de orde komen onderwerpen uit de diverse loci van de dogmatiek.

Toetseisen

◦ Beek, A. van de, *God doet recht. Eschatologie als christologie* (Zoetermeer: Meinema, 2008). [444 p. leesstof voor portfolio → 45 uur]
◦ Muis, J., *Onze Vader. Christelijk spreken over God* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2015). [400 p. leesstof voor portfolio → 40 uur]
◦ Ratzinger, J. / Benedictus XVI, *Jezus van Nazareth, Deel I. Van de doop in de Jordaan tot de Gedaanteverandering* (Tielt: Lannoo, 2007). [300 p. leesstof voor portfolio → 25 uur]
◦ Ratzinger, J. / Benedictus XVI, *Jezus van Nazareth, Deel II. Van de intocht in Jeruzalem tot de opstanding* (Tielt: Lannoo, 2011). [240 p. leesstof voor portfolio → 20 uur]
◦ Naar keuze een werk uit de hieronder genoemde suggesties bij aanbevolen literatuur. [→ 38,25 uur]
◦ Samenstellen portfolio en gesprekspunten. [→ 35 uur]

Aanbevolen literatuur

- Gunton, Colin E., *Father, Son and Holy Spirit. Essays toward a fully trinitarian theology* (London: T&T Clark, 2003).
- Jenson, Robert W., *Systematic theology, Vol. 1. The Triune God* (New York: Oxford University Press, 1997).
- Jenson, Robert W., *Systematic theology, Vol. 2. The Works of God* (New York: Oxford University Press, 1999).
- Pannenberg, W., *Grundzüge der Christologie* (Gütersloh: Gütersloher Verlagshaus, 1964[1] of latere druk).
- Volf, M., *After our likeness. The church as the image of the trinity* (Grand Rapids: Eerdmans, 1998).

E. Majorscriptie (17,5 EC)

- Het onderwerp van de scriptie moet liggen op het terrein van de dogmatiek. Het onderwerp wordt in overleg met de vakhoogleraar en na goedkeuring door het coho vastgesteld. De scriptie moet voldoen aan de eisen qua omvang, vorm en inhoud, zoals die in algemene zin zijn omschreven. De masterscriptie moet kunnen dienen als basis voor een proefschrift. Voor verdere bepalingen omtrent de majorscriptie zie het 'Scriptiereglement' (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline). [→ 490 uur]

Afsluitend examen Het afsluitend examen van de master bestaat in de bespreking van de majorscriptie; voor de regeling hiervan, zie het 'Studentenstatuut' (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline).

Dogmatiek (variant predikantsmajor)

Docent	Prof. dr. A. Huijgen	Vakcode	MAJ-Pred.Dogm
Toetsvorm	Portfolio, essay(s) en scriptie	Omvang	50 EC A. Fundamentele dogmatiek 7 EC B. Dogma- en theologiegeschiedenis 6,5 EC C. Bijbel en dogmatiek 6,5 EC D. Dogmatiek met het oog op de praktijk van de christelijke gemeente 12,5 EC E. Scriptie 17,5 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	F-jaar
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	28 college-uren
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met hoogleraar		

Leerdoelen Verdieping van de kennis en het inzicht m.b.t. het vak dogmatiek, zowel wat de oorsprong en methode betreft als ook wat de actuele ontwikkelingen; het kunnen omgaan met bronnen en literatuur op het terrein van de dogmatiek. Deze master is toegespitst op het werk als predikant. Dat geldt voor heel het pakket, maar met name bij het laatste tentamen, dat gericht is op de praktijk van de christelijke gemeente.

Eindtermen 4 t/m 8, 12, 17 t/m 21, 37

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, praktische vaardigheden

Studielast
A. Fundamentele dogmatiek 7 EC (colleges 6,75 uur, zelfstudie 189,25 uur)
B. Dogma- en theologiegeschiedenis 6,5 EC (182 uur)
C. Bijbel en dogmatiek 6,5 EC (werkcolleges 4,5 uur, zelfstudie 177,5 uur)
D. Dogmatiek met het oog op de praktijk van de christelijke gemeente 12,5 EC (werkcolleges 9 uur, zelfstudie 341 uur)
E. Majorscriptie 17,5 EC

Toetseisen

A. Fundamentele dogmatiek
Dit onderdeel is gelijk aan de reguliere major dogmatiek.

B. Dogma- en theologiegeschiedenis
Dit onderdeel is gelijk aan de reguliere major dogmatiek.

C. Bijbel en dogmatiek
Verdieping van inzicht van dogmatisch spreken in de Schrift én van dogmatisch Schriftgebruik.
Aan de orde komen structuren en inhoud van het Oude en Nieuwe Testament als bron en norm voor dogmatische bezinning en de vraag van het gezag van de Schrift in de hedendaagse discussie.

- Belt, H. van den, *The Authority of Scripture in Reformed Theology. Truth and Trust*, Studies in Reformed Theology Vol. 17 (Leiden/Boston: Brill, 2008). [375 p. leesstof voor portfolio → 75 uur]
- Huijgen, A., 'Alone Together. *Sola Scriptura* and the Other Solas of the Reformation', te verschijnen. [20 p. leesstof voor portfolio → 5 uur]
- Huijgen, A., '"God heeft Hem tot Kurios en Christus gemaakt". Systematische theologie en de exegese van Handelingen 2:36', in: G.C. den Hertog e.a. (eds.), *Acta. Bundel ter gelegenheid van het afscheid van prof. dr. T.M. Hofman als hoogleraar aan de Theologische Universiteit Apeldoorn* (Heerenveen: Groen, 2015), 91-105. [15 p. leesstof voor portfolio → 3 uur]
- Huijgen, A., *Drievoudig bewogen. De innerlijke samenhang van Triniteit en Oude Testament*, Apeldoornse Studies 69 (Apeldoorn: TUA, 2017). [62 p. leesstof voor

portfolio → 13 uur]
- Knijff, H.W. de, *Geest en gestalte. O. Noordmans' bijbeluitlegging in hermeneutisch verband* (Wageningen: Veenman, 1970). [190 p. cat. 1/2 → 41 uur]
- Maris, J.W., *Geloof en schriftgezag*, Apeldoornse Studies 36 (Apeldoorn: TUA, 1998). [54 p. leesstof voor portfolio → 10 uur]
- Samenstellen beknopt essay. [→ 30,5 uur]

D. Dogmatiek met het oog op de praktijk van de christelijke gemeente
Verdieping van inzicht in onderwerpen die vragen om een dogmatische standpunt-bepaling.
Aan de orde komen onderwerpen uit de diverse loci van de dogmatiek.
De student formuleert zelf theologische vragen waarop dit onderdeel hulp moet bieden.

- McFarland, I.A., *In Adam's Fall. A Meditation on the Christian Doctrine of Original Sin* (Malden (USA)/Oxford (UK): Wiley-Blackwell, 2010). [200 p. leesstof voor portfolio → 16 uur]
- Muis, J., *Onze Vader. Christelijk spreken over God* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2015). [400 p. leesstof voor portfolio → 35 uur]
- Ratzinger, J. / Benedictus XVI, *Jezus van Nazareth, Deel I. Van de doop in de Jordaan tot de Gedaanteverandering* (Tielt: Lannoo, 2007). [300 p. leesstof voor portfolio → 25 uur]
- Ratzinger, J. / Benedictus XVI, *Jezus van Nazareth, Deel II. Van de intocht in Jeruzalem tot de opstanding* (Tielt: Lannoo, 2011). [240 p. leesstof voor portfolio → 20 uur]
- Sauter, G., *Das verborgene Leben. Eine theologische Anthropologie* (Gütersloh: Gütersloher Verlagshaus, 2011). [360 p. leesstof voor portfolio → 31 uur]
- Volf, M., *After our likeness. The church as the image of the trinity* (Grand Rapids: Eerdmans, 1998). [282 p. leesstof voor portfolio → 30 uur]
- Wrogemann, Henning, *Mission und Religion in der Systematischen Theologie der Gegenwart. Das Missionsverständnis deutschsprachiger protestantischer Dogmatiker im 20. Jahrhundert*, Forschungen zur systematischen und ökumenischen Theologie Bd. 79 (Göttingen: VandenHoeck & Ruprecht, 1997). [350 p. leesstof voor portfolio → 35 uur]
- Samenstellen portfolio. [→ 35 uur]
- Essay over relatie dogmatiek – gemeente aan de hand van enkele praktische vragen. [→ 114 uur]

E. Majorscriptie
- Het onderwerp van de scriptie moet liggen op het terrein van de dogmatiek. Het onderwerp wordt in overleg met de vakhoogleraar en na goedkeuring door het coho vastgesteld. De scriptie moet voldoen aan de eisen qua omvang, vorm en inhoud, zoals die in algemene zin zijn omschreven. De masterscriptie moet kunnen dienen als basis voor een proefschrift. Voor verdere bepalingen omtrent de majorscriptie zie het 'Scriptiereglement' (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline). [→ 490 uur]

Afsluitend examen
Het afsluitend examen van de master bestaat in de bespreking van de majorscriptie. Voor de regeling hiervan, zie het 'Studentenstatuut' (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline) en de informatie hierover op p. 148.

Dogmageschiedenis (major)

Docent	Prof. dr. A. Huijgen	*Vakcode*	MAJ-Dgesch
Toetsvorm	Portfolio / essay(s) en scriptie	*Omvang*	50 EC A. Oriëntatie 2,5 EC B. Oude kerk en Middeleeuwen 8 EC C. Reformatie 12 EC D. Latere tijd 7,5 EC E. Scriptie 17,5 EC F. Colleges 2,5 EC
Tentamenduur	1½ uur	*Periode*	F-jaar
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	24 college-uren
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met hoogleraar		

Leerdoelen

De student:
- kan de vorming van het christologisch-trinitarisch dogma historisch en theologisch beschrijven, interpreteren en waarderen;
- kan verschillende benaderingen van dogmageschiedenis onderscheiden en waarderen;
- kan zelfstandig een dogmahistorische studie schrijven, met beredeneerde gebruikmaking van methodes die aan dit vak eigen zijn.

Eindtermen

1, 2, 4 t/m 6, 8, 11, 16 t/m 19, 37, 38

Leerlijnen

Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren

Studielast

Werkcolleges 22 uur (in beginsel zijn dit de mastercolleges dogmatiek)
Collegevoorbereiding 48 uur
Zelfstudie 840 uur
Majorscriptie 490 uur

Toetseisen

Onderstaande opgave is als een model te beschouwen, waarvan individueel kan worden afgeweken. Eigen interesses van de student worden aangemoedigd. In overleg met de docent wordt bepaald welk deel van de stof in een leesverslag wordt verwerkt en over welk deel van de stof een (thematisch) paper wordt geleverd.

A. Oriëntatie (70 uur)
- Barth, K., *Die protestantische Theologie im 19. Jahrhundert. Ihre Vorgeschichte und ihre Geschichte* (Zürich: Theologischer Verlag Zürich, 1947[1]/1960[3]). [150 pagina's selecteren voor leesstof portfolio → 15 uur]
- Berkhof, Henrikus, *200 Jahre Theologie*. *Ein Reisebericht* (Neukirchen: Neukirchener Verlag, 1985), 11-82, 92-136, 147-205. [175 p. leesstof voor portfolio → 25 uur]
- Küng, Hans, *Grosse christliche Denker* (München: Piper, 1994); Nederlandse vertaling: *Grote christelijke denkers* (Kampen: Kok, 1996). [230 p. leesstof voor portfolio → 25 uur]
- Samenstellen portfolio. [→ 5 uur]

B. Oude kerk en Middeleeuwen (224 uur)
- Andresen, Carl & Adolf Martin Ritter (eds.), *Handbuch der Dogmen- und Theologiegeschichte 1: Die Lehrentwicklung im Rahmen der Katholizität* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1999[2]), 35-754. [720 p. leesstof voor portfolio → 144 uur]
- Gilg, Arnold, *Weg und Bedeutung der altkirchlichen Christologie* (München: Kaiser, 1989). [105 p. leesstof voor portfolio → 21 uur]
- Seeberg, Reinhold, *Lehrbuch der Dogmengeschichte* (Graz: Akademische Druck- und Verlagsanstalt, 1953-1955). [350 p. in overleg, leesstof voor portfolio → 40 uur]
- Samenstellen portfolio. [→ 19 uur]

C. Reformatie (336 uur)
- Andresen, Carl & Adolf Martin Ritter (eds.), *Handbuch der Dogmen- und Theologiegeschichte 2: Die Lehrentwicklung im Rahmen der Konfessionalität* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1999[2]), 1-559. [560 p. leesstof voor portfolio → 112 uur]
- Baars, A., *Om Gods verhevenheid en Zijn nabijheid. De Drie-eenheid bij Calvijn* (Kampen: Kok, 2004), 74-280. [207 p. leesstof voor portfolio → 21 uur]
- Kooi, C. van der, *Als in een spiegel*. *God kennen volgens Calvijn en Barth* (Kampen: Kok, 2002), 10-390. [381 p. leesstof voor portfolio → 55 uur]
- Koopmans, J., *Het oudkerkelijk dogma in de Reformatie*, *bepaaldelijk bij Calvijn* (Wageningen: Veenman, 1938). [136 p. leesstof voor portfolio → 15 uur]
- Krusche, Werner, *Das Wirken des Heiligen Geistes nach Calvin* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1957). [347 p. leesstof voor portfolio → 35 uur]
- Literatuur naar keuze in te vullen. [→ 78 uur]
- Samenstellen portfolio. [→ 20 uur]

D. Latere Tijd (210 uur)
- Berkouwer, G.C., *Een halve eeuw theologie*. *Motieven en stromingen van 1920 tot heden* (Kampen: Kok, 1974). [380 p. leesstof voor portfolio → 54 uur]
- Lauster, Jörg, *Prinzip und Methode. Die Transformation des protestantischen Schriftprinzips durch die historische Kritik von Schleiermacher bis zum Gegenwart* (Tübingen: Mohr Siebeck, 2004), 11-345, 401-469. [402 p. leesstof voor portfolio → 67 uur]
- Reuver, A. de, *Bedelen bij de Bron*. *Kohlbrugge's geloofsopvatting vergeleken met Reformatie en Nadere Reformatie* (Zoetermeer: Boekencentrum, 1992), hfdst. 4, 5, 7,

8. [245 p. leesstof voor portfolio → 27 uur]
◦ Stoker, Wessel & Henk C. van der Sar (eds.), *Theologie op de drempel van 2000. Terugblik op 100 jaar Gereformeerd Theologisch Tijdschrift* (Kampen: Kok, 1999). [330 p. leesstof voor portfolio → 33 uur]
◦ Samenstellen portfolio. [→ 29 uur]

Majorscriptie
- Het onderwerp van de scriptie moet liggen op het terrein van de dogmageschiedenis. Het onderwerp wordt in overleg met de docent en na goedkeuring door het coho vastgesteld. De scriptie moet voldoen aan de eisen qua omvang, vorm en inhoud, zoals die in algemene zin zijn omschreven. De masterscriptie moet kunnen dienen als basis voor een proefschrift. Voor verdere bepalingen omtrent de majorscriptie zie het 'Scriptiereglement' (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline). [→ 490 uur]

Afsluitend examen
Het afsluitend examen van de master bestaat in de bespreking van de majorscriptie. Voor de regeling hiervan, zie het 'Studentenstatuut' (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline) en de informatie hierover op p. 148.

Ethiek (major)

Docent	Dr. D.J. Steensma	*Vakcode*	MAJ-Et
Toetsvorm	Mondelinge tentamens en scriptie	*Omvang*	50 EC A. Fundamentele ethiek 8 EC B. Bijbelse ethiek 8 EC C. Geschiedenis van de ethiek 5,5 EC D. Materiële ethiek 11 EC E. Scriptie 17,5 EC
Tentamenduur	1½ à 3 uur	*Periode*	F-jaar
Tentamendata	Afspreken met docent	*Colleges*	27 college-uren
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met docent		

Leerdoelen
Verdieping van kennis van en inzicht in de theologische ethiek, de aanwijzingen voor moraal vanuit de Schrift, de geschiedenis van de theologische ethiek, en materieel-ethische onderwerpen.

Eindtermen
4 t/m 6, 12, 15, 18 t/m 21

Leerlijnen
Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, praktische vaardigheden

Studielast
A. Fundamentele ethiek 8 EC (colleges 9 uur, zelfstudie 215 uur)
B. Bijbelse ethiek 8 EC (colleges 9 uur, zelfstudie 215 uur)
C. Geschiedenis van de ethiek 5,5 EC (zelfstudie 154 uur)
D. Materiële ethiek 11 EC (werkcolleges 9 uur, zelfstudie 299 uur)
E. Majorscriptie 17,5 EC

A. Fundamentele ethiek
Verdieping van kennis van en inzicht in het eigene van de morele bezinning en het uitgangspunt van de theologische ethiek.

Toetseisen
◦ Frey, Christofer, *Wege zu einer evangelischen Ethik. Eine Grundlegung* (Gütersloh: Gütersloher Verlagshaus, 2014). [467 p. cat. 1 → 155 uur]
◦ Heyns, J.A., *Teologiese Etiek* 1 (Pretoria: N.G. Kerkboekhandel Transvaal, 1982), 1-58, 89-211 [180 p. cat. 1 → 60 uur]

Aanbevolen literatuur
- O'Donovan, Oliver, *Self, World and Time. Ethics as Theology Volume 1* (Grand Rapids: Eerdmans, 2013).
- O'Donovan, Oliver, *Finding and Seeking. Ethics as Theology Volume 2* (Grand Rapids: Eerdmans, 2014).
- Zie ook bij Ethiek 1 en Ethiek 3.

B. Bijbelse ethiek
Verdieping van kennis van en inzicht in de Schrift als bron van morele bezinning.

Toetseisen

- Hays, Richard B., *The Moral Vision of the New Testament. Community, Cross, New Creation. A Contemporary Introduction to New Testament Ethics* (New York: HarperSanFrancisco, 1996). [470 p. cat. 1/2 → 120 uur]
- Wright, Christopher J.H., *Old Testament Ethics for the People of God* (Downers Grove: InterVarsityPress, 2004), 17-479. [462 p. cat. 2 → 95 uur]

Aanbevolen literatuur

- Otto, Eckart, *Theologische Ethik des Alten Testaments*. Theologische Wissenschaft Band 3,2 (Stuttgart: Kohlhammer, 1994).
- Schrage, W., *Ethik des Neuen Testaments*. *Grundrisse zum Neuen Testament. Das Neue Testament Deutsch. Ergänzungsreihe IV* (Göttingen: VandenHoeck & Ruprecht, 1982).
- Schrage, W., *Die konkreten Einzelgebote in der paulinischen Paränese. Ein Beitrag zur neutestamentlichen Ethik* (Gütersloh: Gütersloher Verlagshaus, 1961).

C. Geschiedenis van de christelijk-theologische ethiek

Verdieping van kennis van en inzicht in de geschiedenis van de christelijk-theologische ethiek. Aan de orde komen hoofdmomenten uit de geschiedenis van de ethiek en denkers die invloed hebben uitgeoefend op de theologisch-ethische bezinning en discussie.

Toetseisen

- Frey, Christofer, *Die Ethik des Protestantismus van der Reformation bis zur Gegenwart.* Unter Mitarbeit von Martin Hoffmann (Gütersloh: Gütersloher Verlagshaus Gerd Mohn, 1989). [257 p. cat. 1 → 86 uur]
- Wogaman, J. Philip, *Christian Ethics. A Historical Introduction* (Louisville: Westminster John Knox, 1997). [284 p. cat. 1/2 → 68 uur]

Aanbevolen literatuur

- Bockmühl, K., *Gesetz und Geist. Eine kritische Würdigung des Erbes protestantischer Ethik I. Die Ethik der reformatorischen Bekenntnisschriften* (Giessen: Brunnen, 1987).
- MacIntyre, A., *A Short History of Ethics. A History of Moral Philosophy from the Homeric Age to the Twentieth Century* (London: Routledge Chapman & Hall, 2002[9]).
- Mahoney, John, *The Making of Moral Theology. A Study of the Roman Catholic - Tradition* (Oxford: Clarendon, 1987).
- Rohls, Jan, *Geschichte der Ethik* (Tübingen: Mohr Siebeck, 1999[2]).

D. Materiële ethiek

Verdieping van kennis van en inzicht in onderwerpen die vragen om een ethische standpuntbepaling.

Toetseisen

- Banner, Michael, *The Ethics of Everyday Life. Moral Theology, Social Anthropology, and the Imagination of the Human* (The Bampton Lectures in the University of Oxford 2013) (Oxford: Oxford UP, 2014). [205 p. cat. 1/2 → 50 uur]
- Grenz, Stanley J., *Sexual Ethics. An Evangelical Perspective* (Louisville: Westminster John Knox, 1997). [258 p. cat. 1 → 86 uur]
- Grenz, Stanley J., *Welcoming but not Affirming. An Evangelical Response to Homosexuality* (Louisville: Westminster John Knox, 1998). [157 p. cat. 1 → 52 uur]
- Kruijf, G.G. de, *Waakzaam en nuchter. Over christelijke ethiek in een democratie* (Baarn: Ten Have, 1994). [250 p. cat. 2 → 50 uur]
- Post, Doeke, *De dood komt steeds later. Het einde van het leven in discussie* (Zoetermeer: Meinema, 2012, 2[e] herziene druk). [195 p. cat. 3 → 25 uur]
- Waters, Brent, *This Mortal Flesh. Incarnation and Bioethics* (Grand Rapids: Brazos, 2009). [183 p. cat. 2 → 36 uur]

Aanbevolen literatuur

- Heyns, J.A., *Teologiese Etiek* 1, 2/1 en 2/2 (Pretoria: N.G. Kerkboekhandel Transvaal, 1982-1989).

Majorscriptie

- Het onderwerp voor de majorscriptie wordt in overleg met de vakdocent en na goedkeuring door het coho vastgesteld. De masterscriptie moet kunnen dienen als basis voor een proefschrift. Voor verdere bepalingen omtrent de majorscriptie zie het 'Scriptiereglement' (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline). [→ 490 uur]

Afsluitend examen

Het afsluitend examen van de master bestaat in de bespreking van de majorscriptie. Voor de regeling hiervan, zie het 'Studentenstatuut' (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline) en de informatie hierover op p. 148.

Ethiek (variant predikantsmajor)

Docent	Dr. D.J. Steensma	*Vakcode*	MAJ-Pred.Et
Toetsvorm	Mondelinge tentamens, scriptie	*Omvang*	50 EC A. Fundamentele ethiek 8 EC B. Bijbelse ethiek 8 EC C. Materiële ethiek 9 EC D. Ethiek en de praktijk van de christelijke gemeente 7,5 EC E. Scriptie 17,5 EC
Tentamendata	Afspreken met docent	*Periode*	F-jaar
Inleverdata opdracht(en)	Afspreken met docent	*Colleges*	40 college-uren

Leerdoelen

Verdieping van kennis van en inzicht in de fundamentele theologische ethiek, de aanwijzingen voor moraal vanuit de Schrift, de geschiedenis van de theologische ethiek, en materieel-ethische onderwerpen. Deze master is toegespitst op het werk als predikant.

Eindtermen

4 t/m 6, 12, 15, 18 t/m 21

Leerlijnen

Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, praktische vaardigheden

Studielast

A. Fundamentele ethiek 8 EC (werkcolleges 9 uur, zelfstudie 215 uur)
B. Bijbelse ethiek 8 EC (werkcolleges 9 uur, zelfstudie 215 uur)
C. Materiële ethiek 9 EC (werkcolleges 6 uur, zelfstudie 246 uur)
D. Ethiek en de praktijk van de christelijke gemeente 7,5 EC (werkcolleges 6 uur, zelfstudie 204 uur)
E. Majorscriptie 17,5 EC

Toetseisen

A. Fundamentele ethiek
Verdieping van kennis van en inzicht in het eigene van de morele bezinning en het uitgangspunt van de theologische ethiek.

- Heyns, J.A., *Teologiese Etiek* 1 (Pretoria: N.G. Kerkboekhandel Transvaal, 1982), 1-355. [355 p. cat. 1 → 118 uur]
- O'Donovan, Oliver, *Self, World and Time*, *Ethics as Theology Volume 1* (Grand Rapids: Eerdmans, 2013). [133 p. cat. 1 → 45 uur]
- Ogletree, Thomas W., *The Use of the Bible in Christian Ethics*. *A Constructive Essay.* (Louisville: Westminster John Knox, 2003). [206 p. cat. 1/2 → 52 uur]

B. Bijbelse ethiek
Verdieping van kennis van en inzicht in de Schrift als bron van morele bezinning.

- Hays, Richard B., *The Moral Vision of the New Testament. Community, Cross, New Creation. A Contemporary Introduction to New Testament Ethics* (New York: HarperSanFrancisco, 1996). [470 p. cat. 1/2 → 120 uur]
- Wright, Christopher J.H., *Old Testament Ethics for the People of God* (Downers Grove: InterVarsity, 2004), 17-479. [462 p. cat. 2 → 95 uur]

C. Materiële ethiek
Verdieping van kennis van en inzicht in onderwerpen die vragen om een ethische standpuntbepaling.

- Grenz, Stanley J., *Sexual Ethics. An Evangelical Perspective* (Louisville: Westminster John Knox, 1997), 1-222, 247-258. [233 p. cat. 1 → 83 uur]
- Grenz, Stanley J., *Welcoming but not Affirming. An Evangelical Response to Homosexuality* (Louisville: Westminster John Knox, 1998). [157 p. cat. 1 → 52 uur]
- Kruijf, G.G. de, *Waakzaam en nuchter. Over christelijke ethiek in een democratie* (Baarn: Ten Have, 1994). [250 p. cat. 2 → 50 uur]
- Post, Doeke, *De dood komt steeds later. Het einde van het leven in discussie* (Zoetermeer: Meinema, 2010 of latere druk). [182 p. cat. 3 → 25 uur]
- Waters, Brent, *This Mortal Flesh. Incarnation and Bioethics* (Grand Rapids: Brazos, 2009). [183 p. cat. 2 → 36 uur]

D. Ethiek en de praktijk van de christelijke gemeente
Verdieping van kennis van en inzicht in onderwerpen die vragen om een ethische standpuntbepaling.

- Douma, J., *Medische ethiek*. Christelijke ethiek 6 (Kampen: Kok, 1997), 150-350. [200 p. cat. 2 → 40 uur].
- Heyns, J.A., *Teologiese Etiek* 2/1 (Pretoria: N.G. Kerkboekhandel Transvaal, 1986), 1-131, 189-448. [389 p. cat. 1/2 → 114 uur]
- Smedes, Lewis B., *Sex for Christians. The Limits and Liberties of Sexual Living. Revised Edition* (Grand Rapids: Eerdmans, 1994). [244 p. cat. 2 → 50 uur]

Majorscriptie
- Het onderwerp voor de majorscriptie wordt in overleg met de vakdocent en na goedkeuring door het coho vastgesteld. De masterscriptie moet kunnen dienen als basis voor een proefschrift. Voor verdere bepalingen omtrent de majorscriptie zie het 'Scriptiereglement' (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline). [→ 490 uur]

Afsluitend examen
Het afsluitend examen van de master bestaat in de bespreking van de majorscriptie. Voor de regeling hiervan, zie het 'Studentenstatuut' (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline) en de informatie hierover op p. 148.

Praktische theologie (major)

Docent	Prof. dr. M.J. Kater	*Vakcode*	MAJ-Pr.Th
Toetsvorm	Mondelinge tentamens en scriptie	*Omvang*	50 EC A. Inleiding praktische theologie 2 EC 28 EC in overleg te verdelen over: B. Homiletiek C. Poimeniek D. Liturgiek E. Catechetiek F. Scriptie 17,5 EC G. Colleges 2,5 EC
Tentamenduur	1½ à 3 uur	*Periode*	F-jaar
Tentamendata	Afspreken met hoogleraar	*Colleges*	24 college-uren
Inleverdata opdracht(en)	Afsprekenmet hoogleraar		

Leerdoelen
- Verbreding en verdieping van de verschillende praktisch-theologische vakken, te weten: inleiding praktische theologie, homiletiek, poimeniek, liturgiek en catechetiek.
- Beheersing van de hierbij behorende literatuur van algemeen oriënterende aard.
- Kennis verwerven van de geschiedenis, de methode van behandeling en de praktische relevantie van dat onderdeel van de praktische theologie waarop de student zich in het bijzonder richt.
- Blijk geven in staat te zijn tot initiële beheersing van een wetenschappelijke probleemstelling met betrekking tot een van de onderdelen van de praktisch-theologische vakken door vervaardiging van een schriftelijk werkstuk op basis van eigen onderzoek.

Eindtermen
4 t/m 6, 8 t/m 11, 14, 16 t/m 30, 33 t/m 38

Leerlijnen
Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, praktische vaardigheden

Studielast
- Werkcolleges 18 uur
- Collegevoorbereiding 52 uur
- Zelfstudie (presentatie op werkcollege) 50 uur (N.B. Wanneer een student een presentatie op het werkcollege verzorgt, komen de daaraan bestede uren in mindering op de tentamenstof)
- Zelfstudie (literatuurstudie) 840 uur
- Majorscriptie 490 uur

Toetseisen

A. Inleiding praktische theologie

- Brienen, T., *Handboek voor de diaconiologie*. *Inleiding in de theologie van de 'bediening van het Woord' in al zijn dimensies* (Heerenveen: Groen, 1999). [182 p. cat. 3 → 12 uur]
- Grethlein, Christian, *An Introduction to Practical Theology* (Waco: Baylor University Press, 2016), 61-254. [190 p. cat. 2/3 → 22 uur]
- Osmer, *Practical Theology. An Introducton* (Grand Rapids/Cambridge: Wm. B. Eerdmans Publishing, 2008). [190 p. cat 2/3 → 22 uur]

Aanbevolen literatuur

- Birnbaum, W., *Theologische Wandlungen von Schleiermacher bis Karl Barth*. *Eine enzyklopädische Studie zur praktischen Theologie* (Tübingen: Katzmann, 1963).
- Bruggen, J. van, *Ambten in de apostolische kerk*. *Een exegetisch mozaïek* (Kampen: Kok, 1984).
- Graafland, C., *Gedachten over het ambt* (Zoetermeer: Boekencentrum, 1999).
- Heitink, G., *Praktische theologie*. *Geschiedenis - theorie - handelingsvelden* (Kampen: Kok, 1993).
- Ruijter, Kees de, *Meewerken met God. Ontwerp van een gereformeerde praktische theologie* (Kampen: Kok, 2005).
- Trimp, C., *Ministerium*. *Een introductie in de reformatorische leer van het ambt* (Groningen: De Vuurbaak, 1982).

Toetseisen

B. Homiletiek

- Brienen, T., *De prediking van de Nadere Reformatie* (Amsterdam: Bolland, 1974), 53-179, 271-308 (in hoofdlijnen). [163 p. cat. 3 → 23 uur]
- Bohren, R., *Predigtlehre* (Gütersloh: Kaiser, 1993[6]) (in hoofdlijnen). [550 p. cat. 3 → 82 uur]
- Dingemans, G.D.J., *Als hoorder onder de hoorders*. *Hermeneutische homiletiek* (Kampen: Kok, 1991 of later). [210 p. cat. 2 → 42 uur]
- Greidanus, S., *Preaching Christ from the Old Testament*. *A contemporary hermeneutical Method* (Grand Rapids: Eerdmans, 1999). [350 p. cat. 2 → 72 uur]
- Hoekstra, T., *Gereformeerde homiletiek* (Amsterdam: Bolland, 1973). [450 p. cat. 3 → 65 uur]
- Long, T., *The Witness of Preaching* (Louisville: Westminster/John Knox Press, 1989). [190 p. cat. 2 → 38 uur]
- Schütz, W., *Geschichte der christlichen Predigt* (Berlin: De Gruyter, 1972) (in hoofdlijnen)
  óf: Niebergall, A., 'Die Geschichte der christlichen Predigt', in: *Leiturgia II* (Kassel: Stauda, 1955), 181-354 (in hoofdlijnen). [170 p. cat. 2 → 34 uur]
- Veenhof, C., 'Calvijn en de prediking', in: J. van Genderen e.a., *Zicht op Calvijn* (Amsterdam: Buijten & Schipperheijn, 1965), 47-101 (in hoofdlijnen). [54 p. cat. 3 → 8 uur]

Aanbevolen literatuur

Zie de opgave bij de minor.

Toetseisen

C. Poimeniek

- Heitink, G., *Pastorale zorg*. *Theologie - differentiatie - praktijk* (Kampen: Kok, 1998 of later). [250 p. cat. 2 → 52 uur]
- Horst, W. ter, *Over troosten en verdriet*. *Troost zoeken en bieden* (Kampen: Kok, 1984 of later). [168 p. cat. 3 → 25 uur]
- Lindijer, C.H., *Ouderen ontmoeten*. *Pastorale en andere contacten met oudere mensen* (Zoetermeer: Boekencentrum, 1999). [185 p. cat. 3 → 32 uur]
- Menken Bekius, C. & H. Schaap (eds.), *Ervaring leert. De casus als instrument voor theoloog, pastor en geestelijk verzorger* (Kampen: Kok, 2010). [120 p. leesstof → 8 uur]
- Meulink-Korf, H. & A. van Rhijn, *De onvermoede derde, inleiding in het contextueel pastoraat* (Zoetermeer: Meinema, 2005). [252 p. cat. 3 → 36 uur]
- Pelt, J.W. van, *Pastoraat in trinitarisch perspectief*. *De samenhang tussen trinitarische en antropologische aspecten in het pastoraat* (Heerenveen: Groen, 1999) (in hoofdlijnen). [350 p. cat. 3 → 55 uur]
- Polspoel, A.R.M., *Wenen om het verloren ik*. *Over verlies en rouw* (Kampen e.a.: Ten Have e.a., 2010, 12[e] druk). [223 p. cat. 3 → 30 uur]

Aanbevolen literatuur

Zie de opgave bij de minor.

Toetseisen

D. Liturgiek
- Jong, K.W. de, *Ordening van dienst*. *Achtergronden van en ontwikkelingen in de eredienst van de Gereformeerde Kerken in Nederlan*d (Baarn: Ten Have, 1996) (in hoofdlijnen). [380 p. cat. 3 → 48 uur]
- Oskamp, P. & N. Schuman (eds.), *De weg van de liturgie*. *Tradities, achtergronden, praktijk* (Zoetermeer: Meinema, 1998 of later). [410 p. cat. 2 → 75 uur]
- Wegman, H.A.J., *Riten en mythen*. *Liturgie in de geschiedenis van het christendom* (Kampen: Kok, 1991 of later) (in hoofdlijnen). [350 p. cat. 3 → 45 uur]

Aanbevolen literatuur

Zie de opgave bij de minor.

Toetseisen

E. Catechetiek
- Dingemans, G.D.J., *In de leerschool van het geloof*. *Mathetiek en vakdidactiek voor catechese en kerkelijk vormingswerk* (Kampen: Kok, 1986 of later) (in hoofdlijnen). [305 p. cat. 3 → 44 uur]
- Verboom, W., *De catechese bij de Reformatie en de Nadere Reformatie* (Amsterdam: Buijten & Schipperheijn, 1986). [330 p. cat. 3 → 49 uur]

Aanbevolen literatuur

Zie de opgave bij de minor.

Majorscriptie

- Het onderwerp voor de majorscriptie wordt in overleg met de vakhoogleraar en na goedkeuring door het coho vastgesteld. De masterscriptie moet kunnen dienen als basis voor een proefschrift. Voor verdere bepalingen omtrent de majorscriptie zie het 'Scriptiereglement' (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline). [→ 490 uur]

Colleges

Praktische theologie 18 uur
Collegevoorbereiding praktische theologie 52 uur

Afsluitend examen

Het afsluitend examen van de master bestaat in de bespreking van de majorscriptie. Voor de regeling hiervan, zie het 'Studentenstatuut' (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline) en de informatie hierover op p. 148.

Bijzonderheden

- Dit programma draagt een algemeen karakter. Wanneer een student zich in een bepaald onderdeel wenst te specialiseren, is het mogelijk het programma voor dat onderdeel te verzwaren en dat voor de andere onderdelen te verlichten. Ook is het mogelijk enkele studies die onder de toetseisen genoemd worden door andere - gelijkwaardige - titels te vervangen.
- Er bestaan mogelijkheden om in het kader van dit vak projectonderzoek te doen, o.a. in samenwerking met het Instituut voor Cultuurethiek en het Prof. dr. G.A. Lindeboom Instituut. Nadere informatie is te verkrijgen bij de docent.
- Indien gewenst, kan dit algemene programma ook vervangen worden door een programma dat óf geheel aan de homiletiek óf geheel aan de poimeniek/pastorale psychologie is gewijd. In beide gevallen blijft echter het tentamen Inleiding Praktische theologie gehandhaafd.

Evangelistiek/Missiologie (major)

Docent	Drs. J. van 't Spijker	*Vakcode*	MAJ-M/E
Toetsvorm	Tentamens en/of leesverslagen, mini-scripties, scriptie	*Omvang*	50 EC Tentamens 30 EC Scriptie 17,5 EC Colleges 2,5 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	F-jaar
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met de docent	*Colleges*	24 college-uren

Leerdoelen

- Het zelfstandig leren onderscheiden, benoemen en beschrijven wat de Bijbelse fundering is van zending en/of evangelisatie.
- Het zelfstandig leren herkennen en identificeren van thema's uit de geschiedenis en/of de theologie van de Missiologie en/of de Evangelistiek.
- Het theologisch/reflecterend leren omgaan met missiologische thema's.
- Het zelfstandig leren omgaan met bronnen en de literatuur op het terrein van de Missiologie en/of de Evangelistiek.

Eindtermen 4 t/m 8, 10, 11, 13 t/m 19, 23 t/m 25, 28, 29, 36

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, praktische vaardigheden

Studielast Colleges 24 uur
Collegevoorbereiding 46 uur
Zelfstudie 840 uur
Majorscriptie 490 uur

Toetseisen In overleg met de student wordt een programma voor bestudering vastgesteld, in bepaalde thematische categorieën, met een totaal van 30 EC. Afhankelijk van de keuze voor ofwel tentamen of leesverslag gelden de richtlijnen vertaling literatuur naar studie-uren.

A. Bijbelse fundering van de missiologie en evangelistiek.
Capita selecta (in overleg) uit o.a. de volgende literatuur:

- Becker, R., 'Matthew 28:18-20 interpreted from the point of view of the apostolate', in: Tj. Baarda e.a., *Zending op weg naar de toekomst. Essays aangeboden aan prof. dr. J. Verkuyl ter gelegenheid van zijn afscheid als hoogleraar in de missiologie en evangelistiek aan de Faculteit der Godgeleerdheid van de Vrije Universiteit te Amsterdam* (Kampen: Kok, 1978), 46-58.
- Bevans, Stephen B. & R.P. Schroeder, *Constants in Context. A Theology of Mission for Today* (New York: Orbis Books, 2006), 7-31.
- Blauw, J., *Goden en mensen. Plaats en betekenis van de heidenen in de heilige Schrift* (Groningen: Niemeijer, 1950).
- Blauw, J., *Gottes Werk in dieser Welt. Grundzüge einer biblischen Theologie der Mission (*München: Kaiser Verlag, 1961).
- Boer, H.R., *Pentecost and the Missionary Witness of the Church* (Franeker: Wever 1955).
- Bosch, D.J., *Die Heidenmission in der Zukunftsschau Jesu. Eine Untersuchung zur Eschatologie der synoptischen Evangeliën* (Zürich: Zwingli Verlag, 1959).
- Bosch, D.J., 'The why and how of a true biblical foundation for mission', in: Tj. Baarda e.a., *Zending op weg naar de toekomst. Essays aangeboden aan prof. dr. J. Verkuyl ter gelegenheid van zijn afscheid als hoogleraar in de missiologie en evangelistiek aan de Faculteit der Godgeleerdheid van de Vrije Universiteit te Amsterdam* (Kampen: Kok, 1978), 33-45.
- Bouw, W.J. (ed.), *Evangelisatie. Wat verstaan we eronder?* (Kampen: Kok, 1981).
- Dodd, C.H., *The Apostolic Preaching and its Development* (London: Hodder & Stoughton, 1936 of later), of in vertaling: *De apostolische prediking en haar ontwikkelingsgang* (Nijkerk: Callenbach, s.a.).
- Honig, A.G., *Bijdrage aan het onderzoek naar de fundering van de zendingsmethode der comprehensive approach in het Nieuwe Testament* (Kampen: Kok, 1951).
- Moreau, A.S. (ed.), *Evangelical Dictionary of World Missions* (Grand Rapids: Baker Books, 2000).
- Moreau, A.S. e.a., *Introducing World Missions. A Biblical, Historical, and Practical Survey* (Grand Rapids: Baker Books, 2004).
- Noordegraaf, A., *Creatura Verbi. De groei van de gemeente volgens de Handelingen der Apostelen* ('s-Gravenhage: Boekencentrum, 1983 of later).
- Noort, G. e.a., *Als een kerk opnieuw begint. Handboek voor missionaire gemeenschapsvorming* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2008).
- Schnabel, E.J., *Early Christion Mission. Jesus and the Twelve* (Illinois/Leicester: IVP, 2004).
- Schnabel, E.J., *Early Christion Mission. Paul and the early Church* (Illinois/Leicester: IVP, 2004).
- Swigchem, D. van, *Het missionair karakter van de christelijke gemeente volgens de brieven van Paulus en Petrus* (Kampen: Kok, 1955).
- Verkuyl, J., *Inleiding in de nieuwere zendingswetenschap* (Kampen: Kok, 1975).
- Verkuyl, J., *Inleiding in de Evangelistiek* (Kampen: Kok, 1978).
- Versteeg, J.P., 'De bijbelse fundering van de zending', in: *Gij die eertijds verre waart… Een overzicht van de geschiedenis en taken van de zending* (Utrecht: De Banier, 1978), 11-60.
- Versteeg, J.P., 'Opdracht in viervoud', in: W.J. Bouw (ed.), *Evangelisatie. Wat verstaan we eronder?* (Kampen: Kok, 1981), 9-47.

B. Theologie van de missiologie en de evangelistiek.
Capita selecta (in overleg) uit o.a. de volgende literatuur:
- Baarda, Tj. e.a., *Zending op weg naar de toekomst. Essays aangeboden aan prof. dr. J. Verkuyl ter gelegenheid van zijn afscheid als hoogleraar in de missiologie en evangelistiek aan de Faculteit der Godgeleerdheid van de Vrije Universiteit te Amsterdam* (Kampen: Kok, 1978).
- Bavinck, J.H., *Religieus besef en christelijk geloof* (Kampen: Kok, 1949).
- Bavinck, J.H., *Inleiding in de zendingswetenschap* (Kampen: Kok, 1954).
- Bevans, S.B. & R.P. Schroeder, *Constants in Context. A Theology of Mission for Today* (New York: Orbis Books, 2006).
- Bosch, D.J., *Witness to the World. The Christian Mission in Theological Perspective* (London: Marshall, Morgan and Scott, 1980).
- Bosch, D.J., *Transforming Mission. Paradigm shifts in theology of mission* (New York: Orbis Books, 2011 of later, Twentieth anniversary edition).
- Doleweerd, J.H. van (ed.) e.a., *Gij zult Mijn getuigen zijn. Zending in bijbels perspectief* (Houten: Den Hertog, 2006).
- Jongeneel, J.A.B., *Missiologie II: Missionaire theologie* ('s-Gravenhage: Boekencentrum, 1991).
- Jongeneel, J.A.B, 'Christelijke theologie als missionaire theologie', *Kerk en theologie,* 55e jaargang (2004), 42-53.
- Kraemer, H., *The Christian Message in a nonchristian World* (London: Edinburgh House, 1938 of andere druk).
- Kraemer, H., *Religion and the Christian Faith* (Cambridge: James Clarke, 2002, reprint).
- Moreau, A.S. (ed.), *Evangelical Dictionary of World Missions* (Grand Rapids: Baker Books, 2000).
- Moreau, A.S e.a., *Introducing World Missions. A Biblical, Historical, and Practical Survey* (Grand Rapids: Baker Books, 2004).
- Newbigin, L., *The Gospel in a Pluralist Society* (Grand Rapids: Eerdmans, 1989).
- Newbigin, L., *The Open Secret. An Introduction to the Theology of Mission* (Grand Rapids: Eerdmans, 1995, revised edition).
- Versteeg, J.P. e.a., *Gij die eertijds verre waart… Een overzicht van de geschiedenis en taken van de zending* (Utrecht: De Banier, 1978).
- Verkuyl, J., *Inleiding in de nieuwere zendingswetenschap* (Kampen: Kok, 1975).
- Verkuyl, J., *Zijn alle godsdiensten gelijk?* (Kampen: Kok, 1984[5] of later), 103-142.
- Visser, P.J., *Bemoeienis en getuigenis. Het leven en de missionaire theologie van Johan H. Bavinck* (Zoetermeer: Boekencentrum, 1997).

C. Tentamen en/of leesverslagen Geschiedenis van de zending.
Capita selecta (in overleg) uit o.a. de volgende literatuur:
- Berg, J. van den, *Constrained by Jesus' love. An Inquiry into the Motives of the Missionary Awakening in great Britain in the Period between 1698 and 1815* (Kampen: Kok, 1956).
- Harnack, A. von, *Die Mission und Ausbreitung des Christentums in den ersten drei Jahrhunderten* (Leipzig: J.C. Hinrichse Buchhandlung, 1924).
- Hof, I.P.C. van 't, *Op zoek naar het geheim van de zending. In dialoog met de Wereldzendingsconferenties 1910-1963* (Wageningen: Veenman & zonen, 1972).
- Joosse, L.J., *Reformatie en zending. Bucer en Walaeus: vaders van reformatorische zending* (Goes: Oosterbaan & Le Cointre, 1988).
- Moreau, A.S. (ed.), *Evangelical Dictionary of World Missions* (Grand Rapids: Baker Books, 2000).
- Moreau, A.S. e.a., *Introducing World Missions. A Biblical, Historical, and Practical Survey* (Grand Rapids: Baker Books, 2004).
- Neill, Stephen, *A History of Christian Missions* (Harmonsworth: Penguin Books, 1986[2]).
- Wind, A., *Zending en oecumene in de twintigste eeuw (1, 2a en 2b)* (Kampen: Kok, 1984, 1991, 1998).
- Yates, Timothy, *Christian Mission in the Twentieth Century* (Cambridge: University Press, 1994 of later).

D. Specifieke missiologische thema's.
In overleg met de student wordt één of worden enkele deelthema's uit de Missiologie vanuit literatuuronderzoek bestudeerd. Hier valt o.a. te denken aan thema's als: lokale theologieën, contextualisatie, elenctiek, dialoog in de zending, missionair gemeente-

zijn, presentie van de christelijke gemeente in de samenleving, raakvlakken met andere theologische disciplines als diaconaat etc.

Enkele verdere literatuuraanwijzingen:

- Avis, Paul, *A Church Drawing Near. Spirituality and Mission in a Post-Christian Culture* (London: T&T Clark, 2003).
- Bakke, R., *The Urban Christian. Effective Ministry in Today's Urban World* (Illinois: IVP, 1987).
- Bediako, Kwame, *Jezus in de cultuur en geschiedenis van Afrika* (Kampen: Kok, 1999).
- Brouwer, R. e.a., *Levend lichaam. Dynamiek van christelijke geloofsgemeenschappen in Nederland* (Kampen: Kok, 2007).
- Dekker, W. & P.J. Visser (ed.), *Uitgedaagd door de tijd*. *Christelijke zending in een postmoderne samenleving* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2000).
- Dekker, W. & P.J. Visser, *Om de verstaanbaarheid. Over bijbel, geloof en kerk in een postmoderne samenleving* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2002).
- Dekker, W. e.a., *Kerk zijn in de grote stad,* GSEV-reeks nr 38 (Barneveld: De Vuurbaak, 1998).
- Eliade, M. (ed.), *The Encyclopedia of Religion* (New York: Macmillan, 1987).
- Engen, Charles Van, *God's Missionary People. Rethinking the Purpose of the Local Church* (Grand Rapids: Baker, 1991).
- Gehring, Roger W., *Hausgemeinde und Mission. Die Bedeutung antiker Häuser und Hausgemeinschaften – von Jesus bis Paulus* (Giessen: Brunnen, 2000).
- Gelder, Craig Van (ed.), *Confident Witness – Changing World. Rediscovering the Gospel in North America* (Grand Rapids: Eerdmans, 1999).
- Gelder, Craig Van, *The Essence of the Church. A Community Created by the Spirit* (Grand Rapids: Baker, 2012).
- Gelder, Craig Van, *The Ministry of the Missional Church. A Community Led by the Spirit* (Grand Rapids: Baker, 2007).
- Gelder, Craig Van & Dwight J. Zscheile, *The Missional Church in Perspective. Mapping Trends and Shaping the Conversation* (Grand Rapids: Baker Academic, 2011).
- Glasser, Arthur F. e.a., *Announcing the Kingdom. The Story of God's Mission in the Bible* (Grand Rapids: Baker, 2003).
- Guder, Darrell L., *Called to Witness. Doing Missional Theology* (Grand Rapids: Eerdmans, 2015).
- Guder, Darrell L., *The Continuing Conversion of the Church* (Grand Rapids: Eerdmans, 2000).
- Guder, Darrell L. (ed.), *Missional Church. A Vision for the Sending of the Church in North America* (Grand Rapids: Eerdmans, 1998).
- Hesselgrave, D.J., *Communicating Christ Cross-Culturally. An Introduction to Missionary Communication* (Grand Rapids: Zondervan, 1991[2]).
- Hiebert, P.G., *Anthropological Insights for Missionaries* (Grand Rapids: Baker Books, 1985).
- Hunsberger, George R., *Bearing the Witness of the Spirit. Lesslie Newbigin's Theology of Cultural Plurality* (Grand Rapids: Eerdmans, 1998).
- Hunsberger, George R. & Craig Van Gelder (eds.), *The Church Between Gospel and Culture. The Emerging Mission in North America* (Grand Rapids: Eerdmans, 1996).
- Laing, Mark T.B., *From Crisis to Creation. Lesslie Newbigin and the Reinvention of Christian Mission* (Eugene: Pickwick Publications, 2012).
- Moynagh, Michael & Philip Harrold, *Church for Every Context. An Introduction to Theology and Practice* (London: SCM Press, 2012).
- Murray, S., *Church after Christendom* (Milton Keynes: Paternoster, 2004).
- Newbigin, L., *Foolishness to the Greeks. The Gospel and Western Culture* (Grand Rapids: Eerdmans, 1986 of later).
- Ott, Craig & Gene Wilson, *Global Church Planting. Biblical Principles and Best Practices for Multiplication* (Grand Rapids: Baker, 2011).
- Ott, Craig (ed.), *The Mission of the Church. Five Views in Conversation* (Grand Rapids: Baker, 2016).
- Paas, Stefan, *Church Planting in the Secular West. Learning from the European Experience* (Grand Rapids: Eerdmans, 2016).
- Paas, Stefan, *Vreemdelingen en priesters. Christelijke missie in een postchristelijke omgeving* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2015).
- Parratt, John (ed.), *A Reader in African Christian Theology* (Cambridge: SPCK, 1997, revised edition).

- Sanneh, L., *Translating the Message. The Missionary Impact on Culture* (New York: Orbis Books, 1989).
- Stinton, Diane B., *Jesus of Africa, Voices of Contemporary African Christology* (New York: Orbis Books, 2004).
- Sunquist, Scott W. & Amos Yong (eds.), *The Gospel and Pluralism Today. Reassessing Lesslie Newbigin in the 21st Century* (Downers Grove: IVP, 2015).
- Sunquist, Scott W., *Understanding Christian Mission. Participation in Suffering and Glory* (Grand Rapids: Baker Academic, 2013).
- Westland, L. e.a., *Met het Woord in de tijd. Een bundel artikelen rondom het thema 'evangelisatie en cultuur',* uitgegeven ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de Hervormde Bond voor Inwendige Zending (IZB) te Amersfoort ('s-Gravenhage: Boekencentrum ism IZB, 1985).

Majorscriptie - Het onderwerp voor de majorscriptie wordt in overleg met de docent en na goedkeuring door het coho vastgesteld. De masterscriptie moet kunnen dienen als basis voor een proefschrift. Zie voor verdere bepalingen omtrent de majorscriptie het 'Scriptiereglement' (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline). [→ 490 uur]

Afsluitend examen Het afsluitend examen van de master bestaat in de bespreking van de majorscriptie. Voor de regeling hiervan, zie het 'Studentenstatuut' (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline) en de informatie hierover op p. 148.

Indien voor een major geen predikantsvariant staat gespecificeerd, kan hiervoor contact worden opgenomen met de desbetreffende docent of hoogleraar.

22. Minor Master II

Oude Testament (minor)

Docent	Prof. dr. H.G.L. Peels	*Vakcode*	MI-OT
Toetsvorm	Mondeling tentamen en leesverslag	*Omvang*	Tentamen 7,5 EC Colleges 2,5 EC
Tentamenduur	2 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	Afspreken met hoogleraar	*Colleges*	24 college-uren (major-colleges)
Inleverdata opdracht(en)	Afspreken met hoogleraar		

Leerdoelen

De student vermeerdert en verdiept zijn kennis aangaande de theologie en de hermeneutiek van het Oude Testament. Indien gewenst, kan het accent ook op andere facetten van de studie van het Oude Testament gelegd worden (bijvoorbeeld op de inleidingsvragen, op de relatie met de Umwelt, op de historiografie, etc.) of kan de minor worden toegespitst op het onderzoek van een specifiek thema.

Eindtermen

1 t/m 6, 8, 9, 16 t/m 19

Leerlijnen

Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, praktische vaardigheden

Studielast

Werkcolleges (voor de minor is het volgen van de colleges major Oude Testament verplicht, inclusief het leveren van eventuele bijdragen aan deze colleges), inclusief collegevoorbereiding 70 uur
Leesverslag 60 uur
Zelfstudie literatuurtentamen 150 uur

Toetseisen

A. Leesverslag (8.000 wrd.; samenvatting (75%) met eigen indrukken/conclusies en/of vragen (25%)) van literatuur met een omvang van ± 400 bladzijden naar keuze uit:

- Knierim, R.P., *The Task of Old Testament Theology*. *Substance, Method, and Cases.* Essays (Grand Rapids: Eerdmans, 1995), Seitz, Christopher R., *Prophecy and hermeneutics. Toward a new introduction to the prophets* (Grand Rapids: Baker Academic, 2007); Hubbard, R.L. (ed.), *Studies in Old Testament Theology*. *Historical and Contemporary Images of God and God's People* (Dallas: Word Publishing, 1992); artikelen uit Barton, J. (ed.), *The Cambridge Companion to Biblical Interpretation* (Cambridge: Cambridge University Press, 1998); Coggins, R.J. & J.L. Houlden (eds.), *A Dictionary of Biblical Interpretation* (London: SCM Press, 2003[2]); Baker, D.W. & B.T. Arnold, *The Face of Old Testament Studies. A Survey of Contemporary Approaches* (Leicester: Apollos, 1999).
- óf: een kort schriftelijk werkstuk over een oudtestamentisch theologisch onderwerp/ thema. [→ 60 uur]

B. Literatuurtentamen, een keuze uit de navolgende literatuur, met een omvang van ± 750 bladzijden (bestuderen in hoofdlijnen, gemiddeld cat. 2) uit:
Een aantal 'theologieën van het Oude Testament', Rad, G. von, *Theologie des Alten Testaments, Band I. Die Theologie der geschichtlichen Überlieferungen Israels* (München: Kaiser Verlag, 1957); Westermann, C., *Theologie des Alten Testaments in Grundzügen* (Göttingen: Vandenhoeck & Rupprecht, 1978 of later); House, P.R., *Old Testament Theology* (Downers Grove: Intervarsity Press, 1998); Goldingay, J., *Old Testament Theology, I, II and III* (Downers Grove: Intervarsity Press, 2003, 2006 en 2009); Herrmann, W., *Theologie des Alten Testaments. Geschichte und Bedeutung des israelisch-jüdischen Glaubens* (Stuttgart: Kohlhammer, 2004); Waltke, B.K., *An Old Testament Theology. An exegetical, canonical, and thematic approach* (Grand Rapids: Zondervan, 2007); Brueggemann, W., *Theology of the Old Testament*. *Testimony, Dispute, Advocacy* (Minneapolis: Fortress Press, 1997); Moberly, R.W.L., *Old Testament Theology: Reading the Hebrew Bible as Christian Scripture* (Grand Rapids: Eerdmans, 2013); Kessler, John, *Old Testament Theology. Divine Call and Human Response* (Waco: Baylor University Press, 2013); Jeremias, J., *Theologie des Alten Testaments* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2015).

- Voorts: Kraus, H.-J., *Theologie der Psalmen* (Neukirchen-Vluyn: Neukirchener Verlag,

1979): Wolff, H.W., *Anthropologie des Alten Testaments* (München, Kaiser Verlag, 1990[5]); Hasel, G.F., *Old Testament Theology*. *Basic Issues in the Current Debate* (Grand Rapids: Eerdmans, 1991[4]); Korpel, M.C.A. & J.C. de Moor, *The Silent God* (Leiden: Brill, 2011).
Werken van hermeneutische aard: Westermann, C. (ed.), *Probleme alttestamentlicher Hermeneutik*. *Aufsätze zum Verstehen des Alten Testaments* (München: Kaiser Verlag, 1963[2]); Oeming, M., *Biblische Hermeneutik*. *Eine Einführung* (Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 2007[2]); Osborne, G.R., *The Hermeneutical Spiral*. *A Comprehensive Introduction to Biblical Interpretation* (Downers Grove: Intervarsity Press, 2006²); Silva, M. (ed.), *Foundations of Contemporary Interpretation* (Grand Rapids: Zondervan, 1996); Houtman, C., *De Schrift wordt geschreven. Op zoek naar een christelijke hermeneutiek van het Oude Testament* (Zoetermeer: Beinema, 2006); Bartholomew, Craig G., *Introducing Biblical Hermeneutics. A Comprehensive Framework for Hearing God in Scripture* (Grand Rapids: Baker, 2015).
[→ 150 uur]

Nieuwe Testament (minor)

Docent	Dr. M.C. Mulder	*Vakcode*	MI-NT
Toetsvorm	Mondelinge tentamens, leesverslagen en presentatie	*Omvang*	10 EC A. Historia/Umwelt 2 EC B. Canoniek/tekstkritiek 1 EC C. Theologie NT 3 EC D. Hermeneutiek 1,5 EC E. Colleges 2,5 EC
Tentamenduur	2 x 1 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	In overleg met de docent	*Colleges*	24 college-uren
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met de docent		

Leerdoelen

De student:
- vermeerdert en verdiept zijn kennis op het terrein van de canoniek, de theologie en de hermeneutiek van het Nieuwe Testament;
- is in staat zelfstandig zijn weg te vinden in enkele vragen betreffende de contemporaine religieuze wereld, relevante archeologische data, de Joodse context van het Nieuwe Testament, de intertestamentaire literatuur en de ontstaansgeschiedenis en tekstkritiek van het Nieuwe Testament.

Indien gewenst kan het accent gelegd worden op het onderzoek naar een specifiek thema.

Eindtermen

1 t/m 6, 8, 11, 21, 36 t/m 38

Leerlijnen

Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling

Werkvormen

- Werkcolleges (24), samen met studenten van de major NT, waarbij eigen bijdragen van de student worden verwacht
- Leesverslagen
- Zelfstudie: literatuurtentamens.

Studielast

Werkcolleges 18 uur
Collegevoorbereiding en leesverslagen 52 uur
Zelfstudie 210 uur

Toetseisen

Bij het bepalen van de te bestuderen literatuur wordt in overleg met de student een programma samengesteld uit de literatuurlijst die bij de Major Nieuwe Testament staat vermeld.

Minor Oude/Nieuwe Testament, variant Biblistiek

Docent	Dr. M.C. Mulder en prof. dr. H.G.L. Peels	*Vakcode*	MI-Bibl
Toetsvorm	Mondeling tentamen en leesverslag	*Omvang*	10 EC: Zelfstudie 7,5 EC Colleges 2,5 EC
Tentamenduur	1½ à 2 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	Afspreken met hoogleraar en vakdocent	*Colleges*	24 college-uren
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met docent		

Leerdoelen

De student kan diverse facetten van theologische en hermeneutische problemen betreffende de relatie tussen het Oude en Nieuwe Testament overzien, zijn weg vinden in de discussies hierover en een zelfstandige bijdrage leveren aan de doordenking van deze problematiek.

Eindtermen

1 t/m 6, 8, 9, 11, 16 t/m 19, 36 t/m 38

Leerlijnen

Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, praktische vaardigheden

Studielast

Werkcolleges (24), voor de minor Biblistiek is het volgen van de colleges major Oude Testament of Nieuwe Testament verplicht, inclusief het leveren van eventuele bijdragen aan deze colleges 18 uur
Collegevoorbereiding 46 uur
Leesverslag 60 uur
Zelfstudie tentamen 156 uur

Toetseisen

A. Leesverslag (8.000 wrd.; samenvatting (75%) met eigen indrukken/conclusies en/of vragen (25%)) van literatuur met een omvang van ± 500 bladzijden naar keuze uit:

- Delen van *Jahrbuch für Biblische Theologie* (Neukirchen-Vluyn: Neukirchener Verlag).
- Saebø, M. (ed.), *Hebrew Bible - Old Testament*. *I/1: Antiquity* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1996), en/of Mulder, M.J., *Mikra. Text, Translation, Reading and Interpretation of the Hebrew Bible in Ancient Judaism and Early Christianity* (Assen: Van Gorcum, 1988).

ór:

Schriftelijk werkstuk van 6.000 wrd. over een aspect van het thema 'Het Oude Testament in het Nieuwe Testament', of een bijbels-theologisch thema. [→ 60 uur]

B. Literatuurtentamen

Een keuze uit de navolgende literatuur, met een omvang van ± 800 bladzijden (bestuderen in hoofdlijnen, gemiddeld cat. 2) uit [→ 156 uur]:

- Baker, D.L., *Two Testaments, One Bible A study of the Theological Relationship Between the Old and New Testaments* (Leicester/Downers Grove: Apollos, 1991).
- Beale, G.K.*, A New Testament biblical theology. The unfolding of the Old Testament in the New* (Grand Rapids: Baker Academic, 2011).
- Childs, B.S., *Biblical Theology of the Old and New Testaments*. *Theological Reflection on the Christian Bible* (London: SCM Press, 1992 of later).
- Capita uit: Dohmen, Chr. & Th. Söding (eds.), *Eine Bibel – zwei Testamente*, (Paderborn: Verlag Ferdinand Schöningh, 1995).
- Ellis, E.E., *The Old Testament in Early Christianity. Canon and Interpretation in the Light of Modern Research* (Tübingen: Mohr Siebeck, 1991).
- Klink III, E.W. & D.R. Lockett, *Understanding Biblical Theology. A Comparison of Theory and Practice* (Grand Rapids: Zondervan, 2012).
- Schreiner, Thomas R., *The King in His Beauty: A Biblical Theology of the Old and New Testament* (Grand Rapids: Baker Academic, 2013).

Aanbevolen literatuur

- Hafemann, S.J. (ed.), *Biblical Theology. Retrospect & Prospect* (Downers Grove: Intervarsity Press, 2002).
- Kittel, G., *Der Name über alle Namen*. *Biblische Theologie* (Göttingen: Vandenhoeck & Rupprecht, 1989-1990).

- Jong, H. de, *Van oud naar nieuw*. *De ontwikkelingsgang van het Oude naar het Nieuwe Testament* (Kampen: Kok, 2002).
- Oeming, M., *Gesamtbiblische Theologien der Gegenwart*. *Das Verhältnis von AT und NT in der hermeneutischen Diskussion seit Gerhard von Rad* (Stuttgart: Kohlhammer, 1987[2]).
- Zie verder de literatuuropgaven in: *Jahrbuch für biblische Theologie* 12 (1997), 353-406 (verg. de bijgewerkte informatie in latere delen).

Opmerkingen Het tentamen Biblistiek wordt door de hoogleraar Oude Testament en de vakdocent Nieuwe Testament gezamenlijk afgenomen.

Dit vak is ook te volgen als major. Informatie hierover is bij de docenten te verkrijgen.

Judaïca / Kerk en Israël (minor)

Docent	Dr. M.C. Mulder	*Vakcode*	MI-Jud
Toetsvorm	Mondeling(e) tentamen(s)	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	1½ à 2 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	Afspreken met docent	*Colleges*	12 college-uren
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.		

Leerdoelen De student:
- verdiept zijn kennis van het Jodendom en verwerft bredere kennis van de geschiedenis van het Jodendom alsmede van de rabbijnse literatuur;
- verdiept zijn kennis van de Joodse liturgie en enkele theologische grondbeginselen in het Jodendom;
- bezint zich op de theologische vragen die aan de orde komen in de ontmoeting tussen Israël en de kerk en leert zijn visie daarop gefundeerd onder woorden te brengen;
- krijgt kennis van de geschiedenis en het denken van Messiasbelijdende Joden en kan de reflectie op hun theologische positie verwoorden;
- *(toespitsing Judaica)* leert de basisprincipes kennen van het lezen van de rabbijnse bronnen en verdiept zijn kennis van specifieke thema's in de rabbijnse literatuur;
- *(toespitsing Kerk en Israël)* wordt voorbereid op het werk van Israëlconsulent, maakt kennis met de praktijk door een bezoek aan Israël en kan een relevant thema inzichtelijk maken voor een breder publiek.

Eindtermen 1, 4 t/m 7, 11, 12, 15, 20, 23, 36, 38

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, discussiëren en argumenteren, schrijven, mondeling presenteren, geestelijke instelling, psycho-sociale attitude (en praktische vaardigheden bij toespitsing Kerk en Israël)

Studielast Hoor- en werkcolleges (inclusief voorbereiding) 28 uur
Tentamenstof voor beide uitgangen:
algemeen deel (A) 168 uur
toespitsing Judaïca (verdieping rabbinica) (B) 84 uur
toespitsing Kerk en Israël (verdieping door studiereis) 84 uur

Toetseisen *A. Algemeen deel (geschiedenis, theologie, rabbinica, liturgie, Kerk en Israël, Messiasbelijdende Joden)* [→ 6 EC]
- Brink, G. van den & C. van der Kooi, *Christelijke dogmatiek. Een inleiding* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2012), hfdst. 9. [38 p. cat. 3 → 5 uur]
- Cohn-Sherbok, D., *Judaism*. *History, Belief and Practice* (London: Routledge, 2003), hfdst. 14-40, 55-90. [396 p. cat. 2 → 78 uur]
- Kinzer, Mark S., *Searching Her Own Mystery. Nostra Aetate, the Jewish People, and the Identity of the church* (Eugene, Or.: Cascade, 2015), hfdst. 8 en 9. [40 p. cat. 2 → 8 uur] (of vergelijkbare input van Messiasbelijdende Jood).
- Mulder, M.C. & S. Tucker, *Hoe zullen we Hem ontmoeten? Joden en christenen in gesprek over het verlies van de tempel* (Amsterdam: Amphora, 2015). [Capita selecta in overleg, ong. 40 p. cat. 2 → 8 uur]
- Palache, J.L., *Inleiding in de Talmoed* (Amsterdam: Amphora, 1980[3]). [197 p. cat. 2/3 → 28 uur]
- Schechter, S., *Aspects of Rabbinic Theology*. *Major Concepts of the Talmud* (New

York: Shocken, 1961 en Edinburgh: Peabody, 1998, alle uitgaven bruikbaar), hfdst. 1-11. [169 p. cat. 2 → 33 uur]
- Versteeg, J.P., 'Kerk en Israël volgens Romeinen 9-11', *Theologia Reformata* 34 (1991), 151-169. [18 p. cat. 2 → 3 uur]
- Diverse officiële verklaringen: 'Nostra Aetate' (RKK Tweede Vaticaanse Concilie 1965, 'Dabru Emet' (Joods, 2000), 'The Ways of God, Judaism and Christiany' (Zweedse kerk, 2001), 'Voorgoed verbonden' (CGK, 2012). [30 p. cat. 2/3 → 5 uur]

B. Toespitsing Judaica (verdieping rabbinica) [→ 3 EC]
- Stemberger, G., *Introduction to the Talmud and Midrash* (Minneapolis: Fortress, 1996[2]. [alg. inleiding en Talmoedische literatuur, 200 p. cat. 1/2 → 50 uur]
- Vries, S.Ph. de, *Joodse riten en symbolen* (Amsterdam: Arbeiderspers, 2008). [capita selecta cat. 2/3 → 34 uur]

C. Studiereis naar Israël (3 EC)
- Kennismaking met het land en verschillende stromingen in jodendom en christendom in Israël alsmede met Messiasbelijdende Joden.
- Kennismaking met de praktijk van de joods-christelijke ontmoeting.
- Bestudering van één thema dat relevant is in deze ontmoeting (zie aanbevolen literatuur onderdeel Kerk en Israël).
- Uitmondend in een verslag dat getuigt van theologische reflectie hierop en dat begrijpelijk is voor een breder publiek.

Aanbevolen literatuur

A. Aanbevolen literatuur Judaïca
- Dasberg, J.*, Siach Jitschak = Gebed van Jitschak*. *Siddoer, de geordende gebeden voor het gehele jaar* (Amsterdam: NIK, 1993[4] of later).
- Epstein, I., *Het Jodendom*. *Joodse godsdienst in historisch perspectief* (Utrecht: Spectrum, 2000[3]).
- Maier, J., *Geschichte der jüdischen Religion* (Berlin: De Gruyter, 2000[3]).
- Musaph-Andriesse, R.C. & E. van Voolen, *Haggada*. *Het Pesachverhaal opnieuw vertaald, ingeleid en van commentaar voorzien* (Baarn: Ten Have, 1995[2]).
- Neusner, J., *Invitation to the Talmud*. *A teaching book* (San Francisco: Harper & Row, 1989).
- Schürer, E. & G. Vermes, *The History of the Jewish People in the age of Jesus Christ* (Edinburgh: T&T Clark, vol. I-III, 1986-1987).
- VanderKam, James C., *An Introduction to Early Judaism* (Grand Rapids: Eerdmans, 2001).

B. Aanbevolen literatuur Kerk en Israël & Messiasbelijdende Joden
- Harvey, Richard, *Mapping Messianic Jewish Theology. A Constructive Approach* (Bucks, Colorado Springs: Paternoster, 2009).
- Kampling, R. & M. Weinrich (eds.), *Dabru emet – redet Wahrheit. Eine jüdische Herausforderung zum Dialog mit den Christen* (Gütersloh: Kaiser, 2003).
- Kessler, E., *An Introduction to Jewish-Christian Relations* (Cambridge: Cambridge University, 2010).
- Kinzer, Mark S., *Postmissionary Judaism. Redefining Christian Engagement with the Jewish People* (Grand Rapids: Brazos, 2005).
- Kjaer-Hansen, K. & B.F. Skjoett, *Facts & Myths About the Messianic Congregations in Israel* (Jerusalem: Caspari, 1999).
- Klinken, G. van, *Christelijke stemmen over het Jodendom* (Delft: Eburon, 2010).
- Marquardt, F., *Bij de slip van zijn kleed...* (Baarn: Ten Have, 2003).
- Miskotte, K.H., 'Het Jodendom als vraag aan de kerk' (1934), herdr. in *Theologische Opstellen. Verzameld Werk* 9 (Kampen: Kok, 1990), 89 e.v.
- Mock, L. e.a. (eds.), *Geloven in de dialoog* (Amsterdam: Amphora, 2010).
- Mulder, M.C. & A. Noordegraaf, *Wees heilig! Joden en christenen in gesprek over Leviticus 19* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2009), capita selecta.
- Munayer, S.J. & Lisa Loden (eds.), *The Land Cries Out. Theology of the Land in the Israeli-Palestinian Context* (Eugene: Cascade, 2012), capita selecta.
- Neusner, J., *A Rabbi talks with Jesus* (Ithaca: McGill–Queen's University, 2000).
- Plaisier, A. & K. Spronk, *Meervoudig verbonden. Nieuwe perspectieven op vragen rond kerk, Israël en Palestijnen* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2012).
- Rodenburg, C.J., 'Genade en waarheid in kerk en synagoge. De identiteitsvraag van messiaanse Joden in Israël', *Vrede over Israël* 50, 3 (2006).
- Wyschogrod, M., *Abraham's Promise. Judaism and Jewish-Christian Relations* (Grand Rapids: Eerdmans, 2004), 149-201 en 225-236.

Opmerkingen

- De afronding vindt plaats door het afleggen van een mondeling tentamen dat eventueel in twee gedeelten kan worden gesplitst. Bij de toespitsing Kerk en Israël dient vóór de studiereis deel A te zijn afgerond. Na de studiereis volgt een evaluatie n.a.v. het verslag.
- In onderling overleg kan van het model-programma worden afgeweken.

Kerkgeschiedenis (minor)

Docent	Prof. dr. H.J. Selderhuis	*Vakcode*	MI-KG
Toetsvorm	Mondeling(e) tentamen(s)	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	1½ à 3 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	Afspreken met hoogleraar	*Colleges*	N.v.t.
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.		

Leerdoelen Het verkrijgen van inzicht in de kerkhistoriografie en van gespecialiseerde kennis van een persoon, stroming of thema uit de kerkgeschiedenis.

Eindtermen 4 t/m 6, 8, 14, 16 t/m 19

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren

Werkvormen Zelfstudie: literatuurtentamen(s).

Studielast Zelfstudie 280 uur

Toetseisen

- Asendorf, U., *Die Theologie Martin Luthers nach seinen Predigten* (Göttingen: Vandenhoeck und Ruprecht, 1988). [350 p. leesstof → 33 uur]
- Bakker, J.T., *Coram Deo*. *Bijdrage tot het onderzoek naar de structuur van Luthers theologi*e (Kampen: Kok, 1956). [230 p. leesstof → 23 uur]
- Bayer, O., *Promissio. Geschichte der reformatorischen Wende in Luthers Theologie* (Göttingen: Vandenhoeck und Ruprecht, 1971). [270 p. cat. 2 → 50 uur]
- Brady, T.A. e.a., *Handbook of European History 1400-1600*, *Vol. II: Visions, Programs and Outcomes* (Leiden: Brill, 1995), 1-415. [360 p. cat. 2 → 70 uur]
- Lohse, B., *Luthers Theologie in ihrer historischen Entwicklung und in ihren systematischen Zusammenhang* (Göttingen: Vandenhoeck und Ruprecht, 1995). [340 p. cat. 2 → 64 uur]
- McGrath, A.E., *Reformation Thought*. *An introduction* (Oxford: Blackwell, 1994). [200 p. cat. 2 → 40 uur]

Kerkrecht (minor)

Docent	Prof. dr. H.J. Selderhuis	*Vakcode*	MI-KR
Toetsvorm	Mondeling(e) tentamen(s)	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	1½ à 3 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	Afspreken met hoogleraar	*Colleges*	N.v.t.
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.		

Leerdoelen Het verkrijgen van gespecialiseerde kennis van de geschiedenis en de theologische principes van het kerkrecht.

Eindtermen 4 t/m 9, 11, 16, 17, 25, 28

Werkvormen Zelfstudie: literatuurtentamen(s).

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren

Studielast Zelfstudie 280 uur

Toetseisen

- Bouwman, H., *Gereformeerd kerkrecht I en II* (Kampen: Kok, 1928), 1-323. [1000 p. cat. 3/leesstof → 90 uur]
- Coertzen, P., *Gepas en Ordelik*. *'n Theologiese verantwoording van die orde vir en in die kerk* (Pretoria: Raad vir Geesteswetenskaplike Navorsing Raad vir Geesteswetenskaplike Navorsing, 1991). [240 p. cat. 2 → 46 uur]
- Harnack, A., *Entstehung und Entwicklung der Kirchenverfassung und des Kirchenrechts in den ersten zwei Jahrhunderten* (Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1978). [100 p. cat. 3 → 14 uur]
- Maurer, W., *Die Kirche und ihr Recht*. *Gesammelte Aufsätze zum evangelischen Kirchenrecht* (Tübingen: Mohr, 1976), 1-207. [200 p. cat. 2 → 38 uur]
- Artikel *Theologische Realenzyklopädie*, Band 18, 662-749. [87 p. cat. 2 → 18 uur]
- Twee à drie monografieën in overleg vast te stellen. [→ 74 uur]

Dogmatiek (minor)

Docent	Prof. dr. A. Huijgen	*Vakcode*	MI-Dtiek
Toetsvorm	Portfolio/essay en gesprek naar aanleiding daarvan óf tentamen	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	2 x 1 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	In overleg	*Colleges*	24 college-uren
Inleverdata opdracht(en)	In overleg		

Leerdoelen

De student:
- kan relevante systematisch-theologische denkwijzen uit heden en verleden benoemen en waarderen (brede oriëntatie) *en/of*
- kan op een (in overleg geselecteerd) onderdeel van de dogmatiek zelfstandig en beredeneerd een positie innemen, met kennis van het huidige debat.

Eindtermen

8, 11, 14, 37, 38

Leerlijnen

Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren

Studielast

Werkcolleges 22 uur
Collegevoorbereiding 47 uur
Zelfstudie 211 uur

Toetseisen

Onderstaande biedt een model waarvan in overleg afgeweken kan worden. Onderdeel A is gerelateerd aan het eerste leerdoel; onderdeel B is een voorbeeld van hoe het tweede leerdoel kan worden ingevuld.

A. Oriëntatie

- Bavinck, H., *Gereformeerde dogmatiek* (Kampen: Kok, 1929[4] of later), 3:174-604. [431 p. cat. 3 → 62 uur] / [431 p. leesstof voor portfolio → 43 uur]
- Weber, Otto, *Grundlagen der Dogmatik I* (Neukirchen-Vluyn: Neukirchener Verlag, 1955), 8-86. [80 p. cat. 2 → 16 uur] / [80 p. leesstof voor portfolio → 12 uur]
- (alleen in geval van portfolio) Jenson, Robert W., *Systematic theology, Vol. 1. The Triune God* (New York: Oxford University Press, 1997) en *Systematic theology, Vol. 2. The Works of God* (New York: Oxford University Press, 1999). [selectie van 230 pagina's leesstof → 23 uur]

B. Speerpunt: christologie (leesverslag, eventueel kan ook een tentamen worden afgesproken)

- Beek, A. van de, *Jezus Kurios. Christologie als hart van de theologie* (Kampen: Kok, 1998), 9-277. [270 p. leesstof → 13 uur]
- Kamphuis, Barend, *Boven en beneden. Het uitgangspunt van de christologie en de problematiek van de openbaring, nagegaan aan de hand van de ontwikkelingen bij Karl Barth, Dietrich Bonhoeffer en Wolfhart Pannenberg* (Kampen: Kok, 1999), 13-512. [500 p. leesstof → 42 uur]
- Kuitert, H.M. e.a., *Jezus: bij hoog en bij laag. De christologie van Van de Beek en Kuitert* (Kampen: Kok, 1999), 11-187. [177 p. leesstof → 15 uur]
- Pannenberg, Wolfhart, *Grundzüge der Christologie* (Gütersloh: Gütersloher Verlag, 1982[6] of later), 15-415. [401 p. leesstof → 50 uur]
- Samenstellen leesverslag en eigen reflectie. [→ 13 uur]

Dogmageschiedenis (minor)

Docent	Prof. dr. A. Huijgen	*Vakcode*	MI-Dgesch
Toetsvorm	Portfolio/essay en gesprek naar aanleiding daarvan	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	1 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	In overleg	*Colleges*	24 college-uren
Inleverdata opdracht(en)	In overleg		

Leerdoelen

De student:
- kan de vorming van het christologisch-trinitarisch dogma historisch en theologisch beschrijven, interpreteren en waarderen;
- kan verschillende benaderingen van dogmageschiedenis onderscheiden en waarderen.

Eindtermen 8, 11, 14, 37, 38

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven

Studielast

Werkcolleges 22 uur (in beginsel zijn dit de mastercolleges dogmatiek)
Collegevoorbereiding 48 uur
Zelfstudie, incl. leesverslag 210 uur

Toetseisen

Onderstaande opgave is als een model te beschouwen, waarvan individueel kan worden afgeweken.

A. Oriëntatie
- Genderen, J. van, *Oriëntatie in de dogmageschiedenis* (Zoetermeer: Boekencentrum, 1996). [193 p. cat. 2/3 → 32 uur]

B. Oude kerk en Middeleeuwen
- Andresen, Carl & Adolf Martin Ritter (eds.), *Handbuch der Dogmen- und Theologiegeschichte 1: Die Lehrentwicklung im Rahmen der Katholizität* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1999[2]), 406-566. [160 p. cat. 2 → 32 uur]

C. Reformatie
- Kooi, C. van der, *Als in een spiegel*. *God kennen volgens Calvijn en Barth* (Kampen: Kok, 2002), 10-390. [381 p. cat. 3 → 54 uur]
- Krusche, Werner, *Das Wirken des Heiligen Geistes nach Calvin* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1957). [347 p. cat. 2 → 70 uur]

D. Latere Tijd
- Berkouwer, G.C., *Een halve eeuw theologie*. *Motieven en stromingen van 1920 tot heden* (Kampen: Kok, 1974). [380 p. leesstof → 22 uur]

Symboliek (minor)

Docent	Prof. dr. A. Huijgen	*Vakcode*	MI-Symb
Toetsvorm	Portfolio/essay en gesprek naar aanleiding daarvan	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	1 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	In overleg met hoogleraar	*Colleges*	24 college-uren
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met hoogleraar		

Leerdoelen

De student:
- kan belijdenisgeschriften en confessionele tradities beschrijven;
- kan verschillende confessionele documenten onderscheiden, vergelijken, waarderen en bekritiseren;
- kan stimulansen ontwikkelen voor voortgaande bezinning op de symboliek.

Eindtermen 8, 11, 14, 37, 38

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren

Studielast Werkcolleges 22 uur (gecombineerd met de mastercolleges dogmatiek)
Collegevoorbereiding 48 uur
Zelfstudie 210 uur

Toetseisen Bij de opgaven van te bestuderen literatuur wordt rekening gehouden met de voorkeur van de student zich in een bepaalde confessionele traditie of een bepaalde periode te verdiepen, overigens zonder dat het overzicht over de symboliek als geheel uit het oog verloren wordt. Onderstaande opgave is dus als een model te beschouwen.

A. Aard en functie van de belijdenis
- Barth, K., *Kirchliche Dogmatik, I, 2* (Zollikon/Zürich: EVZ, 1938), 693-740. [48 p. cat. 2 → 10 uur]
- Berkouwer, G.C., 'Vragen rondom de belijdenis', *Gereformeerd Theologisch Tijdschrift* 63 (1963), 1-41. [41 p. cat. 3 → 6 uur]
- Hartvelt, G.P., *Symboliek*. *Een beschrijving van kernen van christelijk belijden* (Kampen: Kok, 1991), 1-221. [220 p. cat. 3 → 31 uur]
- Noordmans, O., 'Schrift en belijdenis', en 'De betekenis van de kerkelijke symbolen voor onze tijd', in: *Verzamelde werken II* (Kampen: Kok, 1979), 349-368. [22 p. cat. 2 → 4 uur]

B. Gedeelten
1250 bladzijden [leesstof voor portfolio → 159 uur] gekozen uit minstens zes van de volgende werken:
- Bakhuizen van den Brink, J.N., *De Nederlandse belijdenisgeschriften* (Amsterdam: Holland, 1976^{2}).
- Denzinger, H., A. Schönmetzer, *Enchiridion symbolorum* (Freiburg i.B.: Herder, 1967^{34} of later).
- *Die Bekenntnisschriften der evangelisch-lutherischen Kirche* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1986^{10}).
- Jonker, W.D., *Bevrydende waarheid. Die karakter van die gereformeerde belydenis* (Wellington: Hugenote, 1994).
- Kelly, J.N.D., *Early Christian Creeds* (London: Continuum, 1972^{3} of later).
- Knevel, A.G. (ed.), *Om het hart van het christelijk geloof* (Kampen: Kok, 1994).
- Niesel, Wilhelm (ed.), *Bekenntnisschriften und Kirchenordnungen der nach Gottes Wort reformierten Kirche* (Zollikon: EVZ, 1938).
- Niesel, Wilhelm, *Das Evangelium und die Kirchen. Ein Lehrbuch der Symbolik* (Neukirchen: Neukirchener Verlag, 1960^{2}).
- Pöhlmann, Horst Georg, *Theologie der lutherischen Bekenntnisschriften* (Gütersloh: Gütersloher Verlagshaus, 1996).
- Rohls, Jan, *Theologie reformierter Bekenntnisschriften* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1987).
- Verboom, W., *Kostbaar belijden*, *De theologie van de Nederlandse Geloofsbelijdenis* (Zoetermeer: Boekencentrum, 1999).

Ethiek (minor)

Docent	Dr. D.J. Steensma	*Vakcode*	MI-Et
Toetsvorm	Mondeling(e) tentamen(s)	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	1½ à 3 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	Afspreken met docent	*Colleges*	12 college-uren
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.		

Leerdoelen Enige verdieping van kennis van en inzicht in de fundamentele theologische ethiek, de aanwijzingen voor moraal vanuit de Schrift, de geschiedenis van de theologische ethiek, en materieel-ethische onderwerpen.

Eindtermen 4 t/m 6, 12, 15, 18 t/m 21

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren

Studielast Werkcolleges 9 uur
Zelfstudie 271 uur

Toetseisen

- Hays, Richard B., *The Moral Vision of the New Testament. Community, Cross, New Creation. A Contemporary Introduction to New Testament Ethics* (New York: HarperSanFrancisco, 1996). [470 p. cat. 1/2 → 120 uur]
- Heyns, J.A., *Teologiese Etiek* 1 (Pretoria: N.G. Kerkboekhandel Transvaal, 1982), 1-224. [224 p. cat. 1 → 83 uur]
- Wogaman, J. Philip, *Christian Ethics. A Historical Introduction* (Louisville: Westminster John Knox, 1997). [284 p. cat. 1/2 → 68 uur]

Aanbevolen Literatuur

- Zie bij de major Ethiek.

Bijzonderheden

Het tentamen voor de minor ethiek kan eventueel - in overleg met de docent - in twee delen gedaan worden.

Homiletiek (minor)

Docent	Prof. dr. M.J. Kater	*Vakcode*	MI-HOM
Toetsvorm	Mondeling(e) tentamen(s)	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	1½ à 3 uur	*Periode*	D t/m F-jaar
Tentamendata	Afspreken met docent	*Colleges*	24 college-uren
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Homiletiek 1 t/m 5

Leerdoelen

- Kennisnemen van de probleemstelling van de praktische theologie in het algemeen.
- Inzicht verwerven in de geschiedenis, de methode van behandeling en de praktische relevantie van de homiletiek.
- De hierbij behorende literatuur van algemeen oriënterende aard beheersen.

Eindtermen

3 t/m 6, 8, 11 t/m 14, 16 t/m 21, 23, 24, 36 t/m 38

Leerlijnen

Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, praktische vaardigheden

Studielast

Werkcolleges 18 uur
Collegevoorbereiding 46 uur
Presentatie op werkcollege 30 uur (N.B. wanneer een student een presentatie op het werkcollege verzorgt, komen de daaraan bestede uren in mindering op de tentamenstof - deze presentatie is voor minor-studenten niet verplicht)
Zelfstudie 216 uur

Toetseisen

A. Inleiding praktische theologie

- Brienen, T., *Handboek voor de diaconiologie*. *Inleiding in de theologie van de 'bediening van het Woord' in al zijn dimensies* (Heerenveen: Groen, 1999). [182 p. cat. 3 → 12 uur]
- Grethlein, Christian, *An Introduction to Practical Theology* (Waco: Baylor University Press, 2016), 61-254. [190 p. cat. 2/3 → 22 uur]
- Osmer, *Practical Theology. An Introducton* (Grand Rapids/Cambridge: Wm. B. Eerdmans Publishing, 2008). [190 p. 2/3 → 22 uur]

B. Homiletiek

- Dingemans, G.D.J., *Als hoorder onder de hoorders*. *Hermeneutische homiletiek* (Kampen: Kok, 1991 of later). [210 p. cat. 2/3 → 34 uur]
- Greidanus, S., *Preaching Christ from the Old Testament*. *A contemporary hermeneutical Method* (Grand Rapids: Eerdmans, 1999). [350 p. cat. 2 → 60 uur]
- Johnson, Dennis E., *Him We Proclaim. Preaching Christ From All Scriptures* (Phillipsburg: P&R Publishing House, 2007), 1-97, 167-271. [200 p. cat. 3 → 26 uur]
- Long, T., *The Witness of Preaching* (Louisville: Westminster/John Knox Press, 1989). [190 p. cat. 2 → 40 uur]

Aanbevolen literatuur

- Bohren, R., *Predigtlehre* (Gütersloh: Kaiser, 1993[6]).
- Bos, R., *Identificatie-mogelijkheden in preken uit het Oude Testament* (Kampen: Kok, 1992).
- Buttrick, D., *Homiletic*. *Moves and Structures* (Philadelphia: Fortress Press, 1987).
- Hirschler, H., *Biblisch predigen* (Hannover: Lutherisches Verlagshaus, 1988).

- Hoekstra, T., *Gereformeerde homiletiek* (Amsterdam: Bolland, 1973).
- Laan, J.H. van der, *Ernst Lange en de prediking. Een inleiding in zijn homiletische theorie* (Kampen: Kok, 1989).
- Niebergall, A., 'Die Geschichte der christlichen Predigt', in: *Leiturgia II* (Kassel: Stauda, 1955).
- Schütz, W., *Geschichte der christlichen Predigt* (Berlin: De Gruyter, 1972).
- Velema, A.W., *God ter sprake. Een homiletisch onderzoek naar de vooronderstellingen van de prediking bij Karl Barth in vergelijking met Hans Joachim Iwand, Ernst Lange en Rudolf Bohren* ('s-Gravenhage: Boekencentrum, 1991).

Bijzonderheden
- Het is - in beperkte mate - mogelijk een of twee studies die onder de toetseisen genoemd worden, te vervangen door andere, gelijkwaardige titels.
- De literatuurstudie wordt gewoonlijk in twee delen getentamineerd. Indien gewenst is het ook mogelijk tentamen te doen over de gehele stof.

Poimeniek (minor)

Docent	Prof. dr. M.J. Kater	*Vakcode*	MI-Poi
Toetsvorm	Mondeling(e) tentamen(s)	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	1½ à 3 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	Afspreken met docent	*Colleges*	24 college-uren en
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Poimeniek 1 en 2

Leerdoelen
- Kennisnemen van de probleemstelling van de praktische theologie in het algemeen.
- Inzicht verwerven in de geschiedenis, de methode van behandeling en de praktische relevantie van de poimeniek.
- De hierbij behorende literatuur van algemeen oriënterende aard beheersen.

Eindtermen 4 t/m 6, 8 t/m 11, 14, 17 t/m 19, 23 t/m 30, 33 t/m 38

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, praktische vaardigheden

Studielast
Werkcolleges 18 uur
Collegevoorbereiding 46 uur
Presentatie op werkcollege 30 uur (N.B. wanneer een student een presentatie op het werkcollege verzorgt, komen de daaraan bestede uren in mindering op de tentamenstof. Deze presentatie is voor minor-studenten niet verplicht)
Zelfstudie 216 uur

Toetseisen

A. Inleiding praktische theologie
- Brienen, T., *Handboek voor de diaconiologie*. *Inleiding in de theologie van de 'bediening van het Woord' in al zijn dimensies* (Heerenveen: Groen, 1999). [182 p. cat. 3 → 12 uur]
- Grethlein, Christian, *An Introduction to Practical Theology* (Waco: Baylor University Press, 2016), 61-254. [190 p. cat. 2/3 → 22 uur]
- Osmer, *Practical Theology. An Introducton* (Grand Rapids/Cambridge: Wm. B. Eerdmans Publishing, 2008). [190 p. cat. 2/3 → 22 uur]

B. Poimeniek
- Bout, J. van den & E. van der Veen (eds.), *Helpen bij rouw* (Maarssen/Utrecht: Elsevier, 1998), capita selecta. [175 p. cat. 2/3 → 35 uur]
- Bouwer, J., *Pastorale diagnostiek. Modellen en mogelijkheden* (Zoetermeer: Boekencentrum, 1998) (in hoofdlijnen). [105 p. cat. 3 → 15 uur]
- Heitink, G., *Pastorale zorg. Theologie - differentiatie - praktijk* (Kampen: Kok, 1998 of later). [250 p. cat. 2 → 50 uur]
- Pelt, J.W. van, *Pastoraat in trinitarisch perspectief*. *De samenhang tussen trinitarische en antropologische aspecten in het pastoraat* (Heerenveen: Groen, 1999) (in hoofdlijnen). [350 p. cat. 2/3 → 60 uur]

Aanbevolen Literatuur
- Faber, H. (ed.), *Pastoraat. Balans en perspectief* (2 dln.) (Kampen: Kok, 1983-1984).
- Firet, J., *Het agogisch moment in het pastorale optreden* (Kampen: Kok, 1982).
- Ganzevoort, R.R., *Een cruciaal moment. Functie en verandering van geloof in een*

crisis (Zoetermeer: Boekencentrum, 1994).
- Lindijer, C.H., *Pastor en therapeut*. *Wat kan pastoraat leren van psychotherapie?* ('s-Gravenhage: Boekencentrum, 1984) (in hoofdlijnen).
- Lindijer, C.H., *Ouderen ontmoeten. Pastorale en andere contacten met oudere mensen* (Zoetermeer: Boekencentrum, 1999).
- Polspoel, A.R.M., *Wenen om het verloren ik*. *Over de verwerking van het verlies van een dierbare en de hulpverlening aan rouwenden* (Kampen e.a.: Ten Have e.a., 1997).
- Rebel, J.J., *Pastoraat in pneumatologisch perspektief*. *Een theologische verantwoording vanuit het denken van A.A. van Ruler* (Kampen: Kok, 1981).
- Verheule, A.F., *Angst en bevrijding. Theologisch en psychologisch handboek voor pastorale werkers* (Nijkerk: Callenbach, 1997).
- Zijlstra, W., *Klinisch pastorale vorming. Een voorlopige analyse van het leer- en groepsproces in zeven cursussen* (Assen: Van Gorcum, 1969).

Bijzonderheden
- Het is - in beperkte mate - mogelijk een of twee studies die onder de toetseisen genoemd worden, te vervangen door andere, gelijkwaardige titels.
- De literatuurstudie wordt gewoonlijk in twee delen getentamineerd. Indien gewenst is het ook mogelijk tentamen te doen over de gehele stof.

Liturgiek (minor)

Docent	Prof. dr. M.J. Kater	*Vakcode*	MI-Lit
Toetsvorm	Mondeling(e) tentamen(s)	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	1½ à 3 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	Afspreken met docent	*Colleges*	24 college-uren
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Liturgiek (keuzevak)

Leerdoelen
- Kennisnemen van de probleemstelling van de praktische theologie in het algemeen.
- Inzicht verwerven in de geschiedenis, de methode van behandeling en de praktische relevantie van de liturgiek.
- De hierbij behorende literatuur van algemeen oriënterende aard beheersen.

Eindtermen 4 t/m 6, 11, 12, 14, 16 t/m 21, 24, 29, 30, 33, 34, 36

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, praktische vaardigheden

Studielast
Werkcolleges 18 uur
Collegevoorbereiding 46 uur
Presentatie op werkcollege 30 uur (N.B. wanneer een student een presentatie op het werkcollege verzorgt, komen de daaraan bestede uren in mindering op de tentamenstof - deze presentatie is voor minor-studenten niet verplicht)
Zelfstudie 216 uur

Toetseisen

A. Inleiding praktische theologie
- Brienen, T., *Handboek voor de diaconiologie*. *Inleiding in de theologie van de 'bediening van het Woord' in al zijn dimensies* (Heerenveen: Groen, 1999). [182 p. cat. 3 → 12 uur]
- Grethlein, Christian, *An Introduction to Practical Theology* (Waco: Baylor University Press, 2016), 61-254. [190 p. cat. 2/3 → 22 uur]
- Osmer, *Practical Theology. An Introducton* (Grand Rapids/Cambridge: Wm. B. Eerdmans Publishing, 2008). [190 p. cat. 2/3 → 22 uur]

B. Liturgiek
- Barnard, A.C., *Die erediens* (Pretoria: N.G. Kerkboekhandel Transvaal, 1981), capita selecta. [320 p. cat. 2 → 75 uur]
- Oskamp, P. & N. Schuman (eds.), *De weg van de liturgie. Tradities, achtergronden, praktijk* (Zoetermeer: Meinema, 1998 of later). [410 p. cat. 2 → 85 uur]

Aanbevolen literatuur
- Deddens, K., *Annus liturgicus? Een onderzoek naar de betekenis van Cyrillus van Jeruzalem voor de ontwikkeling van het 'kerkelijk jaar'* (Goes: Oosterbaan en Le Cointre, 1975).

- Dix, G., *The Shape of the Liturgy* (London: Black, 1982).
- Jong, K.W. de, *Ordening van dienst*. *Achtergronden van en ontwikkelingen in de eredienst van de Gereformeerde Kerken in Nederland* (Baarn: Ten Have, 1996) (in hoofdlijnen).
- Lescrauwaet, J.F., *De liturgische beweging onder de Nederlandse Hervormden in oecumenisch perspectief*. *Een fenomenologische en kritische studie* (Bussum: Brand, 1957).
- Müller, K.F. & W. Blankenburg (eds.), *Leiturgia. Handbuch des evangelischen Gottesdienstes* (5 Bde) (Kassel: Stauda, 1954-1970).
- Wegman, H.A.J., *Riten en mythen. Liturgie in de geschiedenis van het christendom* (Kampen: Kok, 1991 of later) (in hoofdlijnen).

Bijzonderheden
- Het is - in beperkte mate - mogelijk een of twee studies die onder de toetseisen genoemd worden, te vervangen door andere, gelijkwaardige titels.
- De literatuurstudie wordt gewoonlijk in twee delen getentamineerd. Indien gewenst is het ook mogelijk tentamen te doen over de gehele stof.

Catechetiek (minor)

Docent	Prof. dr. M.J. Kater	*Vakcode*	MI-Cat
Toetsvorm	Mondeling(e) tentamen(s)	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	1½ à 3 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	Afspreken met docent	*Colleges*	24 college-uren
Inleverdata opdracht(en)	N.v.t.	*Instapeis*	Catechetiek (keuzevak)

Leerdoelen
- Kennisnemen van de probleemstelling van de praktische theologie in het algemeen.
- Oriëntatie in de godsdienstpedagogiek en godsdienstdidactiek.
- De hierbij behorende literatuur van algemeen oriënterende aard beheersen.

Eindtermen 4 t/m 6, 8 t/m 11, 14, 17 t/m 19, 21 t/m 26, 33 t/m 38

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, praktische vaardigheden

Studielast
Werkcolleges 18 uur
Collegevoorbereiding 46 uur
Presentatie op werkcollege 30 uur (N.B. wanneer een student een presentatie op het werkcollege verzorgt, komen de daaraan bestede uren in mindering op de tentamenstof - deze presentatie is voor minor-studenten niet verplicht)
Zelfstudie 216 uur

Toetseisen

A. Inleiding praktische theologie
- Brienen, T., *Handboek voor de diaconiologie*. *Inleiding in de theologie van de 'bediening van het Woord' in al zijn dimensies* (Heerenveen: Groen, 1999). [182 p. cat. 2/3 → 12 uur]
- Grethlein, Christian, *An Introduction to Practical Theology* (Waco: Baylor University Press, 2016), 61-254. [190 p. cat. 2/3 → 22 uur]
- Osmer, *Practical Theology. An Introducton* (Grand Rapids/Cambridge: Wm. B. Eerdmans Publishing, 2008). [190 p. cat. 2/3 → 22 uur]

B. Catechetiek
- Dingemans, G.D.J., *In de leerschool van het geloof*. *Mathetiek en vakdidactiek voor catechese en kerkelijk vormingswerk* (Kampen: Kok, 1986 of later). [305 p. cat. 2 → 62 uur]
- Ploeger, A.K., *Inleiding in de godsdienstpedagogiek* (Kampen: Kok, 1993), capita selecta. [180 p. cat. 1/2 → 52 uur]
- Schaap, J.G., *Samen leren leven en geloven. Omgaan met kernwoorden van geloven in situaties van dialogisch leren en begeleiden* ('s-Gravenhage: Boekencentrum, 1984) (in hoofdlijnen). [265 p. cat. 2/3 → 46 uur]

Aanbevolen literatuur
- Have, P. ten, *Een methode van bijbelse catechese* (Groningen: Wolters, 1948).
- Jonker, E.R., *Aan het woord komen. Hoe gemeenteleden van 17 jaar en ouder in gesprek raken met de Bijbel. Bouwstenen en gebruiksmateriaal* (Zoetermeer: Boekencentrum, 1992 of later).

- Kuiper, F.H., *Op zoek naar beter bijbels onderwijs. Een exploratief onderzoek naar de eigenlijke problematiek van bijbels onderricht aan de hand van katechetisch materiaal* (Amsterdam: Rodopi, 1977).
- Plantinga, G.H., *Jeugd en godsdienstige vorming. Inleiding tot een godsdienstpedagogische benadering van enige catechetische problemen* (Franeker: Wever, 1967).
- Ven, J.A. van der, *Kritische godsdienstdidactiek* (Kampen: Kok, 1982).
- Verboom, W., *De catechese bij de Reformatie en de Nadere Reformatie* (Amsterdam: Buijten & Schipperheijn, 1986).

Bijzonderheden
- Het is - in beperkte mate - mogelijk een of twee studies die onder de toetseisen genoemd worden, te vervangen door andere, gelijkwaardige titels.
- De literatuurstudie wordt gewoonlijk in twee delen getentamineerd. Indien gewenst is het ook mogelijk tentamen te doen over de gehele stof.

Missiologie (minor)

Docent	Drs. J. van 't Spijker	*Vakcode*	MI-Mis
Toetsvorm	Leesverslagen, miniscriptie en/of opdrachten	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	D- t/m F-jaar
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met de docent	*Colleges*	N.v.t.

Leerdoelen

De student:
- verdiept zijn kennis van het vak missiologie, zowel wat betreft de basis als de geschiedenis, alsmede de actuele ontwikkeling van inzichten en praktische mogelijkheden;
- kan zelfstandig omgaan met bronnen en literatuur op het terrein van de missiologie.

Eindtermen 4 t/m 8, 10, 14, 15, 23, 25, 36

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren

Studielast Zelfstudie 280 uur

Toetseisen Bij het bepalen van de te bestuderen literatuur wordt in overleg met de student een programma samengesteld uit de literatuurlijst die bij de major Missiologie/Evangelistiek staat vermeld.

Evangelistiek (minor)

Docent	Drs. J. van 't Spijker	*Vakcode*	MI-Ev
Toetsvorm	Leesverslagen, miniscriptie en/of opdrachten	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	D- t/m F-jaar
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met de docent	*Colleges*	N.v.t.

Leerdoelen

De student:
- verdiept zijn kennis van het vak evangelistiek, zowel wat betreft de basis als de geschiedenis, alsmede de actuele ontwikkeling van inzichten en praktische mogelijkheden;
- kan zelfstandig omgaan met bronnen en de literatuur op het terrein van de evangelistiek.

Eindtermen 4 t/m 8, 11, 15, 23, 36

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren

Studielast Zelfstudie 280 uur

Toetseisen Bij het bepalen van de te bestuderen literatuur wordt in overleg met de student een programma samengesteld uit de literatuurlijst die bij de Major Missiologie/Evangelistiek staat vermeld.

Evangelistiek, variant Gemeenteopbouw (minor)

Docent	Drs. J. van 't Spijker	*Vakcode*	MI-EvGem
Toetsvorm	Leesverslagen, miniscriptie en/of opdrachten	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	D- t/m F-jaar
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met de docent	*Colleges*	N.v.t.

Leerdoelen
- Het zelfstandig leren onderscheiden, benoemen en beschrijven van de Bijbels-theologische fundering van de gemeente, toegespitst op missionair gemeente-zijn;
- het zelfstandig leren herkennen en identificeren van thema's uit de geschiedenis en/of de theologie van de gemeenteopbouw;
- het theologisch/reflecterend leren omgaan met thema's uit de gemeenteopbouw;
- het zelfstandig leren omgaan met bronnen en de literatuur op het terrein van de gemeenteopbouw.

Eindtermen 8, 11, 12, 14, 16

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren

Studielast Zelfstudie 280 uur

Toetseisen Bij het bepalen van de te bestuderen literatuur wordt in overleg met de student een programma samengesteld uit de literatuurlijst die bij de Major Missiologie/Evangelistiek staat vermeld.

Apologetiek (minor)

Docent	Prof. dr. M.J. Kater	*Vakcode*	MI-Ap
Toetsvorm	Mondeling(e) tentamen(s) en eventueel paper	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	1½ à 3 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	Afspreken met hoogleraar	*Colleges*	24 colleges
Inleverdata opdracht(en)	Afspreken met hoogleraar		

Leerdoelen De student:
- heeft meer dan elementair(e) kennis en inzicht met betrekking tot het vak apologetiek, met name wat betreft: a. de methode, b. enkele actuele ontwikkelingen;
- kan zelfstandig omgaan met bronnen en literatuur op het terrein van de apologetiek.

Eindtermen 4 t/m 8, 11, 15, 36

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, praktische vaardigheden

Studielast Hoor- en werkcolleges 18 uur
Collegevoorbereiding 24 uur
Zelfstudie (literatuurtentamen) 238 uur

Toetseisen Voor de literatuurstudie stellen we een selectie samen uit:
- Bonhoeffer, D., *Widerstand und Ergebung, Neuausgabe* (München: Kaiser, 1970), 303-381. [78 p. cat. 3 → 7 uur]
- Geyer, H.-G., 'Metaphysik als kritische Aufgabe der Theologie', in: H.-G. Geyer, *Andenken. Theologische Aufsätze*, hrsg. von H.T. Goebel e.a. (Tübingen: Mohr Siebeck, 2003), 7-22. [15 p. cat. 2 → 3 uur]
- Geyer, H.-G., 'Gottes Sein als Thema der Theologie', in: H.-G. Geyer, *Andenken. Theologische Aufsätze*, hrsg. von H.T. Goebel e.a. (Tübingen: Mohr Siebeck, 2003), 112-148. [36 p. cat. 2 → 7 uur]
- Houtepen, A.W.J., *God, een open vraag. Theologische perspectieven in een cultuur van agnosme* (Zoetermeer: Meinema, 1997). [395 p. cat. 2/3 → 49 uur]
- Lewis, C.S., *Onversneden christendom* (Baarn: Ten Have, 2001). [250 p. cat. 3 → 25 uur]

◦ Link, Chr., *Die Welt als Gleichnis. Studien zum Problem der natürlichen Theologie* (München: Kaiser, 1976). [328 p. cat. 2/3 → 48 uur]
◦ Miskotte, K.H., *Als de goden zwijgen. Over de zin van het Oude Testament* (Haarlem: Holland, 1956) (Verzameld werk deel 8, Kampen, 1983), 10-80. [70 p. cat. 3 → 10 uur]
◦ Paas, Stefan & Rik Peels, *God bewijzen. Argumenten voor en tegen geloven* (Amsterdam: Balans, 2013). [318 p. cat. 3 → 37 uur]
◦ Pannenberg, W., 'Die Aufnahme des philosophischen Gottesbegriffs als dogmatisches Problem der frühchristlichen Theologie', in: W. Pannenber*g, Grundfragen systematischer Theologie*. *Gesammelte Aufsätze Band 1* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1967[12]), 296-346. [51 p. cat. 2 → 10 uur]
◦ Plantinga, A., *God, Freedom and Evil* (Grand Rapids: Eerdmans, 1974). [110 p. cat. 3 → 11 uur]
◦ Plantinga, A., *Warranted Christian Belief* (New York/Oxford: Oxford University Press, 2000), 357-421. [65 p. cat. 2 → 13 uur]
◦ Stoker, W., *De christelijke godsdienst in de filosofie van de Verlichting. Een vergelijkende studie over de geloofsverantwoording in het denken van Locke, de deïsten, Lessing en Kant* (Assen: Van Gorcum, 1980). [220 p. cat. 2 → 40 uur]
◦ Toren, B. van den, *Breuk en brug. In gesprek met Karl Barth en postmoderne theologie over geloofsverantwoording* (Zoetermeer: Boekencentrum, 1995). [344 p. cat. 2/3 → 50 uur]
◦ Toren, Benno van den, *Christian Apologetics as Cross-Cultural Dialogue* (London e.a.: T&T Clark, 2011). [230 p. cat. 2/3 → 34 uur]

Aanbevolen literatuur

- Adriaanse, H.J., 'Haben Menschen ein Bedürfnis nach Religion?', in: H.J. Adriaanse, *Vom Christentum aus. Aufsätze und Vorträge zur Religionsphilosophie* (Kampen: Kok Pharos, 1995), 13-28.
- Plaisier, A.J., *De mens in het geding. Een kritische vergelijking tussen Pascal en Nietzsche* (Zoetermeer: Boekencentrum, 1996).
- Stoker, W., *Is vragen naar zin vragen naar God? Een godsdienstwijsgerige studie over godsdienstige zingeving in haar verhouding tot seculiere zingeving* (Zoetermeer: Meinema, 1993).

Moderne Theologiegeschiedenis (minor)

Docent	Prof. dr. A. Huijgen	*Vakcode*	MI-ModThgesch
Toetsvorm	Mondeling(e) tentamen(s) en eventueel paper	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	1½ à 3 uur	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	Afspreken met hoogleraar	*Colleges*	Geen
Inleverdata opdracht(en)	In overleg met hoogleraar		

Leerdoelen Verdere verdieping van de kennis en het inzicht met betrekking tot het vak theologiegeschiedenis. Aan de orde komt de bestudering van overzichtswerken en enkele karakteristieke sleuteltekten.

Eindtermen 1, 4 t/m 6, 8, 11

Leerlijnen Onderzoeken, kritisch analyseren en synthetiseren

Studielast Zelfstudie 280 uur

Toetseisen

◦ Barth, K., *Die protestantische Theologie im 19. Jahrhundert. Ihre Vorgeschichte und ihre Geschichte* (Zürich: Theologischer Verlag Zürich, 1947/1960[3]). [604 p. cat. 2/3 → 101 uur]
◦ Berkhof, H., *200 Jahre Theologie. Ein Reisebericht* (Neukirchen-Vluyn: Neukirchener Verlag, 1985). [290 p. cat. 2 → 61 uur]
◦ Gestrich, Chr., *Neuzeitliches Denken und die Spaltung der Dialektischen Theologie. Zur Frage der natürlichen Theologie* (Beiträge zur historischen Theologie Band 52) (Tübingen: Mohr, 1977). [396 p. cat. 2 → 80 uur]
◦ Graf, F.W., 'Konservatives Kulturluthertum. Ein theologiegeschichtlicher Prospekt', *Zeitschrift für Theologie und Kirche* 85 (1988), 31-76. [45 p. cat. 2 → 9 uur]
◦ Graf, F.W., 'Kulturprotestantismus. Zur Begriffsgeschichte einer theologiepolitischen

Chiffre', in: H.M. Müller (ed.), *Kulturprotestantismus. Beiträge zu einer Gestalt des modernen Christentums* (Gütersloh: Gütersloher Verlagshaus, 1992), 21-77. [57 p. cat. 2 → 9 uur]
- Schellong, D., *Bürgertum und christliche Religion. Anpassungsprobleme der Theologie seit Schleiermacher* (Theologische Existenz heute NF 187) (München: Chr. Kaiser Verlag, 1975/1984[2]). [108 p. cat. 2 → 20 uur]

Aanbevolen literatuur
- Assel, H., *Der andere Aufbruch. Die Lutherrenaissance – Ursprünge, Aporien und Wege: Karl Holl, Emanuel Hirsch und Rudolf Hermann (1910-1935)* (Forschungen zur systematischen und ökumenischen Theologie Band 72) (Göttingen: VandenHoeck & Ruprecht, 1994).
- Jüngel, E., *Barth-Studien*, Ökumenische Theologie Band 9 (Zürich e.a.: Benziger e.a., 1982).
- Pannenberg, W., *Problemgeschichte der neueren evangelischen Theologie in Deutschland. Von Schleiermacher bis zu Barth und Tillich* (Göttingen: VandenHoeck & Ruprecht, 1997).

Bijzonderheden Eventueel kunnen onderdelen van de tentamens vervangen worden door het schrijven van een paper.

Gemeentestage (minor)

Docent	Mentor-hoogleraar als begeleider	*Vakcode*	MI-GS
Toetsvorm	Evaluatieverslagen en gesprekken	*Omvang*	10 EC
Tentamenduur	N.v.t.	*Periode*	D- t/m F-jaar
Tentamendata	N.v.t.	*Colleges*	Geen
Inleverdata opdracht(en)			

Leerdoelen Het doel van de stageperiode is:
- de student bekend en vertrouwd te maken met de diverse facetten van het werk dat een predikant in een gemeente heeft te doen;
- de theologische kennis en eigen vaardigheden al lerend in praktijk te brengen met het oog op de toekomstige (beroeps)praktijk;
- het leren (onder)kennen van eigen mogelijkheden en beperkingen in de praktijk van het werkveld;
- het leggen van verbindingen tussen praktijk en theorie.

Eindtermen 6, 7, 9 t/m 15, 19 t/m 38

Leerlijnen Kritisch analyseren en synthetiseren, schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren, samenwerken, geestelijke instelling, psycho-sociale attitude, praktische vaardigheden

Studielast Stage 245 uur
Stageverslag 15 uur
Supervisie 20 uur

Bijzonderheden
- Aan het einde van de stage vindt een afrondend gesprek plaats met stagebegeleider en mentor-hoogleraar n.a.v. het stageverslag.
- Voor de invulling en praktische regelingen m.b.t. de stage staat op de ELO (onder 'algemene informatie 2018-2019' bij (vak)informatie op OnderwijsOnline) de 'Handleiding gemeentestage'. De minor stage is voor de admissiale studenten verplicht. Hun stageplaats en stagebegeleider wordt door het coho, na overleg met het curatorium, toegewezen. De overige studenten kunnen in overleg met de mentor-hoogleraar/-docent zelf een stageplaats en stagebegeleider zoeken.
- De stage kan alleen in Nederland plaatsvinden.

23. Afkortingen

Ba	Bachelor
BaMa	Bachelor/Master
BGC	Beknopt en Goed Citeren
BSA	bindend studieadvies
cat.	categorie
coho	college van hoogleraren
CHE	Christelijke Hogeschool Ede
CGK	Christelijke Gereformeerde Kerken
EC	European Credit (studiepunt)
ECTS	European Credit Transfer System
ELO	elektronische leeromgeving (OnderwijsOnline)
hfdst.	hoofdstuk
hbo	hoger beroepsonderwijs
HHS	Hersteld Hervormd Seminarie
KO	kerkorde
Ma	Master
n.	(voet/eind)noot
NT	Nieuwe Testament
PPV	Persoonlijke en praktische vorming
n.v.t.	niet van toepassing
OC	opleidingscommissie
OER	onderwijs- en examenregeling
p.	pagina
par.	paragraaf
PFSAR	Per Fidem Studiumque Ad Rostra (studentenvereniging TUA)
PKN	Protestantse Kerk in Nederland
PR	public relations
PThU	Protestantse Theologische Universiteit
TUA	Theologische Universiteit van de Christelijke Gereformeerde Kerken te Apeldoorn
TUK	Theologische Universiteit van de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) te Kampen (Broederweg)
UU	Universiteit Utrecht
Viaa	Hogeschool Viaa te Zwolle
VU	Vrije Universiteit
vwo	Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs
wo	Wetenschappelijk Onderwijs
wrd.	woorden

24. Plaatsverwijzing naar de vakken

Talen
Aramees - *91, 101*
Grieks - *30, 33, 38, 41, 47, 53, 87, 89, 94, 103, 104*
Hebreeuws - *34, 39, 41, 47, 49, 57, 62*
Latijn - *65, 73, 75, 89, 96, 103, 118, 126*

Bijbelse vakken
Biblistiek - *81, 181*
Bijbelkennis - *85*
Bijbelse theologie - 112, 123
Exegese NT - *42, 52, 69, 81, 120, 125, 137, 141*
Exegese OT - *42, 56, 74, 81, 120, 125, 137, 141*
Judaïca/Kerk en Israël - *71, 83, 182*
Oude Testament - *31, 50, 67, 97, 103, 112, 123, 150, 152, 179, 181*
Nieuwe Testament - *31, 58, 64, 87, 90, 112, 123, 155, 180, 181*

Systematische vakken
Dogmatiek - *55, 65, 82, 115, 124, 133, 163, 166, 185*
Dogmageschiedenis - *82, 167, 186*
Ethiek - *52, 62, 82, 92, 124, 140, 169, 171, 187*
Moderne theologiegeschiedenis - *84, 115, 194*
Symboliek - 85, *119, 135, 186*

Historische vakken
Inleiding kerkgeschiedenis - *34*
Nederlandse Kerkgeschiedenis - *55, 159*
Kerkgeschiedenis - *49, 50, 63, 83, 123, 131, 139, 157, 158, 184*
Kerkrecht - *84, 114, 162, 184*

Praktische vakken
Apologetiek - *81, 131, 193*
Catechetiek - *81, 191*
Evangelistiek/Missiologie - *37, 46, 82, 84, 88, 95, 113, 136, 174, 192, 193*
Gemeenteopbouw - *83, 93*
Gemeentestage - *83, 195*
Godsdienstsociologie - *86*
Godsdienstwetenschap - *32*
Homiletiek - *69, 75, 83, 116, 122, 126, 134, 138, 141, 188*
Kritiekcollege - *110, 128, 147*
Liturgiek - *84, 89, 190*
Ontwikkelingspsychologie - *40*
Pastorale psychologie - *87*
Persoonlijke en praktische vorming - *28, 45, 61, 111, 128*
Poimeniek - *51, 85, 118, 189*
Praktijkoriëntatie - *79*
Praktische theologie - *172*
Proponeren - *80, 129*
Psychologische stromingen - *90*
Spiritualistiek - *103*

Diversen
Filosofie - *29*
Godsdienstfilosofie - *130*
Inleiding theologie - *30*
Integratiecolleges - *39, 54, 71, 122, 139, 147*
Keuzevakken - *76-105*
Leesvaardigheid Duits - *96*
Logopedie - *73, 110, 128*
Methodologie - *35, 66*
Onderzoeksstage - *78*
Praktijkgericht onderzoek - *97*
Scripties etc. - *36, 41, 68, 74, 148*
Themadagen - *39, 54, 71, 122, 139, 147*